

ХОСЕ МАРИЯ
МЕРИНО

Река̀та на рая

ХОСЕ МАРИЯ МЕРИНО РЕКАТА НА РАЯ

Превод: Румен Руменов

chitanka.info

„Реката на рая“ е разтърсващ роман за една любов — реална и изпепеляваща, преминала през изпитания и препятствия, през измяна, предателство и разкаяние.

Даниел и Тере се срещат и влюбват. Чувствата им са силни и спонтанни. Двамата прекарват щастливи мигове по време на почивка в девствена лагуна, сравнима с библейския рай — Едем. Но след това се сблъскват челно с живота. Тере прави научна кариера, която я отвежда в САЩ. Даниел се отдава на изкушенията, които ежедневието му предлага. Двамата се оказват слаби, за да защитят чувствата си, но любовта е по-силна и от самите тях.

Книга за това, че имаме предпоставки да бъдем щастливи, но изпускаме много възможности и така пропускаме моментите, които ни доближават до онова, което би могло да бъде раят. Драмата ни е в липсата на искреност, в това да не си способен да кажеш истината или да я изречеш наполовина. Така се превръщаме в същества, които само рушат — и любовта, и самите себе си.

Романът „Реката на рая“ е най-значимата творба на Хосе Мария Мерино (р. 1941, член на Испанската кралска академия), оценена високо от критиката и читателите. С нея писателят печели едни от най-големите награди в Испания — Националната награда за литература (2013) и Наградата на критиката в Кастилия и Леон, а Ел културал и Ел мундо обявяват книгата за роман на годината.

1.

Часът е десет и половина сутринта и Силвио върви до теб с несигурни крачки, които подчертават обичайната непохватност в движенията на това дребно тяло, което завършва с малка глава върху широкия врат. Понякога се препъва, но никога не губи напълно равновесие. При този начин на ходене стават още по-очевидни различията, с които природата е решила да го удостои, както и неговата неадекватност при вършене на всичко, с което се залови. Ти крачиш бавно, за да не го насилваш, защото имате да извървите още много път, да направите още безброй крачки, той със своите леко криви крака, които известно време се двоумят, преди да ги направят. Питаш се с досада дали това изпитание е по силите на клетото момче, дали в решението ти да го вземеш със себе си не е взело превес съществуването на двамата Даниеловци, които ти, невъздържаният, безчувственият, егоистът, си подслонил вътре в теб. Но въпреки ограниченията, наложени му от обстоятелствата, Силвио продължава равномерно да върви и не изглежда уморен.

Решително настоя той да носи урната с праха на Тере и сега я мъкне на гръб в малката си раница.

Тъй като той прие тази работа за особено важна, един вид мисия, пренасяне на светиня, в положението на раменете му като че ли личи нарочна принуда, вероятно за да предпази урната от прекалено пристягане или притискане. Добре че все пак един планинарски бастун, подобен на твоя, му служи за помощник, от който той умело се възползва. Ти го помоли да запази нормалното положение на тялото си, да се отпусне, да остави раменете си в естественото им положение, повтаряйки му многократно предупреждението, че урната няма чувства, че не изпитва нищо, че е само един твърд предмет с голяма трайност, а не живо същество.

— Това е само едно нещо, Силвио, едно нещо, не можеш по никакъв начин да му причиниш вреда — повтаряш пак.

Но той не променя вдървената си поза и слушайки съветите, ти извърща поглед, сякаш прави опит да се престори, че не разбира думите ти. Добре е все пак, че урната не тежи много.

— Когато се умориш, дай я на мен, ще я сложа в моята раница и бъди спокоен, има достатъчно място и освен това ще можеш да продължиш да си говориш с нея, въпреки че я нося аз — му каза ти накрая, сигурен, че той не би могъл да издържи целия път в тази скована поза.

Но Силвио изглежда неуморим и по време на пътя често говори с урната, сякаш го прави с Тере, описва местата, през които минавате, насочвайки вниманието си към най-изненадващите и неочаквани за теб изгледи, към формата на клоните, към някоя скала, към непохватното кръжене на някоя закъсняла голяма муха, към приликата между няколкото ананасови дървета встрани от пътя.

Все още не можеш да си дадеш сметка дали Силвио е разбрал какво точно представлява издутата цилиндрична кутия, която носи, но знае, че тя съдържа не каквото и да е и че става дума за опаковката на самата мама, която понякога нарича Урна сякаш е име на човек, въпреки че когато се обръща към Тере и добавя случайно мама, Урнамама, това явно объркване на идентичностите още повече разстройва разума му, но това за него е нещо съвсем естествено.

Когато онази неделна утрин се събуди и отиде да целунеш майка му, не му позволи да влезе в стаята ѝ и му каза, че мама спи и че не трябва да бъде обезпокоявана.

„Заспала е завинаги“, допълни ти съвсем сериозно.

Прие казаното без учудване, въпреки че по-късно ще си обясниш мотивите за безразличието му.

„Като Снежанка ли?“, попита.

„Още по-дълбоко“, отговори ти.

Остана безмълвен, а по-късно леля му Карла се зае да го изведе от вкъщи, за да се залъже с нещо по-весело и да бъде по-далеч от починалата, която все пак му позволи да целуне късно следобед, за да бъде свидетел на окончателния ѝ сън. После нещата започнаха да се усложняват и заради объркването, характерно за деня, ти не можа да попречиш на Силвио да присъства на шумната шетня на служителите от погребалното бюро при прехвърлянето на тялото от леглото в ковчега, да стане очевидец на полагането на тялото на Тере вътре в

дървения сандък и на пренасянето му по коридора. Тогава Силвио показва очевидни признаци на тревога:

„Защо я взимат със себе си? — попита няколко пъти доста развълнуван. — Защо не я оставят вкъщи, в леглото ѝ, за да продължи да бъде с нас, макар и заспала?“

Ти му обясни, че тези, които заспиват завинаги, трябва да бъдат взети от вкъщи и занесени в спално помещение, предназначено само за тях, където да останат да лежат в компанията на много други, на които се е случило същото. Остана безмълвен дълго време и не каза нищо. Въпреки всичко Силвио започна всеки ден да се надява Тере да се събуди и да се върне вкъщи. Макар че все още не му бе показал урната, в която се пазеше прахът ѝ, ти реши да ходиш да го взимаш лично всеки ден от специализирания център. Виждайки те, той се затичваше към теб, прегръщаше те и винаги те питаше мама събудила ли се е вече. Ти казваше, че не, забелязвайки как разочарованието се изписва на невзрачното му лице.

Продължаваше да пита за съня на мама, а на четвъртия или петия ден му каза, че мама няма да си дойде, че този път сънят ѝ е последен, че повече никога няма да се събуди. Той те гледаше с много сериозен поглед, сякаш наистина разбираше какво означава това понятие, макар и никога да не успя да го схване.

Въпреки всичко, своеобразните му умозаклучения съвсем скоро го доведоха до интерпретацията на този непробуден сън като друго измерение на реалността, като някаква достъпна за комуникация точка и то най-вече след като видя в един от филмите от фантастичния жанр, които така силно привличаха вниманието му, че някои астронавти, неподвижни в своите специални открити саркофази, могат да получават и да съхраняват за по-късен етап съобщения, изпратени от централната станция на експедицията им.

„Къде остави мама да спи?“, попита те той.

„Защо искаш да знаеш?“.

„Ако беше тук, бих могъл да ѝ разказвам неща, както го прави капитан Естуар със заспалите на Гуайтестесион астронавти“.

Настоя на своето.

„Можеш ли да ме заведеш там, където мама спи завинаги, татко?“, попита отново.

„Защо искаш да отидеш?“.

„Искам да ѝ разкажа за нещата, които се случиха след като тя заспа, Фермия си има котенце, дядото на Паула прави така, че гълъб да изчезне, летейки в една шапка“.

Преди две седмици реши да споделиш с него част от тайната на урната. Заведе го в твоята стая — бившата семейна спалня, освободена вече от болничното легло и със стария креват на негово място, с нощна масичка от всяка страна, отвори шкафа и му я показа:

„Виж, Силвио, мама е тук вътре“.

Погледна урната с удивление и протегна ръце.

„Тук вътре?“.

„Не бива да я докосваш — каза ти с категоричен тон. — Но тя е там вътре, уверявам те“.

„Заспала завинаги?“

„Заспала завинаги.“

„А какво е това отвън?“

„Това е урната. Една погребална урна“, допълни ти с тържествен глас.

За известно време запази мълчание и после прошепна през зъби: „Мама много се е смалила.“

Удиви те последователността на разсъжденията му, които със своеобразната логика на оскъдния му разум, сигурно го караха да мисли, че това, което е вътре в урната, е миниатюрна форма на Тере. И тъй, Силвио не смята за невъзможно майка му да е вътре и говори с урната така, сякаш тя в действителност е Тере и го прави по начина, по който го и правеше, срещайки я всеки ден по коридорите или из къщата, щом се върнеше от специализирания център, или пък докато вечеряхте, тя все още седяща в инвалидния стол на колелца, а след това в онези дълги моменти, Тере вече легнала, през които двамата разговаряха шепнешком със съзаклятнически вид.

Свидетел на тази силна връзка, ти почти се разкая, че беше крайно ясен, когато му разказа, че мама е сложена вътре в урната, която нарече погребална урна. Силвио със сигурност не го разбра; но мистериозното значение на думата вероятно е отворило за него пространство, изпълнено с очарование, в което Тере остава достижима и му е дало солиден претекст да поднови ежедневното общуване с нея, което смъртта ѝ бе така внезапно прекъснала. От този момент нататък започна да се обръща към урната с дълги несвързани поверителни

признания и с нежно отношение, сякаш тя беше изпълнен с живот предмет, сякаш вътре в нея наистина се намира топлото и осигуряващо защита тяло на майка му, спазвайки обичая още от времето, когато придоби известна способност да се изразява и да разказва на Тере ежедневните събития от живота си в училище, случилото се в колежа, който посещава сутрин с други най-обикновени деца, да обяснява как е протекъл денят му в специализирания център, където през следобедите се събира с младежи на неговата възраст и с подобни на неговите проблеми, за да се възползва от различни методи на терапия.

По начина си на изразяване, по начина, по който споделяше и продължава да споделя, Силвио се показва едновременно като упорито дете и като едва започващо да расте момченце, а Тере му разказваше една от многото приказки, които знаеше или някоя легенда, повтаряйки всичко разказано от момента, в който Силвио прояви способност да разбира нещо. Тя се опитваше да поддържа буден във въображението му един свят, в който смътно се множат, пряко свързани с реалността, съществата от класическата митология на няколко култури — феи, дракони, страшилища, малки герои, спасители на кралски дъщери, принцеси, джуджета и някои супергерои, плод на съвременното въображение.

„Трябва да го стимулираме не само във физическо, но и в умствено отношение. Вярвам, че всичко, което изисква въображение, е фундаментално, каквото и друго да казват“, твърдеше Тере, съвсем сигурна.

Сега, заради това, което го чуваш да говори в утринната тишина, нарушавана единствено от стържещите ви по земята стъпки, усещаш за пореден път вълнението да разбереш не само ранимостта на разума му, но и блясъка на странните просветления, които понякога се будят в него.

Силвио е реалното и необятно наследство на Тере, всичко, което Тере ти завеща, завет, който ти, докато тя беше жива, не поиска да приемеш. Във връзката ти с него сега, когато го гледаш с очите на състрадателния Даниел, който винаги е бил вътре в теб, с всеки изминал ден долавяш все по-нови доказателства за неговата странна и крехка връзка с реалността.

Преди няколко месеца, почти с идването на лятото, в колежа, в който всяка сутрин Силвио изучава основните учебни предмети, онази

Паула, девойка без неговите проблеми, но на която вероятно ѝ харесва да се държи настойнически със Силвио, който пък от своя страна я боготвори, заедно с други също нормални ученици, заговорили за извънземни същества на базата на впечатленията си от един телевизионен сериал и такова голямо значение придобил случаят сред тях, че останал дълбоко запечатан в паметта на сина ти и то до такава степен, че при едно от редовните ви упражнения по четене, словосъчетанието „въздушно пространство“ направо силно го възбуди.

„Татко, има някои неща, някои създания, наричат ги същества, едни същества, които са от пространството, знаеш ли го това, татко?“

„Извънземни същества?“, попита ти, за да кажеш нещо.

В началото не му се отдаваше да произнесе думата „извънземни“ и все още понякога казва нещо като „извънмни“, сгъстявайки срички и съгласни. Но темата сигурно е била толкова гореща, без съмнение съучениците му с по-високо ниво на способността да възприемат вероятно непрестанно са говорили по нея, че категорично познанията му по въпроса са се обогатили, което ти достави удовлетворение, защото Силвио започна да проявява очевиден стремеж да бъде разбран, когато говори за космоса и когато уверено ти обяснява кога ще предават серията или как се пуска съответният компактдиск, въпреки че екранът е тъмен, пространството продължава да е там и космическите кораби с извънземните продължават да пътуват във всички посоки.

В този случай най-големият авторитет е онази Паула:

„А Паула казва, че те непрекъснато са около нас, наблюдавайки ни, че едни са приятели, други не, че едни искат да ни помогнат, други да ни дразнят. Не можем да ги видим, ако те не са съгласни да го направим.“

Макар че не можеш напълно да го разбереш, мислиш, че Силвио, със своя детински ум, има дълбокото убеждение, родено от собствената му умствена нестабилност, че реалността е разделена на две — една част е вредна или най-малкото враждебна, мрачна, а друга — благотворна или най-малкото неагресивна, неутрална, макар и да съществуват неопределени предели, принадлежащи чисто и просто на чудодейното, което той не различава от реално ежедневното.

„Хайде, Силвио, това е едно създадено от човешкото въображение пространство, истинското пространство е тук“, му каза

като продължение на опитите ти многократно да му го обясниш.

„Въображаемо пространство? Какво е това въображаемо пространство?“, попита те той, изненадан без съмнение от думата.

„Ами пространство като в приказките, нереално, неистинско“ — отговори ти и допълни: „Защото приказките не разказват истини, те са плод единствено на въображението“.

Онази нощ имаше нещо като луна и ти му я показа през прозореца:

„Чуй ме, погледни небето, звездите, луната. Всички те са в пространството, това е пространството, истинското, реалното, ние живеем на Земята, която също се намира в пространството, но тези извънземни, за които ти говориш, живеят на място, което не е истинско, което се споменава само в приказките, един измислен свят.“

Силвио, който бе изслушал речта ти с голямо внимание, те погледна слисано с широко отворени и изразяващи съмнение очи:

„Но какво говориш, татко? Там летят самолетите, птиците, пеперудите, кометите, а не космическите кораби на извънземните! — възрази. — И там няма хора гущери — допълни — няма хора насекоми, татко! Питай Паула!“.

Гледаше те като някой открил информационна грешка, която наложително трябва да бъде поправена:

„Татко, истинското пространство е само по телевизията и във филмите, уверявам те“, допълни с нетърпящо възражения убеждение, отворил широко очи и кимайки силно утвърдително с глава. „Това тук отвън е друго нещо — продължи — това е небето. Но как няма да е истинско пространството в телевизора и във филмите, а и във видеоигрите? Не виждаш ли как се движат космическите кораби? Не виждаш ли светлинните лъчи, които изстрелват pistolетите? Не виждаш ли дрехите, които носят?“.

Работата е в това, че става въпрос за нещо, което силно го увлича, защото непрекъснато говори за това. Точно сега казва на майка си урна или Урнамама, която носи в раницата на гърба си, че от тази сутрин е забелязал нечие необичайно присъствие:

— Усещаш топлина, която е студена — казва, — топлина, която докосва лицето ти. И това са те, но не може да бъдат видени, те, чуждоземните, извънземните — и се наслаждава на неясното и синтетично произношение на тези две толкова трудни за изричане от

него думи, — които са дошли от космоса и сега са редом с нас, но аз досега никога не съм ги забелязвал. Паула, тя да, много пъти, най-вече преди да заспи, както самата тя разказва. Вижда ги винаги и по телевизията и в киното, но тук понякога ги виждаш, понякога не.

Онзи ден, когато го взе от специализирания център, ти проведе разговор с Аурора, учителка логопед, която Силвио много обича. Разказа ѝ за тази фикс идея на сина ти по отношение на извънземните и тя избухна в смях:

„Ами в своята група той успя да привлече интереса и на най-интелигентните — ти обясни тя. — Между тези деца, както и между всички останали, се разискват теми, които напоследък са станали модерни. Сега дойде ред на тази. На това не трябва да се отдава толкова голямо значение. Може да се вземе повод от нея, за да им се обясни слънчевата система, за да научат какво е Слънцето, Луната, Земята и мястото, което те заемат тук“.

Разказа ѝ също и за намерението да отидете до лагуната, за да оставите там урната с праха на Тере и сега използваш случая да помолиш да бъдат извинени отсъствията на Силвио вчера следобед. Поиска да узнаеш мнението ѝ за пътуването пеша, което да осъществиш заедно с него, пътуването, което именно в този момент осъществявате. Стана ясно, че Аурора познава тези околности и дори е ходила няколко пъти на екскурзии до лагуната.

„Като почивате от време на време, мисля, че няма да има никакъв проблем да издържи прехода — каза ти тя. — Смятам дори, че ще му дойде добре, защото тези деца не се натоварват достатъчно физически в колежа“.

2.

Водата на реката излъчва своя своеобразен изумруден оттенък, малко или много син, малко или много зелен, според мястото, откъдето минава течението, както и различни степени на прозрачност: има пространства, в които цветът се изразява в една плътна размътеност, има и такива, в които позволява смътно да се съзре формата на дъното, а в други образува ореол от светлини около големите речни камъни и водните растения, по-нататък следват още и още все по-прозрачни, които чудесно съвпадат с точния момент от времето, в който за първи път се озова по тези скалисти и гористи местности.

Много неща от онова време се бяха променили за теб, течението на живота ти неочаквано промени своето русло, отклонявайки се в непредвидена посока, превръщайки се понякога в опасно буен поток, докато накрая се влее в едно потънало в дълбоки сенки място, но тази река, до която ти за първи път стигна преди двадесет и пет години не е променила нито формата, нито цвета си, които запазва вече стотици хиляди години, а пътят, който върви по единия от бреговете ѝ и който първо животните, а после и хората са започнали да проправят преди много време, се вие зигзагообразно също като реката по околните стръмнини, сега на много места е набразден от дълбоки коловози, оставени от гумите на високо проходимите автомобили, които през лятото са цяло бедствие по тези места. Водите на реката извира от далечни добре скрити извори, минават по напречен път през тайни пещери или се просмукват през недрата на обширни пясъчни пространства, на порьозни скали, врязани във вътрешността на терена под корените в основата на кръгли скалисти блокове като обратната страна на сухите безлюдни местности. Една река, която още преди да образува това видимо течение, е вървяла по неизследвани пътища, също както се получава и с нашите дълбоки, невидими вътрешни течения, преди да бликнат под формата на мисли или чувства.

Преди много години Тере и ти също минахте пеша по този път, тя с много по-голяма от тази, която сега носи Силвио, раница на гърба,

а ти натоварен с онази туристическа палатка, която макар и от малките, тежеше доста, точно съгласно изискванията на епохата.

Въпреки че бе лято, по онова време тези места все още си оставаха непознати за много хора и през деня на вашия излет бяхте само двамата, една млада двойка, без други спътници, единствените човешки същества, вървящи тихо през смълчаната гора, което правеше още по-отчетлив ромона на водата или внезапния шум от пляска на размахани в клоните на дърветата птичи криле.

Не можеш точно да си спомниш околните промени по протежение на пътя, различния простор, който предлага дефилето, стъпаловидното величие на стръмните брегове от скални маси, които изведнъж изпъкват сред останалите, нито пък обема, разположението и гъстотата на храсталаците, още повече че тогава лятото им придаваше друг цвят и друг вид, но тази постоянна промяна на каменните маси, младите дървета със своята ранно есенна окраска, папратите, които започват да изсъхват, ти припомнят, въпреки смяната на тоновете и отблясъците, картини от последователни разпознаваеми пространства под огромните стръмни скали, които блестят на утринната светлина.

Няколко груби дървени парапета по протежение на дефилето правят завой там, където пътят става по-широк, както и при някои други разширения сред горичките, в които са разпръснати дървени маси и пейки и където внезапно се появяват заравнени земни площадки със знаци за позволено паркиране на автомобили и обозначения на местата, където излетниците могат да спрат за почивка, да уталожат глада си или да се полюбуват на пейзажа. Това са предмети, пространства и обозначения, които не съществуваха, когато ти дойде тук, когато преминахте с Тере за първи път по този маршрут, защото бяха други времена и тези места бяха познати само на някои привилегирани ловци и на ограничен брой хора, на които им харесва да посещават тези девствени природни забележителности, които двадесет и пет години по-късно са се превърнали в един вид огромен възстановителен център. Днес тук няма никой поради неподходящите дати, но без съмнение тези места, напълно пусти в онези далечни времена, сега са свидетели на човешката лавина, която залива и замърсява почти всички привлекателни кътчета на планетата.

Когато навън властно се настани пролетта и вече по-късно, през лятото, всичко наоколо заприличва на врящ котел от суетящи се насам–

натам хора, прескачащи купчини отпадъци около дървените маси на фона на пронизителна музика. В началото на октомври, една събота, защото предпочете да избегнеш възможните неделни задръствания и вероятния дъжд, изсипвал се през последните дни и заплашващ да провали излета ви, въпреки че днес слънцето блести в ясното небе, без съмнение поуталожи екскурзионния стремеж и затова през цялото време, през което Силвио и ти вървите по пътя, по него не мина нито един автомобил: наоколо царуват самотата и тишината без признаци на друго човешко присъствие освен това на двама ви, също както в деня, в който Тере и ти вървахте заедно.

Това, което най-силно привлича вниманието на Силвио, са позлатените от слънчевата светлина скали, големите сиви каменни блокове, неочаквано изникнали зад някоя неравност на терена. Съзерцава ги с възхищение, когато му ги показваш, виждайки в тях формите на чудовищата и гигантите от приказките, които Тере му е разказвала:

— Значи тази там ти прилича на замък? — казваш му неангажирано.

— Може и да е истински замък, татко, замъка на *Ще отидеш и Няма да се върнеш*, не ти ли се струва? — отвръща ти, завладян от внезапен порив на силна възбуда. — Но защо не го виждам по-ясно?

— Може би магьосниците са го променили, кой знае — отговаряш наслуки ти, следвайки онези правила на Тере относно стимулирането на въображението му.

— Мамо, видяхме замъка на *Ще отидеш и Няма да се върнеш*, въпреки че магьосниците го бяха направили да изглежда като жълта каменна планина — казва той на любимия си товар. — Магьосниците могат всичко да променят. Видяхме и два динозавъра, за които татко казва, че магьосниците и тях са ги превърнали в огромни скали. Видяхме и една крепост, същата като тази на Мрачната планета.

Герои от приказките и историите на Тере и елементи от телевизионните сериали, които гледате заедно и които толкова го впечатляват, настанили огромните си и величествени тела сред боровете и над черните тополи, чиито листа тук-там започват леко да жълтеят, възкръсват в спомените на Силвио.

На места пътят силно се стеснява и папратите издигат от едната му страна, почти до вас, своята причиняваща главозамайване

заплашителна стена. От другата страна, успоредно с пътя, в дълбокия дол, тече реката със своите зелено-сини, изрисувани, води, както ги нарича Силвио. Пита те защо са я оцветили и се учудва, когато му казваш, че това си е в реда на нещата, че се оцветила от минералния състав на скалите, от които извира.

— Скалите са нарисувани и я измърсяват — заключава и ти спираш с обясненията.

Целият този пейзаж наоколо възхити и Тере, и теб, когато го видяхте за първи път, но сега откриваш, че макар и да се връщаш при случай по тези места, никога не го направи от момента, в който Силвио се роди, сякаш донесе със себе си една драстична забрана за нови излети по тези места.

Съвсем разбираемо е, че нахлуването на Силвио в живота ви доведе до много промени в поведението на семейната двойка, която в края на краищата оформихте с Тере и накара у теб да се покаже на повърхността онзи неприветлив и нетолерантен Даниел. Гледаш как Силвио пристъпва с несигурни тромави крачки и въпреки че сега вече знаеш как да го приобщаваш, когато е на прага на юношеството и Тере вече не съществува, не преставаш да мислиш, че през целия си живот ще има нужда от помощ и закрила.

Детето още от самото начало растеше непохватно и настъпи момент, в който тази му непохватност стана очевадна. Минаваха месеци и то не се отпускате да лази, не правеше усилия да се изправи на крака, много късно започна да прави опити да проходи и освен това не го чуха да избръщолеви нито една от онези характерни думички, които дават доказателство за това, че малките започват да различават най-близките в семейството.

За теб всичко това бе една школовка в областта на разочарованието, опит, натрупан от ежедневното задълбочаване на непоправимите различия, въпреки че след няколко години и благодарение на необикновените усилия на Тере и на помощта на педагозите и психолозите, които полагаха грижи за него, състоянието на Силвио се подобри доста повече в сравнение с първоначалните симптоми, които силно те бяха уплашили.

Наблюдаваш с удоволствие едно от местата, в които бързото течение на реката утихва около няколко скали с впечатляващ обем, образувайки малко езерце с много особен нефритен цвят, сякаш идва

от някаква въображаема, виртуална река, точно като онова пространство, което за Силвио е истинско само когато е част от фантастичната инвенция в телевизионните сериали и филмите. Показваш му го:

— Как ти се струва това? — питаш го ти.

— Това рисувана с акварели вода ли е? — пита той на свой ред, повдигайки за момент измъчените си от старанието да не притиска раницата с урната рамене.

— А може би тези огромни камъни са ги хвърлили великаните от там горе — казваш ти, опитвайки се да насърчиш въображението му, за да го направиш благосклонно към подобен род съзерцание, както би направила Тере.

Дори още преди да разбереш цялата истина по въпроса, ти никога не прие Силвио с желание и би го оставил на съдбата му на инвалид. Тере бе тази, която реагира още от първия момент, за да му помогне с всички възможни средства да превъзмогне този неприятен проблем с хромозома в повече. Веднага след раждането му го заведе при най-добрите специалисти, следваше буквално всички инструкции, целящи да насърчат по най-добрия начин интелектуалните му способности. Опита включително някои собствени методи, които считаше за подходящи за събуждането на заспалите или пасивни възприятия на сина ви.

„Въпреки че при подобни случаи няма искаш или не искаш, то Силвио поне е здрав физически и този факт е направо безценен“, казваше тя и никога не я напускаше ентузиазма да пристъпи към следващото усилие, от което не се отказваше, докато не го доведе докрай.

А на теб, още от момента на раждането му, вестта за нещастията ти нанесе силен удар, защото внезапно откри, че от всички възможни беди, тази беше една от онези, за които смяташе, че никога няма да те сполетят. Като дете и малко по-късно, вече като поотраснало момче, често се оказваше близо до други твои връстници с различна форма на умствена недостатъчност като сина ти и винаги ги гледаше учуден, сякаш не бяха от твоето време, а принадлежат на някакъв не съвсем човешки вид и се явяват натрапници във вселената на онова, което би трябвало да бъде приемливото, нормалното, единствено стабилното, мислиш си сега със силно угризение, като че ли подобно поведение би

било предизвикателство към съдбата, към участта и което накрая те накара да познаеш чрез самия себе си неизбежната близост на онова, което считаше за ужасен недостатък.

Разбра го веднага благодарение на авторитета на медицината, после времето продължи своя ход и твоята вътрешна убеденост за сполетяло те нещастие се засилваше, докато детето растеше. В продължение на няколко години се опита да свикнеш с идеята, без да я приемеш, нито да се помириш с нея и то най-вече след като разбра, че изненадата не е била толкова голяма за Тере колкото за теб. Тя никога не отдаде голямо значение на факта, че Силвио не беше дете като останалите може би защото майките приспособяват любовта си към децата си с предварителната нагласа, при която липсват преценки и анализи. Тере с плам се посвети на Силвио. Може би ако той беше едно съвсем обикновено и обичайно дете, отдадеността ѝ нямаше да бъде толкова страстна.

През годините Тере никога не те укори с думи или с действия за отчуждението ти от сина, което изкристализира като обратен резултат на близостта, която тя проявяваше към него. В началото ти съдействаше на Тере при френетичната ѝ отдаденост при стимулирането способностите на детето, при раздвижването на крайниците му, при поощряване на интелектуалните му способности. Но с минаване на времето и при стечението на обстоятелствата, които започнаха да бележат общуването ти с нея, ти едва поддържаше със Силвио друг тип връзка от тази, каквато се установява пред телевизора по време на предаване на футболен мач или на някои филми.

Така, през по-голямата част от живота си, Силвио беше за теб нещо като обичаен външен човек, когото в течение на последната година, след развода и инцидента с Тере, последиците му и накрая смъртта ѝ, трябваше да приобщиш към интимния си свят, да разговаряш с него веднага щом се събуди, да се разхождаш с него, да ходиш на кино, да го водиш през празничните дни на местата, които предизвикват интереса му или на събиранията с други деца със същата степен на недоразвитост, когото много пъти се налага да водиш до колежа, често да го взимаш от специализирания център, за когото си длъжен да полагаш специални грижи, да му оказваш необходимото внимание, защото този Даниел, който не ти прощава, разкаяният

Даниел, който е набрал сили вътре в теб, няма никакво намерение да толерира проявите на небрежност от твоя страна.

Гледаш го, докато върви тромаво, но без отпускане, напред по пътя, слушаш го, докато разказва на предполагаемата майка, която носи на гърба си, своите впечатления от екскурзията: ето го, от плът и кръв, твоето време, удостоверението за най-малката награда в живота ти; едновременно наблюдаваш това малко езерце, където водата придобива цвета на скъпоценен камък: там е мястото на безвремието, където един път ти се стори, че попадаш в Рая.

Макар че времето бе оставило белега си върху теб, течението на тази река с мистериозни синьо-зеленикави води продължава да се плъзга между бреговете със същия ритъм и ехтеж като първия път, когато дълго ѝ се любува, забравил себе си, стъпките си, извитата необяснима пътека, която е твоя живот, която е животът на всички, една непрекъсната, заплетена и безформена линия, прокарана по чист каприз, приличаща на линиите, които Тере рисуваше в скицниците си с цел най-обикновено трениране на ръката.

3.

От селото, в което бяхте преспали миналата нощ, до лагуната сигурно има около осем километра. Изминахте почти половината път с кола, която оставихте паркирана в едно разширение на пътя между боровете, за да извървите пеша останалата, най-живописна част, от маршрута.

„Сега ни се пада да повървим — му каза ти на Силвио, когато започнахте прехода. — Прибери пуловера в раницата си“.

„Аз искам да нося мама“, отговори ти той тогава.

„Няма ли да ти бъде много неудобно?“ — попита го ти, когато видя стойката, която заема с раницата на гърба и със сложената вече в нея ярко блестяща бронзова урна.

„Искам да нося мама“, повтори.

„Виж, когато стигнем до края, ще ти дам урната, но сега ще я нося аз, за да ти е по-леко да вървиш. А пътят е дълъг.“

„Искам аз да нося мама“, повтори за пореден път с нетърпяща възражение решимост, а погледът му последователно и бързо ту се вторачваше в теб, ту подскачаше встрани.

„Добре, в такъв случай аз ще нося храната и пуловерите. Когато ти се допие вода, поискай ми.“

Макар пътека да е доста широка и тук-там има дори асфалтирани участъци, ти предпочете да тръгнете по нея пеша, за да си припомниш по-добре онези дни от младостта. Знаеше, че преходът може да се окаже дълъг и труден за Силвио, но тъй като не бързаш, беше предвидил да почивате винаги когато се наложи, за да може той да си поеме дъх, а и нямаше значение дали ще се забавите два или три часа.

Първата екскурзия, по време на която Тере и ти опознахте тези места, се осъществи, след като един познат, родом от този край, неин колега от университета, ви разказа с видимо въодушевление за цвета на водата, за тесните ждрела, за огромните борове със стрелкаци се в клоните им катерици, за вековните дъбове, за тополовите гори, за

гъсталаците от казашка хвойна, за гигантските скални масиви, за елените, пресичащи внезапно пътя.

„Онова там е истинската красота, природа в пълния смисъл на думата, непокътната, просто не можете да си представите!“, разправяше момчето, което имаше като характерна черта широк и сплескан нос, подобен на еленския.

За първи път дойдехте по тези места през едно много горещо лято, което ставаше още по-трудно поносимо вътре в автобусите, които последователно трябваше да ви превозят. По онова време нямаше крайпътни мотели като този, в който миналата нощ Силвио и ти намерихте подслон, но дори и да ги беше имало, вие не бихте могли да си платите престоя в нито един от тях. Бяхте все още студенти и макар че Тере припечелваше някакви пари от гледане на деца вечер и понякога в събота и в навечерието на празници, а ти даваше някой и друг частен урок, спечеленото, прибавено към скромната семейна помощ, едва ти стигаше да платиш частта си от наема за порутения апартамент, който споделяхте с други колеги, обяда в студентския стол или в някой евтин ресторант, вечерята във вид на сандвичи, направени със съдържанието на бурканите, които изпращаха от вкъщи.

Представяш си колко много би ви впечатлил тогава Тере и теб скромният, но със своеобразно разпределение апартамент на първия етаж, в който спяхте ти и Силвио, с баня и тоалетна, малка кухня и тясна дневна с желязна печка, с прилежащо към него таванско спално помещение с две легла, до което се стигаше по стълба като тази на корабите и която очарова сина ти, защото му напомни за някои плавателни съдове от древността, запомнени от картинки в приказките или от филмите за пирати.

По времето на вашата първа екскурзия като семейна двойка Тере и ти спяхте в онази туристическа палатка, която ви бяха заели заедно с раницата, спалните чували и шалтетата. Спомняш си старателното вълнение, с което подреждахте необходимите за установяване на бивака неща, подбирахте хранителните продукти и напитките, събирахте на едно място географските карти на Географския институт и компаса, с който успяхте да се сдобиеете, с една дума всичко, което счетоводите за необходимо за четирите или петте дни, които щеше да трае екскурзията ви по онези места, описани ви като толкова диви и

самотни, че начинанието започна да ви се струва като възбуждаща сетивата експедиция в безкрайно далечни територии.

Тере, поради профила на учебните дисциплини, които изучаваше, бе натоварена със задачата да потърси исторически документи за този район, както и различни данни за населени места, благороднически имения заедно с някои по-малко значими подробности. Успя да научи, че според легендата граф дон Хулиан, митичен виновен за унищожаването на кралство Испания през VIII век, защото позволил инвазията на арабите, хвърлил цялото си богатство в тогавашната лагуна, която днес е основната цел на вашия преход, за да не позволи да попадне в ръцете на маврите, непреклонните негови преследвачи след нашествието.

Разказа на Силвио за съкровището, което, според легендата, се намира на дъното на лагуната, макар и да не си сигурен, че ще разбере какво е лагуна, дори и да му я опишеш като „мъничко море“, позовавайки се на картите и панорамите от Интернет. Думата „съкровище“ обаче накара в детското му въображение да проблесне мощна светкавица, смесваща се с идеята за заобикалящите го невидими извънземни, предизвикващи живописни предположения и която през предхождащите този момент дни го бе карала да мечтае за баснословни богатства.

Така че легендарното имане, за което говореше Тере, се видоизмени във фантастично съкровище, стимулиращо ума на Силвио, мислиш си ти, докато ясно си спомняш момента, в който се запозна с нея, защото легендата за това съкровище върна в съзнанието ти образа на Тере, докато разказваше за друга легенда и друго съкровище.

Това се случи на една фиеста за края на курса в нейния факултет. В университета се носеше духът на настъпващото лято. Ти нямаше навика да посещаваш подобни празненства, но единият от съквартирантите ти в апартаментата, който учи в същия този факултет, те убеди да го придружиш и ето те в центъра на шумната младежка сбирка. Почти всички държаха в ръце пластмасови чаши, в които кокаколата бе съвсем малка част от преобладаващите в тях най-различни видове алкохол, а навсякъде наоколо се стелеше димът от цигарите и пурите и оглушително гърмяха високоговорителите. Случайно се беше приближил към една група, която сред всеобщата врява поддържаше разговор за съкровището, което наистина съществувало на улицата в

Мадрид с това име. На същата улица се намирал и домът на една от присъстващите на събитието девойки. Казват, че едно човешко същество се бави най-много осем секунди, за да се влюби, и докато гледаше и слушаше девойката, която говореше с блеснали очи и изразителни жестове, очевидно чужда на оглушителната суматоха на фиестата, на пълните с кюлчета злато делви, които в XVII век ще да са се намирали в мазетата на едно определено място, където малко по-напред започвала улицата на Съкровището, съседна на друга улица, наречена на Рибата, защото на нея имало няколко локви, в едната от които плувала риба, която много се харесвала на една девойка, ти почувства към нея особена симпатия, неустоим копнеж за близост, с които се облича любовта, когато се ражда.

„Значи си специалист по съкровищата и рибите“, ѝ каза ти покъсно, когато останахте насаме и ти успя да танцуваш с нея.

„Имам доста редки умения, какво си мислиш, легендите много ме интересуват, също както приказките на бабите. На теб баба ти не ти ли е разказвала приказки?“

„Разбира се, че ми е разказвала, но си спомням само тази за Червената шапчица. Теб не те ли е страх от свирепия вълк?“.

Симпатията се оказа взаимна, защото през останалата част от фиестата бяхте неотлъчно заедно, танцувахте, пихте, разменяхте си информация за това кой откъде е, кой какво следва, кой какви предпочитания има, говорихте си за кино, за музика, за книги. Този първи контакт, който много прилича на този при мравките, които докосват антените си, за да се разпознаят, за да измерят степента на близостта си, това, което хората наричат химия, без да знаят, че има своя реален пример в света на комуникацията между живи същества и усещането, което всеки изпита към другия, бе толкова навременно, че от този момент нататък започнахте да се срещате почти всяка седмица, за да се разхождате и да пиете разхладителни напитки на някое от малките площадчета в центъра или в хотел Аргуелес, близо до който тя живееше, да обходите парка Ретино^[1] или Куеста де Мойно^[2], разлиствайки книги, които почти винаги бяха недостъпни за вашите скромни икономически възможности.

Тя беше една весела девойка, на която ѝ доставяше удоволствие да говори, да проявява любопитство към най-неподозирани неща. Притежаваше редки умения, както бе разбрал при запознанството ви,

изпитваше особен афинитет към този легендарен свят, толкова подценяван от преподавателите и колегите ѝ. Всичко привличаше вниманието ѝ, пожела включително да разбере подробности за обучение ти, а когато я питаше на шега защо не се запише в твоето учебно заведение, тя ти отговори със сериозно изражение и съвсем убедено, че всичко, което обогатява знанията, е ценност и богатство, и че за нея това е много важно, защото има намерение да остане свързана с висшето образование.

„Един професор не само трябва добре да познава дисциплината, която преподава, но и да обхване възможно най-широката перспектива на нещата от живота — заявяваше тя с тези малко помпозни думи, за да може да ги взаимосвърже и по този начин да ги разбере по-добре“.

„Един от моите пропуски е именно чистата наука — подробните признания ще оставя за по-подходящ случай, защото математиката никога не ми се е отдавала, а аз искам да знам всичко, всичко. Да бъда професор за мен е най-голямата мечта в живота ми — допълни — и ще направя каквото и да е, за да я постигна“.

Истината е, че го доказа с времето, помисли си ти, докато си припомняше силното ѝ желание в живота ѝ да няма празноти, които да не могат да бъдат запълнени с културна информация. В паметта ти отново изникват залите на някои от музеите, които посетихте заедно, скулптори, художествени картини, препарирани животни, гърнчарски изделия ръчна изработка, праисторически съдове, грубо издялани глави за украса на нос на кораб и онова оборудване с надменни претенции за последен крясък на модата, което тогава изживяваше разцвета си, както и много други странни неща.

Понякога, уморен от толкова култура, онзи по-малко доброжелателен Даниел вътре в теб, те караше да се шегуваш безобидно с нея, но тя не обръщаше внимание на шегите ти, повтаряше ти, че знанието не заема никакво място, настояваше да посещавате места, които биха могли да ви обогатят с нещо току-що научено.

Спомняш си също първите кинопрожекции, на които отидохте и по време на които онази взаимна симпатия се превърна в естествения подтик към физическия контакт, който не след дълго се осъществи и лакомите целувки заедно с взаимните ласки намериха благодатна среда.

Един ден я отведе в апартамента и прекарахте следобеда в твоята стая, показвайки за първи път голотата на телата си и за първи път отдавайки се на напълно освободени любовни прегръдки. Тези срещи се повториха доста пъти, така че когато приключи този курс, двойката ви вече бе станала стабилна, въпреки че Тере беше изключително рационална при организацията на срещите ви и винаги успяваше така да подреди нещата, че да ѝ остане време да научи уроците си, а на теб — да се подготвиш за изпита си на другия ден. Затова, в много от случаите, в които имаше възможност да се видите в интимна обстановка, ти се налагаше да сдържаш силното си желание и да изчакаш момента, в който тя ще бъде свободна или ще го счете за подходящ.

„Значи нямаш желание, така ли?“, питаше я, когато се видехте отново.

Шеговитият тон не успяваше да прикрие злобата на по-лошия от Даниеловците, които съжителстват вътре в теб и който желаше винаги да я има на разположение. Тере уверяваше, че те иска също толкова, колкото и ти нея, но че през този период на живота си не трябва да изпускате момента да направите необходимото за образованието си.

„Сега трябва да учим, Даниел — казваше ти тя, ставайки много сериозна. — Трябва да използваме времето, за да научим възможно най-много и не бива, за да бъдем заедно един следобед, да подложим на риск взимането на изпит. Не се дразни, имаме цял живот пред нас, за да се целуваме и прегръщаме“.

Нямаше начин да бъде накарана да промени това си мнение и Даниел егоиста се чувстваше малко объркан и дори озлобен пред твърдостта, с която тя защитаваше убежденията си и пред решителното ѝ поведение, с което се противопоставяше на тези срещи.

„Това е също най-хубавият период от живота ни, както казват, младостта, не би трябвало да прахосваме нито миг, без да му се насладим: *carpe diem*^[3], по дяволите!“, възразяваше ти.

„Не ми казвай, че ти не се наслаждаваш на онова, което предлагат всички тези електронни елементи“, опонираше ти Тере, смеейки се, защото имаше отговор за всичко.

Така че каквото и да правеше, ти непрекъснато мислеше за нея, защото макар и да не пропускахте любовна среща поне един път в седмицата, ти непрекъснато усещаше жилото на желанието, дълбоко в

плътта ти за постоянно се бе загнездила една непреодолима ненаситност за ласките ѝ, струваше ти се, че никога няма да имаш достатъчно време да се наситиш на любовта ѝ. Затова, когато подготвяхте екскурзията до това място след завършването на курса, тя — с блестящ успех, ти — много по-скромно и едва покривайки необходимото ниво, за да запазиш стипендията си, у теб възникна чувството, че това ще бъде едно непретенциозно, но истинско пътуване на двама сгодени.

---

[1] От исп. *retiro* — букв. уединение, убежище, приют. — Б.пр. ↑

[2] От исп. *Cuesta de Moyano* — под това име в Мадрид е известен един голям панаир на книгата, организиран на открито. — Б.пр. ↑

[3] Известна латинска сентенция — Живей с мига, улови мига. — Б.пр. ↑

4.

Когато настояваш да научиш повече за натрапчивите му мисли, Силвио обяснява всичко с внезапната близост на извънземните, които започнал да забелязва още от сутринта:

— Топлина, която е студена и която отблизо усещаш така, сякаш доближаваш горяща клечка кибрит до лицето си, но щом те докосне, е като кубче лед.

— Добре, Силвио, внимавай с кибритените клечки, гледай някой ден да не подпалиш къщата ни, но което е топло — е топло, което е студено — е студено, не се заблуждавай и не заблуждавай и мен — заключавай ти, опитвайки се да се покажеш весел пред сериозната убеденост, с която ти съобщава за халюцинацията си.

— Тези буболечки са толкова редки — отговаря Силвио съвсем сигурен. — Паула казва, че сигурно се разхождат тук наблизо, но не можеш да ги видиш. Вярваш, че са студени, че са топли или вярваш, че ще замръзнеш, ако ги докоснеш, но в края на краищата се изгаряш.

— Странни неща! — възкликваш.

Паула, най-предпочитаната му съученичка, задушевната му приятелката, вече го била предупредила и отново повтаря, че още щом се събудил днес, усетил това присъствие като муцуна на куче близо до лицето си, готово да го лизне, преди да почувства студеното докосване като убождане с карфица.

Часът е единайсет и нещо, седнали сте близо до едни големи скали, за да си починете, и Силвио го съобщава на урната, повтаря още един път онова за топлия студ, който понякога го докосва по лицето, а после, рязко сменяйки темата, ѝ разкрива:

— Нося те закачена на гърба ми, но изобщо не тежиш, удоволствие е да те нося, ако не трябваше да те оставим на онова място, където искаш да отидеш, щях да остана с теб, така бихме могли да си говорим всеки ден, веднага щом ни хрумне, но татко ми каза, че трябва да се върнем вкъщи.

Гледа те.

— И няма да я видим никога повече?

— Вече ти казах, че ще идваме понякога, Силвио — отговаряш търпеливо.

— Ще идваме да те виждаме много често, много — добавя той, обръщайки се още един път към урната.

За момент остава безмълвен, сякаш дълбоко замислен, после продължава да разказва за преживяното:

— Не го бях забелязал преди, тази сутрин беше за първи път, може би заради това съкровище, попитах татко ще го търсим ли и той казва, че не, но все едно, те мислят, че искаме да го вземем с нас и затова ни следват, и затова толкова се приближават до нас, въпреки че до татко не, той не ги е забелязал, не знае какво е горещият студ.

По-търпеливият Даниел, бащински настроеният, прави опит да проведе диалог със сина си:

— Да видим, Силвио, кажи защо мислиш, че извънземните ще се разтревожат, ако поискаме да вземем съкровището?

Поглежда те с широко отворени очи, изпълнени с увереност:

— Може би те са пазителите на съкровището, на Мрачната планета има пазители на пещерата на Блин, тези правят същото, внимават никой да не го вземе, защото чуят внимателно какво е това съкровище.

— Разкажи ми.

— Ами това съкровище, от, как се казват, перли, едри перли и онези малки камъчета, които блестят.

— Диаманти?

— Точно, диаманти, злато също, истинско злато, много злато.

В интерес на истината преди време те беше попитал дали ще търсите това съкровище с треперещия глас на децата, които се съмняват, че ще се изпълни съкровено желание и на Даниел, бащински настроения, му става мъчно, че трябва да прекърши тази надежда, но все пак му каза, че целта на това пътуване е съвсем друга:

„Знаеш какво носиш в тази раница. Ще оставим мама в лагуната, където тя пожела да бъде, затова дойдохме, но ако искаш, може да се върнем друг ден да потърсим съкровището, но внимавай, ще се наложи да се гмуркаме, лагуната е много дълбока, а след толкова векове кой знае дали вече не е дошъл някой и да го е взел.“

„Аз почти не мога да се гмуркам“, каза с отчаян вид.

„Ще се научиш, имаш достатъчно време“.

„Освен това, никога не успях да разбера това за вековете — допълни с наивна искреност. — Понякога споменават за това в клас, но не мога да си представя какво е.“

„Знаеш ли какво е една година?“, попита го ти.

Той потвърди убедено:

„Да, знам, това е онова, което е между Тримата влъхви^[1] и други“.

„Ами ето, един век е сто пъти една година“, обясни му ти, но той вдигна ръце и се хвана за главата:

„Направо ми се завива свят само като си го помисля, наистина, не се побират толкова много години в главата ми.“

Тогава го видя така притеснен, че смени посоката на разговора, каза му да не се безпокои, че времето е това, което минава, докато говорим, докато вървим и ние го смятаме в секунди, минути, месеци, години, векове. Уверяваш го, че ще го разбере когато порасне, спомняйки си, че когато беше на пет годинки, ти също не разбираше стойността на парите, например. Но Силвио не е на пет години, вече не е дете. Слагаш едната си ръка на коляното му и го питаш:

— И защо извънземните ще искат това съкровище?

Поглежда те така, сякаш наивността ти го изненадва:

— Хайде, татко, ами как за какво ще го искат, едно съкровище е най-голямото нещо, което може да съществува, най-голямото.

За известно време запазва мълчание сякаш изгубен във видението за подобно богатство и ти си мислиш, че става въпрос за едно от неговите отсъствия, от които понякога му е доста трудно да се върне, остава като онемял и тъжен, но после отново осъзнава къде и в кой момент се намира и продължава да говори, без да губи нишката на мисълта си:

— Може би с перлите и златото, и с всичко останало правят корабите си, с които летят. Нали виждаш колко са блестящи, сякаш направени от злато и перли?

— Това никак не е малко — казваш. — И за какво друго би могло да им послужи?

Толкова много насилва въображението си, че лицето му губи обикновената си форма под въздействието на последователните пресилени гримаси.

— Може би за храна.

— За храна ли?

— Да, за храна, защото тези извънземни гущери или онези със заострените лица, все едно, вместо да ядат това, което ние ядем, ядат перли, сякаш са пици, и все едно смучат златото като някой, който смуче близалка.

— Добре — отговаряш. — Всичко, което казваш, може да има своята логика.

Силвио дълбоко се замисля, задълбочава темата:

— Защото извънземните са много странни, както казва Паула, а тя знае изключително много за тях, не можеш да си представиш колко много знае. Нали е истина, че Паула знае много неща, мамо? — пита той урната.

Обръща се към нея със същия леко шепнещ тон, с който се обръщаше към Тере, когато я заговорваше в бившата съпругеска спалня, където ти беше сложил регулируемото легло, след като я докараха от болницата.

„Не мога да движа дори пръстите си“, едва чуто повтаряше Тере с поглед, изпълнен с тъга, когато отиваше да я видиш, а пък Силвио, крайно доволен, повдигаше с помощта на електрическо устройство горната част на леглото с възглавниците, докато тялото ѝ не заемеше почти седнало положение, точно както му беше показала санитарката.

„Не мога да движа нито една част от тялото си и въпреки това навсякъде усещам бодежи, навсякъде ме боли.“

Гласът на Тере бе много променен след инцидента, при който бяха засегнати повечето лицеви мускули, звучеше като мъчителен стон.

„Вече съм напълно безполезна“, повтаряше тя.

„Не говори така, Тере — отговаряше Даниел чувствителният, разкаяният, — ще те лекуваме, обичаме те“.

Но тя продължаваше да говори с този чезнещ, празен глас:

„Трябва да ми обещаеш, че ще грижиш за него, нямаш представа колко ми е мъчно, че не мога да го прегърна, че не мога да го докосна дори, трябва да ми обещаеш, че няма да престанеш да полагаш грижи за него, че ще се стараяш той да става все по-умен и съобразителен и че много ще го обичаш, когато аз умра.“

„Разбира се, че ти обещавам, но сега не говори, не мисли за тези неща, почивай си.“

„И че ще отнесеш праха ми в лагуната.“

Когато оставаше насаме със Силвио, Тере полагаше усилия да говори с него и се опитваше да го прави възможно най-ясно, макар и винаги почти шепнешком и когато ти минаваше покрай тази бивша семейна спалня, преобразена сега с комплект странно контрастиращи си мебели, болничното легло, сгъваемия стол на колелца, нощната масичка от старата спалня, която бяха оставили тук с лампата върху нея и някои нейни лични вещи в кашони, тоалетка с огледало, стария холандски пейзаж, наследен от бабата, чуваше глухите им гласове, преплетени в неразбираем разговор, от който от време на време можеше да се долови някоя по-ясна дума: почивка, магичен, гимназия, птиче, писалка.

Изводът от звуковата комуникация между онези две безпомощни същества правеше по-силни угризенията на Даниел чувствителния. През месеците, през които продължи пребиваването на Тере вкъщи, Силвио стоеше с приповдигнато настроение до нея винаги когато беше свободен и дори той беше този, който след като тримата приключехте с вечерята, оставаше с Тере повече от час след като ти вече я беше сложил да си легне, чак до момента, в който към десет часа на нея ѝ се доспиваше и тогава Силвио отиваше в леглото си, а ти за последен път през деня променяше положението на тялото на Тере, за да я оставиш в поза, подходяща за спокоен сън.

Шепотът на двата остри, говорещи през зъби гласа, остава в паметта ти като странна мелодия, която се оказва в пълен контраст с първите истински семейни контакти, които осъществи със сина по време на вечеря, при съботните и неделни разходки, при преговора на наученото в колежа, по време на все по-честите разговори.

Често чуваш това име, Паула, което Силвио почти непрекъснато повтаря и което започва да те дразни.

— Но защо говориш толкова често за тази Паула? Не спираш да я споменаваш! — възкликва Даниел невъздържаният, докато ти се изправяш готов да продължиш пътя, след като ти е дошло до гуша от позоваването на авторитета на една толкова споменавана личност.

Силвио те поглежда с вид, който би могло да бъде определен като отчаян, преди и той да стане на крака и ти разбираш, че си го

наранил, защото тръгва нацупен, без да ти каже и дума.

— Извинявай, Силвио — казваш. — Не мисли, че имам нещо против Паула, исках само да ми поговориш малко за нея.

Продължава да върви известно време мълчаливо и изведнъж започва да говори точно когато ти си помисли, че мълчанието му ще продължи много повече.

— На мама наистина ѝ допадаше, много е симпатична и не можеш да си представиш нещата, които знае за извънземните.

Казва това и отново потъва в дълбоко мълчание, което изглеждаше болезнено. Тръсва няколко пъти силно глава, за да успееш да разбереш голямото значение на твърдението му.

— Както и много други неща. Освен това ми е приятелка, макар че аз съм момче със синдрома на Даун^[2], а тя си е съвсем нормална.

— Момче със синдрома на Даун? — питаш объркан.

— Нима не знаеш, тате? Не си ли забелязал? Аз съм едно умствено изостанало момче.

Продължава да върви мълчаливо и след известно време спира и те поглежда напрегнато.

— Говорих им за извънземните на тези от центъра и Бустильо ни разказа, че веднъж видял един от тях да лети.

— Видял да лети един извънземен? — питаш, защото разбираш, че Силвио очаква от теб да проявиш любопитство, а и причудливото уточнение за летенето събужда интереса ти.

Възприемаш чрез сетивата си, че въпросът го задоволява, и той продължава:

— Бустильо стоял на терасата на дома си, а извънземният — върху покрива на къщата отсреща.

Мислиш си за този Бустильо, много приличащ на сина ти по структурата на ума, както бе имал случай да се увериш по време на родителските срещи, но не можеш да пренебрегнеш опита за едно разумно обяснение.

— И как твоят приятел Бустильо е разбрал, че е това, което е видял, е бил извънземен? Бил е човек гуцер или човек с човка по средата на лицето? — питаш.

— Не — отговаря Силвио, очевидно малко объркан. — Бустильо каза, че приличал на нас, имал ръце и крака.

— Тогава как Бустильо е разбрал, че е бил извънземен? — настояваш ти.

— Защото летял, да, това направил, полетял — отговаря категорично Силвио.

Няма никакво съмнение, че този Бустильо възприема най-буквално фантазиите, които Паула бе събудила у Силвио.

— Видял го е да лети?

Силвио видимо се старае да прояви търпение, мислейки си вероятно „бедният ми татко, трябва всичко да му се обяснява“, но все пак ти разяснява:

— Мама много се уплаши, когато ѝ го разказах, дори се разплака, не знам защо.

— Разкажи ми го и на мен.

— Бустильо стоял на терасата на дома си, гледал странните неща, които минавали или щели да минат, прави това винаги когато може.

Силвио млъква и потъва в едно от своите периодично повтарящи се мълчания.

— Продължавай, човече, не ме оставяй така, говореше за Бустильо, който гледал от терасата си странните неща, които минават.

— Да, ами Бустильо видял човек на покрива на отсрещната къща, който ходел насам–натам сякаш търсел нещо, от време на време спирал на място, поглеждалки небето, докато не се приближил до самия край на покрива и полетял.

— Полетял ли? — питаш наистина изненадан от това, което Силвио ти разказа.

— Бустильо видял как скача, как се издигнал, летейки нагоре, казва, че сигурно носят малки мотори, скрити под дрехите.

— И накъде е полетял? Чуваш ли ме? Накъде е полетял?

— Бустильо казва, че околните къщи веднага го скрили и затова не е могъл да види накъде отлетял.

— Дявол го взел този Бустильо!

— Бустильо каза, че от терасата не е могъл да го види, но на улицата се чул силен вой на сирени, полицията идвала за него, но успял да им избяга, наричат ги още странници, дума трудна за казване.

За момент остава вгълбен в себе си.

— Може да е дошъл да търси някое съкровище, скрито на покрива.

— Добре измислено. Това за съкровището пак ли Бустильо ти го каза?

— Защо се разплака, когато ти го разказах, мамо? — допълва после Силвио, обръщайки се към раницата.

Ти усещаш как една огромна мъка те стиска за гърлото, докато синът ти продължава да говори на урната:

— Може да идват за съкровището, за което разказва татко и което е скрито там и че няма да го вземем ние, а това, което ще направим, е да те оставим теб на това място, което толкова ти харесва, казва татко и където е съкровището, а на мен ми се иска да го видя, мама или Урнамама, или както и да се казваш, откакто заспа завинаги.

---

[1] Тримата влъхви или Тримата мъдреци, Тримата царе, е общоприето название в западноевропейската традиция на влъхвите, поднесли даровете си на малкия Исус Христос на Рождество. — Б.пр.

↑

[2] Синдром на Даун или тризомия 21 е вид геномна мутация при хората. Дължи се на появата на трета хромозома в 21-вата хомоложна двойка, оттам и терминът тризомия 21. Успоредно с типичните за болестта симптоми на телесни аномалии, се наблюдават и намаляване на способностите на възприемане, умствена изостаналост, вродени сърдечни пороци. — Б.пр. ↑

5.

За първи път Тере и ти предприемахте пътуване двамата и сами и въпреки неудобствата, дрънченето, многобройните спирки на възможно най-прашните места покрай пътя, набързо погълнатите сандвичи, пийки вода направо от манерката, влизащият на вълни през отворените прозорци на автобусите горещ въздух, изживявахте деня като доставящо най-голяма радост приключение.

Третият автобус ви беше вече оставил в селото, когато започна да се смрачава. Горещината изобщо не беше намаляла и заливаше всичко наоколо с лепкавата си наситеност. Улиците на селото бяха като че ли отегчени от самотата, която изглеждаше окончателна. Накрая, след като обиколихте няколко безлюдни улици, можахте да сравните показаното на картата с информацията, която ви даде жена, седнала на сянка зад една къща с опънати напред разкрячени крака, боса и с толкова изтощен вид, че дори внезапното ви появяване не успя да я стресне.

Обясненията ѝ бяха многословни и неясни, но все пак ви се стори, че съвпадат с посоченото на картата. Поехте с претъпканите раници на гърба по пътя към лагуната отвъд последните постройките, отправяйки се под жаркото слънце към близкия хоризонт, където безредно се скупчваха планинските масиви.

Този днешен преход от същото това село, първо с кола, после пеша, те връща към много, останали непокътнати в съзнанието ти, картини: стягането до пътя и първия контакт с тясната и с много завои клисура, служеща за корито на реката, последователните резки промени в посоката, позволяващи да се види зеленикавия блясък на водата в дъното на клисурата; високите жълтеникави скали, изпъкващи с различните си по големина размери като останки от огромни, усетили допира на времето, отбранителни кули, над които бавно прелитат големи птици; пъстрата растителност от най-различни видове дървета и храсталаци, докосни от първите признаци на есента.

Ромонът на реката, която тогава също припяваше в различни тоналности според заобикалящия я релеф на терена, правеше още по-смълчана околността и единствено стъпките ви рязко отекваха в тишината, точно както се случва и днес, тишина, необичайна за вашите възприятия, но която не е някаква празнота, а вдлъбнатина, в която всеки шум, всяка стъпка, всеки лек смях и пукот на настъпена суха клечка, звучат като музикален резонанс.

Този ден, час и половина след като излязохте от селото и след като преминахте по същите тези тесни лъкатушещи пътеки, които предизвикаха у теб, спомняйки си Тере от онези моменти, неизбежно чувство на безутешност, стигнахте накрая до последната част от пътя и до разклонението, при което онзи колега от факултета ви бе посъветвал да поемете по пътеката, която леко се изкачва нагоре по хълма и която ще ви позволи да видите лагуната отвисоко.

Бяхте се възползвали от много малко и съвсем кратки моменти за почивка, защото бяхте млади и издръжливи и нямате търпение да извървите последната част от прехода с очакването да откриете нещо съвсем необичайно. И скоро това ваше очакване се сбъдна. Ето я там, появила се изведнъж, искрящата под слънчевите лъчи водна повърхност. Спряхте на място, за да ѝ се полюбувате на воля, изпълнени с възхита от дълбоката планинска долина, която я пази в своята кухня.

„Изглежда като огромно око, фокусирано в небето — каза Тере, — сякаш Земята се е загледала във вселената през него“.

Стилната фигура със земното око криеше в себе си една своеобразна странност, която и самият ти почувства сред главозамайващата тишина, която цареше тук и която като че ли бе изградена от материя, абсолютно непозната за вашите възприятия.

„Еднооката Земя!“, възкликна ти, за да поразклатиш с шега безпокойството, което внезапно те бе обзело.

После продължихте да вървите, спускайки се по склона, за да стигнете до брега на лагуната, където седнахте за малко на свободно от тръстики място, заслепени от сияещата светлина.

Това земно око, почти непрозрачно, едва на една ръка разстояние, излъчваше някаква още по-силно изразена самота и ти за първи път усети осезаемия образ на необитаемия, достатъчен на самия себе си, свят, в който Тере и ти се явявахте натрапници. Един свят,

който винаги е бил тук, който ще бъде тук, когато вас вече няма да ви има, свят, в който преобладават тишината, отдалечеността, непроницаемостта, докато ти играеш на карти с приятелите си в порутения мадридски апартамент или се разхождаш привечер с Тере по улиците на града, а междуременно майката на съседката умира от старост в леглото си или боклукчийските камиони трещят в двигателите си в нощта, докато си вземаш бележки за някой урок или се редиш на опашка в метрото, за да си купиш билет.

Задъхани от бързото ходене, седяхте неподвижни, все още обгърнати от топлината, която сянката едва смогваше леко да омекоти.

Онзи колега, който отлично познава околността, ви беше препоръчал да се установите на едно място малко по-надолу от лагуната, на един хвърлей разстояние, както каза той, ограждащо по края един малък отводнителен канал. След като си починахте известно време в сенчестия участък на брега на лагуната, решихте да отидете да потърсите споменатото подходящо място, за да свалите най-последните раниците от гърбовете си, които вече бяха започнали да ви стават доста неудобни.

В отводнителния канал нямаше и капка вода и за кратко продължихте по указания път, докато съвсем скоро открихте брега на реката и малко по-нататък един храсталак, заспал сред няколко дървета, и стигнахте до това място, което ви се стори съвсем подходящо за установяване на къмпинг. Няколко патици политнаха от отсрещния бряг, извисявайки се над тръстиките. Слънцето все още бе доста високо, но тополите и раките хвърляха лека сянка, наред която жужаха насекоми и се процеждаха тънки лъчи дневна светлина.

Опънахте палатката, не без известни усилия, на една малка полянка сред храсталака, където реката течеше с тих шепот. Леката прозрачност на водата, бавно плъзгаща над песъчливото дъно и зеленикаво-синкавия ѝ цвят представляваха странна картина, по-скоро морска, отколкото речна. След като приключихте с опъването на палатката, Тере предложи да се изкачите пак до лагуната, тъй като искаше още един път да се докосне до онзи мистериозно ведър пейзаж, който ви бе очаровал, докато седяхте край брега, заслепени от ярката водна повърхност. Изкачихте се отново по пътеката, лъкатушеца покрай тясното корито на реката.

Заобиколена от обширни пространства с тръстика, над почти кръглата повърхност на лагуната, като гъста субстанция върху нея се утаяваше крещящата светлина, обковала своя блясък в огромния пръстен на планинските хребети. Очертанието бе оголено от липсата на дървета и само няколко избуяли храсти протягаха клони по околните склонове. Въпреки горещината продължихте да вървите и с бавни крачи направихте една пълна обиколка. Склоновете на хълмовете, които виждахте да стигат съвсем близо до брега, неподвижни под ярката светлина, будеха представата за безразлично изтощение, за величествена следобедна дрямка, толкова нечовешка, колкото и онова огромно земно око.

Преди екскурзията ти също бе прегледал някои документи и бе прочел една статия, в която се изтъкваше, че около лагуната има наскоро образували се скали, съвсем нови, и го каза на Тере с известна нотка на смешно превзета ерудираност. Но следването ти нямаше нищо общо с геологията и когато тя те попита кои точно са тези скали, ти не бе в състояние да ги различиш измежду всички останали.

„Хвана ме на тясно, не знам. На мен всички ми изглеждат еднакви. Всички нови“, отговори ти.

„Чудесен гид си, нямам що“, възкликна Тере и двамата избухнахте в смях.

Патиците ви стряскаха с внезапните си полети от края на брега, обрасъл с тръстика, бодили и разцъфнали храсти. Покрай влажната почва до водата можеше да се видят следите от плавателните ципи на тези пернати, заешки изпражнения и дълбоки отпечатъци от копита на глиган. Тере се питаше защо народното въображение бе избрало точно това място, за да го превърне в легендарно със скритото в него съкровище на граф дон Хулиан, предателят по антономазия^[1].

„Защото е място, което рядко може да се види, пейзажът навява спокойствие и в същото време е доста първичен. Възможно е и цветът на водата да е привлякъл вниманието на хората, които от дълбока древност имат афинитет към магическото — предположи ти. — Ако не е бил граф дон Хулиан, би могло всеки друг легендарен персонаж да бъде свързан с това място“.

Въпреки зеленикавия оттенък, който я оцветяваше, водата позволяваше съвсем спокойно да се види дъното, достъпно, без никаква тайнственост.

„Не изглежда много дълбоко“, отбеляза Тере.

„Ние сме на брега — отговори ти. — На пръв поглед дълбочината изглежда е около единайсет метра, така че съкровищата на граф дон Жулиан там долу са на сигурно място“.

Гледахте почти хипнотизирани една плитчина, гъмжаща от малки безцветни рибки, стрелкаци се съвсем близо до вас.

„Бикарбонати със съдържание на калций води, произхождащи от водоносни хоризонти, образувани от дъждовете — обясни й ти на Тере. — Аз също съм си подготвил домашните упражнения, какво си мислиш, макар че май се оказах достоен за съжаление гид“, добави ти и тя отново избухна в смях.

И когато ти повтори на висок глас бикарбонати със съдържание на калций води, за да почувстваш в устата си материята на паметта, за да усетиш в звука й светлината на тази привечер и ехото от смеха на Тере, Силвио спира на място, поглежда те с любопитство, пита те какво току-що си казал и ти му отговаряш, че си споменал за състава на леко зеленикавата вода на реката, която тече малко под пътя.

— Затова е такъв цветът й — допълваш.

Изведнъж Силвио започва непохватно да си припява една песничка:

*Зелена реека, реката зеленì,
реека от толкова цветове;
тоолкова цветове носи реката,
тоолкова саа моите любви.*

После се умълчава и обръщайки глава към раницата си, пита:

— Защо ме научи на тази песен, мамо?

Разбира се, че Тере го бе научила, научи го на нея и на много други неща, мислиш си ти, защото без пламенната отдаденост на Тере, Силвио би си останал съвсем глупав и нямаше да започне да придобива способността на говори, да разсъждава и да използва паметта. Но песента на Силвио пресъздаде недодялано същата песен, взета от устата на Тере, която изведнъж започна да си я тананика, когато приключихте разходката си около лагуната. Ти не познаваше песента и я попита откъде я е изнамерила.

„Това е песен от детството ми, една от онези бабини песни — отвърна тя — и са се пели, когато някой е останел сам на хорото и е трябвало да издърпа някой друг, който да танцува, а той пък после, когато му дойде редът, избира нов участник в танца“.

Продължи да я пее и тъй като от време на време използваше прийоми на дойките, за да приспи по-бързо Силвио, когато беше малък, си спомняш всичките стихове:

*... нека излезе дамата
със своя капитан,
нека излезе дамата,
защото искам да танцувам,
нека излезе дамата,
със своя полковник,
нека излезе дамата,
защото искам да я видя.*

Беше докато слушаше тази детска песничка по време на онази екскурзия, на онова пътуване, което за първи път предприехте заедно Тере и ти, когато ти откри щастието от едно завръщане, от едно прибиране в едно място, за което в паметта ти нямаше и следа, а бе скътано само в едно тайно пространство на въображението ти, територия на желанията и неясна носталгия, територия, която ни кара да мечтаем, която интуитивно чувстваме като изгубена от нашите предци, но където може би ще стане възможно да се върнем някой ден.

Ти се спря и я прегърна, допирайки бузата си до нейната, за да можеш да ѝ говориш на ухото:

„Казах ли ти вече, че това е нашето първо пътуване като годеници?“, попита я ти.

„Нашето пътуване като годеници? — Поиска да уточни, смеейки се отново. — Това пътуване като годеници ли го правим?“

„Да, госпожо, правим пътуване, което ти и аз си дължим от много време, най-вече след като ти заложи на любовните ограничения, за да посветиш тялото и душата си на академичните свитъци, на бележките, на целта непрекъснато да учиш, отчаяно да запаметяваш нови и нови знания.“

„Едно пътуване като годеници, не признаващо никакъв вид репресии.“

„Представям си“, каза ти.

Този път ти беше този, който избухна в смях.

„Едно пътуване като годеници до лагуната, която крие в дълбините си съкровище“, отговори Тере.

„Това за съкровището не съм го измислил аз“, предупреди ти.

„Истината е, че стягането до тук беше трудно, но си струваше усилията.“

„Не се оставяй автобусите да те заблудят, нито тези лоши пътища и прашните околности, нито ужасната горещина, която изглежда съвсем истинска, нито тази огромна раница, която тежи цял квинтал^[2], нито това дебнещо око на лагуната, нито дори съкровището, което тя пази, очевидно е, че сме на Земята, в Гуадалахара^[3], на наскоро създадената Земя в Градината на Едем^[4], а сега кажи ми колко души познаваш, които отвеждат момичето си в същинския Рай, за да прекарат медения си месец.“

---

[1] Антономазия — гр. преименуване, стилна фигура, при която нарицателно име се заменя със собствено, което е широко известно за обозначаване на лица с определени качества или която се състои в описателно обозначаване на известно лице с представа за събитие, проява предмет. Например: Отело вместо ревнивец, Дон Жуан вместо женкар и т.н. — Б.пр. ↑

[2] От исп. quintal — стара мярка за тежина, която в Кастиля отговаря на 46 килограма. — Б.пр. ↑

[3] От исп. Guadalajara — град в автономна област Кастиля — Ла Манча в Централна Испания, на 55 километра североизточно от Мадрид. — Б.пр. ↑

[4] Рай или Едем е библейско място, градина, създадена от Бог. В Едем първоначално са живеели Адам и Ева и там те са можели да общуват пряко със своя Създател, преди да познаят що е зло. През Едем текат четири реки — Фисон, Гион, Тигър и Ефрат (предполага се, на територията на съвременен Ирак) и растат всякакви растения. Специално са отбелязани две дървета — дървото на живота и дървото на познанието на доброто и злото. На Адам и Ева е позволено да ядат от всички, с изключение на плодовете от дървото на познанието. В

Едемската градина Сатана, приел образа на змия, подлъгва Ева да опита забранения плод от дървото на познанието и затова тя и Адам са изпъдени от Едем. — Б.пр. ↑

6.

Върнахте се, докато слънцето постепенно започваше да грее по-малко ярко и денят отиваше да си отпочива от огнения му допир. С приближаването към бивака ви в гостоприемната сянка на буйния храсталак, където, като че ли спрели за престой в това отдалечено място, се открояваха двете екстравагантни фигури на палатката и закачената на едно дърво раница, ти усети радостното чувство от завръщането в домашното огнище, от пристигането в една даваща сигурност среда.

„Не ти ли се струва, че все едно се връщаме вкъщи?“, попита ти Тере.

Смеейки се, тя потвърди:

„Така е, видях палатката под тези дървета и ми се стори, че тя цял живот е била домът ми, а ние все още не сме я използвали.“

Едно съвсем обосновано усещане, тъй като това беше първият път, когато можехте да се радвате на ваше собствено пространство, принадлежащо поравно и на двама ви и където нямаше други наематели, с които да си поделите наема, не се чуваше оглушителна музика, не съществуваше рискът нечия баба или нечия сестра да се появят съвсем ненадейно, макар и в правото си, за да разкажат или да попитат нещо тривиално.

Бяхте изтърпели такава силна горещина и се чувствахте толкова изморени, че решихте да се потопите в синкавото езерце, намиращо се малко след песъчливия бряг на речния вир, който, съвсем близо до палатката, предлагаше удобствата на малък речен плаж. Въпреки сянката, която вече покриваше течението на реката, мястото не бе загубило морския си вид, който те бе учудил, щом го видя за първи път, сякаш беше едно скрито малко крайбрежно кътче.

Тере влезе в палатката и си облече банския костюм, но ти, който се бе съблякъл чисто гол, побърза да ѝ го свалиш, без да обръщаш внимание на протестите ѝ.

„Но какво правиш?“, извика Тере през смях.

„Нима още не си си дала сметка, че сме Адам и Ева?“, попита я ти, докато прегръщаше прекрасното ѝ бяло тяло и я целуваше по врата и раменете. „Ние сме Адам и Ева в реката на Едем, във водите, в които са се разтворили първите изумруди на Сътворението.“

Внезапно откри, че цялата необичайност на мястото сигурно не е нищо друго освен онази спокойна девственост, която, както се предполага, е свойствена за райските кътчета, за естествените природни пространства, където човешкото присъствие още не е оставило хищническите си следи. Сега съвсем ясно разбра настояването на Тере пепелта ѝ да почива в лагуната, защото без съмнение тя изживяваше същото, което и ти при завръщането ти в това изначално митично място, което обитава въображението на всички човешки същества.

В тези планини, в тези проломи, в тази река се докосвахте до еманацията на един неизменен покой, покоят, от който ще се напои вашата нежност през медения ви месец, за да я бележи с печат, изглеждащ незаличим и който внезапно кара у Даниел снизходителния да започне да вибрира една друга тръпка на угрисение. И макар всичко да си остава неизменно и същото, ти вече си друг, съвсем различен и извиквайки в паметта си идентичното усещане, което току–що почувства и успя да предадеш на Тере, у теб изниква горчивината от други скорошни спомени, но едновременно с това ти се струва, че продължаваш да бъдеш онзи, който въпреки всичко, оцелява вътре в теб и е способен да възстанови радостта от онези начални моменти, преживени толкова динамично с нея именно на това място.

Дотогава любовните ви срещи почти винаги се редуваха в порутения апартамент, който дяляхте с трима други колеги, в тясната, мрачна, зле проветрена спалня, върху едно неудобно скърцащо легло.

Миговете на любовен екстаз винаги водят до забрава, която, макар и временна, моментна, ви предава своето специално измерение извън времето, но когато прегръдката ви стигне до края си, отново се разпознаваш върху стария сламеник до прозореца с овехтели пердета, шкафа с напуканата луна, разхвърляната студентска маса, осветена от настолната лампа с гъвкава стойка, и една древна мебел с помътняло огледало и с вграден леген, макар че прекрасната голота на Тере излъчваше успокояваща светлина, способна да прикрие крайната бедност около вас.

И все пак през онази екскурзия рамката за съчетаването на телата ви се оформяше не само от палатката, но и от гигантската горска стая по открито небе със стени от огромни скали и островърхи хълмове, с покрив от листата на дърветата, с шепота на течението и радостното чуруликане на птиците, с жуженето на насекомите като музикален акомпанимент, с украсата на различните храсти и горските треви, с аромата си, една стая далеч от всяко човешко присъствие, освен вашето.

Пълната самота наоколо ви възбуди много, сякаш наистина бяхте първите обитатели на света и върху определения само за вас пясък на миниатюрния плаж, след като се изкъпахте в езерцето и все още мокри от свежата вода, се отдадохте на първия си от дългата поредица плътски контакти, които щяха да последват през следващите дни. Изкъпахте се отново, попихте водата от телата си и подновихте любовните ласки, този път върху шалтетата.

Никога преди това не бе усещал Тере така изцяло отдадена на ласките ти, така готова да те следва в това, което за вас продължаваше да бъде обучение в тънкостите на любовното изкуство, защото все още бяхте много млади и съвсем неопитни. Тя страстно и дълбоко въздишаше, притваряше очи, шептеше неясни думи и това нейно настроение ти доставяше двойно удоволствие във всички тези моменти.

„Така сигурно се е държала Ева в Едем пред нежните намеци и любовни пориви на Адам“, каза ѝ ти после, очарован от страстта ѝ.

„В Едем Адам и Ева са били целомъдрени“, възрази Тере.

„Как така целомъдрени?“

„Ами не си ли спомняш какво се казва в Библията? — продължи тя шеговито. — Познали са се след като са били изгонени от там“.

„Целомъдрени? Но що за глупост е това? Как така целомъдрени?“, попита ти.

Вкусваше спокойно взаимната ви голота с бавни ласки по кожата ѝ, толкова светла и мека.

„Правили са секс едва след като са били изгонени — настоя Тере с дълбокомислена гримаса, — защото в Едем либидото дори не е съществувало“.

„Това е един изопачено интерпретиран от свещениците Едем“, опита се да приведеш доказателства и аргументи ти.

„Какво ти е основанието да говориш така?“.

„Ами как тогава, ако не е било така, са се възпроизвели останалите видове? Защо е имало ябълки на дървото, ако преди това не е имало опрашване?“

„Да се прилага рационалното мислене при митовете ми изглежда глупаво — каза Тере. — Сигурна съм, че аргументите ти биха очаровали Дарвин“.

„Адам и Ева са изживели много любовни моменти в Едем, за това не трябва да имаш никакво съмнение, съжителствайки в мир с всички останали видове, продължили са да им се наслаждават и след това, макар вече сред студ и недоимък, глад и лишения и това, което се е случило е, че Йехова, с лошия си характер, е пожелал да ги изгони от там, защото смятам, че щастието им го е вбесявало, а той не е очаквал да се получи така, затова накарал късметлийската змия да се промъкне въпреки съмнението, че змията е била само едно превъплъщение на влечуго“.

Сега мислиш, че също и историята за изначалния Рай е история за предателство, защото трудно може да се намери друго обяснение за този капан на Създателя, сътворен по формата на непреодолимо за човешкия разум, за Хомо сапиенс, изкушение, което на свой ред нарушава наложената абсурдна забрана, не зачитайки силата на авторитета. И най-важното се състои в това, че предателството, нелоялността, са съставна част от основната материя на много от нашите фикции, сякаш тяхното клеймо е здраво отпечатано в най-скритите дълбини на нашата природа, защото да измамиш доверието, което са вложили в нас, е може би най-възбуждащото поведение за тъмните ни радости.

Впрочем, тогава ти още не бе изменил на каквото и да е, от тази гледна точка бе напълно невинен, и завърши аргументацията си, уверявайки, че в онзи ваш Едем не съществува никаква измамна змия, защото не съществува и никакъв Йехова:

„Никой няма да ни изгони от тук, дай ми още една целувка и после да хапнем нещо, защото умирам от глад и съм готов да изям каквото и да е, дори и късметлийската ябълка от Дървото на Доброто и Злото, ако е необходимо.“

Светлината все още бе доста силна, когато започнахте с апетит да похапвате от провизиите си, после разпънахте шалтетата в

палатката и легнахте да спите, а сънят ви завладя незабавно. Бяхте толкова изморени от пътуването, жегата, прегръдките, че спяхте непробудно повече от дванайсет часа.

Спомняш си почти всеки момент от следващия ден. Това бе денят, в който тържествено открихте вашия Едем, внимателно влизайки в притежание на първите райски кътчета, още един ден с ярка светлина и силна топлина, през който едва се движехте из околностите на бивака.

В момента на събуждането в малкия гъсталак се чу гукането на гургулиците и вие се гмурнахте с радостни викове в реката, окъпана от слънчевите лъчи, преди да изядете закуската, която ти педантично приготви с помощта на малката газова печка, която си бе направил труда да донесеш. След това посветихте деня си в ходене покрай реката в двете посоки.

Нагоре по реката, на около триста метра, трещеше буен водопад, където си позволихте по един от най-изобилните възможни душеве, преди да се изкъпете в оформилото се малко по-надолу от водната струя езерце. В тази зона, поради разликата в нивата, теренът ставаше стръмен и за да отидеш по-нататък, трябваше да се изкачиш по един почти отвесен наклон, който на най-високото предлагаше няколко вдлъбнатини, където човек лесно би могъл да се спъне и падне в тях, терен доста неподходящ за разходки. Надолу по реката водите ѝ се плъзгаха в русло с множество вирчета, а покрай бреговете в продължение на около километър се редяха горички и малки полянки, винаги сред живописни скални образувания, преди, поради липсата на бряг, пътят да прекъсне в една точка, където продължаваше единствено скалната стена точно срещу една широка и дълбока като басейн част на реката.

Когато дойде време за обяд, вие се върнахте в бивака и след любовта и следобедната дрямка, всеки един с книга ръка, четейки в очакване горещината да намалее, преди да мислите за друг поход из околността, ти се почувства толкова радостен, че попита Тере дали няма да е склонна да прекара цяла вечност с теб на това място:

„Да бъдем ти и аз тук сами, както сме сега, завинаги, в това лято и в тази самота — каза ти, подчертавайки всяка дума — от векове за векове, амин“.

Вярно е, че това бе едно невъзможно за осъществяване предложение, една чисто и просто идеалистична формулировка, символична, но за голяма твоя изненада последва нарушаващ дневното спокойствие отговор, който си спомняш като част от последвалия този реторичен въпрос разговор, защото Тере зае позиция, изразяваща съвсем ясно несъгласие с твоята и която очерта два противоположни възгледа за вашата връзка.

Изслушвайки предложението ти, Тере, която бе затворила книгата си и рисуваше педантично с химикалка в подпряното на книгата тефтерче един от лабиринтите, към които проявяваше специален афинитет, какъвто някои други проявяват към кръстословиците, една непрекъсната оплетена линия, оформяща във всеки случай съвсем различна рисунка, която тя наричаше моите мандали^[1], започна да се смее, разроши нежно косата ти и възкликна:

„Що за мания с вечността! Не е ли казал поетът, че вечността се събира в един миг?“

„Ако можеше да съществуващ вечно, нямаше ли да искаш да си с мен винаги в един Едем като този?“, попита пак ти.

„Хайде, Даниел — възрази тя, — аз мисля, че това с вечността е някакъв капан, някаква измама, алиби, измислена фикция“.

„А цял живот? Целият смъртен живот ти и аз тук, сами и щастливи?“

Целуна те.

„Даниел, през живота си ще се обичаме винаги, но освен любовта има и други неща, не мога да си ни представя ти и аз сами тук, без книги, без кино, театър, музика, без хора, вършещи всевъзможни неща наоколо, без да виждаме да минават автобусите и историята, статични, без линията да тича като тази, която сега рисувам, без да отиваме никъде и да се връщаме отнякъде, без никакво криволичене, без да правим обиколки, една винаги права, равна линия, каква скучна монотонност.“

„Защо монотонност? Любов и още любов, и непринудени разговори, и разходки, и откриване непрекъснато на нови, закътани сред дивата природа кътчета, само ти и аз, ръка за ръка.“

„Да видим дали сред толкова самота, правейки все едно и също, в края на краищата няма да започнем да се ненавиждаме.“

„Каква си само!“

„Казвам го съвсем сериозно, защото смятам, че да мислим за вечността не е здравословно, кара ни да не зачитаме времето, което минава покрай нас и което е единственото съществуващо време. А тази самота, колкото и да е изпълнена с любов, ще ми тежи като присъда, като изгнание.“

Ти се позабави с отговора си, спомняш си позата, която бе заела в онзи момент, макар и да изглеждаше весела, сякаш изникнала от небрежните разговори и от чистия каприз да извърши каквато и да е злоупотреба, като малък съсирек в паметта, защото тогава ти се стори, че омаловажава любовта ви: ти искаше Тере да бъде с теб и това ти се струваше най-важното от всичко, тъй като вярваше, че близостта ѝ трябва да радва само твоя милост, но тя подреждаше това сред други неща, които считаше за също толкова важни.

„Значи любовта ни за теб нещо сравнимо с четката за зъби, с телефона, с пералнята машина, с компресите.“

„Чуй, я не се прави на глупав“, каза, прегръщайки те устремно, и тази прегръдка те накара да паднеш по гръб на земята, докато искрено се смееше.

---

[1] От исп. mandalas — мандала /мандали — мн.ч./ е тибетската дума за колело. Това са магически рисунки, идващи от далечна Азия. Представяват повтарящи се елементи в кръг. — Б.пр. ↑

7.

Любовта ти беше истинска, беше луд по нея, както се казва, а срещите, които протичаха на сламения дюшек в порутената ти стая и един път в нейното легло във фамилия дом, онази голяма къща, под чийто покрив накрая и ти заживя, възползвайки се една неделна сутрин от отсъствието на бабата, на сестра ѝ, която все още не беше виждал, и на домашната помощница, която уреждаше нещата, се изпълваха в близост до течащите зеленикави води на реката с друго съдържание, сякаш бяха достигнали желаната вечност, жизнеността, на която другите са били само наблюдатели или за която са имали единствено предчувствия.

Тези прегръдки бяха най-естественото продължение на чувствата ви един към друг, началото на дълбокото сливане на телата и емоциите ви и ти интуитивно чувстваше, че никога няма да имат край, защото като че ли наистина на света бяхте само вие двамата, самота, в която единствено вие съществувахте, отвъд времето, самота без признаци да бъде временна, защото ти чувстваше тези прегръдки като недосегаеми от времето.

Усещаше непрекъснатата и непреодолима нужда да гледаш, галиш, целуваш и облизваш това тяло с всичките му възвишения и влажни места, падини и хълмчета, гъсти гори и пясъчни пустини, да търсиш дефилетата и лагуните му:

„Тялото ти е същото като това място, на което се намираме, има своите планини и гъсталаци, своите клисури и ридове и аз ще кръстя всяка местност, също както Адам е дал име на всичко заобикалящо го.“

Поруменяла, Тере даваше свобода на действията ти.

„Зърната на гърдите ти ще се казват Сал^[1] и Дал^[2], а мишниците ти — Вели и Нели, пъпът ти — Ири, тайното ти място — Чочи, дупенцето ти — Кули^[3], точно така ще бъде“.

Тере се смееше, но не изоставаше нито в ласките, нито в целувките, нито в бързите, сякаш неволни, близвания.

В един от онези дни тя ти призна, че се намира различна, сякаш вътре в нея се е появила една несъществуваща преди това Тере.

„Причината е това място, каквото и друго да казваш“, отвърна ти.

Най-вероятно тя е във водите на тази река, реката на Едем, водите на перфектната любов, бяхте придобили изначалната свобода на вида, властните рождени инстинкти, чувствахте се обновени, също като тях, без износване, без умора.

„Причината е това място, колкото и много да ти харесва градският живот, колкото и да твърдиш, че трябва да се живее заедно и сред останалите хора, ще видиш как накрая ще те убедя да останем тук през целия си живот.“

Най-вероятно причината са водите на тази река и светлината, която сияе върху меката сянка на тополите, и величествените скали, оформящи своята непревземаема крепост.

„Ние ще си измислим филмите, музиката, ще си измислим дори приятели и съседи и така ще имаме възможността, ако някой от тях не ни хареса, без насилие да го принудим да изчезне — поднови ти обясненията си. — Тук няма да просъществува нищо, което би могло да ни дразни, нищо, което да ни притеснява, нищо, което да предизвика у нас и най-малкото смущение, край на забранителните знаци, на увещанията, на полицейските участъци, на гишетата, на опашките“.

„Някой беше казал, че опашките са един от знаковите белези на демокрацията.“

„Тук няма да имаме нужда от никаква политическа система: ти и аз ще бъдем както кралете, абсолютните владетели, така и президентите на републиката.“

Значение имаха не само телата, значение имаха и думите, непринудения разговор, в който ангажирахте с желание и без каквото и да е ограничение всички си мисли, а колкото до Тере, освен всичко това, само за теб, единственият, който има привилегията да се наслаждава на толкова много чар и сексапил, значение имаше и начинът ѝ да се смее, да говори, жестовете ѝ, навикът ѝ, слушайки те, леко да скланя настрани глава, маниера, с който разпускаше на блестящи арабески^[4] дългите си коси, яркото сияние, извиращо от тялото ѝ, плавните нежни извивки, предлагащи се на милувките ти.

Но Тере, като на игра, макар и вгълбена в някаква своя радостна покорност и отдадена на авантюрата ви със същия ентузиазъм както и ти, продължаваше да противопоставя своите аргументи на твоята утопия.

„Няма защо да оставаме завинаги тук, за да носим вътре в себе си Рая, обични ми Адам, любими мой Робинзон“, възразяваше ти тя.

„Нима няма да мога да те накарам да забравиш дори и за миг хлебарницата срещу дома на баба ти? Или онази чудесна бръснарница с покрит с отрязани коси под? Или миризмата на пържено, носеща се от кръчмата на ъгъла?“.

„Заклевам ти се, че няма да те обичам по-малко сред улиците и будките за вестници, това тук е чудесно и е прекрасно да го изживееш, но може да послужи само да можем да се оставим да бъдем погълнати от усещането, което предизвиква у нас, да можем да възприемем спокойствието му и всеки ден да го носим вътре в нас.“

„Защо винаги отказваш да помечтаеш малко в моята компания?“

„Защото не изпитвам нужда от подобен вид мечти, където и да сме, аз няма да съм по-малко Ева, нито пък ти по-малко Адам, когато се върнем към нашия ежедневен живот, ако истински се обичаме.“

„Може би имаш право, но за всеки случай хайде да използваме времето сега.“

И онази лудост на единия към другия бе толкова дълбоко вкоренена във вас, че живеехте почти само от целувки, думи, ласки и секс, преди да станете и след като си легнете, след ядене и във всеки друг неочакван момент от деня, преди къпането в езерцето или след гмуркането в реката.

Бяхте предвидили да останете тук в бивака четири или пет дни и всички те протекоха интензивно, наситени с интересни преживявания, а междуременно запасите от консерви, наденици, хляб, плодове, сирене, разтворимо кафе и кондензирано мляко започнаха видимо да намаляват, а и вие не прилагате каквото и да е разпределение по дажби, пиехте без никакви притеснения вода направо от реката, защото онзи приятел ви беше казал, че на тази надморска височина те е напълно безопасна и дори лековита.

Онова, за което най-малко мислехте, бе яденето: редувахте любовните моменти с дълги разходки, увеличавайки всеки път дължината на обиколките из околностите, търсейки нови езерца, в

които да се топнете й отдалечени кътчета, където скалите и дърветата оформят гледка, невиждана преди това или опитвайки да намерите нови интересни и забележителни места нагоре в планината, спирайки от време на време да починете на сянка под боровете, любувайки се на полета на лешоядите или на пъргавото подскачане на катеричките в клоните на дърветата.

Всяко ново място ставаше повод за изненада и за радостни коментари, защото във всяко едно от тях, макар и да имаха много сходства, можеха да се видят характерни кухни, големи камъни, дървета, гъсти храсталаци или дребни растения, мъхове, насекоми, птички, които им придаваха уникални особености.

Включително и в околностите на лагуната, които още няколко пъти се връщахте да огледате, се натъквахте на изненадващи находки, като например следата на малко босо краче в края на брега, която изглеждаше съвсем наскоро оставена и която, сред тази невъзмутима самота, предизвика у вас фантастичната идея, че в лагуната живеят приказни водни същества, вероятно елфите пазители на съкровището на граф дон Хулиан и ти понечи да го кажеш на Силвио, но накрая предпочете да премълчиш, за да не добавяш нови елементи в подозренията му за предпазливите извънземни, които като че ли не престават да ви придружават.

Но изминаха шест дни и вие открихте, че е настъпил седмият, защото за ядене ви бяха останали само няколко грама шоколад, пет ореха и пакетче бисквити. Сблъска се с липсата на храна като с едно неприятно откритие, когато приготвяше закуската, защото макар и Тере да беше свършена организаторка и обикновено винаги да предвиждаше и най-дребните подробности, дните на пълна почивка и забрава бяха притъпили естественото й чувство за ред и при вида на ревностното ти старание, отклони към теб отговорностите по интендантската дейност.

Пред очевидното изчерпване на хранителните ви продукти ти се оказа принуден да оцениш въздействието на външната реалност и стана съвсем меродавен онзи календар, който до момента за вас като че ли не съществуваше. Тъй че на седмия ден се видяхте заставени да гладувате, но това не ви накара да мислите за напускане на мястото. Изядохте шоколада, орехите и последните бисквити, пихте от

изумрудената вода, която тихо бълбукаше близо до мястото, на което лежахте с преплетени тела.

„Трябва да потърсим онези зърна и семена, които така добре засищат героите от романите, да измислим някакъв начин да наловим риба или някакъв капан, за да си набавим дивеч — предложи Тере. — Какво ще кажеш, Адам Робинзон?“

Погледна я, приемайки шегата, без да кажеш и дума.

„Освен всичко друго, това би се оказало начин да потренираме за вечния Едем, който ни очаква“, добави тя през смях.

Но беше съвсем ясно, че на нито едно място от тези, които ви заобикаляха, няма нищо, което би могло да послужи за храна, а ти не би могъл да импровизираш някакво елементарно сечиво за риболов или лов, тъй като самата техника ти бе съвсем непозната.

„Победи, Санча Панса^[5].“

На следващия ден отидохте до селото и купихте хляб, сирене, рибни консерви, каквото успяхте да намерите, жената от малкия магазин, която ви обслужи, изпържи за вас няколко яйца и после вие се върнахте в лагера, за да се потопите отново в атмосферата на онзи Едем, който за Тере бе място за възстановяване и почивка, а не съдба, и където, както ти подчерта шеговито, цивилизацията със своите незначителни отварачки за консерви, е крайно необходима за оцеляването на човека.

---

[1] От исп. sal — буквално: 1/ сол; 2/ хим. соли; 3/ прен. остроумие, духовитост; 4/ грация. — Б.пр. ↑

[2] От исп dal — непреведима дума, вероятно измислена като римуваща се със сал (сол). — Б.пр. ↑

[3] От исп culo — в текста леко преиначено на „кули“ — задник, задни части. — Б.пр. ↑

[4] От исп. arabescos (мн.ч.) — в изкуството — украса, орнамент от геометрични фигури, стилизирани цвета и листа първоначално в духа на арабския стил; в литературата — малко произведение, изработено с вещина; в музиката — малка инструментална творба с орнаментален характер. — Б.пр. ↑

[5] От исп. Sancho Pansa (Санчо Панса), колоритният сподвижник и ординарец на дон Кихот де Ла Манча, тъй като в текста

Даниел се обръща към Тере, авторът си е позволил да употреби женски род за първото име — Санча, вместо мъжкия род Санчо. — Б.пр. ↑

8.

Бяха същите тези места, същата тази наскоро потекла от извора си река, която непрестанно е нова, която винаги носи същата вода, изначалната вода, въртяща се в кръг, който ще пребъде, докато съществува планетата.

Манията на Силвио за извънземните те кара да си спомниш, че и този свят от измисленото пространство, изпълнен със странни планети и баснословни същества, е част от твоето въображение, благодарение на прочетените научнофантастични романи, към които изпитваше толкова голямо влечение. Дойде ти на ум, че новата мания, която толкова вълнува детския разум на сина ти, е характерна за умствения му дефицит, но трябва да признаеш, че без каквато и да е видима интелектуална ограниченост и на много по-голяма възраст, теб също те прелъсти въображаемият свят на предполагаемите извънземни цивилизации.

Изпадна под влиянието на тези спомени, докато Силвио не спираше да върви стоически с патешката си походка напред рамо до рамо с теб, съзерцавайки реката и мислейки за безкрайния цикъл на течението ѝ. В същото време си спомни проточените разговори, онези приятни дебати, които, между прегръдките и разходките, водехте с Тере при вашето първо изучаване на тези места.

Една ясна звездна нощ, след като се излегнахте на шалтетата в най-свободната от храсти и дървета зона, Тере отбеляза, че лагуната, реката и всичко, което ви заобикаля, е образцово натурално: „напълно земно“, каза, защото от време навреме ѝ харесваше да използва ефектни термини и затова употреби именно тези думи.

„Какво искаш да кажеш с това за напълно земно?“, попита ти.

„Добре де, може би не намирам подходящия израз, искам да кажа, че в известен смисъл не мога да намеря верния еквивалент, нашия, който принадлежи единствено на нас, обитателите на планетата Земя, която пък е плод на мистериозни комбинации и етапи на

развитие, осъществили се само тук, в самия край на тези безкрайни далечни светове.“

„Сега ми се правиш на земен националист или как бихме могли да наречем позицията ти? Земенализъм?“

„Престани. Знаеш много добре какво искам да кажа. Чудо е, че единствено тук, доколкото знаем, се е появило онова вълшебство — животът.“

„Ами това може да е относително. Наскоро прочетох един роман от онези, които ми харесват, в който един учен излага виждането си, че водата, от която е произлязъл животът, при генезиса си е била възможно най-неземното нещо, което човек може да си представи, че водата сигурно произхожда от някоя точка на безкрайната вселена и макар да става дума за научна фантастика, романът ми се стори съвсем правдоподобен.“

Нощта беше спокойна и ведра, една от онези нощи, за които се пее в народните песни, една нощ, в която от дневната горещина не е останало и следа, тъй като и дневният зной през предходните дни не беше толкова силен. Съзерцавахте обсипаното със звезди небе. Усети Тере да се размърдва до тебе, чу изпълнения ѝ със силно учудване глас:

„Произход от безкрайната вселена?“

„Казвам ти, че това е само научна фантастика, но хипотезата е привлекателна. Знаем, че метеоритите, които идват, носят най-различни субстанции и според този роман, по-голямата част от водорода и кислорода на Земята е попаднала на тази планета от много далеч преди няколко милиарда години при някоя от многото метеоритни бомбардировки и това науката не може да го отрече“, отговори ти.

„Продължавай, много ми е интересно“, каза гласът на Тере.

„Благодарение на тези метеорити натоварени с водород и кислород, върху повърхността на тази суха звезда започнал да се образува лед и след един доста продължителен период от време, нека кажем дори безкраен, за да се разберем по-добре, и благодарение на слънчевата топлина ледът се стопил и се появила водната пара, помогнала, разбира се, и вулканичната активност, както продължава да го прави и досега, но според романа първият лед е дошъл на планетата от много далеч и тази хипотеза много ми допада.“

„Това е една чудесна хипотеза, въпреки че прави на пух и прах моя... как го нарече?“

„Земенализъм“.

Разказа ѝ, че ученият — протагонист на научнофантастичния роман, се заел упорито да изстрелва по посока на Луната ракети натоварени с водород и кислород, за да се образува и там атмосфера, убеден, че гравитацията на спътника ще успее да я задържи, мислейки, че именно това се е случило на планетата Земя: от онзи лед първо се образувала водата, после се появила атмосферата и така възникнал непрекъснатият цикъл на изпарение, кондензация и валежи, който запазва реките и моретата:

„Слънчевата топлина не спира да изпарява водата и така се образуват облаците, от които пък вали дъжд, който пълни водоносните хоризонти, от които пък ще потекат реките, и така без прекъсване. Но самият произход на тази вода сигурно е извънземен.“

После се оказало, че тази литературна измислица е залегнала в основата на една геоложка теория, която днес пропагандират и защитават от научна гледна точка някои специалисти, така че този извънземен произход на земната вода вече не е част от научната фантастика. Не искаш да го кажеш на Силвио, не смееш да му разкажеш, че и ние притежаваме много нещо от извънземните, за да не го объркваш допълнително, но преди всичко, защото се опасяваш, че тази информация би превърнала манията му в една безкрайна и тягостна верига от въпроси.

Онази нощ на пълен покой, притихнала под величественния блясък на примигващите звезди, легнал възник до Тере в приятната тъмнина на гъсталака, ти добави нещо, за което бе мислил много и доста често през последните дни, докато голите ви потни тела се наслаждаваха едно на друго:

„Всички води, имам предвид също и потта ни, флуидите ни“.

Шепотът на реката се оказа най-подходящата мелодия за акомпанимент на непринудения ви разговор.

„Изрази се по-ясно, ако обичаш.“

„Не е ли вярно, че две трети от тялото ни са съставени от вода?“, попита натъртено ти.

„Четох някъде, че са шейсет и пет процента.“

„Още повече проценти в моя полза. Това, което искам да кажа, е, че тази вода, същата, която сега чуваме полека да тече наблизко, също е дело на човешки същества и на кой му пука, че произходът ѝ би могъл да бъде извънземен, тази вода, която сега тече във всички реки на планетата, е била и е част от всички нас, които живеем и сме живели тук, от нашата пот, от сълзите ни, от течностите и флуидите, които съставляват телесната ни маса, започвайки с кръвта.“

Тере се повдигна, различаваше я смътно опряна на една ръка:

„Искаш да кажеш, че водата и в тази река, и в лагуната, е съставена също и от водата на човешките същества?“

Гласът ѝ издаваше изненада, възхита.

„Естествено“, отвърна ти.

„Може би ще може да се изчисли каква част от водата на планетата отговаря на изчезналата част от човечеството, както и количеството вода, което произвеждаме с всяка изминала минута днес човешките същества, измежду всички живи твари“, допълни Тере и гласът ѝ издаваше силна възбуда.

„Това би било доста сложно, но не виждам причина да не може да се осъществи“, потвърди ти.

„Как може да си толкова интелигентен?“

Ти се засмя:

„В нея се е разтворил Александър Велики, когото боготвориш, както и Клеопатра, и принцеса де Еболи^[1], която е от една близка до тези земи комарка^[2], и Нерон, и Пикасо, и Айнщайн, великите и незначителните, деспотите и героите.“

„Не съм и помисляла за това. Струва ми се страхотно.“

„Но внимавай, защото можеш да бъдеш сигурна, че преобладава водата от лоши, зли и глупави хора, които са мнозинство в реалния живот, което пък може да ни доведе до заключението, че голяма част от водата на планетата е съставена от най-обикновена глупост, от безсмислена нелепост.“

„Не го обръщай на шега — отвърна тя, — в нея са дядо ми Мигел, клетите ми родители и леля ми Наталия, която беше с тях в самолета, както и една учителка, която много обичах“.

Беше се навела над теб, защото чу гласа ѝ съвсем близо до ухото си:

„Не съм се замисляла над това, ти наистина си много умен и дори си малко поет, макар и да не го знаеш.“

Отново легна на шалтето си и в гласа ѝ продължаваше да звучи радостната изненада:

„Отсега нататък, всеки път, когато се къпя или като пия, всеки път, когато отварям крана на чешмата, ще си спомням, че пия живи същества, които са били тук преди мен и че тялото ще стане част, заедно с всички останали, от цикъла на водата, че сме вода, която ще продължи да блика и след като умрем, че ще бъдем изпити от нашите потомци.“

И в този миг, докато съзерцаваш за пореден път зеленикавото течение на водата, която потъмнява към дъното на скалистото корито, ти мислиш, че Тере ще се озове за втори път в цикъла на водата, след като разпръснеш праха ѝ над лагуната.

---

[1] От исп *la Princesa de Eboli* или *Ana de Mendoza* (Ана де Мендоса) — жена, изпреварила времето си и станала основна фигура в двора на Филип Втори. Омъжена на 13 години за 36-годишен мъж, тя ражда 10 деца, едно от които е на краля. — Б. пр. ↑

[2] От исп. *comarca* — 1. Административна единица в Испания, съответстваща на околия; 2. Район. — Б.пр. ↑

9.

Силвио спря на място. Сигурно беше много изморен и измъчен от начина, по който носеше раницата, но не поиска да ти даде на теб урната да я носиш.

— Много съм жаден — казва.

Изваждаш бутилка вода и той пие жадно, почти задавяйки се.

— Внимавай, Силвио, пий по-бавно.

Връща ти бутилката.

— Докато пиех, си спомних за извънземните. Ти знаеше ли, че тези извънземни те всмукват? — пита.

— Как те всмукват?

— Ами така — казва, поемайки дълбоко въздух през уста, а големият му език започва да вибрира. — Всмукват те и те отнасят на корабите си и там правят с теб онези неща — и изрича дума, която прозвуча като „експе’менти“.

— Искаш да кажеш, че те отвличат — уточняваш ти. — И се произнася „експерименти“. Повтори.

— Ами тази дума е много трудна, „експерименти“, но е все същото, всмукват те или както там ти го казваш.

И ти заставаш неподвижно на едно място и го поглеждаш, подпрян на туристическия си бастун:

— Кой ти разказа всичко това?

— Паула го знае много добре, защото това за експериментите ѝ го е казал дядо ѝ, както и това, че понякога си спомняш, понякога не.

Хваща бастуна с две ръце и накланя тялото си към теб:

— Мислиш ли, че мен са ме всмуквали или както ти го казваш, някой път? И какво е това експеримент?

Неизбежната Паула, за кой ли път вече. Разбираш, че не знаеш всичко, което би трябвало за живота на сина ти в колежа или в специализирания център, въпреки че ти за него си основният душеприказчик вече повече от година. Когато имаш възможност, отиваш да го вземеш, виждаш децата да говорят помежду си, но никога

не ти беше минавало през ум, че общуването им би могло да включва подобни сложни въпроси, като представата за невидимите и вещаещи заплаха извънземни същества например.

— Ела да поразтрия гърба ти, защото се чудя как издържаш да носиш раницата по този начин.

Помагаш му да я свали, разтъркваш леко раменете, които сигурно доста го болят, допирът с дребното му тяло ти напомня за това на Тере, когато ѝ помагаше да прави упражненията, както ти бяха показали в болницата, съобщаваш му, че за да стигнете до лагуната, остава още толкова път, колкото сте изминали досега и отново го молиш да те остави ти да носиш урната.

— Тате, искам мама да върви с мен — отговаря съвсем сериозно, гледайки те с вид, преминаващ границата на молбата.

— Както желаяш — отстъпваш ти.

Силвио отново те пита какво е това експеримент.

— Виж, Силвио, експеримент означава да изпробваш дали едно нещо може да се случи или не, дали едно стъклено топче може да се разтвори, тоест да се разруши във вода, например. Дали материалът, от който е направено, е разтворим или не.

— Захарта се разтваря, да, но стъкленото топче — не, вече съм опитвал — бърза да обясни видимо много доволен Силвио. — Това експеримент ли е било?

— Примерно — изразяваш съгласие ти.

— Ами аз не съм и подозирал, че съм правил експерименти — продължава горд от себе си той. — Дъвката също се раз... както ти казваш, във водата.

— Разтваря се — повтаряш.

Замълчава за момент:

— Но какъв експеримент могат да направят с някого извънземните, когато го всмукнат? Какъв експеримент са направили с мен, ако някога са ме всмукнали или отли... както ти казваш? — държи да разбере.

Говори Даниел търпеливият:

— Виж, Силвио, аз не вярвам някога извънземните да са те отвличали. Защо да го правят? Каква причина биха могли да имат?

Сега Силвио те поглежда втренчено:

— Нима искаш да кажеш, че не знаеш, че не съм нормално момче като другите?

Въпросът му беше толкова директен и очите му впити в тебе по такъв начин, че не успяваш да реагираш веднага, обзема те силно вълнение по същия начин, както когато се обяви за момче със синдром на Даун. Потърсихте удобни за седане места върху едни обли камъни, което ти даде време да се подготвиш.

— Какви са тези приказки за това, че не си нормално момче? — питаш, след като седнахте.

Той също се настани удобно върху камъка и те погледна снизходително, сякаш поемайки върху себе си вината, че ти не си в течение на много важни неща от живота.

— Когато постъпих в новия колеж, някои ме наричаха умствено недоразвит и гном, никога не ме оставяха да поиграя футбол, винаги във всичко ме побеждаваха, присмиваха ми се на говора и на походката. Ето защо попитах гос'жа Аурора и тя ми каза да не обръщам внимание, че аз съм само малко по-различен, като Бустильо и останалите, даваш ли си сметка? Момче със синдром на Даун.

Не знаеш какво да отговориш и Силвио продължава да приказва.

— Каза гос'жа Аурора, че да си различен, не е нито хубаво, нито лошо, че не трябва да обръщам внимание на онези деца, че те са глупави и зли, точно така каза, така ги нарече тя. И че ще си дадат сметка, и попитах мама, а тя ми каза същото като гос'жата, че аз съм различен, но да не им обръщам внимание и когато се върнах в колежа, през междучасието, отидох при онези момчета и ги попитах не са ли си дали сметка, че съм различен, но те не ми отговориха нищо, не се и изсмяха дори, отдалечиха се и никога повече не се нахвърлиха върху мен, защото освен всичко друго Паула сега ми е приятелка и ме защитава.

Замълча за известно време, сякаш за да преосмисли онова, което току-що ти бе казал, преди да продължи:

— Ами щом съм различен, дори извънземните искат да знаят защо, за да такова, да направят един експеримент, както го правят по филмите и сега, когато зная какво е, най-добре ще е да ме разрежат, докато все още спя, да ме отворят и да проверят какво има вътре, дали случайно нямам някакви редки буболечки и заради това не съм

нормално момче, дали вътре нямам други малки като джуджета извънземни.

Избухваш в смях, за да смекчиш, доколкото е възможно, важността на случващото се, но не спираш да обмисляш факта, че знаеш малко за реалния живот на сина ти в света му на ученик. Искати се да го предизвикаш, но, разбира се, не го правиш с достатъчна вещина, не следваш подходящата логика за намиране на истинските проблеми, а той не споменава за други неща, освен за тези с приказна насоченост, като за извънземните. Във всеки случай решението му да се изправи лице с лице срещу нахалните си съученици, което вероятно не е било плод на недостатъците му.

— Не се притеснявай — отговаряш. — Ако извънземните проявяват интерес към нещо, не вярвам това да са твоите различия в сравнение с другите деца, ти физически си дете като всички останали, тялото ти е оформено също като техните тела, мога да кажа, че без съмнение едни може да притежаваме повече памет от други или някои да вършат с по-голяма лекота различни неща, или пък по-бързо да разсъждават и да говорят съвсем разбираемо.

— Как можах да кажат, че съм гном! Глупаци! Ако бях гном, щях да съм вълшебник, бих могъл да се скрия в гората и да си общувам с феите, да обикалям кралствата, намиращи се под дърветата и да плувам по моретата в недрата на Земята! Ако бях гном, щях да бъда приятел с магьосници и чародеи и щях да знам къде има злато и диаманти! Не си ли спомняш, какво се случва в *Магьосника от Оз*^[1]? Какви глупаци! Да ме нарекат гном!

Не си убеден, че Силвио обръща внимание на това, което му обясняваш. Спомняш си за разговорите му с Тере, които в продължение на толкова години ядосваха с простотата си Даниел нетолерантния, тъй като в тях ежедневно и непрекъснато намираще доказателството за тази толкова унижителна за начина ти на мислене тогава умствена малоценност. Сега ти се струва достойно за адмирации търпението, с което тя отговаряше на безкрайния низ от въпроси, които детето мимоходом свързваше с всевъзможни неща или точно обратното, постоянството ѝ да кара Силвио да говори веднага щом изпадне в някой от честите си мрачни периоди на необяснимо мълчание.

Ако Силвио ти зададеше някакъв въпрос, ти го препращаше към Тере:

„Това ще ти го обясни по-добре твоята мама, нали затова е професорка“, казваше му ти, винаги подтикван от отмъстителните намерения на по-лошия от Даниеловците, живеещи вътре в теб.

Не можеше да забравиш какво се крие зад появата на този нездрав син в живота ти, а и нямаше сили да посрещнеш безкрайната последователност от въпроси, задължителна за всяко едно ваше общуване и въпреки че Тере често присъстваше и виждаше непреклонното ти желание да се отървеш от досадното задължение, никога не ти каза нищо и най-вече след онова, което се случи между вас, когато ти разбра за причините, предхождащи заболяването на Силвио. Но сега Тере вече я няма и цялото негодувание на онзи тогава винаги вземащ връх лош Даниел дойде да изостри още повече угризенията на Даниел милостивия. Възприе търпението на Тере по отношение на Силвио като задължение, като основна част от завещаното и твърдо се стараеш да не усещаш неудобство, когато се опитваш непринудено да разговаряш с него.

— Не ме разбра, Силвио — отбелязваш търпеливо.

Замълчава за момент, смутен е.

— Ами бях се замислил за гномите, въъ, искам да кажа за онези извънземни, които искат да отвл... — опитва се безуспешно да изрече цялата дума.

— Да те отвлекат — прекъсваш го ти. — Кажеш го ти, да-ме-от-вле-кат.

— Да-ме-от-вле-кат — повтаря видимо затруднен. — Много е сложно, татко.

— Искаш ли да се научиш как се произнася?

Потвърждава с енергично кимане на глава.

— Щом искаш, повтаряй си го много пъти, докато не го запомниш, защото онова, дето казваш, че искат да те всмукнат е много грозно.

— Ами мислех за всичко това и главата ми като че ли беше на друго място.

— Чуй — казваш, хващайки го за едната ръка, както много пъти правеше Тере, когато си говореше с него. — Както ти казах, ти не си странен, между човешките същества има такива, които съобразяват по

бързо от другите някои неща и по-бавно от тях някои други неща, някои тичат по-бързо от другите или имат по-точен мерник, или по-хубав глас, но отвътре не се различават по абсолютно нищо; ако би могъл да го погледнеш вътре, отличникът в класа ти е абсолютно еднакъв с последния двойкаджия, има същите органи, същите кости, същите вени.

Докато му говориш разбираш, че ако става въпрос за някаква измяна, то ти изменяш на всичко, което в течение на много години е формирало убеждението ти по тези въпроси и не му изменяш с фалш, а убеден в това, което сега казваш.

— Тогава сигурно е заради съкровището, както ти казах преди.

Отговорът му те заварва неподготвен.

— Какво имаш предвид?

Отново подхваща другата своя натрапчива идея, възникнала след като му разказа легендата за лагуната:

— Сигурно си мислят, че искаме да вземем съкровището и затова ни преследват, макар и да не ги забелязваш.

— Имаш право — отговаряш и продължаваш с категоричен тон — Както ти каза преди, могат да си мислят, че сме тръгнали за съкровището на граф дон Жулиан, но ти не се притеснявай, ето сега на момента ще ги изведе от заблуждение.

— Какво ще направиш?

Ставаш прав, правиш рог с дланите си и викваш:

— Ей, извънземни, чуйте ме! Говори ви таткото на Силвио, повтарям, говори ви таткото на Силвио! Не отиваме да търсим съкровището! Чувате ли ме? Не отиваме да търсим съкровището! Оставете ни веднага на мира!

Виковете ти изведнъж срещат звучно ехо, което се блъска в скалите на другия бряг на реката. Поглеждаш Силвио, който като че ли вече изглежда поуспокоен, макар и в съзнанието му сигурно да продължават да витаят някои очаквания, защото тихо мълви:

— Не отиваме сега, не отиваме този път, може би друг път ще отидем, нали?

За малко да избухнеш в смях, но се възпираш.

— Хайде, Силвио, не казвай нищо повече и да продължим да вървим, остава ни още малко, за да стигнем — отговаряш накрая, помагайки му да натъкми раницата на гърба си.

Разполагаш урната във възможно най-високата ѝ част, за да не се търка много силно в гърба му, даваш му туристическия бастун, на който с удоволствие се подпира, защото му помага да ходи и си мислиш, че натрапчивата идея за извънземните е подобна на една друга, която го бе завладяла, след като започна да разбира печатните картинки, на които се опитваше да намери смисъла, разглеждайки илюстрациите в книгите, които чете или му четеш, както преди правеше Тере, в течение на дълги периоди от време. Защото на всяка картинка и най-вече на по-реалистичните, трябваше да се задържате продължително време, докато успее да разгадае всички жестове на персонажите, мимиките им, позите на телата им, причината поради която животните или човешките същества се държат по начина, по който го правят, да си представи съдбата на пътищата, които могат да се появят нарисувани, да разбере накъде отиват птичките или носещите се по морските вълни кораби, ако има море на картинката, кой живее в замъците или в големите сгради, въпреки че интересът му към виртуалния свят, към фантастичните филми за космоса и към компютърните игри, колкото ставаше по-голям на години, бе притъпило влечението му към статичните картинки, придружаващи текстовете в книгите.

Но една натрапчива идея, подобна на настоящата му за невидимите извънземни и за съкровището в лагуната, го бе обзела преди време също като следствие на един разговор в колежа във връзка с равенството между живите същества.

Тогава Тере беше все още жива и без съмнение много от дългите разговори, които двамата провеждаха, преди той да си легне, третираха тази тема като основна. Знаеш го, защото няколко пъти, в продължение на месеци, той ти обясняваше, че всички ние, хората, сме братя с останалите същества в света.

„Даваш ли си сметка, татко? Братя сме с котките, с кучетата, с конете, с жабите, с калмарите!“

„Но кой ти разказа това?“, попита го ти.

„Знаят го в колежа, всички живи същества сме братя, всички, всички сме направени от същото“, заяви с безспорна увереност.

Погледна те напрегнато, изненадан като че ли от това, което самият той бе казал:

„Какво е да си направен от същото? — попита. — В колежа не го разбрах“.

„Сигурно са ви говорили за материята“, отвърна ти.

Силвио почти не те слушаше, защото онази вечер из стаята летеше една голяма жужаща муха, ти не успя да я изгониш през отворения прозорец и Силвио дълго време се мъчеше да я улови, с риск да събори някои от мебелите.

Ти престана да четеш вестника и му нареди да се усмири.

„Ако не можеш да седиш мирно, отивай в стаята си“, каза му ти.

„Ами искам да хвана тази муха.“

„Мога ли да знам защо искаш да хванеш тази муха?“

„За да я целуна, тя ми е сестра“, отвърна убедено.

---

[1] Или Вълшебникът от Оз — роман за деца от Л. Франк Баум, американски писател (1856–1919). — Б.пр. ↑

10.

В един от онези дни Тере ти предложи да потърсите пътя на граф дон Хулиан, пътя на предателя, да го направите във вид на игра, в която да се опитате да установите неясните местности, споменати в легендата, пътищата, водещи от един гигантски скален зъбер до лагуната, една много важна отсечка, защото вероятно по нея е пренесено баснословното съкровище до окончателното му скривалище.

Тъй като по онова време живееше с невинността на Едем, предателството беше за теб само една непозната проява на слабост и не можеше да си представиш, че в един момент то би могло да те бележи с ужасяващия си знак.

По време на вашия преход, който започнахте през първите часове на деня, си говорехте съвсем непринудено за графа, сякаш беше човек от най-близкото ви обкръжение и историята му е плод на непосредствената ви памет.

Неговото предателство се дължи на една друга измяна, аргументираше се ти: нелоялността на крал дон Родриго, на когото граф дон Хулиан поверил дъщеря си, прочутата красавица Флоринда, за да бъде възпитана в двора на Толедо, далеч от Сеута^[1], където бил изпратен за губернатор. Кралят обаче коварно съблазнил девойката.

Темата поставяше проблемни въпроси, които разисквахте по време на вашия ход. Ти беше на мнение, че предателството на графа по отношение на краля компенсира обидата, която кралят му е нанесъл.

„Дон Родриго е бил нелоялен към графа и той му връща оскърблението, разчиства сметките си“, твърдеше ти.

Тере смяташе, че това не може да е съвсем вярно, защото предателството на графа е приело непропорционални размери, улеснявайки нашествието на арабите, което нанесло вреди не само на краля, но и на всички испанци от онова време:

„Ако единственият пострадал е бил само дон Родриго, оскърблението би било равностойно и обидата компенсирана, но

кралството на дон Родриго е било обитавано от най-различни хора и дон Хулиан с действията си е предал всички тях, причинил е нещастие, несравнимо с това, което му се е случило на него.“

„И все пак всичко е въпрос на нюанси — смекчаваш спора ти, — след като графът е счел прелъстяването на дъщеря си от краля за също толкова огромно и непоправимо нещастие“.

Картата на Географския институт ясно показваше мястото и ти отново пое ролята на водач, следвайки трудно забележимата пътека между дъбовите дървета и скалите, на места покрита със свод от гъстите клони на казашката хвойна, докато не започнахте да различавате в далечината жълтеникавата маса на подобната на воденичен камък скала, която с напредването ви по пътеката, ставаше все по-огромна.

Днес, когато вече знаеш добре какво е това предателство, не можеш да не си спомниш с болка онзи наивен разговор. Онова, което най-много привличаше вниманието на Тере, не беше легендата за това как дон Хулиан, подтикван от злобата, от омразата, от ненавистта, си отмъстил на краля, улеснявайки завладяването на тогавашна Испания от маврите, а по-късната легенда, онази за разкаяния се за действията си дон Хулиан, който след като напуснал Сеута, събира въоръжените си бойци и богатствата си и се опитва да намери място на полуострова, където да застане лице в лице срещу завоевателя, чиято инвазия нарочно бил улеснил.

„Може би тази легенда да е измислена от онези, които не желаят да се отнасят толерантно към един благородник, макар и потомък на готите и самият той да е такъв в една древна Испания, но останал в народната памет като причинител на онази историческа катастрофа — мислеше си ти. — Така тази нова легенда най-вероятно е плод на класическа манипулация на колективното въображение, предназначена за властимащите и едновременно с това реабилитираща паметта на един примат“.

„Според подобна теория те би трябвало също така да манипулират и огромната амбиция на дон Родриго, който е първоизточникът на всички беди, да опитат да намерят съкровището на Херкулес, достъпа до което предшествашите го крале са направили изключителен труден поради многото ключалки.“

Не намери какво да отговориш и Тере продължи да излага хипотезата си:

„Мисля, че в легендата за разкаяния граф дон Хулиан има известна поетична справедливост, за да може образът на предателя да се наслади на отплатата за това, което самият той е изстрадал заради поругаването на дъщеря му, защото в историите за митичния свят, както и в легендарните истории, има тенденция към морално и сантиментално равновесие и именно за това на граф дон Хулиан му се предлага възможността за изкупление, за да може предателството, на което самият той става жертва — прелъстяването на нежната му невръстна дъщеря от могъщия монарх — да получи известна компенсация.“

Колко безотговорно може да говори човек, когато не се съобразява с невежеството си, за неща, които са предизвикали интереса ни, а всъщност са съвсем безвкусни, мислиш си сега, след като ти самият стана жертва на предателства, които събитията в живота бяха направили непоправими, но тогава все още живееше в доставящата радост несъстоятелност на Едем.

Малко преди обяд стигнахте до огромните скални блокове и потърсихте удобно за къпане и за обяд място. Граф дон Хулиан, естествено, не бе оставил никаква следа по тези места, но понеже не го беше направило и никое друго човешко същество, околността запазваше дивия си облик, своята самотна и смълчана красота. Точно в подножието на огромните, замайващи с височината си скали, гъстият храсталак беше почти непроходим. Позволихте си кратка следобедна дрямка на малката, леко влажна от близостта на бликация извор ливада и после дебнешком тръгнахте покрай основата на огромния воденичен камък.

Докато обикаляхте през това място, в което полегатия наклон, от който идвахте, изведнъж се превърна в недостъпна стена, забелязахте нещо подобно на износен кожен колан с железни, разядени от ръжда нитове. Беше почти изцяло скрит от голям камък и Тере бе тази, която откри ръждясалата тока, която леко стърчеше на повърхността като странен корен.

Погледна с подигравателен и самодоволен вид:

„Виждаш ли, че имах право? Това е един автентичен колан на някой от свитата на граф дон Хулиан или пък може би на самия граф!“ ,

заяви тя.

Ти попита шеговито какво ли е правил графът, за да изгуби колана си, но предметът изглеждаше толкова архаичен и присъствието му в тази съвсем пуста гориста местност толкова странно, че би могъл да бъде възприет откъм легендарната му страна, макар от предполагаемото бягство на граф дон Хулиан да са изминали повече от тринайсет века.

„Следата от стъпалото на воден дух или на нимфа на брега на лагуната, а сега и този стар колан, който може и да е на някое страшилище. Няма съмнение, че сме заобиколени от чудати същества“, отговори ти.

Тогава не можеше да си представиш, че след години ще имаш син, който с кожата си усеща дори дъха на такива необикновени същества.

Но денят щеше да донесе и други странни открития: недалеч от мястото, на което бяхте намерили колана, се натъкнахте на голям изсъхнал гол скелет, очевидно много стар, вероятно на кон. Нямаше никаква следа от възможни принадлежности за впрягане, но този мистериозен скелет, между костите на който бяха избуяли горските треви също така спонтанно, както и навсякъде наоколо, се допълваше по много странен начин с вехтия колан, подсказвайки за един приказен и злополучен конник, който като че ли увеличаваше митологичното излъчване на мястото и даде повод за любопитни умозрителни заключения от ваша страна.

Открихте последната находка за деня, докато се връщахте към бивака край една от пътеките, където долината се разширяваше и отсрещните склонове ставаха по-полегати преди отново почти отвесно да се спуснат към пътя през гората. Едно животно се спусна надолу по склона, пресече бързо пътя ви и със същата скорост се изкачи по отсрещната стръмнина преди да продължи да тича по билото на хълма. По големината приличаше на лопатар без рога, вероятно женска, защото почти веднага с изненада забелязахте малкото, което я следваше, едно дребосъче, което неловко се спусна по склона, опита се безуспешно да се изкачи по стръмния наклон. Представляваше патетична картина, докато размахваше тънките си слаби крачета, опитвайки се да се изкачи по височината.

Тере се затича към малкото, стигна го и го взе в ръцете си.

„Това е едно бамби^[2]! — възкликна очарована, — едно прекрасно бамби!“.

От възрастното животно, което би трябвало да бъде майка му, не остана и следа. Ти напразно се опитваше да зърнеш в далечината очертанятията на тялото му, катерейки се по стръмния наклон и обикаляйки близката околност с разпръснати тук–там дъбови и борови дървета.

Когато отново слезе в ниското, Тере стоеше изправена на крака, държейки малкото еленче, сгушило се в ръцете ѝ и го люлееше майчински.

„Това е подарък от граф дон Хулиан — рече ѝ ти. — Понеже търсеше следите му, възкресявайки споена за него, благодарният му дух благоволи да ти позволи да погалиш това животно, макар да е възможно то да е подарък от нимфите, от страшилищата или от който и да е друг от невидимите обитатели на гората“. Животинчето гушеше глава в гърдите на Тере с беззащитен вид и плах поглед.

„Но също така е подарък и от Едем — допълни ти. — Изобщо не ми казвай, че би могла да срещнеш едно такова бамби на улица Маласаня^[3] сред всички онези евтини барове, будки за вестници и автобуси, с които толкова си свикнала“.

Бяхте седнали за момент под сянката на скалите. Тере галеше животинчето, което продължаваше да стои уплашено и неподвижно. Трябваше обаче да продължите пътя си към бивака и се наложи настоятелно да помолиш Тере да пусне малкото лопатарче. Оставихте го горе в края на стръмнината малко преди сравнително равното било, за да продължи изкачването с дългите си слаби и като че ли трудно подвижни крачета и уплашения си вид.

„Клетото животно — каза Тере и попита: — Мислиш ли, че ще намери майка си?“.

„Току–що станахме свидетели на пример за най-висше предателство — отвърна ти, — майка, която изоставя рожбата си при първата опасност“.

„Какво ти предателство, нещастното животно реагира според неумолимата логика на страха, на уплахата“, отбеляза Тере.

„Нито кучката, нито котката биха избягали, щяха да ни се противопоставят“, възрази ти.

„Кръвожадните са различни, Даниел, не бъди досаден.“ По-късно, след като се върнахте към обикновения ежедневен живот, разказвайки за преживяното на приятелите, някой ви обясни, че майката, макар на пръв поглед да е избягала, със сигурност се е била скрила съвсем наблизо и би могла да престои така много дълго време, в очакване да се появи възможността отново да приюти рожбата си. Но това изчезване, беззащитната, изоставена рожба, опитваща се безуспешно да се изкачи по стръмнината, ви предложи ярък пример за безпомощност и затова, след като подновихте прехода си, дълго време запазихте мълчание и само внезапната поява на лагуната, заобиколена от сянката на околните планински върхове, докато отразява като огледало ярката светлина на небето, възвърна красноречието и доброто ви настроение, приповдигнатия дух, предшестваш дните на дълги преходи и проучвания на околността, последвани от къпания в реката и страстни прегръдки.

Идването на няколко неканени натрапника внезапно прекъсна станалите вече рутинни наслада и забрава, които Тере и ти изживявахте. Беше дванадесетият ден и още на зазоряване ви събуди ехото от бумтенето на двигател, който все повече се приближаваше, този фамилиарен от ежедневния ви живот вой, който вече бяхте отвикнали да чувате.

Станахте крайно учудени, изкачихте стръмния склон по посока на мястото, откъдето идваше шумът и можахте да видите да се приближава един бус и накрая да спира на брега на лагуната след обичайните за паркиране маневри.

В буса имаше група шумни туристи. Викове им многократно се повтаряха от ехото, докато се възхищавах на искрящата водна повърхност и на околния пейзаж. Поогледаха се, забелязаха бивака ви, поздравиха ви с приветствени викове, слязоха, за да видят отблизо мястото и после отново се изкачиха по стръмнината по посока на буса, разтовариха багажа и палатките си, струпвайки го на едно друго свободно място сред гъсталака с явното намерение да устроят лагера си съвсем близо до вашия бивак.

Стана ви абсолютно ясно, че щастливите дни във вашия Едем, които като че ли нямаше да имат край, приключват.

---

[1] От исп. Ceuta — автономен испански град, разположен на средиземноморския бряг на Северна Африка, срещу Гибралтар. Представлява полуостров, отдалечен на 21 км от испанския бряг. — Б.пр. ↑

[2] От исп. bambi — наскоро родено еленче, по-малко от шест месеца, а също и герой от анимационен филм на Уолт Дисни. — Б.пр. ↑

[3] Вероятно игра на думи: измислена съставна дума от исп. mal (лош; злина, беда) с окончание за женски род „а“, за да е в един род с втората част на думата — от исп. safia (ярост, гняв). — Б.пр. ↑

11.

Реката на Едем, мястото на безвремието, откъдето никой злонамерен Йехова нямаше да успее да ви прогони, където страстта ви никога нямаше да угасне, се превърна само в една химера, защото самото време се показва безмилостно.

Тази първа взаимна изгаряща любов продължи две години и нещо, точно толкова, колкото ви трябваше да завършите висшето си образование и Тере да подготви доктората си. Любовта не угасна, но действителността започна да ѝ се противопоставя, до известна степен да я възпрепятства.

Тере, която бе в отлични отношения с някои от професорите във факултета и не криеше намерението си един ден да стане част от него, бе удостоена със стипендия от министерството, за да завърши извън Испания предварителната подготовка на ръкописа на дисертацията си с помощта на съветите на една професорка. Кандидатствала и за друга стипендия от един северноамерикански университет и за щастие я спечелила. Каза ти го изненадващо един ден все едно беше нещо съвсем обикновено, все едно резултатът нямаше да доведе до раздялата ви за почти цяла година:

„С академичната справка, която имам, не беше трудно да получа тази тук, но американската стипендия е наистина цяло щастие. Така, освен че ще уча, ще усвоя основно английския език“, ти заяви тя съвсем спокойна, сигурна и весела.

Бяхте седнали в едно кафене на улица Аренал^[1] и през прозорците ти виждаше да минават хората пред една от онези живи статуи, които впоследствие толкова се намножиха, младеж с лице и коси, боядисани в бяло, с бели крила на гърба, с широка колосана туника, също бяла, държащ в едната си боядисана в бяло ръка хвърлящ огнени пламъци златен меч, който завърташе в кръг в знак на поздрав всеки път, когато някой от минавачите пуснеше някоя монета в линияката в основата на също така бялата, симулираща мрамор дървена кутия, върху която стоеше прав и неподвижен като скулптора.

Новината те изненада много и по неприятен начин. Оказа се толкова неподготвен, че дълго време не успя да схванеш значението на казаното от Тере. Когато то достигна до съзнанието ти, първата ти реакция бе на сериозен упрек.

„Това, което ми казваш сега, е доста гадно, Тере, можеше все пак ме предупредиш, че се готвиш да го направиш“, възкликна ти обиден и ядосан.

В теб изцяло преобладаваше Даниел нетолерантният, подозрителният, неспособният да възприеме каквито и да е доводи.

В погледа на Тере не пролича объркване, а от думите ѝ разбра, че е очаквала тази твоя реакция.

„Хайде, Даниел — отвърна тя, — много пъти сме говорили за това, винаги съм ти казвала, че след курса за доктората имам намерение да отида за известно време навън, че това е много важно за научната ми кариера“.

„Но защо не ме предупреди своевременно? — попита ти. — Не смяташ ли, че имам право да го знам?“

Не отговори на въпроса ти, а вметна проява на нежност:

„Мислиш ли, че на мен ми е приятно да се отделя от теб? Мислиш ли, че не те обичам страшно много, повече от всичко на този свят?“

„Не знам какво трябва да мисля — възрази ти без да проявиш и нотка на успокоение. — Това, което е съвсем ясно, е, че поставяш научната си кариера над важността на връзката ни“.

Хвана поривисто ръцете ти в своите и настойчиво изреди няколко аргумента, които много пъти вече беше чувал:

„Даниел, чудесно знаеш, че сега не се възползваме от всички възможности, които имаме, ще пропуснем най-добрия момент, най-удобния случай в живота ни, за да осигурим бъдещето си“.

Като отражение на раздражението ти, живата статуя, изоставила неподвижността си, размаха заплашително пръст на минувач с вид на турист, който току-що го беше снимал и се отдалечаваше, без да пусне монета в линията.

„Важното е, че не вярвах ти да не ме уведомиш предварително, да не ми предложиш да преценим възможностите, че ще го направиш зад гърба ми“, възрази ти, чувствайки се унижен.

Отново и отново си припомняш, както го беше правил много пъти до момента, че именно това според бе изначалното предателство, измяната, която щеше даде началото на всички останали и въпреки че до тогава я бе пренебрегвал, откриваш, че сега образът на архангела, който прогонил от Рая митичните предци на човечеството, е съвсем реален, макар и малко панаирджийски.

Прегърнала те силно, Тере нежно те целуваше пак и пак, не скъпейки ласките си.

„Да, не го направих, защото ако го бях направила, със сигурност щеше да се опиташ да ме разубедиш. Даниел, скъпи мой, аз самото начало съм наясно и не исках да споря с теб. Не се сърди, моля те. Как можеш да повярваш, че ако отида за известно време зад граница, ще престана да те обичам?“

Искреността ѝ правеше момента още по-болезнен, тъй като показваше преднамереността на действията ѝ и начина, по който бе пресметнала всяка своя стъпка с цел да пресече и най-малката възможност да бъде разубедена в решението си, макар и през цялото това време доста често я бе държал в прегръдките си, бяхте се разхождали заедно, разговаряли продължително, ходили на кино и на басейн, тя с невъзмутима преструвка бе запазила мълчание по този толкова важен въпрос.

През стъклото на широкия прозорец ти се стори, че онзи гротесков архангел от Рая гледа директно само към теб и в свъсените му вежди откри жест на отхвърляне.

Почувства се в безпътица, защото не можеше да си представиш да си разделен с Тере и ѝ го каза, не скривайки унието си:

„Не мога и за момент да си помисля, че вече няма да сме заедно, болка ме разкъсва отвътре само при представата за подобна възможност.“

„Мислиш ли, че на мен идеята ми харесва? — отвърна тя. — Но в тези години, в които живеем, нямаме друг избор освен да се жертваме, за да успеем професионално и да изградим живота си“.

Беше онази предвидлива Тере, която умееше да организира внимателно абсолютно всичко, която не оставяше нищо на случайността щом имаше възможност да го обмисли.

„И защо се налага да заминеш в чужбина за това?“, попита ти обезкуражен.

Въпросът ти бе отправен не само към нея, а към целия обкръжаващ ви свят, светът, който поради самата си същност отричаше възможността за какъвто и да е Едем.

Тере ти отвърна подчертано благоразумно с увереността, че действията ѝ са правилни, точни, идеални:

„Във факултета съвсем ясно ми го казаха, беше нещо като заповед, а това са хората, които ще ми помагат, сигурна съм, че ако успешно изпълня задачите си в чужбина, ако насоча дисертацията си в правилната посока, няма да имам никакви проблеми при получаване на място във факултета.“ Не спираше да те прегръща, ти усещаше нежната топлина на устните ѝ при допира им до лицето ти.

„Чуй, Даниел, в края на краищата един курс минава бързо, хайде, не се мръщи, целуни ме, аз няма да престана да те обичам, колкото и далеч да отида.“

Ти продължаваше да се чувстваш обезкуражен, изгубен в един от криволичещите лабиринти, каквито Тере обичаше да рисува, а това изобщо не ти помагаше да погледнеш по-ясно, да си представиш по-добре пътя, по който тя щеше да поеме. Вместо това усещането ти за пълна обърканост ставаше все по-осезаемо.

„Не знам дали идеята те прави щастлива или не, но все пак на мен никога не би ми хрумвало да се отделя от теб така, като че ли завинаги, пък макар и за няколко месеца, без каквото и да е предупреждение дори“, отвърна ти.

Болеше те отворената в сърцето ти рана, защото, без да го споменаващ, се бе отказал от поканата за практически занятия в Германия на разноски на канещата страна и прие стипендия за подобен курс в една мадридска лаборатория, точно за да не разделяш с нея.

И в онзи момент отново не ѝ каза нищо, а това мълчание подхранваше чувството ти за неудовлетвореност и дори на озлобление и през времето, което оставаше до тръгването ѝ, докато тя надлежно подготвяше необходимите ѝ документи, ти оставаше намръщен, изпълнен с негодувание до такава степен, че прегръдките ви, най-вече от твоя страна, носеха повече обикновено удоволствие, отколкото любовен възторг.

Сега разбираш, че дори и на реките в истинския Едем не им липсва време, защото Едем веднъж завинаги свърши, когато човешките

му обитатели, единствените, за които бе създаден, бяха прогонени извън него с върха на огнен меч.

Ти все още изживяваше с Тере предишното очарование, но приближаващото ѝ заминаване ти се струваше като един безвъзвратно отминал епизод от вашия живот, завършек на онзи щастлив период, започнал по същите тези места. Заминаването ѝ ти се стори като повод за сериозно прекъсване на отношенията. Освен това тя подготвяше всичко без поне видимо да се противи на скорошната ви раздяла, показвайки, че я приема твърдо и доста често настоятелно повтаряше колко е неизбежно да доведе до край намеренията си:

„Даниел, любов моя, виждам те съвсем обезкуражен, но няма причина да си такъв, това ще бъде един съвсем кратък етап от живота ни и изобщо не мисли, аз също съжалявам колкото и ти, но ще бъдем разделени само известно време и пак ти повтарям, че наистина е необходимо да получи по-добри възможности, когато се върна, ще видиш как веднага ще ме вземат в департамента^[2].“

Тъй като и на теб ти бяха отпуснали стипендия за работа в лаборатория, макар и да не се налагаше да напускаш дори Мадрид, Тере се възползваше, за да изпълни с повече съдържание аргументите си:

„Освен това ще можеш да оползотвориш това време за подготовката си и ако ме няма тук, няма да се разсейваш, няма да си пречим един на друг, ще работим с всички сили и, както казват французите, раздялата засилва любовта. Ще видиш колко щастливи ще бъдем, когато се съберем завинаги с безоблачно бъдеще пред нас. Нима не си даваш сметка?“

Денят преди заминаването ѝ се затворихте в стаята ти, за да се сбогувате, но ти не беше в състояние да я обладаеш. Тере бе донесла бутилка вино и нещо за похапване, за да си подарите още няколко часа заедно, но едва се докоснахте до тях. Липсваше ти апетит, чувстваш се непохватен, като сомнамбул, и единственото, което се случи между вас бяха няколко нежни ласки и целувки и кратък разговор, в който тя изложи за пореден път аргументите си, сякаш имаше нужда да ги повтори, за да убеди самата себе си.

„На теб, на когото толкова много ти харесва научната фантастика, представи си, че не отивам в Съединените щати, а няколко месеца ще бъда в някоя орбитална станция. Няма ли да го приемеш

като нещо съвсем нормално? Именно това ще направя, за известно време да се затворя в една орбитална станция — привеждаше още аргументи тя. — Сега е август, а пред юли, след десет месеца, отново ще ме имаш тук, а междувременно няма да преставаме да си пишем — допълваше ентусиазирано и убедено. — А не забравяй и за съществуването на бързата компютърна връзка, която, както казват, може да се осъществи от някои научни факултети. Така ще имаме възможност да си пишем всеки ден“.

Тере имаше отговор за всичко, неумолима, ефикасна диалектика, и ти не знаеше какво да отвърнеш, защото виждаше бъдещето без нея като поредица от негостоприемни, празни дни, което правеше още по-малко привлекателна перспективата за стажа в една лаборатория извън града, което означаваше също, едновременно с прекъсването на любовния ти романс, края на университетските рутинни занимания и началото на смътен и неясен като продължителност период от време.

---

[1] Вероятно игра на думи: от исп *arenal* — подвижни пясъци; обширно пясъчно пространство. — Б.пр. ↑

[2] От исп. *Departamento* — политическо и административно деление за преподавателска и изследователска дейност в университет, които обхващат една или повече области на специализирани знания по множество теми. — Б.пр. ↑

12.

Един безформен вързоп бързо се отдалечи на няколко метра пред вас и изведнъж се изгуби между храсталаците край пътеката и Силвио прояви такава нервност, че направо предъвкваше думите.

— Татко, татко! Един извънземен! Един чуждестранен!

Ти едва бе успял да го зърнеш, но без съмнение ставаше въпрос за едро животно, елен, лопатар, глиган, чиято задница за миг бе нарушила спокойствието на виещата се през гъсталака пътека.

— Но нали твърдеше, че са невидими? — попита го ти с леко шеговит тон, в който пролича лошият Даниел, когото само ти можеш различиш.

Силвио гледа уплашено във всички посоки.

— Невидими са, когато го искат; когато не, можеш да ги видиш, твърди Паула — заявява съвсем сигурен в това, което казва, позовавайки се на авторитета на приятелката си и на логиката на чудодейното.

— Добре, Силвио, да продължим внимателно напред и може случайно го видим отново, но сега да не се задържаме дълго тук, защото ни остава съвсем малко, за да стигнем.

В този момент точно зад гърба ви проехтя шум от двигател и трябваше много бързо да се приближите плътно до близката отвесна скала, защото непосредствено до вас профуча, със силен метален трясък на верижната ходова част на платформата, камионетка на пътна помощ. Веднага ти хрумва предположението, че някъде напред сигурно има аварирал автомобил, и неочаквано си възвръщаш градския манталитет, който гористата планина наоколо бе значително притъпила.

— Видя ли, че сигурно е бил някой извънземен? — казва ти Силвио, доволен. — Този толкова голям камион явно го търси, може и да е полицейски.

Теорията му веднага се превръща в сигурна хипотеза, защото се обръща да разговаря с раницата:

— Мамо, тичешком мина един извънземен и веднага след него дойде един полицейски камион, тръгнал по следите му. Много е вълнуващо, жалко, че не можеш да го видиш.

Отново се връщаш към мисълта, че колкото цялата тази околност да харесваш на Тере, след одобряването ви се върнахте тук само веднъж, но никога не го направихте след раждането на Силвио, сякаш всичко онова, което бяхте запазили от Едем за вас си, бе несъвместимо с отнетите ви надежди след появата на детето, колкото и висок дух да проявяваше Тере, колкото и много да го обичаше.

И въпреки всичко днес установяваш, че Силвио е един добър другар, един смел пешеходец, защото продължава да демонстрира издръжливост и кураж по време на трудния преход въпреки клатушкащата се походка, а въображението му придава на реалността живописни детайли, които освежават непринудените ви разговори, докато междувременно с интерес се вглежда в своеобразните неща, които му показваш.

От време на време разказва на раницата си интерпретации, винаги свойствени за него, относно нещата, към които привличаш вниманието му с напредването ви по маршрута: показваш му един огромен бръмбар, който неспирно и бавно се върти край пътя и Силвио заключава, че най-вероятно си е изгубил очилата; караш го погледне внимателно един странен храст с жълтеникави клони сред множество други с червен цвят и Силвио открива, че и горите също имат знамена; посочваш му един огромен, като че ли посипан със сажди и надвесен над реката, камък, който Силвио оприличава с лицето на достолепен господин с мустаци и три очи.

Както за всичко останало, главната отговорност никога да не стъпите с него по тези места, където Тере и ти бяхте толкова много щастливи, бе твоя: ти трябваше да поемеш инициативата, ти трябваше да приобщиш по съвсем естествен начин детето към семейството. Правиш обаче усилие да прогониш тази гузна съвест, която често те атакува там, където най-малко очакваш, и отново си припомняш Тере през онзи далечен ден на заминаването ѝ, с който започна раздялата ви.

Истина е, че Тере никога не губеше сигурността и спокойствието си и дори когато се сбогува с теб, преди да замине за Съединените щати, отново прояви твърдостта на характера си, която ти се стори дори прекалена в последните ви моменти заедно на летището. Отиде

да я вземеш от дома на баба й, помогна й да пренесе до метрото и до автобуса големия куфар, който носеше, а видът й беше ведър, макар и да изглеждаше малко разсеяна. Ти се почувства наранен от дистанцията, на която тя като че ли се държеше, от по-дълбоката й от обикновено вгълбеност, от това, че оставя малко встрани всичко, свързано с вашите неща, още една точка за прибавяне към първоначалната нелоялност.

Огромният куфар силно те впечатли, но Тере оправда необходимостта му:

„Пресметнах, че ще имам нужда от дрехи за различни сезони“, каза.

„Значи не смяташ да си дойдеш нито един път през цялата продължителност на курса“.

„Говорихме вече много пъти за това, Даниел, знаеш, че при тази цена на билетите, това е невъзможно.“

Ти обаче си беше наумил да направиш всичко възможно раздялата ви да не бъде много продължителна:

„Мога да го уредя, ще намеря пари независимо откъде, ще видиш, вече съм проучил това–онова, имам предвид няколко места, където бих могъл да започна работа; освен това, след като ти няма да си тук, ще имам предостатъчно време, защото в лабораторията ще ходя само сутрин, сигурен съм, че ако не за Коледа, то за Великден ще можеш да си дойдеш за няколко дни, много ще ми се иска да те видя.“

„Надявам се“, отвърна не много убедено.

Сега мислиш, че е било съвсем естествено да бъдеш загрижен заради заминаването й, заради куфара й, паспорта й, бордната й карта, заради това, че се чувства малко неспокойна преди предстоящия й дълъг полет, първият й презокеански, че вгълбеността й при скоростното преминаване по дългите коридори на летището е била съвсем логична, че без съмнение ти бе прекалено погълнат от всичко случващо се тогава, че в любовта ти имаше съвсем малко здрав разум и много неразбиране спрямо любимата, отново свойствените ти противоречия, смесицата от угризения и вътрешно безпокойство, в която единият Даниел се изправя лице в лице срещу другия, трудно раздвижили се вътре в теб.

След два остри завоя по-напред срещате камионетката на пътна помощ, която прави сложни маневри, за да приближи задната си част

до коритото на реката. Има един автомобил с двигател забит в брега и със задна част почти опряна на ръба на ескарпа, който ви отделя от реката и който на това място сигурно не надвишава два метра. Спирате и заговаряш шофьора и оператора на камионетката на пътна помощ, които ти разказват, че колата занесла и се обърнала по този ефектен начин, а онези, които пътували в нея нямат дори и драскотина, лесно излезли от аварирания автомобил. На Силвио му е интересно да види как шофьорът и операторът завързват с вериги колата, как започват да я теглят, за да я изведат отново на пътя, но ти си спомняш, че трябва да продължите по маршрута си.

— Онези от колата са извадили късмет — коментираш ти, след като подновявате хода си. — Ако същото им се беше случило километър преди това, при високия стръмен бряг там, със сигурност щяха да се приплескат на дъното на клисурата.

Щеше да допълниш „вероятно нямаше да останат живи“, но си го спести, за да предотвратиш разговор на досадна тема.

Силвио, след като те видя да разговаряш с тези от камионетката на пътната помощ, дошла да издърпа автомобила и след като присъства на подготвителните операции за изтеглянето му, като че ли се почувства объркан от случващото се:

— Ама това не беше ли полицейски камион? Не преследваха ли извънземните?

— Не, Силвио, дойдоха заради инцидента с тази паднала от пътя кола, дойдоха, за да я издърпат.

— Какво ѝ се е случило?

Отново му обясняваш, търпеливо, че е излязла от пътя, след като вероятно се е плъзнала по размекнатата почва.

— Също като мама ли? И ти ли се подхлъзна, мамо?

Въпросът му, като огромна силна вълна на мисълта, те връща към две ужасяващи картини: тази на смачкания и изтърбушен автомобил на Тере сред една открита местност малко преди населеното място и тази на неподвижното ѝ покрито с превръзки тяло в болничното легло. Между изкривените ламарини на каросерията жужаха няколко оси, търсеци сякаш място, където да основат нова колония за рояка. Над челото на Тере пърхаше малка, подобна на молец, пеперудка, която ти прогони, замахвайки с ръка. Продължаваш

да вървиш изгубен в горчивината на спомена и не чу следващите думи на Силвио. Той се беше приближил до теб и те подръпна за анорака.

— Какво има? — питаш го идвайки на себе си.

— Казвах ти, че сигурно извънземният е хвърлил колата в реката.

— Не ми се струва вероятно, не мога да си представя защо би го направил — отговаряш му ти, правейки усилие да продължиш понякога досадното общуване, за което те задължава своеобразната природа на неговата интелигентност.

Силвио отново се връща на темата за съкровището, въобразява си пазителите му, които сам си е измислил и които със сигурност ще застанат нащрек щом забележат приближаването ви. Уточнява, че са крайно подозрителни. Тези пазители явно са знаели, че онези от колата също са отивали към лагуната с намерението да вземат съкровището и затова са им поставили някакво препятствие, което е накарало колата да излезе от пътя и да падне в пропастта.

Ти не отговаряш нищо, защото Силвио като че ли не очаква отговор и изглежда изпаднал в плен на някакъв свой блян. Опитваш се да забравиш за злополуката с Тере, изваждаш картата на околната местност и анализиращ детайлите, показани на нея. Въпреки трудната подвижност на Силвио бяхте стигнали навреме, за един съвсем разумен срок и пресмяташ, че ви остават едва двадесет минути път, за да видите лагуната. Синът ти не спира да разговаря с Тере, обяснява ѝ, че долината е станала много по-широка и че пред вас сега летят няколко черни птици, а ти не можеш да престанеш да мислиш за онова заминаване на Тере.

Когато тя изчезна зад стената на гишето за паспортен контрол, ти остана неподвижен там още известно време, парализиран от обзелото те смайване. Въпреки всичко Тере замина и ти остана сам, а пред теб предстояха много месеци без компанията ѝ. Дълго стоя изумен и после се върна на автобусната спирка, а под заслепяващата слънчева светлина сякаш продължаваше да виждаш отдалечаващата се оттатък паспортния контрол фигура на Тере, която се обръща, поглежда те и ти изпраща с ръка въздушна целувка.

Дните на болезнена тъга като събирателен център на всичките ти чувства бяха много дълги и нищо не можеше да те ободри. Продължаваше да си в плен на безкрайното учудване, което те обзе в последния момент непосредствено преди тръгването ѝ. Прекарваше

дните си в онзи мизерен апартамент, наема за който плащаше и през лятото, тъй като ти излизаше доста евтино и не искаше да рискуваш да го загубиш, сам, проснат в леглото, без почти да се сещаш да ядеш, а привечер, когато дневната жега ставаше по-поносима, излизаше за дълга разходка в продължение на часове, без да си даваш сметка по кои улици минаваш, очаквайки началото на практическия курс, който щеше да започне през септември, като единствения палиатив^[1] за пълната ти апатия и за липсата на сила и енергия.

---

[1] От исп. *palativo* (палиативен, палиатив) — мед. Облекчаващ, понижаващ тежестта на симптомите на заболяването, но не води до излекуване. — Б.пр. ↑

13.

Започна да излизаш от изненадата, когато пристигна първото писмо, което очакваше с едно почти физически болезнено нетърпение. Прочете го много пъти силно развълнуван също като корабкрушенеца, който получава сигурен знак за спасение и в усещанията ти се смесваха радостта и мъката, радост от недвусмислеността на думите ѝ и мъка от почти безкрайното разстояние помежду ви:

... впечатляващо е да пътуваш с тези толкова огромни машини... няколко пъти ти сервират ядене и си изяждаш всичко до трошица, но вероятно е по принуда, защото изпитваш силен страх, че летиш на толкова и толкова метри височина... там горе, над океана, идва един момент, в който се чувстваш напълно дезориентиран, не знаеш къде се намиращ, но и не знаеш колко в действителност е часът, въпреки че аз непрекъснато си мислех за теб и така винаги знаех къде се намирам, защото бях с теб, Даниел, тъгувайки за теб, Даниел... не можах да заспя дори за петнайсет минути, защото за мен не беше нощ, макар и да имаше заспали със спонтанна естественост хора... накрая пристигнах по живо по здраво, приземяването е толкова вълнуващо колкото и излитането и беше почти същият час като там, абсурдно от психологична гледна точка, но вярно според законите на физиката... цялото пътуване бе ужасно уморително, защото само два часа след като пристигнах, трябваше да взема друг самолет, още час и половина полет, накрая — автобус, още два часа път през гористи местности, успях да подремна... вече нямам представа колко часа съм пътувала...

Писмата пристигаха с голяма точност един път в седмицата. Във второто Тере описваше le college с неговите сгради в стар стил от края на XVIII век:

... една фантастична библиотека, не можеш да си представиш цялото онова богатство, което съдържа, освен богатата сбирка от видео касети, където можеш да намериш, който филм си поискаш,

всичко, което искаш да видиш, цялата история на киното... университетът отвсякъде е заобиколен от гъсти гори... горите са много по-листнати, отколкото тези в нашия Едем, но пък са и доста по-сенчести, по-мрачни, всяват известен страх... казващ, че имало мечки и други диви животни... университетът е основното, за да не кажа единственото... три улици с няколко бара и един ресторант, кино, хотел и да ти кажа...

Описваше мястото, на което се е настанила:

... един вид резиденция, в която има много млади хора, аз поделям стаята си с една американка от Бостън, изглежда приятна... все още нямам впечатление дали колежаните са симпатични нито какви са преподавателите, има една професорка испанка, отидох да я поздравя, но ми се стори малко недодялана...

Най-хубавото от писмото бе краят му, където те уверяваше, че много тъгува за теб, че сега, когато вече раздялата е факт, иска да ти признае, че за нея тя е била като разкъсване на жива плът:

... никога не ти го казах, защото ако ти го бях казала със сигурност щях отстъпя назад, а не исках решението ми да изгуби непоколебимостта си, бях обаче на йота да се откажа, да пратя по дяволите и стипендии, и всичко и да си остана с теб, понеже виждах колко си тъжен и се чувствах двойно по-виновна, първо към теб, тъй като те оставям в подобно състояние, и второ към мен, заради отказа ми да бъда с теб, макар и временно...

Писмата, едно всяка седмица, последното — през две, ти помагаха стоически да понасяш самотата в един изгорял от жега град, който не пожела да напуснеш, за да отидеш в родния край, използвайки за претекст очакването на момента за началото на практиката ти в лабораторията, но основната причина бе обзелата те апатия след като Тере замина и те остави сам. Ръкописните й думи те извадиха от дълбокото малодушие и понякога следобед отиваше да плуваш в басейна, правейки дължина след дължина, докато забравиш за всичко, превръщайки се сякаш в част от водата, в едно самоунищожение, което те успокояваше.

Септември ти донесе включването в работата на лабораторията. Сблъска се с нови техники, които трябваше да усвоиш на място изпълнено с живот, сред колеги с приповдигнато настроение, всички на твоите години, завършили различни училища, Жизела,

ръководителката на екипа, няколко години по-възрастна от теб, много разсъдлива, сърдечна, сложни устройства и инструменти, чието действие трябваше да се усвои в точно определени часове. Усилията за привикване към този нов свят като че ли изместиха на по-заден план носталгията по Тере.

Понеже разполагаше със свободни следобеди, ти започна да търсиш друга работа, която да ти позволи да спестиш пари за заветния билет, тъй като си беше поставил за цел да го осигуриш за три или четири месеца, пестейки всяка песета и този стимул придаваше на носталгията, която изпитваше по Тере, друг смисъл, сякаш всеки час на нощно безсъние в този мрачен с високи тавани магазин, в който те наеха и в който имаше струпани хладилници и много други обемисти електродомакински уреди или квалифицирането на различни части, което ти възложиха по-късно, по-добре платена, но и по-сложна, изискваща специално и продължително внимание работа, се оказаха физически форми за скъсяване на разстоянието.

Времето минаваше, писмата, изпълнени с нежни чувства, старателно написани на ръка, защото не намери кой да те улесни с компютър и принтер, следваха едно след друго. В своите Тере ти разказваше за ежедневието си, за многото работа, която има, за прекрасната библиотека, за лошите хора, с които се сблъсква.

Лари и Катлийн се появиха на момента, бяха на пръв поглед чудесни, истински другари, верни приятели. Тере много се сприятели с Катлийн:

... учи антропология и не можеш да си представиш колко много неща знае и колко е интересно да разговаряш с нея... може да свири на виолончело... идвала е един път в Мадрид и знае малко испански, сега се е въодушевила да го научи добре, защото, както казва, близостта ми ще ѝ даде възможност да го практикува, аз я уверих, че съм съгласна, но когато тя практикува испанския, аз пък ще упражнявам английския си, да, аз, аз се записах на курс по английски, води го един преподавател, който изглежда малко луд, привърженик на метода на нелюбезното обучение, сякаш водиш битка... в началото чувстваш неудобство, но после свикваш, отпускаш се и дори усвояваш материала, защото аз с всеки изминал ден научавам все повече...

Говореше също и за Лари, споделяли предпочитанията си за достатъчно много неща, той изглежда се увличал от поезията, пишел стихове, които наистина били много хубави:

... мисля, че му предстои голямо бъдеще в областта на литературата, какви само метафори използва, какво чувство влага, той е едно много мило момче... освен това готви изключително добре, изобщо не прилича на американец, живял е, разбира се, доста време в Париж... дисертацията му има малко нещо общо с моята, така че по някои точки ще си разпределим проучванията...

През ноември ти сподели, че ще прекара Коледа със семейството на Катлийн на едно място в близост до къщата им в столицата, една вила, също тяхна собственост, а когато празниците, които прекара със семейството си, отрупан от постоянните грижи на майка ти, която те намери доста отслабнал, а обилната храна и многото пиене не успяха да те накарат да забравиш и за момент за Тере, отминаха, ти получи друго писмо с няколко приложения снимки, на част от които Тере бе върху голяма шейна в компанията на кестеняво момиче с много сини очи сред един заснежен, заспал под слънчевите лъчи склон, на други можеше да се видят двете пред една много хубава дървена къща, къща като от филм, къща като тези, които притежават милионерите в някои диви области.

Разбра, че Тере е завързала запознанство с хора от висшата класа и че накрая ще овладее английския, а всичко това предизвика у теб чувство на безпокойство сякаш това се явяваха фактори, можещи, естествено, да я отдалечат от теб, ето защо ти реши да задълбочиш знанията по немски, един доста използван в лабораторията език и който Жизела говореше свободно, записа се на курс, не ти остана и минута свободно време между работата ти в лабораторията, допълнителната ти заетост за повече пари и уроците по немски.

Когато дойде февруари вече можеше да си позволиш да купиш билета и веднага писа на Тере, тържествуващ, че можеш да ѝ кажеш:

... организирай така разпределението на времето си, живот мой, защото колкото по-скоро купя билетите, толкова по-евтини ще бъдат, кажи ми кога ще ти бъде най-удобно да дойдеш, най-добре за Великден, а ако ти е невъзможно да дойдеш, аз бих могъл в такъв случай да тръгна тогава или през последната седмица на март, ще уточним датите и...

Оказа се обаче, че Тере има доста сложен от гледна точка на разпределение на времето учебен процес, а освен това възникнала възможността да посети за известно време един прочут изследователски институт по история:

... отчаяна съм, живот мой, но за датите, които ми посочваш, ми е невъзможно да тръгна... не мога да откажа на подобно предложение, любов моя, това е уникална възможност и съвпада по дати и дни... ще проуча подробно програмата, за да потърся друг период, който ще ми е удобен... това за изследователския център е от огромно значение за работата ми... Лари ще ме придружи, защото и той би могъл да направи по-задълбочени проучвания за дисертацията си...

Колкото до намека да пътуваш ти, след като получиш разрешение от лабораторията, за да бъдете заедно за седмица в края на март, тя ти отговори, че по-добре ще е да изчакате:

... и тези дати, които ми посочваш, също са неподходящи за мен, скъпи ми Даниел, ту dear^[1], защото не можеш да си представиш до каква степен точно тогава ще бъда затрупана със задачи и с редица други задължения, които ще трябва да изпълня, за да съчетая всички видове класни обучения, без да смятам няколкото пътувания, които междувременно ми липсват, за да приключа с посещенията в архивите, и ако дойдеш, няма да мога да ти обърна почти никакво внимание...

Добре е все пак, че Лари много ѝ помага в работата:

... той е като слънце, никога не съм имала такъв приятел, способен е да стои цяла нощ с мен в библиотеката, помагайки ми да подреждам документацията си.

Непременно ще се видите през юли, тогава, по всичко изглежда, пречки няма да има:

... през юли най-после ще свърши тази ужасна раздяла, не можеш да си представиш колко трудно я понасям, колко много тъгувам по теб, през юли най-после отново ще се прегръщаме, ще се целуваме, ще се любим...

Малко по-късно обаче ти съобщи, че продължават стипендията ѝ за един допълнителен срок, за да довърши едно конкретно изследване и тава налага да прекара лятото там, но непременно ще дойде за

следващата Коледа, няма нужда от пари за билета, цената му е включена в първоначалната стипендия.

Сигурно ще се намръщиш, живот мой, моите надежди също рухнаха, но ще видиш колко много ще те обичам, когато пак бъдем заедно, приключвам дисертацията си, не можеш да си представиш колко много материал имам събран, за цели две дисертации, шегувам се, материал за дисертацията и за още много други допълнителни разработки, ще мога пет години занапред да пиша монографии и да трупам заслуги благодарение на наученото тук и на подкрепата на Лари, наистина не знам какво бих правила без него.

И така, в края на краищата раздялата ви нямаше да продължи десет месеца, а шестнайсет, доста повече от година. Ти прие вестта като още една проява на нелоялност. Освен това изобилните позовавания на новите приятели, на винаги присъстваща в писмата Катлийн и най-вече този така наречен Лари, като че ли вече бяха започнали да те дразнят.

Изпрати ти няколко от онези малки лабиринти, които обичаше да рисува:

... да знаеш колко объркана се чувствам, вече нямам време дори за тези мои любими мандали, които ти изпратих, ти сподели в едно писмо, но се случи така, че един от тях се оказа точно този, който наричаше портрета на Лари.

Изправен пред всичко това ти се почувства обзет от усещането за отнета собственост, усещане, което със сигурност никога не успя да превъзмogneш.

---

[1] От англ. — скъпи мой. — Б.пр. ↑

14.

Камъче бе влязло в обувката на Силвио и вие спряхте, за да го извадите. Ръцете му също са също толкова непохватни, колкото и другите му крайници, но ти не му помагаш, спазвайки педагогическите препоръки на Тере и Аурора, които според тях от само себе си намират решение за дребните пречки. Когато изважда едва забележимото камъче, той го оглежда с подчертан интерес и после ти го подава:

— Прилича на някоя от онези жълти скали, но съвсем смалена. За мравката подобно камъче ще да е нещо много голямо, много голямо. Възторжено съзерцава малкото обло камъче, преди да попита:

— Мислиш ли, че мравките могат да видят тези планини, които виждаме ние?

Изненадан от въпроса му, характерен много повече за мастит учен, отколкото за дете с ограничени умствени възможности, забавяш известно време отговора си:

— Със сигурност не могат — казваш накрая, докато отново поемате по пътя си.

Тази мравка, която не може да оцени обема на огромните скали, които се издигат в далечината, те кара да си помислиш, че всичко е въпрос на перспектива. Бяха изминали седем месеца от заминаването на Тере и аргументите ѝ за възникналите пречки за връщането ѝ, разубеждаващият отговор на твоето предложение да отидеш ти, вестта за продължаването на стипендията, съобщена ти без каквито и да е заобикалки, те накараха да мислиш, че има причина, която не иска да ти обясни. Престана да отговаряш на писмата ѝ в продължение на месец и тя не спираше да изразява учудването си във всяко следващо, въпреки че онова, което най-много объркваше двамата живеещи в теб Даниеловци беше, че тя никога не пропускаше да те увери в любовта, която изпитва към теб, да подчертае колко много ѝ липсваш.

Накрая ѝ отговори с хладно писмо, с което я уведоми, че ти също имаш намерение да заминеш за известно време за германския град, в който се намира централата на лабораторията ти, тъй като оттам ти

бяха предложили възможността да пребиваваш известно време там и да практикуваш по специалността си, *така че най-вероятно, когато си дойдеш за Коледа, няма да може да се видим*, беше добавил ти, но в отговора си тя не само не съжаляваше, че сега на твой ред ти се е наложило да отложиш срещата ви, а напротив, дори изразяваше радостта си, че така добре си оценен и че бъдещето ви ще се гради от две страни едновременно.

В онова писмо ти изпрати онова, което щеше да ти причини силна тревога: снимка на група от няколко момчета и момичета. Притиснати плътно един към друг, някои хванати за ръце, а в първата редица, седнала по средата на една пейка, се виждаше Тере, заобиколена от колеги. До нея седеше младеж, прегърнал я с ръка през рамо.

Мравката, поради дребните си пропорции, не може да прецени големината нито формата на далечните планински образувания, скриващи хоризонта, но теб тази панорама те развълнува и прибягна до едната от големите лупи от монтажната лаборатория, за да определиш колко близо един до друг са онова момче и Тере на снимката, която изпепели душата ти.

Младежът беше рус с характерен англосаксонски вид, доволно усмихнат. Държеше свойски отпусната лявата си ръка зад гърба на Тере, без да обхваща раменете ѝ. Дали миг преди това същата тази ръка не е прегръщала рамото? Или пък всеки момент щеше да го сграбчи? Тере също благосклонно се усмихваше, бе положила едната си ръка на коляното на момчето, а другата подпъкнала под ръката на момичето, седящо от другата ѝ страна, едра, също усмихната девойка, която вече бе виждал на снимките от Коледа.

На гърба на снимката, в текст, написан на ръка, можеше да се прочете, че това са колегите ѝ кандидати за магистърска степен, а до нея са най-добрите ѝ приятели, *Лари, който е един истински чаровник, и Катлийн — елегантна и женствена*.

Въпросната снимка на така наречения Лари, прегърнал с едната си ръка Тере през раменете, предизвика у теб бурна вълна от ревност, чувство, което никога преди това не бе усещал и което превърна в убеденост онова, което не се бе осмелил да подозираш.

Всичко е въпрос на перспектива: ако снимката беше направена по време на някоя от екскурзиите, които Тере и ти правехте с колеги и

приятели, би могъл да си помислиш, че момчето я е прегърнало през раменете като спонтанен израз на другарско приятелство, а ръката на Тере се намира на коляното му по чиста случайност, следствие на несъзнателен жест. Обаче изображението, което събираше в себе си всички тези жестове, пристигна при теб след много месеци на морално мъчение заради огромното, разделящо ви, разстояние, след отказа ѝ да се възползва от билета, който ѝ беше осигурил и предложил, за да прекара няколко дни до теб, след като аргументирано отхвърли предложението пътуването да осъществиш ти, възможност, постигната след много усилия и дълги часове на досадна монотонна работа, след като получи вестта за продължаването на стипендията ѝ, но най-вече след неизброимите намеци по адрес на въпросния поет Лари, вещия готвач, себеотрицателен другар, очарователен приятел, истинско бижу, ясно слънчице. По-малко склонният към толерантност Даниел възприемаше снимката от друга гледна точка, като крайна фаза на послание, предадено чрез различни сигнали.

Така ти стигна до заключението, че макар и не по съвсем ясен начин Тере иска да ти покаже незаинтересоваността си за момента от среща помежду ви и че този така наречен Лари има много общо с тази ѝ нагласа.

В началото си помисли да ѝ напишеш спешно писмо, в което да споделиш подозренията си и да я помолиш за обяснение, но после отложи написването му, защото теорията ти за нелоялността ѝ, която твърдо беше изградил в съзнанието си, като че ли ти подсказа колко повърхностно и дори смешно ще е всяко настояване за внасяне на каквато и да е яснота в положението от нейна страна. Стигна и до заключението, че най-подходящата форма да я накараш да разбере своята представа за нещата, е именно мълчанието ти.

В продължение на няколко дни ти не усещаше нищо друго освен болезнената рана, с която тази твоя хипотеза бе наранила чувствата ти, едва успяваше да се съсредоточиш в работата си. Самата Жизела го забеляза:

„Имаш някакъв проблем ли, Даниел?“.

Разбира се, че имаше проблем, но не можеше да ѝ го обясниш на нея, на тях, колегите ти.

„Виждаш ми се разсеян, а пък иначе винаги си много старателен“, допълни.

Помоли я да те извини, увери я, че апатията ти ще отmine, че имаш личен проблем, който те тревожи, но ще се постараяш това да не влияе на работата ти.

„През тези месеци съвсем съвестно изпълняваше задачите си в лабораторията и нищо чудно ако си малко стресиран. Сигурно няма да ти дойде зле да се разведриш малко“.

Няколко дена след това ти съобщи, че ще посети за седмица централата в Германия и те покани да я придружиш:

„Ти си един от нашите най-обещаващи стипендианти — сподели ти искрено — и едноседмичен предстой в централата със сигурност ще ти е от полза“.

Задаваше се хубаво време и ти прие предложението като освобождение от болезненото самовглъбяване, причинено ти от ревността и което не ти позволяваше дори да отваряш писмата на Тере, на която не писа повече, след като твоя Даниел отстъпчивия се спотаи уплашен, а другият не престана да се възмуцава. Дните, прекарани в този стар университетски германски град, в близост до който се издига сградата на централата, ти помогнаха да се отпуснеш и ако не да забравиш, то поне споменът да стане по-малко агресивен, защото целият този град, който за първи път виждаш, е като убежище за въображението и събуждайки интереса ти към новия човешки и архитектурен простор, те накара да пренебрегнеш онези пространства, които обикновено служат за постоянен подслон. Освен това някои случайно стекли се обстоятелства ти донесоха облекчение.

Трудностите с езика, който продължаваше с желание да изучаваш, превърна Жизела в основния ти събеседник, но едновременно с това ефикасно се включи в екипната работа. Времето бе чудесно и градът, чийто център, запазил облика си още от древността с продълговатото езеро по средата, привличаше голяма част от жителите му. Седнал една вечер заедно с Жизела на една тераса до езерото, ти й сподели някои от притесненията си заради раздялата ти с любимата, която сега е много далече и то за дълго време, заради така наречения Лари, който изглежда сериозно замесен.

„Непрекъснато говорим за любов, за вечната любов, по цял ден живеем заради любовта, но много е трудно да я задържим — рече Жизела, вдигайки чашата си и поглеждайки те право в очите —

въпреки че сексът може да ни помогне да я понесем като тежко заболяване или мъка, която иначе трудно бихме могли да овладеем“.

Намекът ти се стори толкова ясен, че само след няколко секунди на стъписване, ти вече бе способен да намериш отговора.

„В този град анабаптистите^[1] изглежда са намерили решение в полигамията“, отвърна ти накрая.

„Решение за мъжете, Даниел, не за жените — отвърна Жизела, смеейки се. — Освен това най-накрая са ги екзекутирали в онези килии в кулата на катедралата“.

Разговорът ви продължи по сходни исторически пътеки, но заклинанието бе вече сторено и на връщане тази нощ в студентското общежитие, където бяхте настанени, Жизела те отведе в стаята си и ти отново се потопи в нежните премеждия, съпътстващи пътуването по женското тяло, в сладостта на целувките и любовните ласки след толкова месеци, през които единствената ти утеха бяха последователните мастурбации поради отсъствието на Тере.

„Прекрасна си — й каза, целувайки големите й гърди, преди да се оттеглиш в стаята си и допълвайки повече от любезност, отколкото воден от истински чувства — мисля, че ще се влюбя в теб“.

„Внимавай с влюбванията или ще свършиш затворен в клетка и закачен на някоя кула“, отвърна тя.

Изживя друга сладка афера преди да се върнеш в Испания, но Жизела изобщо не беше обсебваща, не прояви намерение да превърне току-що зародилата се връзка в обвързаност, която да се противопостави на други неща и накрая те убеди да се подготвиш да прекараш по-дълго време в този толкова понравил ти се немски град, завършвайки в централата практиката си и усъвършенствайки езика. Лятото чука на вратата и в централата добре ще им дойде някой, който да помага, когато част от служителите излязат в отпуск. Ти прие предложението и се върна в стария град, усещайки с цялото си тяло вкуса на зрелите и изобилни прелести на Жизела.

Често в паметта ти изникваше образа на Тере, но ти бързо го прогонваше, махвайки мислено с ръка, старателно опитвайки се да продължиш обучението по окончателната й забрава. Не й писа повече, не спомена и никакви подробности на семейството си, уведомявайки само близките си, че ще им изпратиш поздрав, когато стигнеш до крайната цел.

През свободните си часове дълго се разхождаше в този германски град и неизбежно си мислеше, както и сега, за Тере и за всичко онова, което ви бе разделило. Ето ти там една панорама на нелоялност и предателство, казваше ти по-малко склонният на компромиси Даниел. И на това предателство ти отговори както подобава, първо с мълчанието си, защото болката не ти позволяваше да намериш подходящите думи, с които да изразиш основателните си упреци, и второ, с прегръдките, пухкавото тяло и похотливите умения на Жизела.

---

[1] Анабаптистите (букв. „прекръстените“) са протестантско движение, възникнало през XVI век. — Б.пр. ↑

15.

Горе на хълма внезапно се появи един велосипедист и скоро мина покрай вас с такава скорост, че Силвио дори подскочи от изненада.

— Може ли някой да се състезава сам със себе си? — попита те после той силно объркан и ти избухна в смях.

— Не знам, Силвио, но съвсем сигурно е, че ако бягаш сам, винаги ще спечелиш.

Откри в погледа му проблясъка на някакво откритие и съжали за това хрумване, което всъщност бе на по-лошия Даниел, на Даниел хитрия, и което не би могло да стори друго, освен да добави допълнително объркване в ума на сина ти. Не казваш обаче нищо повече.

Спомняш си за велосипедите от онова лято, когато накрая замина за Германия, за да постъпиш в централата. В града преобладаваше това транспортно средство, използвано от доста много хора, в някои дни се организираха скоростни състезания и центърът на града, който оставаше затворен за автомобили, се изпълваше с голям брой колелета. И ти също се снабди с велосипед и го ползваше не само за обиколки край езерото и за посещения на живописни места, а и за отиване всеки ден до лабораторията.

Опитваше се забравиш напълно Тере, но споменът за нежността ѝ, за непрекъснатите уверения в любов в писмата ѝ, в които все пак ти се стори, че прозира несъмнена измяна, много често изненадващо те връхлиташе, оставяйки в теб горчивия вкус на споходило те нещастие, без да можеш да си дадеш точно обяснение за това двойствено поведение от нейна страна.

Осъждаше предполагаемата измяна на Тере, но се случи така, че месец след като се бе установил в града, друга колежка, Лени, също по-възрастна от теб, макар и не толкова колкото Жизела, изрази готовност да сподели с теб първо разходките с колело и малко след това любовните трепети в летните нощи. Тя се оказа изключително

умел навигатор и понякога наемахте малка платноходка, с която плавахте по езерото под веселото слънце на приятното лято, което като че ли не искаше да си отива. Тихото плъзгане по тихите води, подтиквани от поривите на вятъра, трудно може да се сравни с което и да е друго удоволствие.

Докато лодката пори водата, на теб ти се струва, че усещаш как вятърът, издуващ платното ви, отнася със себе си последните частици от спомена за Тере, Тере, чийто образ като че ли стоеше избледнял в едно отдавна отминало време и че колкото по-скоро забравиш, дори това и да е болезнено, всичко свързано с нея, с вас, толкова по-бързо ще намериш точката на равновесие, за да се помириш с новия Даниел или с новите Даниеловци, опит, който бе решил да осъществиш.

Прегръдките на предпазливата Лени временно правеха по-поносими горчиво-сладките спомени за тази, която с всеки изминал ден смяташе за все по-забравена, а когато приближиха коледните празници реши да не се връщаш в Испания, за да не се засечеш с нея. Пред семейството ти се оправда с неотложни задължения в лабораторията. Лени замина за родното си село и ти остана сам и озлобен заради отсъствието на сърдечната Лени, но най-вече заради отдалечеността на Тере, която трудно успяваше да прогониш от мислите си.

Градът бе окъпан в светлини и украси, навсякъде можеха да се видят богато осветени магазини, където продаваха всякакъв вид деликатеси и лъскави предмети. Пред катедралата бяха поставили огромна коледна елха, на съседен площад — една ослепителна сцена на Рождество, по кръстовищата се редяха покрити, силно осветени естради, украсени с имел^[1] и червени ленти, на които през целия ден хора от всички възрасти пееха песни и свиреха.

Продължаваше да живееш в студентското общежитие, където освен теб беше останал един мексиканец, чудесно свирещ на китара, един еквадорец и двама перуанци, плюс две млади японки и един индиец. В нощта срещу Рождество в общежитието ви бяха приготвили студена вечеря и испаноговорещите пяхте народни и коледни песни и няколко пъти *El condor pasa*^[2]. Подхванахте също и *O Tannenbaum*^[3], която само японките успяха да изпеят правилно. Пихте много, редувайки бяло вино, текила и шнапс и ти се напи.

Ясно си спомняш това напиване, защото по време на него ти се случи важно изживяване. Всички бяхте на градус и излязохте да се разведрихте на покрилия града сняг, възприемайки коледната украса като природна даденост. Тогава, наред опиянението си, ти долови две нива на объркването, обзело съзнанието ти: на едното ниво виждаше себе си, препъвайки се по тротоара, фъфлейки думите, които искаше правилно да произнесеш, докато си мислеше за Тере, изменницата, без никакъв шанс да го избегнеш, изпълнен с горчивина; на другото ниво виждаше пак себе си, но със съвсем различни смътни усещания, сякаш се отнасяше за нещо, което другият аз се бе постарал до известна степен да заличи, нещо неконкретно, в смисъл че Тере изобщо не ти е изневерила, че още от първия момент е мислила единствено за доброто на двама ви, че заради вас е пожертвала възжеланията си и че онази снимка, която толкова те бе наранила, не е нищо друго освен незначителен епизод от другарските отношения в университета, в който учи.

Така откри онзи Даниел, който бе намерил подслон в една гънка на душата ти, поддръжник на невинността на Тере, способен винаги да те укори за поведението ти и след смъртта на Тере да те затрупа с угризения, които понякога нощем не ти дават да заспиш. По погледа на този Даниел сега можеш да се припомниш много епизоди от отношенията с Тере. Именно този Даниел се постара да те увери, че не друг, а ти си предателят, нелоялният, заради детинската ти гордост и неоснователната ти ревност и ти бе толкова потресен, че повърна върху снега, което приятелите ти приписаха на прекалено многото чашки, а всъщност истинската причина бе, че те само допринесоха вътре в теб да се зароди осезаемо презрение към самия теб.

На следващия ден, когато се събуди в леглото си в общежитието, веднага си обясни странните халюцинации, които някои стимуланти предизвикват у нас, но и никога не можа да забравиш проявата на бистър ум от страна на онзи твой двойник, на другия Даниел, винаги придружаващ те, но който преди не можеше или не искаше да възприемеш и който наслагваше над твоите най-съкровени решения други, които им противоречаха и продължават изцяло да им противоречат.

Минават още двама велосипедисти в същата посока като предишния и Силвио възкликва, възхитен и доволен:

— Това е състезание!

Усещаш облекчение, че любопитството му към надбягванията с един-единствен участник, за които ти му даде толкова нескопосано обяснение, намери съответния отговор.

Минаха коледните празници и през януари, а после и през февруари получи официално писмо от испанския филиал, придружено със сърдечна бележка от Жизела. Предлагаха ти договор за постъпване на щат със заплащане, което на фона на настоящата ти стипендията ти се стори баснословно. И така, ето че се върна, след като се сбогува с приятелите и след последната любовна среща с Лени, в която бе започнал да забелязваш, както и при Жизела, склонност да ти дава съвети, вероятно поради по-зрялата си възраст. На своя испански със силен немски акцент тя ти препоръча и в новата си длъжност да продължиш да бъдеш все така работлив и благоразумен, да вършиш работата си, без да взимаш участие в неизбежните интриги, които ще те съпътстват, да се стараеш да вникнеш в мотивите и нагласите на колегите си.

„Слушай, гледай и мълчи“, допълни с подчертано звучно „р“, преди да ти обещае, че ще дойде да те види в Мадрид:

„Един ден ще дойда при теб и ще ти донеса чифт от онези ботуши стил Бисмарк, които толкова ти харесват“.

След завръщането си в Испания за кратко време успя да започнеш нов начин на живот, какъвто не бе и сънувал през студентските си години: нае модерен, винаги окъпан в слънце, апартамент в мадридския квартал Аргуелес, недалеч от дома на бабата на Тере, който впоследствие щеше да купиш. Изкара си шофьорска книжка, купи си кола, с която в края на седмицата обикаляше по непознати места в компанията на стари другари или нови приятели.

Научи, че Тере се е върнала в Испания и че е назначена като професор в нейния факултет, каквато цел си беше поставила. Научаването на новини за нея предизвика разтърсващи промени в душевността ти и положи усилия да приключиш при първа възможност със случая. Направи го по груб начин веднага щом един приятел те попита:

„Мога ли да знам какво се случва с вас с Тере? Бяхте толкова близки!“.

„Това ни засяга само нас двамата с нея и занапред бъди така добър да не засягаш темата, ако желаш да продължа да разговарям с теб“, отвърна ти, замахвайки толкова гневно, че приятелят никога повече не отвори дума за това.

Поднови сексуалната си връзка с Жизела, макар и да разбра, че не си единственият ѝ любовник или както сега ги наричат мъжки приятели, защото тя самата ти го призна един ден, когато ѝ предложи да се срещнете с определена цел в края на седмицата.

„Съжалявам, Даниел, но близките дни предвиждам да прекарам с приятел от Севиля, ще честваме наша годишнина“, отговори ти тя.

Остана толкова учуден, че не намери какво друго да попиташ, освен да се опиташ да изясниш нещата:

„Годишнина на какво? Не ми казвай, че си се сгодила!“

„Не бъди глупав — отвърна — приятел е като тебе, специален приятел“.

От една страна се почувства унижен, но от друга усети облекчение при мисълта, че Жизела не търси по-сериозна връзка с тебе.

Прие го на шега:

„В Германия се закачаше с анабаптистите, защото изповядват многоженството, а ти, изглежда, практикуваш многомъжството“.

Тя избухна в смях и ти отвърна съвсем непринудено:

„Да, практикувам полиандрията^[4], защото сте трима, едва само трима, но и тримата с определен сексапил, започвайки с теб“, и те целуна.

Освен че от сантиментална гледна точка продължаваше да те гнети празнотата, причинена от скъсването с Тере, животът ти бе съвсем задоволителен. Стигна дори до мисълта, че сантименталността, колкото и да изпълва желанието за нежност и дълбока съпричастност, което никога не ни напуска, накрая се превръща в повод за болка и извор на горчивина, както в твоя случай. По-добре се радвай на живота без сантиментални усложнения. Като срещнеш освободена и великодушна жена като Жизела, считай го за истински подарък от съдбата, въпреки че не само ти изпитваше радост от неустоимия ѝ чар.

---

[1] От исп *muerdago* — имел. Клонката имел е задължителна на Коледа. Имелът е сакрално растение, което на Коледа помага да

запазим любовта, здравето и късмета в дома ни. — Б.пр. ↑

[2] От исп. — Кондорът прелита. — Б.пр. ↑

[3] От нем. букв. — известна коледна немска песен, озаглавена Коледно дърво. — Б.пр. ↑

[4] От исп *poliandria* — многомъжество, връзки на една жена с много мъже. — Б.пр. ↑

16.

Когато колоездачите отминаха, ти се загледа в непрекъснатата следа, оставена от гумите по пътя, ясно видима на местата с останала след скорошния дъжд влага и ти си помисли за онази странна линия, която животът ни чертае, понякога спираловидно, понякога на зигзаг, във форма на зъби на трион, или вълнообразно, създавайки неясни геометрични фигури, сходни с лабиринтоподобните мандала, които Тере рисуваше, за да се разсее.

Момче и момиче с големи раници на гръб се приближават в този момент откъм лагуната. Разговарят и се смеят толкова заети един с друг, че дори не забелязват присъствието ви, когато се разминавате. В съзнанието ти веднага изникнаха неясните образи на веселите младежи, каквито бяхте Тере и ти през онези останали далеч назад във времето блажени дни, сякаш никога не бяхте напускали тези места, сякаш някаква независима част от вас самите завинаги е останала сред тях, очертавайки две успоредни линии, които никога не излязоха от затвореното пространство с огромните скали, тъмно зелените планини и реката със синьо-зелените води.

Но съдбата си играе също и със загадъчния жребий на случайността и по същия начин, по който вашите линии изоставиха тези места и след това тръгнаха в различни посоки до окончателното им разделяне, така един ден те се срещнаха отново, защото пътищата ви се пресякоха.

Случи се през един неделен ден на местни избори и ти отиде в твоята избирателната секция малко след дванайсет часа на обяд, защото след това ти предстоеше среща с приятели в един ресторант извън столицата. Провери името и адреса си в избирателните списъци и на влизане в сградата се сблъска лице в лице с нея, след като бе взела набор от подредените върху дървените рафтове документи. Беше толкова неочаквано, че и двамата останахте за момент напълно неподвижни.

Тере изглеждаше както винаги, очите ѝ блестяха, лицето ѝ сияеше, тя цялата излъчваше неизчерпаемата жизненост, която ти толкова харесваше. Ти не разбра дали с взаимната си изненада не прикрихте проявата на приятно или неприятно чувство. Опита се да изречеш кратък поздрав, да се дръпнеш встрани и да продължиш напред, но другият Даниел вече бе извисил над нивото, на което се гушеше досега, и проговори:

„Тере, радвам се да те видя, защото от доста време искам да говоря с теб“.

Жестът ѝ на нежелание бе достатъчно ясен, леко отстъпи назад, но накрая ти отговори със сарказъм:

„За твой късмет се срещнахме случайно, понеже ми се струва, че не си горял от желание да го направиш.“

„Ще може ли да поговорим?“, попита другият Даниел, тъй като безкомпромисният, злопаметният се беше отдръпнал, без да се бави.

Добре забеляза, че Тере се двоуми, но все пак ти отвърна с обичайната за нея самоувереност:

„Защо не? Но аз дойдох тук да гласувам, затова хайде да се видим след малко там навън.“

„Аз също съм тръгнал да гласувам. Щом свършиш, аз ще бъда там.“

Ти свърши преди нея и се спря, малко объркан, да я изчакаш на тротоара, борейки се с желанието да избягаш и копнеейки в същото време да чуеш отново гласа ѝ, да се вгледаш в блясъка на очите ѝ.

Тя се приближи бавно и със сериозно изражение.

„Каж ми каквото имаш да ми казваш“, рече тя сухо и думите ѝ те прободоха като с нож.

„Искаше ми се да говоря с теб, да изясним някои неща, други да обясним“.

„Аха, сигурно ще искаш да ми обясниш защо внезапно престана да ми пишеш, да ми поясниш защо от един момент нататък не отговори на нито едно мое писмо, защо нищо не успях да науча за теб, след като се върнах от Съединените щати, все едно се беше разтворил във въздуха“.

„Всичко това има своето правдоподобно оправдание“, отвърна ти силно смутен от твърдостта и увереността на изражението ѝ.

„Може би ще ме помолиш за извинение. Това ли искаше?“, продължи Тере с все по-строг тон.

Сега си мислиш, че онези неотворени писма, заедно с малките лабиринти, които Тере толкова много обичаше да рисува и които ти старателно пазиш, защото и на теб ти харесваха, винаги те придружават през целия ти живот като един от онези багажи, които не служат за нищо, но с които не се осмеляваме да се разделим, защото ако го направим, ще бъде безотговорно и може да ни причини неочаквана вреда.

Впрочем, моментът на вашата повторна среща пред избирателната секция, преминала по-скоро като кратка схватка, би могла да се приеме за неоспоримо доказателство, че когато преди много години заминахте оттук, че когато преди много години напуснахте Едем, там не е останало нищо от вас, както няма да остане и от тази млада двойка, която с раниците си на гръб се отдалечава зад гръба ти и този на Силвио.

Тере говореше направо, без заобикалки, с обичайната си пламенност и това те накара отново да изпаднеш под въздействието на очарованието ѝ, но успя все пак да вземеш връх над Даниел помирителя, принуждавайки го да не се намесва и накрая отговори със сарказъм, връщайки се към приповдигнатия си тон:

„Исках да ти говоря за голямото удоволствие, което изглежда изпитваше да си толкова далеч, за отказа да си дойдеш дори и за няколко дни въпреки пролятата от мене пот и изстраданите дългите часове на тежък труд, за да спечеля парите за билетите, нежеланието ти аз да дойда при теб“.

Гледаше те изумена, като че ли не разбираше какво казваш. Ти продължи:

„Исках да ти говоря за спокойствието, с което продължи това сякаш щастливо паднало от небето продължение на стипендията, исках да ти говоря за този Лари, близостта на който, изглежда, ти доставяше голямо удоволствие.“

Сред хората, които идваха да упражнят правото си на глас, тя и ти вероятно представлявахте странната гледка на двама души в момент на семеен раздор. Тере продължаваше да те гледа втренчено с широко отворени очи и накрая каза: „Ти си луд“, обърна ти гръб и се отдалечи.

Но отстъпчивият Даниел не можеше да остави Тере, след толкова дълга раздяла, да си отиде по този начин и ти я последва:

„Тере, моля те, да продължим разговора, не си тръгвай така“.

Извърна глава и те погледна укорително:

„Да не си тръгвам така ли? А ти как си тръгна? Да не би да мислиш, че изчезването ти, това внезапно бягство, просто ей така, без каквото и да е обяснение, е приемливо, че към подобно поведение трябва да се прояви търпимост?“

Толкова често си беше мислил, че вината за първата измяна е изцяло нейна, че тя е като крал Родриго от вашата легенда, че тя е накарнала взаимното ви доверие, както прочутият крал това на граф Хулиан, прелъстявайки дъщеря му. Въпреки това застана плътно до нея и продължи да говориш:

„Не бива да ми казваш, че съм луд, защото ти наистина скри от мен намеренията си, че ме държа в неведение като последния глупак, докато правеше последните постъпки, че остана в Съединените щати и не пожела да дойдеш да сме заедно няколко дни, макар и на мои разноски, но най-вече не бива да ми казваш, че съм луд, когато ти самата ми изпрати снимка, на която изглеждаш много сладко унесена по онзи щастливец Лари, който явно е успял да те плени, след като нямаше писмо, в което да не го превъзнасяш за нещо“.

Спря се и отговаряйки ти, по лицето ѝ се изписа гримаса на искрено объркване:

„Сладко унесена по Лари? Отново ли ще ми натякваш за щастливеца Лари? Мога ли да знам какво точно искаш да кажеш?“.

Сега дойде твоят ред да се почувстваш смутен:

„Не ми казвай, че е нещо съвсем нормално да повтаряш непрекъснато суперлативи за някакъв си тип, да превъзнасяш уменията му на поет, на прекрасен кулинар, на вежлив тактичен другар, неуморим помощник, верен душеприказчик, който пътува заедно с теб, който заедно с теб се впуска в най-важните разследвания, който неспирно ти помага, който на снимките те прегръща през рамо и на когото ти слагаш ръка на коляното.“

Тя се засмя изненадана, после разтърси енергично глава и след това отговори:

„Ако си беше направил труда да ми напишеш всичко това в подходящия момент, щяхме да си спестим много огорчения, най-вече

аз.“

Този отговор те обърка.

„Какво искаш да кажеш?“, попита ти.

„Ами това, че ако целта ти е била да скъсаш с мен, поне да ми беше дал възможността да покажа несъстоятелността на претекстите ти“.

Емоционалният Даниел не се забави да се прояви отново:

„Моля те, Тере, да се отбием накъде да прием по кафе и да поговорим на спокойствие.“

„Съжалявам, бързам.“

„Ами тогава друг път. Още ли живееш в дома на баба ти?“

Тя отново си тръгна с решителна крачка.

„Хайде стига, Даниел — опита се да те убеди тя, — миналото си е минало, макар и приключило по такъв безславен начин“.

„Мога ли да ти се обадя по телефона, за да те поканя пак да поговорим и да изясним нещата?“

„Остави ме на мира и престани с нахалните си настоявания!“, възкликна ядосана.

Това ѝ поведение те накара да спреш и да я проследиш с поглед как се отдалечава нагоре по улицата. Тази среща обаче събуди у теб силно безпокойство и едновременно с това си помисли, че задълбочаването на нещата би ти донесло единствено неприятности. От друга страна пък изпита опасения, че раздражението ти, окончателното скъсване от твоя страна, нарочното ти отдалечаване са може би само плод на пагубно недоразумение, което се налага да изясниш.

Подтикван от тази тревога, звънеше на Тере по телефона всеки ден следобед, когато предполагаше, че си е вкъщи и винаги получаваше енергичен отказ, както през онази сутрин, в началото от самата нея, после от женски глас, който не беше нейният и който с груб и подигравателен тон те прекъсваше.

Накрая ѝ написа писмо, в което подробно обясни твоята версия за случилото се. Получи се еkleктично писмо, в чието написване взеха участие, не без известни стълкновения, и двамата Даниеловци. В него изреди всичките си оплаквания, но и остави отворена възможността вероятно от твоя страна също да е имало грешки. Благоприятният проблем с вероятността, който те накара да се замислиш над думите на

Силвио, че малкото камъче за мравката е огромна планина, а самата планина е невидима за мравката.

Сега разбираш, че не можеш да си дадеш сметка какво точно си искал, струва ти се, че не си търсил непременно одобряване или пък най-малкото не си го осъзнавал, защото колкото и силно Тере да те привличаше, ти се опитваше преди всичко да си изясниш и предвидиш последствията от всички неясни хипотези, заради които злонамереният Даниел определи поведението ти като несправедливо и нечестно. Не ставаше въпрос толкова за уреждане на сметки с Тере, колкото да се опиташ да постигнеш съгласие със самия себе си, да накараш двамата Даниелвоци да достигнат до съгласие.

Толкова бе обсебен от сътворения от самия тебе сюжет, че дори отказа среща на Жизела под претекст за фамилни задължения. Извинението ти изглежда не й прозвуча много убедително, защото те погледна по неприсъщ за нея начин, нещо средно между подозрителност и сарказъм, но не настоя за други обяснения.

17.

След като изпрати писмото на Тере, ти поднови телефонните си обаждания и най-накрая успя да преодолееш упорития ѝ отказ.

„Но как може да си толкова досаден? — попита те тя веднъж отегчено. — Нима още не си разбрал, че нямам никакво желание да говоря с теб, че обажданията ти ми дойдоха до гуша?“

„Искам само да те помоля за среща, за да поговорим за проблема. Да поговорим и това е, после прави каквото ти е на сърце, но преди това хайде да поговорим, моля те, като цивилизовани хора, няколко минути, не повече, когато на теб ти е удобно.“

Съгласи се на среща с теб един следобед в близко до дома ѝ кафене. Ти отиде почти половин час по-рано от уговорения час и се настани на една близка до големия прозорец маса. Много пъти през щастливите си години се бяхте срещали в това кафене, но след настъпилата промяна в отношенията ви атмосферата тук ти се стори различна, сякаш около изтърканите столове, вехтите корнизи и помътнелите огледала витаеше духът на разрухата, опровергаващ отминалите илюзии от времето на Едем.

Въпреки че предвидливо си беше взел книга, за да убиеш чакането, ти се чувстваше толкова нервен, че не преставаше да гледаш улицата и всички минаващи силуети на млади жени ти напомняха на Тере. Няколко пъти дори скачаше на крака, убеден, че тя е тази, която се приближава и бързо ще отmine покрай кафенето.

Накрая, когато я видя да се приближава по тротоара с решителна стъпка и с равномерната си походка, двамата Даниеловци разбрахте, че Тере не може да бъде обърквана с никоя друга и ви стана ясно, че ако спечелите отново поне уважението ѝ, каквото и да бъде оправданието за онова, което толкова те бе наранило, това ще се окаже истинската цел на усилията ти.

Тя влезе в кафенето и ти ѝ направи знак, за да привлечеш вниманието ѝ. Дойде до масичката, седна на един стол срещу

тапицираната пейка, на която ти се беше настанил и без каквито и да е предисловия ти каза съвсем спокойно:

„Да видим дали най-накрая ще разбереш. Лари е много добър приятел, заедно с Катлийн той ми е най-добрият приятел, който някога съм имала, но Лари е луд по Катлийн, на нея посвещава стиховете си, за нея говори, когато не е подхванал някоя академична тема, и изобщо не му минава през ума да мисли за друго момиче, освен за нея. Катлийн обаче не му обръща никакво внимание.“

Сложи на масата копие от снимката, която ти беше изпратила:

„Прегръща ме с ръка през рамо по най-естествения начин, като израз на истинско приятелство, жест, който е съвсем в реда на нещата и в него няма нищо странно.“

В погледа ѝ проблесна лъч на укор и пренебрежение.

„Как си могъл да стигнеш до там, че да си помислиш нещо подобно? Ако наистина е имало нещо между нас, смяташ ли, че щях да ти изпратя снимката? Дори не съм обърнала внимание на това как сме застанали за снимката, а пък и да бях обърнала, никога не бих си помислила, че ти ще я погледнеш по такъв нечистоплътен и преиначен начин.“

Почувства се в толкова смешно положение, че не се сети какво да отговориш. Прямото изложение на Тере като че ли изведнъж направи на пух и прах всички онези дълбоки размишления, които те накараха да си я представиш като лицемерка и изменница. Келнерът се беше приближил, Тери си поръча лимонада и докато мъжът се отдалечаваше, след като си записа поръчката, тя те погледна отново, в очите ѝ проблесна очевидно удовлетворение от явното ти объркване, довело до смутеното ти мълчание, и тя продължи пестеливо да говори:

„Благодарение на проучванията, които направих там, на средствата за комуникация, на спокойствието, което имах, аз се посветих изцяло на дисертацията ми и вече я завърших, за твое сведение.“

Потропваше с пръсти по масата и това бе единственият ѝ жест, с който показваше нетърпението си.

„Когато се върнах ми дадох мястото на помощник, което пазеха за мен“, добави.

След кратка пауза продължи да говори със същия неутрален, леко надут тон:

„Мисля, че саможертвата си струваше, защото да се върна и да прекарам с теб една седмица, колкото и да ми изглеждаше привлекателно, щеше да наруши не само ритъма ми на работа, но и щеше да прекъсне последователността на часовете ми при един от най-добрите световни специалисти, който провеждаше курс в близкия колеж, а ако беше дошъл ти, нямаше да мога да ти обърна нужното внимание и това би ме разстроило непоправимо, а и ти бях съвсем ясно обяснила колко е сложен животът ми.“

Замълча за секунди, а когато продължи, в отчуждеността на тона ѝ прозвуча нотка на тъга:

„Това, което не можех да си представя, това, което никога не би ми минало през главата, е, че нямаш никакво доверие в мен и най-вече, че има толкова много злонамереност от твоя страна.“

Продължаваше да стоиш безмълвен, защото не знаеше какво да кажеш. Добре, че келнерът донесе лимонадата ѝ, а ти му поръча още едно кафе и с това си осигури време да подготвиш отговор, който в края на краищата формулира по-малко любезният Даниел, докато келнерът се отдалечаваше:

„Трябва обаче да признаеш, че привидностите не даваха повод човек да си представи всичко това, което ми обясняваш сега, все Лари и Лари, а после и онези уклончиви отговори или по-точно противопоставянето ти да се видим, въпреки че имах свежи пари, освен това удължаването на пребиваването ти там, всичко това накуп ми се стори като ясно послание, сигурен знак, че ми посочваш какво се случва, без да са нужни думи.“

Тере вече не изглеждаше толкова спокойна и отговори несдържано:

„Как ти даде сърце да ми кажеш подобно нещо? Как трябва да го разбирам? Въпреки отдалечеността ни един от друг аз ти вярвах, имах ти доверие! Нито веднъж не ми дойде на ум, че сигурно си доволен да съм толкова далеч, нито че би могло да имаш връзка с друго момиче! Затова ли бяхме толкова време заедно и на пръв поглед щастливи? Затова ли всички онези приказки за Едем и за вечната любов?“

Думите ѝ те накараха да изпиташ срам.

„Хайде, не бъди такава — събра кураж да отвърнеш ти. — Ако всичко е било едно недоразумение, съжалявам, наистина много съжалявам“.

„Беше нещо много повече от недоразумение, ти се оказа способен да ме обвиниш в предателство. Нима си мислил, че цялата любов, която изразявах към теб в писмата си, е било празно дърдорене?“

В блясъка на очите ѝ, във възбудата ѝ пролича онази Тере, която толкова бе обичал, която те накара да се влюбиш в нея точно за осем секунди, съвсем според правилото. И ти почувства, че въпреки всичко никога не си преставал да я обичаш.

„Пиших писмата си до теб, крадейки част от съня си, и докато го правех, си мислех за теб с толкова чисти чувства, че очите ми се изпълваха със сълзи! Но ти очевидно не си виждал израз на никакво любовно чувство в тях, само празни приказки, безсмислено дърдорене и освен това си ги свързвал с образа на някаква си лъжкиня, изменница, лицемерка, която ти слага рога с добрия Лари!“

Изпи каквото ѝ оставаше от лимонадата и остави празната чаша върху масата с жест, в който като че ли пролича нещо символично и сякаш остави след себе си празнота, засягаща и двама ви, празнота, която установи космическо разстояние между вас, невъзможно да бъде преодоляно.

„Даниел, заклевам ти се, че не мога да разбера защо ми причини всичко това, за мен беше огромно разочарование. Мислех, че те познавам, а се оказа, че не е така, че ти си друг, чужд, непознат, подхранващ със самодоволство подозренията си и предпочете да повярваш на привидностите, отколкото да видиш истината. По такъв ли искрен начин ме обичаше?“

Отново те погледна изпитателно, сякаш виждаше лицето за първи път:

„Но болката, която изпитах, мъката, която ми причини, отвориха очите ми да видя какъв си в действителност и колко много съм се заблуждавала относно теб.“

В този момент можеше да ѝ кажеш, че в действителност дълбоко вътре в теб има двама Даниеловци и понякога по-лошият надделява, но успя единствено да ѝ покажеш, че си сломен:

„Повтарям, че съжалявам, съжалявам безкрайно много, Тере, трябва да ми простиш“.

„Не става въпрос за прошка, Даниел, прощаваш и какво от това, има неща, които макар и да бъдат извинени, си остават непоправими.“

Стана.

„Тръгваш ли си вече“, попита я ти, силно огорчен.

„Имам много неща да върша днес, а и мисля, че изяснихме всичко.“

„Може ли да се уговорим да се видим някой друг ден?“

Отново те погледна напрегнато в очите:

„Наистина ли не разбираш колко силно ме засегна всичко това? Не си ли даваш сметка, че нямам никакво желание да те виждам?“

Отчаянието ти сигурно е било повече от явно, но от нейна страна не последва дори опит за сближаване или утешение. Погледна те кратко и хладно, благодари ти за лимонадата, преди да ти обърне гръб и си отиде.

— Онези двамата с раниците само повтаряха великолепно, великолепно и се смееха. Дали ще може да се намери сладолед някъде около лагуната? — пита Силвио.

— Не вярвам. Яде ти се сладолед ли?

— Пак ме мъчи силна жажда, но ако има сладолед, не бих се отказал. Ванилия и шоколад или сметана и ягода. Кой от тези ти харесва най-много на теб?

Тъй като преди малко той изпи малката бутилка, ти извади голямата от раницата си и напълваш пластмасова чаша, която той изпива на един дъх.

— Каква жажда! — възкликва. — Като тази, която са изпитвали воините на устието в Лерния, докато не добили вода, стривайки пясък. Може би като стрием тази пръст, по която сега ходим, ще потече вода, мамо, хайде да опитаме.

— Искаш ли още?

Подаваш му друга чаша. Той изпива и нея, макар и доста побавно.

— Напи ли се?

Потвърждава с глава и отново се отправяте на път.

18.

Остана толкова дълбоко засегнат от разговора с Тере, че през следващите два дни беше много потиснат. Това ти състояние не убягна от вниманието на колегите ти, защото не отиваше дори и да изпиеш кафето в единайсет с тях.

Макар и да не взимаше пряко участие в ежедневната ти дейност, Жизела разбра и те повика, за да те попита какво се случва: първо отказа предложението ѝ за среща с един най-малкото странен претекст, но тогава тя предпочела да не настоява, докато не минат няколко дни, сега обаче всички в лабораторията коментират крайно унилия ти вид, „като мъченик в чистилището“, според думите ѝ.

„Имаш някакъв проблем ли? Нещо лошо ли ти се случва? Мога ли с нещо да ти помогна? Приятелите сме и за добро, и за лошо“, допълни.

Отчаянието ти бе толкова голямо, че прие да се срещнеш с нея извън офиса. Изпитваше необходимост да споделиш с някого голямата си тъга. Не пожела да отидеш в дома ѝ, защото знаеше, че посещението неминуемо щеше да премине в любовна прегръдка, а ти беше толкова съсипан, че споменът за всичките ѝ прелести не те накара дори и да потръпнеш от желание. Затова предпочете терасата на един близък до лабораторията бар, където няколко врабчета с любопитно поведение, почти питомни, кацаха по масите и кълвяха трошички, един колкото миниатюрен, толкова и необичаен спектакъл.

Докато наблюдаваше тези дръзки натрапници, ти изповяда пред Жизела недоразуменията, довели те до решението рязко да скъсаш с Тере без никакви обяснения, добавяйки подробности към онова, което ѝ бе споменал на брега на езерото в нощта, когато започна връзката ви като любовници.

„Стори ми се, че има достатъчно признаци, че ми слага рога и то толкова явно, че би било смешно да ѝ искам обяснения.“

После преповтори всичко настъпило след първото пътуване до Германия и началото на връзката ти с нея, без обаче да ѝ споменаваш

за Лени. Професионалният ти възход, както и животът ти вървяха стабилно и ти сметна, че си забравил Тере:

„Кълна ти се, че бях станал нов човек, Жизела, че виждах живота по друг начин, че се чувствах освободен от любовта ѝ.“

И изведнъж новата среща, поведението ѝ на силно обидена, взаимните обяснения.

„И сега иска да ме увери, че всичко е било плод на мои халюцинации, че съм постъпил по непоносим, съвсем разочароващ за нея начин и че няма никакво намерение да ми прости по нито един от познатите начини, че не иска повече да чува гласа ми и да вижда физиономията ми.“

„И въпреки всичко си открил, че продължаваш да си влюбен в нея, че тя все още неудържимо те привлича.“

Жизела се държеше приятелски, топло, но и показваше известна ирония.

„Лоша работа, Даниел, макар че всичко това ти се случва, защото не си съумял да запазиш любовта си, защото си нямал доверие в нея, аз мисля, че въпреки всички онези очевидни признаци, за които говориш, би трябвало все пак да опиташ да изясниш нещата, никой не бива да бъде осъден, без да бъде изслушан.“

„Зле постъпих, съгласен съм, че постъпих зле, но се постави на мое място, привидностите изобщо не изглеждаха в реда на нещата, а ето че сега нищо не мога да направя, луд съм по Тере.“

„Ами когато си лягах с мен не съм забелязала и следа от носталгия по някоя друга.“

Остана стъписан, а тя избухна в смях и хвана ръцете ти в своите:

„Когато бях съвсем млада, се влюбих в един чичко няколко години по-възрастен от мен и преживях нещо много подобно на твоето изживяване, отдадох му се, беше първият, с когото лягах, той откъсна цветето ми, както казваха преди, едно лято пристигна там, където летувах, и не можеш да си представиш какъв скандал ми вдигна, като ме видя да танцувам с друг, един приятел от групата летовници, каза, че не може да повярва, че помежду ни няма нищо сериозно, че от положението на телата ни, точно така го рече, положението на телата, ясно говорело за нещо много повече от обикновено приятелство, разгневи се като звяр, отнесе се с мен като с най-обикновена проститутка.“

Слушаше изненадан изповедта ѝ, защото Жизела за първи път споделяше през теб нещо толкова лично.

„Възможно е да сме танцували малко по-плътно прилепени един към друг, не твърдя, че не е било така, аз ставах като разгонена в присъствието на други момчета, но се въздържах, не съм му изневерявала, от време на време малко кокетирание, нищо повече, така че и аз много се ядосах, държането му ми се стори несправедливо и за да продължим да бъдем заедно, настоях да ми се извини, той обаче отказа, хубостникът му с хубостник, не можеш да си представиш колко тъжно ми стана, колко зле се почувствах, скъсах с него и се заклек повече никога да не се влюбвам, да правя с момчетата онова, което ми се иска, да ми е хубаво, без да страдам.“

Никога не би могло да ти хрумне, че Жизела някога е била влюбена, както ти си влюбен в Тере, и че едно любовно разочарование я е накарало да устрои сексуалния си живот по начина, по който го бе направила. Изведнъж почувства истински страх при мисълта, че някой ден може да видиш Тере в прегръдките на някой от старите ви приятели, защото освен всичко друго, с красивото си лице и съвършеното си тяло, тя бе изключително привлекателна за мъжете.

„Но аз продължавам да съм влюбен в нея, искам да се одобрим“, каза ти.

Със сигурност внезапният камшичен удар на ревност, който тази идея накара да изплющи вътре в теб, принуди гласът ти да трепне, придавайки по-голяма достоверност на думите ти.

„Ами ако няма никой друг между вас и се надявам да е така, считай, че нищо не е загубено. Аз през останалата част от лятото ходех като замаяна и без желание за каквото и да е, но когато се върнах в Мадрид и започнах курса, прочетох нещо в една книга на онзи велик творец от древността Лопе де Вега, който казва, че за да забравиш една любов, трябва веднага да започнеш друга или нещо подобно. Започнах флирт със сина на едни съседни, които идваше да ми помага по математика няколко следобеда и който започна да ми прави мили очи, предупреждавайки го, че изобщо не може да става дума за любов, а само за прекарване на няколко приятни момента, така че, надявам се, твоето момиче не е срещнало друг, повтарям ти.“

„И какво би трябвало да направя?“, попита ти все по-възхитен от богатия любовен опит на Жизела.

„Трябва да ѝ покажеш, че си напълно разкаян за всичко сторено от теб, че я обожаваш, че чезнеш по нея, че целуваш земята, по която ходи, че си изтривалка за краката ѝ и така нататък и може тя да се размекне, защото не вярвам толкова бързо да е минала от любовта към омразата.“

„Мислиш ли?“, попита неуверено ти, защо все още почти физически, като изтласкване, усецаше отказа на Тере.

„В този момент сигурно силно те ненавижда, а според това, което ми разказа, реакцията ѝ е съвсем обяснима. Направил си фаталната грешка да я обвиниш без доказателства и без тя да има възможност да се защити, само на базата на бегли описания в писма и на една снимка, направил си фаталната грешка, че си решил да скъсаш, без да ѝ кажеш. Не бъдете упорити и глупави като кафърски бивол^[1], защото е сигурно, че жаравата е разпалена, ти бъди търпелив, положи усилия, посвети се изцяло на целта си и ще видиш как всичко ще се нареди.“

Тя изпи разхладителната си напитка.

„Като начало още днес ѝ изпрати букет цветя“.

Близостта ѝ ти действаше отпускащо, успокояваше те. Каза ѝ го:

„Не можеш да си представиш колко ми е хубаво да разговарям с теб.“

„Това, с което трябва да се въоръжиш, е търпение, повтарям, Самора^[2] не е спечелена за един ден, най-вече след понесено наказание, тъй че търпение и смирение, след два-три дни още един букет цветя или някоя от любимите ѝ книги, или кутия бонбони, но без да ѝ досаждаш с телефонни обаждания, нека разбере, че си зависим от нея, точно така, но че си и дискретен, че не желаяш да ѝ създаваш неудобства.“

Жизела имаше здраво тяло, закръглено, но не дебело и парфюмът ѝ ти харесваше. Усети, че мъката ти се е поуталожила и повтори думите си на благодарност:

„Да знаеш колко много ти благодаря за съветите ти, Жизела.“

„Давам ти ги като приятелка и очаквам, когато аз имам нужда от помощта ти, от съветите ти, от каквото и да е, да ми отвърнеш със същото.“

Изведнъж усети, че отчаянието, което до преди малко потискаше либидото ти, като че ли постепенно изчезва и че прелестите на Жизела

са прекалено привлекателни.

„Искаш ли да се поразходим малко заедно? — попита я ти. — За десет минути сме вкъщи“.

Тя се засмя толкова силно, че от съседните маси ви загледаха с любопитство:

„Даниел, каква самонадеяност на пълен новак, направо щях да се смая, ако не ви познавах вас, мъжете. Нека сме наясно — няма да приема в прегръдките си кавалер, луд от любов по друга дама, боготвори я, въздиша по нея, готов е да падне в краката ѝ. Знай, освен това, че от този момент нататък си освободен от задълженията ти към мен, че вече не принадлежиш на моя харем или както и да се нарича моето.“

Засмя се още един път, преди да продължи:

„Освен това имах късмет, че не ми се случи отново да се влюбя, че любовта не ме споходи пак, както се казва. Харесвате ми, прекарвам си добре с вас, изпитвам нежни чувства към вас, но в никого не съм влюбена. Ако все пак се влюбя в някого, ще мисля единствено за него, защото няма да понеса още една раздяла и незаслужена ревност. Питоплатено.“

Отново се засмя, но сега вече като че ли не толкова силно. Едно от врабчетата, които подхвъркваха между масите, остави тънка линия от изпражнения по косата ѝ, но ти не посмя да ѝ го кажеш, сякаш по този начин срамът, който те обзе към самия тебе, щеше да стане непоносим, след като осъзна предателството, което въпреки любовта ти към Тере, току-що се опита да извършиш.

Докато се сбогуваше с Жизела, внимателно изчисти птичето ако с носната си кърпа, без да ѝ даваш обяснения: „Имаше там нещо“, каза само, преди нежно да я целунеш по бузите.

---

[1] Вид чифтокопитен бозайник, най-едрия представител на семейство Кухороги. Наричан е още африкански бивол или черен степен бивол. Разпространен е само в Африка. — Б.пр. ↑

[2] От исп Zamora — Самора, испанска провинция, намираща се в северозападната част на Испания в Кралство Леон. Столицата е Самора. — Б.пр. ↑

19.

Както Жизела ти препоръча, още същия ден, преди да се прибереш вкъщи, ти се отби в една цветарница и поръча букет рози. Сред богатите и разнообразни познания на Тере, важно място заемаше и това за символичното значение на цветята и ти попита младата продавачка какво послание носят червените рози.

Тя те погледна с уморените си очи, като човек, който поглежда лунатик.

„Питам какво символизират, какво казваш, поднасяйки букет червени рози“, поясни ти.

Нещо ти подсказваше, че имат нещо общо с израза на силни любовни чувства и искаше да получиш потвърждение, но продавачката с нежелание ти отвърна, че нищо не разбира от това и че отскоро е в магазина. Беше слабо момиче с уморен и отсъстващ вид и ти разбра, че от нея не може да се иска, според това, което щяха да ѝ платят, да има толкова много знания.

Почти сигурен, че няма да сбъркаш, поръча единайсет червени рози за Тере, по една за всеки от единайсетте дни на екскурзията ви покрай реката. Тогава си спомни за Жизела, нейните приятелски съвети, приветливостта ѝ и обхванат от един от онези внезапни пориви, които понякога те спохождаха, поръча и за нея дузина рози с пътен, тъмен цвят, предпочитаният ѝ. По-късно щеше да разбереш, че розите с тази багра символизират приятелството.

Прикачи към букета за Жизел картичка с надпис: Благодаря, сърдечна моя приятелко, а към букета за Тере — картичка, на която написа: *Прости ми и ми позволи да те обичам. Единадесет спомена от Едем.*

На следващия ден потърси Тере по телефона, но един звучащ по младежки женски глас, по-късно щеше да разбереш, че е на сестра ѝ Карла, те уведоми, че я няма вкъщи.

„Още не се е върнала от факултета, днес май имат някакво събрание.“

Когато ѝ каза името си, по нищо не пролича, че то ѝ говори каквото и да било, но те увери, че когато се прибере, ще ѝ предаде за обаждането ти.

Следвайки съветите на Жизела, ти изчака да минат ден–два, за да ѝ позвъниш отново и този път в слушалката прозвуча гласът на самата Тере. Попита я дали е получила букета рози.

„Да, много са красиви, Даниел — отвърна леко въздържано. — Благодаря ти“.

„Би ли било възможно да се видим, да пием по едно кафе?“

„Сега имам изключително много работа, не мога да отделям време за нищо друго“, ти отвърна тя.

„Не казвам да е сега на момента, а утре, другиден, може би някой друг път, когато ще имаш възможност“, намекна ти.

„Може би“, отговори.

„Мога ли да ти се обадя след няколко дни?“

„Обади ми се“, прие тя.

Остана доволен, че не ти бе отказала категорично и следващата седмица остави в портиерната на дома ѝ кутия бонбони с друга картичка, *Обичам те... да бъде сладък животът ти*, написа на нея, а след два дни ѝ звънна по телефона. Отново ти отговори лицето с младия женски глас.

„Даниел ли е?“, те попита.

След като отговори утвърдително, ти каза, че сестра ѝ не е вкъщи, да се обадиш пак, но ти не го направи, а няколко дни след това изпрати друг букет с единайсет рози с друга картичка единствено с: *Обичам те*.

Звънна по телефона в четвъртък следобед, почти на свечеряване, отговори ти самата Тере.

„Даниел, трябва да престанеш да ми изпращаш подаръци, не искам да харчиш толкова пари, а освен това е и абсурдно.“

Току-що бе минала премиерата на едно от класическите произведения на Сигло де Оро^[1], които толкова много ѝ харесваха, и ти я помоли в събота да дойде с теб на театър.

„Не искам да ти се пречкам, Тере, но приеми да бъдем поне за малко заедно тази вечер.“

За известно време настъпи тишина и ти дори помисли, че прекъснала връзката.

„Тере, там ли си?“

„За кое представление става дума?“

Каза ѝ го, изпълнен с надежда.

„Съгласна, ще дойда с теб“, отвърна.

Тази събота бе много важна за помиряването ви, поне що се отнася до приятелските отношения. Сюжетът на произведението, разказващ историята на една млада вдовица, чиито братя безуспешно се стараят да държат изолирана в дома ѝ, защото тя се разхожда по улиците предрешена и с променена външност и минавайки през скрита зад шкафа в стаята за гости врата, поддържа почти призрачна връзка с един индивид, намиращ се в помещението, много се понрави на Тере и даде повод да подхванете един от онези непринудени разговори, така характерни за щастливите ви дни.

Беше през април, нощта се бе отдала в нежните прегръдки на напредналата пролет и вие си направихте дълга разходка на връщане към вашия квартал. Тере те уверяваше, че в литературата на Сигло де Оро и най-вече в драматургичните произведения въпреки социалните ограничения и патриархалния ред се появяват възхитителни жени: остроумни, решителни, способни да намерят всевъзможни начини за превъзмогване на ограниченията, които епохата им налага.

„Героините на Лопе, тези на Калдерон, притежават направо смайващи способности да утвърждават личното си достойнство, идентичността си, независимо от изкуствените бариери, които се опитват да поставят пред тях“.

Ти я слушаше обзет от радост, защото в гласа ѝ и по начина, по който се обръщаше към теб, ти долавяше очевидни нотки на помирение и се съгласяваше с всичко казано от нея, без да си позволяваш никакви забележки, още повече че не беше съвсем наясно с темата.

Когато я остави пред дома на баба ѝ, не ти поднесе бузите си да ги целунеш, както бе направила и когато се срещнахте, но не изтъкна и никакви неудобства, когато ѝ предложи да се срещнете след петнайсет дни, за да гледате пиесата на един руски класик, постановка на малък камерен театър и за която критиката се бе произнесла доста ласкаво.

Междувременно си купи томче от произведението, което толкова много бе въодушевило Тере, и посвети всичките си свободни часове да научиш наизуст един фрагмент, който я бе очаровал по време на

представлението с намерението да ѝ го рецитираш, когато пак се видите. Възприе запомнянето на фрагмента като истинско предизвикателство и винаги носеше томчето със себе си. Преговаряше текста и по време на работа, докато не доби увереността, че можеш да го възпроизведеш буквално и без грешка.

Текстът се запечата по такъв начин в паметта ти, а това бяха единствените стихове, които бе заучавал в живота си, че все още си ги спомняш:

*Вече зная, че моята луда любов
твоето презрение не може да достигне
и на атом от надеждата;
но аз, като виждам толкова силна
суровост, трябва да те обичам
само заради това да си отмъстя.
Най-голямата благодат ще ми дадеш,
колкото повече мъки ми предлагаш,
трябва да те обичам още повече.
Ако това е повод да се оплакваш,
защото само с едно обичане
нека двамата да се озовем
между екстремното удоволствие и тъгата
научи се да обичаш
или ме научи да мразя.
Прояви цялата си строгост,
аз ще проявя вежливост;
прояви твоята грубост,
аз ще проявя нежност;
ти — презрение, а аз — любов;
ти — забрава, а аз — силна вяра:
макар че ще е по-добре, нека се
слави любовта, с Божия помощ,
ти да забравиш за двама ни
а аз и за двама ни ще обичам.*

Беше позабавил крачка и се спря на място, издекламира го пак, за да усетиш вкуса на припомнянето, на лекия влажен полъх на онази нощ, на светлините на стария Мадрид в една самотна улица, а Силвио те гледа прехласнат.

— Колко е хубаво, тате!

Поглеждаш изненадан сина си:

— Разбра ли нещо?

Силвио прави наивна гримаса и отвърща, питайки на свой ред:

— Има ли нещо за разбиране? Не е ли достатъчно, че звучи чудесно?

— Имаш право, сине, това е най-ценното — отвърщаш с усмивка.

Тръгваш отново и той те следва, докато разказва на урната колко хубаво татко рецитира стихотворения.

Издекламира го на Тере на връщане към дома ѝ през онази нощ, след като гледахте руската пиеса, която въпреки скромната труппа, която я представи, на нея ѝ се стори много интересна.

Нощта беше също толкова мека колкото и нощите с нежния пролетен полъх от спомените ти и в един момент, в една пуста уличка съвсем близо до Паласио Реал^[2], ти се спря и издекламира стиховете преди отново да продължите. Вкопчи се в ръката ти, без да ти каже дума, но в жеста ѝ ти откри, че рецитацията ти ѝ се е понравила, че е разбрала посланието и този път, докато се сбогувахте пред дома ѝ, ти каза: „Сбогом, декламаторе“, усмихна се и добави:

„Никога досега не си ми демонстрирал тези си способности“.

„Много добре знаеш, че нямам такива, уча тези стихове от онзи ден само заради теб, защото си помислих, че може и да ти харесат“.

Погледна те с весели искри в очите.

„Ами пиша ти отличен“, възкликна, преди да те целуне по бузите, и бързо да се отдалечи навътре във входа на сградата.

---

[1] От исп Siglo de Oro — Испанският златен век е периодът на разцвет на литературата и изкуствата в Испания при управлението на Хабсбургите от края на XV век до втората половина на XVII век. — Б.пр. ↑

[2] От исп. Palacio Real — Паласио Реал, Кралския дворец в Мадрид е официалната резиденция на испанския крал и се използва за

официални държавни мероприятия. — Б.пр. [↑](#)

20.

Твоята Реконкиста^[1] продължи успешно. На Куеста де Мойано откри книга с испански легенди, стори ти се, че томчето би предизвикало интереса на Тере и го остави в портиерната на дома ѝ с картичка, на която нарисува с непрекъсната линия, подобно на нейните лабиринти, сърце с инициали Т и пронизано от стрела. Когато ѝ се обади по телефона два-три дни по-късно, тя ти каза, че книгата е чудесна и че я вижда за първи път.

„Виждам, че си открил света на мандала!“, възкликна тя широко усмихната.

„Да, но не за да се абстрахирам от действителността, а за да не преставам да мисля за теб“, отвърна ти.

При следващия сгоден случай я покани на камерен концерт в залата на улица Принсипе де Вергара^[2], тя прие и двамата излязохте от концерта много доволни. Бяхте по-далеч от вашия квартал, отколкото в други случаи, но след като решихте да вземете някакво транспортно средство там, където ви изненада умората, продължихте да вървите и така стигнахте до края, увлечени в разговор, който започна на тема музика, припомняйки си първия концерт, който посетихте заедно, както и други случаи на общи музикални преживявания, но който впоследствие се отклони към кризата във връзката ви.

Опитваше се да бъдеш предпазлив, но в същото време изпитваше силно желание да обясниш на Тере поведението си, да го оправдаеш и най-вече да се оправдаеш пред самия себе си, за да продължиш да балансираш между тези двама Даниеловци, толкова често противостоящи си вътре в теб.

Отвори дума за ревността:

„Ти си прочела много книги и знаеш, че темата за ревността, за слагането на рога, е особено важна, на мен също не ми минаваше през ума, че мога да реагирам по този начин, че ще изляза извън нерви“, обясни ти.

„Но нямаше и писмо, в което да не ти казвам, че те обичам, който и да ги беше прочел, веднага би си дал сметка, че пишещата ги истински е влюбена в теб“, оспори тя.

„Да, така е, давах си сметка, разбира се, че писмата ти са изпълнени с прояви на любов, но пък се случваше така, че винаги присъстваше и този Лари, ако искаш веднага мога да ти ги покажа, защото ги пазя всички, името на този Лари непрекъснато се споменаваше“.

„Ами беше ми колега, постоянно работехме заедно, казвала съм ти го, а в известен смисъл писмата ми приличаха на дневник, в тях ти разказвах за всичко, което върша, как бих могла да не го споменавам в тях“.

„Но на мен ми се стори, че си обсебена от него, че не мислиш за нищо друго освен за късметлията Лари, изпрати ми дори негов портрет под формата на лабиринт и тогава направо дадох накъсо и се почувствах предаден, изгубих способност да разсъждавам.“

Каза това и се спря на място. После продължи:

„Никога ли няма да ми простиш?“, попита я ти, стискайки силно ръцете ѝ.

Тере цъкна с език:

„Портрет на Лари и друг на Катлийн, още един на преподавателката Дейвидсън и портрет на Брандън, библиотекарят, само за начало — каза, — докато не настъпи моментът, когато няха време дори за мандала, но ти си спомняш единствено онова, което е в твой интерес с цел да изтъкнеш подозрителното ми поведение“.

Почувства се ужасен при мисълта, че си могъл да ѝ дадеш повод отново да даде воля на възмущението си и стисна още по-силно ръцете ѝ.

„Тере, бях един глупак, прекрачих всякакви граници, изгубих способност за преценка, но по една-единствена причина — луд съм по теб.“

Тя очевидно се развълнува, защото остави ръцете си в твоите, а след това направи нещо, което ти изобщо не очакваше — целуната те по устата, дълбока, продължителна целувка, събрала в себе си щедрото ѝ опрощение.

— Тя ми прости! — възкликваш на висок глас.

Силвио те поглежда объркан:

— Кой ти прости? И ти ли имаш учители? — пита.

Избухваш в смях.

— Силвио, припомнях си някои неща и си говорех на глас.

— А за какво си спомняше? Кой ти прости?

— Ами мама, бях постъпил зле с нея, но тя ми прости.

— Ти също ли постъпваш зле?

— Понякога.

— Какво направи?

— Помислих си, че е счупила нещо, и я обвиних, а се оказа, че виновникът съм аз.

В погледа му блясва съчувствие и солидарност.

— Мама винаги прощава. Защо винаги прощаваш, мамо? — пита той урната.

По лицето му се изписва любопитна гримаса, сякаш е чул урната да му отговаря.

— Разбира се, че винаги прощава — допълва. — Аз също веднъж счупих една чинийка от сервиза в салона, но тя само ми каза, че това може да се случи на всеки, въпреки че трябва да се отнасяме по-внимателно с нещата.

Продължихте да вървите, но знаеш, че не бе казал истината, че бяха останали много неща без прошка и те се стрелкат като диви животинчета в твоето настояще, а когато най-малко очакваш, протягат лепкавите си муцунки и забиват зъби в сърцето ти.

Тере вече не може да ти прости каквото и да е, можеш да простиш единствено ти, си мислиш, но ако сме честни със самите себе си, това е най-трудната за постигане прошка.

Тогава обаче ти получи пълното ѝ опрощение, така че онази нощ не се върнахте в дома ѝ, а отидохте в твоя апартамент, където телата ви отново се срещнаха и след толкова време и силно желание, сексът ви помогна да помирите в една любов цялото онова трескаво вълнение на една епоха, която изглеждаше безвъзвратно изгубена.

Върнахте се към живота си преди противното ѝ заминаване в Съединените щати и тъй като апартаментът ти бе удобен, ти ѝ предложи да се премести в него. Тере обаче имаше нужда от голямо пространство за книгите и документите си, които трябваше да приведе в ред. Затова отложихте за по-късно преместването, макар че спалнята

ти от този момент нататък се превърна в единственото място за любовните ви срещи.

Хубавото време беше в пълна хармония с вашата голяма радост, възвърнахте навиците си към дългите разходки, посещенията на изложби, концерти и театрални постановки, започнахте освен това понякога да вечеряте в приятни ресторанти, тъй като вече можеше да си го позволиш.

В работата си се справяше чудесно, отдаден изцяло на задълженията си в сътрудничество с всички твои колеги. Жизела веднага забеляза промяната и ти го каза:

„Изглежда обидената дама отново те е удостоила с ласките си.“

„Така е.“

„В такъв случай, поздравления. И гледай да не се правиш повече на идиот.“

---

[1] От исп. Reconquista — ист. Възвръщане на испанските територии, завоювани от маврите през XV век; извоюване, отвоюване, завладяване отново. — Б.пр. ↑

[2] От исп. Calle Principe de Vergara — една от основните улици в Мадрид, преминаваща през районите Саламанка и Чамартин. Пресича няколко площада: Маркиз де Саламанка, Каталуня, Еквадор, Доминиканска република, за да свърши на площад Перу. — Б.пр. ↑

21.

Прииска ти се да отпразнувате одобряването с ново възпоменателно пътуване по онези места — горното течение на реката с изумрудено нефритените води и лагуната със съкровището. Предложи го на Тере. Тя прие с ентузиазъм. Ти започна подготовката с намерението да осъществите пътуването веднага след като тя приключи с изпитите и поправките на изпитните работи, точно когато лятото щеше да започне да сипе прелестите си, но без все още жегата да е покрила всичко с плътен слой прах, както и време на ограничен брой туристи, защото след вашето първо посещение по онези места, преди пет години, тя бяха станали доста популярни, макар и не толкова колкото днес.

Този път нямаше да се прехвърляте от автобус на автобус, нито да носите раници на гръб, а щяхте да тръгнете с своята кола. Нямаше да спите в задната стая на селския магазин, а в някои от стаите за гости в околните населени места. Тере е опитваше да те убеди, полушеговито, че си превърнал в истински господин, но ти отвърщаше, че това ще бъде второ пътешествие на двама сгодени влюбени и че не искаш буквално да повториш онова предишното.

„Нови преживявания, нови усещания. Или пък предпочиташ пак да вървим само пеша с тежки раници на гърба под неумолимо парещото слънце?“, попита.

„Тогава всичко изглеждаше толкова естествено“, отвърна Тере с празнично — тържествен тон.

Пристигнахте в късния следобед и спахте в една провинциална странноприемница. От прозореца на стаята, отвъд гъстите клони на дърветата отсреща, можеше да различиш прохода между две скали, позлатен от светлината на залеза. Леглото не бе много голямо и ти попита Тере дали съжалява за онези надуваеми шалтета.

„Онзи подслон в Еден не може да се сравни с нищо друго“, каза.

„Радвам се, че го оценяваш.“

На сутринта на следващия ден остави колата, където я беше оставил днес, и продължихте пеша. Преходът те изпълни със сладко-кисела меланхолия, защото след толкова много сложни перипетии във връзката ви, при непрестанните стълкновения на двамата Даниеловци вътре в теб, ти вече не можеше да гледаш на нещата с предишната невинност.

Съвсем скоро обаче възхитителният околен пейзаж наложи господството си. Спряхте, погледнахте към събуждащите спомените ви гледки, към огромните, извисяващи се право към небето скали, дълбоките долове на дъното на клисурите, разлистените клонести горички, а когато стигнахте до лагуната, самотна и този път, вълнението ти се уталожихте и си възвърна голяма част от спокойствието, което непрекъснато те съпровождаше предишния път.

„Забележи, виждам всичко като вече добре познато и в същото време сякаш никога не съм го зървала“, каза Тере.

И този път лагуната бе съвсем пуста, самотна, тръстиките наоколо — много по-зелени от миналия път и ти отново изпита онази странна изначална особеност пред равнодушието на цялото околно, напълно откъснато от всичко човешко, пространство, така безразлично към отминалата ви схватка и настоящото ви помирение. Отново минахте по брега на лагуната, търсейки следи, като тази от малкото краче, накарало ви да мислите за вълшебните обитатели на мястото и се натъкнахте на една забравена от неизвестно кой гумена топка, неправдоподобно изглеждаща сред калта покрай брега, в която също можеха да се видят следи от живеещите наоколо патици.

Отново се спуснахте надолу до мястото, на което бяхте стъкмили първия си бивак. То продължаваше да си е все така самотно и тихо, сякаш нито вие, нито пък някой друг бе стъпвал тук. И отново можахте да се съблечете голи и да се потопите в тези напомнящи на малък морски залив води и които все още бяха доста хладни, „тониращи“, както ги определи Тере, изпитвайки удоволствие от разликата в температурата, а след това отново се любихте върху пясъка на миниатюрния плаж.

Беше планирал да обядвате сред природата и докато се наслаждавахте на приятното преживяване, си спомнихте онези щастливи дни, които точно тук бяхте изживели преди пет години, както и нощите с обсипания с безброй звезди небосклон, дните с палецо

слънце, с преходите през стръмните скали между дъбовете и боровете, с проядения от буболечки колан на граф дон Хулиан, със скелета на коня, с беззащитното бамби и онова, което оставаше у теб като смътна горчивина съвсем се разсея.

След обяда направихте друга дълга разходка по пътеките, водещи към кръглата като воденичен камък огромна скала, но този път не срещнахте никакво животно, само различни видове птици, които почти докосваха с криле върховете на дърветата или пък се стрелкаха високо над короните им. Когато се върнахте, отново се изкъпахте в реката, а наоколо продължаваше да е все така пусто както първия път, когато бяхте тук.

Прибрахте се в селото, за да преспите в малката стая с груби мебели, оставяйки през отворения прозорец безпрепятствено да влиза ярката лунна светлина, отпечатваща на самия хоризонт като огромни сребристи бенки скалните късове.

На следващия ден, събота, по любимите тихи места се появи шумна група хора, която се разпръсна около лагуната и по всички околни места, по които обичахте да ходите и за да откриете самотно място за банята ви, трябваше да се изкачите нагоре по реката с многобройните ѝ малки водопади и да потърсите свободни от бързеи място. Спомняхте си за едно, но доста отдалечено, сред доста сложно преплетени скални елементи. Същият този ден едва не си тръгнахте, прекъсвайки екскурзията си, но ти откри на старата карта, отдалечено само на няколко километра от тези ваши любими места, едно обширно пространство на юг от реката, където имаше отбелязани единствено няколко горски пътеки сред така наречените горски масиви на Мормехар. Посочи го на Тере, предложи ѝ да отидете до там и идеята ѝ се стори привлекателна.

Потеглихте от селото рано сутринта в неделя и потърсихте един от онези планински пътища, който отначало ви отведе близо до малки разпръснати постройки. Може би защото в околностите нямаше друга река освен онази, течаща далеч от тук през скалите, цялата тази зона бе пуста, нямаше нито хора, нито други коли. Навлязохте навътре в планината и при едно разклонение на пътя ти избра онова, което водеше през най-гъстата гора. Дълго карахте сред вековни дъбове, докато накрая пътят свърши, и продължихте по откритата местност, където автомобилът все още можеше да се движи.

Изведнъж стана много стръмно и ти спря колата близо до развалините на някаква постройка, която преди много време вероятно е била селскостопанска сграда. Явно бяхте горе на високото, защото долу в краката ви вълнообразно се губеше в далечината стръмен склон, а на далечния хоризонт можеха да се различат отвесните варовикови скатове на така познатото ви речно ждрело.

На утринната светлина планината блестеше в прозрачния въздух, притихнала, напълно неподвижна. Тръгнахте пеша следвайки падината, навлизайки все по-навътре в гъстата гора, където се редуваха вековни дървета и огромни скали. Вървахте мълчаливо и изведнъж се натъкнахте на малобройна група елени, която бързо се разпръсна при приближаването ви. Бяхте стигнали до зона, от която белезникавата нишка на реката вече не се виждаше, но останахте като омагьосани от тези толкова разнообразни и различни по височина планински възвишения, една безкрайна вълниста повърхност, където върховете и падините се следваха в едно безкрайно спускане.

„Това е друг вид Едем“, отбеляза Тереза.

„Наистина, наистина ти казвам, че ако разчиташ на мен, винаги ще те отведе в някой рай“, отвърна ти.

Бяхте седнали да починете, защото бе дошло време да се подкрепите с някоя и друга вкусна хапка, но въпреки това като че ли несъзнателно и спонтанно продължихте пътя си. Междувременно открихте, че сте оставили храната в колата, затова веднага тръгнахте с ускорена крачка обратно, шегувайки се по повод несъобразителността си.

Постепенно стигнахте до заключението, че сте се заблудили, че нямате представа как да се доберете до мястото, където бяхте оставили колата, защото възможните отправни точки като скални отломки и характерни особености на терена много си приличаха едни с други и следвайки ги, сякаш непрекъснато се въртахте в кръг.

„Хайде да помислим и да решим какво ще правим, защото за втори път минаваме покрай тази, приличаща на маймунска глава, скала“, предложи Тереза.

„Имаш право, да се доверим на слънцето, а не на фалшивите пътеки.“

От този момент нататък се оставихте на помощта на слънцето, което, надявахте се, нямаше да ви остави напълно да изгубите

ориентация. Минаха обаче цели два часа, ожадняхте, уморихте се, но все не можехте да откриете мястото, откъдето бяхте тръгнали навътре в планината. После щяхте подробно да споделяте впечатленията си, опасенията, че жаждата ще започне да ви мъчи все повече, че ще настъпи нощта, че няма да може да излезете от гъстата гора, но тогава, в онези моменти, вървахте мълчаливо, нетърпеливи да откриете пътека, отправна точка.

Накрая теренът започна леко да се изкачва нагоре и се озовахте на високото, което ви се стори като хълма, от който тръгнахте и от който можехте да съзрете далечните извивки на реката.

„Може би ще трябва да се разделим, за да намерим руините, до които оставихме колата“, предложи ти.

„Идеята не ми се струва много добра, Даниел — отвърна Тере, — така ще се изгубим много по-лесно.“

„От време не време ще се викаме по име, за да знаем кой къде се намира.“

„Предпочитам да продължим заедно. Сега дните са дълги и имаме на разположение почти целия следобед, за да търсим проклетата кола“.

Един час по-късно, беше вече шест часа привечер, седнахте, доста обезкуражени, да починете на сянка под няколко дървета. След това приключение Тере ти призна увереността си, че сте щели завинаги да се загубите сред тези планини, че сред тях сте щели да умрете от глад и от жажда. Бяхте обаче само на няколко метра от онези криви стени и го разбрахте, когато светъл слънчев лъч се отрази в една от ламарините на колата. Няколкото трудно различими камъка приеха вида на разнебитена кирпичена стена и най-накрая вие разбрахте, че сте открили колата и че сте въвн от опасност.

Когато се връщяхте към странноприемницата, след като доволно утолихте жаждата и глада си, минахте покрай лагуната и спряхте да ѝ се понаслаждавате на светлината на залеза. Тере се сети за безпокойствието си от преди малко, когато си бе помислила, че ще умрете изгубени в безлюдната гора:

„Спомних си за тази лагуна, само за лагуната и колко щастливи бяхме край нея. И знаеш ли какво си помислих? Че ако умра преди теб, искам тялото ми да бъде кремирано и да разпръснеш праха ми точно тук.“

През смях ѝ отговори, че изпълнената с толкова рискове екскурзия, я е докарала до неоправдано мрачни мисли.

„Ако умра преди теб, кремираш тялото ми и разпръсваш праха ми тук. Обещай ми го.“

„Обещавам — отговори ти. — Да сменим все пак темата, ако обичаш, и да се опитаме да се насърчим“.

Тогава нямаше как да си представиш, че щеше да ти се наложи да изпълниш обещанието си, придружен освен това от първородния ви син.

22.

Това беше първият път, когато Тере ти спомена за смъртта си и за желанието си тялото ѝ да бъде кремирано, а прахта ѝ разпръсната над лагуната, към която сега се бяхте упътили. Може би представата за онзи рай, в който заедно изпитахте толкова силни преживявания и изживяхте толкова очарователни моменти, както и химеричната идея, която ти ѝ беше втълпил за първото ви пътуване, все още тлееше някъде под рационалните ѝ самозащитни аргументи за градската среда.

В дъното на пътеката внезапно се появиха два неясни вързопа, които скоро идентифицирахте като двама конника върху конете си, пристъпващи един до друг.

— Яздят коне! — възкликва Силвио, очарован от срещата.

За момент остава изумен, сякаш търсейки да намери сходно определение за двете фигури и накрая допълва:

— Като Дон Кихот и Санчо Панса!

— Санчо Панса е яздил магаре, момчето ми.

— Наистина.

Потвърди се откритието ти, че този пейзаж, който бе абсолютно девствен, когато го видя за първи път, сега се е превърнал в притегателно място за всякакъв вид туристи: планинари, вървящи пеша, любители на преходите с велосипеди, с коли, с коне, а трудно можеше да си представиш стълпотворението, което настъпва тук в разгара на сезона.

Когато двамата конника се приближават, забелязваш, че това са мъж и младеж на годините на Силвио. Минават покрай вас, без да ви погледнат, с разсеян вид. При вида на това момче, което очевидно не изпитва неговите затруднения и за което е съвсем естествено да язди кон, смущението на Силвио е толкова явно, че ти бързаш да го хванеш за ръка и да го увериш със сериозен тон:

— Следващото лято ще отидем на един плаж, където ще можеш да яздиш.

— Наистина ли? — пита те той възбуден, бързо преминавайки от тъжно учудване към внезапна радост.

Потвърждаваш го с тържествена интонация.

— Обещавам ти. Ще видиш, като настъпи ваканцията.

Силвио незабавно го споделя с урната, описва най-подробно коня на младия ездач, сякаш именно това е яздитното животно, което си му обещал, когато отидете на плажа.

Тере обаче дълго се забави с припомнянето на молбата си да бъде кремирана. Междувременно времето минаваше, изтекоха две години, през които се възпроизведе любовта ви от студентските години, прекъсната от пребиваването ѝ в Съединените щати, вече при значително по-добри икономически условия. Връзката ви продължаваше без сътресения, съобразена с приятните навици, които толкова ѝ се нравеха и с непрекъснатите ѝ задължения в университета, с посещенията на изложби, концерти, филми и театрални постановки, със случайни пътувания до някои чуждестранни градове като Ратисбона^[1], Лион, Университет Бат във Великобритания, които Тере подбираше вместо най-прочутите европейски столици.

Тя продължаваше да работи с ентузиазъм върху дисертацията си, ти получи повишение в лабораторията, пое нови отговорности, които предполагаха чести пътувания до Германия. По време на първото от тези ти командировки ти се притесни от срещата си с Лени, защото беше готов да прекъснеш тази спорадична плътска връзка, съпътствала пътуванията ти, когато Тере беше отвъд океана. Учуди се, че тя не те потърси още в първия момент. Изглежда, се беше преместила в друг офис в същия този град, но вместо да се успокоиш, тъй като това обстоятелство улесняваше намеренията да преустановите отношенията си, ти потърси контакт с нея и я покани да се видите, за да ѝ съобщиш решението си и да ѝ кажеш, че имаш постоянна приятелка, която обичаш и не искаш да мамиш. Сега това ти намерение като че ли ти се струна доста перверзно, защото освен това да я уведомиш за сериозната си сантиментална връзка и за края на еротичните ви срещи, сякаш искаше да изпробваш верността си към Тере и междувременно да станеш свидетел на разочарованието, което очакваше да изпита Лени, една по-скоро срамежлива и мълчалива жена.

Когато се срещнахте в същото онова кафене в парка, което бяхте посещавали често пъти преди това, Лени се държа още по-резервирано

от обикновено и това те изненада. Оживи се, щом стана дума за платноходки, спомена за един последен модел, който видяла в пристанището на града, идеален за винаги немирните, внезапно променящи посоката си заради близостта на високите градски сгради, ветрове над малкото езеро.

Използвайки една пауза, ти се опита да промениш темата на разговора по посока на истинския мотив за срещата.

„Лени — каза ти със сериозен тон, — искам да поговорим за нас двамата, за връзката ни“.

Беше готов да се извиниш, да защитиш решението си с история от времето, когато още не сте се познавали, но тя изтълкува погрешно смисъла на първоначалните ти думи, погледна те втренчено в очите и ти каза на своя испански, подчертавайки по особен начин „р“-ътата:

„Даниел, много съжалявам, но нашето приключи и вече не може да продължаваме както преди.“

Остана толкова изненадан, че не можа да отговориш. Възприемайки мълчанието ти като признак за страдание, Лени добави:

„Сега имам официален приятел, Даниел, и трябва да съм му вярна.“

Случаят не можеше да бъде по-подходящ за намеренията ти и освен това ти спестяваше обясненията относно мотива, накарал те да организираш тази среща.

„Кой е той?“

Отговори ти, че не го познаваш:

„Едно момче от Източен Берлин, с което се запознах на един симпозиум по време на падането на Стената. И на него много му харесва да плава, затова следващото лято двамата заедно ще минем по атлантическото крайбрежие чак до Гибралтар.“

Сега вече знаеш, че признанието на Лени тогава засегна мъжкото ти достойнство до такава степен, че беше на косяк да се опиташ да си я спечелиш обратно, но те възпря споменът за Тере с обещанията ти за вярност, докато в парка пред кафенето, в което седяхте, есенните листа се откъсваха от клоните и описвайки жълтеникави и червеникави спирали във въздуха, бавно лягаха с меланхоличен вид на земята, с който сякаш искаха да отбележат края на цял един период.

С Жизела също преживя момент на уреждане на отношенията и това се случи през първата Коледа след одобряването ти с Тере. Беше

една привечер, когато в лабораторията бяха организирали традиционното предпразнично черпене с чаша вино и сред смехове и шеги колегите се отпуснаха след натрупаното през годината напрежение. След като изпи чашата си, ти се отби в канцеларията си, за да си вземеш палтото, и без да забележиш, Жизела влезе след тебе. Усети присъствието ѝ след като чу щракването на дръжката на бравата. Обърна се и я видя застанала съвсем близо до теб, с блеснал поглед, предизвикателна усмивка и с вид на пила доста повече от нормалното.

„От доста време не сме били на четири очи“, каза, докато разкопчаваше блузата си и после с рязко движение смъкна сутиена, за да ти покаже едрите си гърди. „Не искаш ли коледен подарък?“, попита, погалвайки те с тях, ласка, която много обичаше да получаваши по време на срещите ви.

За момент беше готов да се предадеш и колебанието ти ѝ даде достатъчно време, за да протегне ръка и да сграбчи предната част на панталона ти, но в края на краищата победи намерението ти да бъдеш верен:

„Хайде, Жизела — рече шеговито ти, докато избягваше набега ѝ, — забрави ли, че вече не съм част от харема ти?“

Погледна те леко смутена с опрени до масата хълбоци и скръстени на гърди ръце.

„Сериозно ли говориш? — попита. — Възможно ли е да не те привличам?“

„Как да не ме привличаш? — отвърна ти радостен, но чувствайки дълбоко в себе си известна болезнена неудовлетвореност. — Но нали знаеш, че имам годеница и съм си обещал да не се замесвам в усложнения, които биха могли да навредят на връзката ми с нея“.

Жизела скри гърдите си, които сега толкова те объркваха и които толкова много ти харесваха в миналото, а ти отново усети ухапването на загубата и характерния меланхоличен привкус, както и след заключителния ти разговор с Лени.

— Един път леля Карла разпореди да ме качат на кон — казва сега Силвио, който бе застанал неподвижен, гледайки как двамата конника си отдалечават надолу по пътя.

— На истински кон ли? — питаши, за да не прекъсваш нишката на разговора и продължавате напред.

— Ами да, по време на надбягванията, тя познаваше спечелилия състезанието жокей, отидохме да го поздравим и тя го помоли да ме качи на коня, за да разбере какво и това.

— И как ти се тори?

— Не знам, трябваше широко да се разкрача, но изглеждаше вълнуващо.

— А конят раздвижи ли се, походи ли, какво направи?

— Стоеше спокойно.

— Това не означава да яздиш, ще видиш. Ще ти дадат кон, на който ще можеш да се настаниш удобно, ще ми дадат кон и на мен и ще отидем да яздим покрай морето, през едни чудно красиви места. Много ще ти хареса.

Обещанието ти толкова му се понрави, че като че ли реши да те възнагради с нещо и ти споделя нещо, което крайно те учудва:

— Искам Паула да ми стане годеница, но тя не е съгласна, казва, че приятели можем да бъдем, но годеници — не. Иска, когато се кача на коня, да го яздя наистина, а не като онзи път с леля Карла.

Карла, по-малката сестра на Тере. Спомняш си, че това бе третото изкушение, победено по онова време. Мина доста време, преди да се запознаеш лично с нея, но вестите, които достигаха до теб чрез сестра ѝ, обикновено бяха изпълнени с тревожни нюанси, които Тере подсилваше, за да покаже загрижеността си. Първият път, когато ти спомена за нейните особености, беше след като се върнахте от пътуването в Едем, по време на което бяхте толкова щастливи.

Карла не беше особено ученолюбива, прибираще се от време на време вкъщи, понякога доста пийнала, често в края на седмицата заминаваше надалеч, без да предупреди баба си, нито сестра си, и тогава някой от приятелите ѝ се оказваше въввлечен в сенчестия бизнес или замесен в наркотрафик и представител на властта идваше вкъщи, за да говори с баба, която изживяваше единствено огорчения заради тази толкова непокорна внучка.

Най-напред се научи да разпознаваш гласа ѝ, когато звънеште на Тере, за да се опиташ да се помирите след отдалечението, което ви бе разделило след заминаването ѝ за Съединените щати и всичко случило се след това. Беше благозвучен, жизнерадостен, но и провокативен глас, който след толкова безполезни обаждания започна да става подигравателен и дори болезнено язвителен:

„Пак ли е същият онзи досадник? Ама ти не разбра ли, че сестра ми не иска да говори с тебе, глупако?“

Лично се запозна с нея, след като вече се бяхте одобрили с Тере. Веднъж мина през къщата на баба й, за да вземеш билетите за една театрална постановка. Беше малко по-ниска и по-слаба от Тере, но имаше хубава фигура, големи светли очи, които явно обичаше да гримира.

„Значи ти си този навлек, който непрекъснато звънеш по телефона, за да търси сестра ми?“, каза ти тя, когато Тере ви представи един на друг.

Погледна те с усмивка, която като че ли те подразни, и след това добави:

„Нали видя, че няма нищо невъзможно за човек, който знае да иска“.

По времето, когато животът ви навлезе в онази приятна рутина, започна да се случва все по-често да виждаш Клара. Тогава тя правеше опити да стане актриса, също както по-късно искаше да се отдаде рисуването, макар основният ѝ източник за доходи от години беше работата ѝ в едно предприятие за производство на документални филми. Характерен за нея, според думите ѝ, бе хаотичният начин на живот, без определен смисъл и ясна цел: „Обичам да кръстосвам насам–натам без да се задържам на нещо постоянно.“

През това време, когато Тере и ти бяхте отново подновили връзката си, но все още живеехте разделени, настъпи момента, в който баба им сериозно се разболя и ти като че ли придоби навика често да се отбиваш да вечеряш в дома им, една скромно вечеря, което ви приготвяше Адела, възрастната помощница на бабата, която впоследствие щеше да стане дясна ръка на Тере, както и твоя също. Тогава Карла много по-често се застояваше вкъщи и заприлича на истинска домоседка, което крайно учуди Тере. Пред теб възникнаха много възможности да разговаряш с нея, най-вече преди вечеря по времето, когато Тере все още работеше усилено по дисертацията си, затворена в стаята си.

Клара се държеше необщително, като дошла от гората:

„Сестра ми не може да си представи да живее в безпорядък, без строги правила, а на мен това ми изглежда най-скучното нещо на света

и ако бях мъж с поне малко въображение, изобщо нямаше да мога да я понасям“, ти каза тя веднъж.

Тере често ставаше обект на критиките ѝ, твърдеше, че още от малка се е опитвала да я пригоди към калъпа на стеснените си хоризонти, към живота си на тривиални навици. Ти защитаваше Тере, отхвърляйки подобна представа, макар и дълбоко в себе си да смяташе, че в това все пак има нещо вярно, защото Тере беше неспособна да импровизира, страхуваше се да излиза от рамките на подробно начертаните, определящи живота ѝ, схеми, изпитваше естествено удовлетворение да подрежда нещата според строго определени модели.

През всичките тези месеци ти стигна до заключението, че Клара кокетнички с тебе, макар и във вид на шеговита игра:

„Трябва да призная, че направо ме очарова любовната ти преданост, верността ти — подхвърли ти тя на няколко пъти — личеше си дори и известно пресилено старание, което като че ли в края на краищата убеди сестра ми.“

Подобни твърдения, изтъкнати като проява на независимост, освободеното ѝ държане, липсата на каквито и да е норми на поведение, като че ли едновременно те привличаха и отблъскваха. Една вечер, когато стана време да се прибиращ вкъщи, Карла реши да те придружи за малко и на сбогуване изведнъж страстно те целуна по устата. Престана да оставаш за вечеря в дома на Тере, изтъквайки като претекст различни задачи, но със съжаление си даде ясна сметка, че заради верността си към нея доброволно се отказваш от възможността да изживееш друга много приятна авантюра.

---

[1] От исп. Ratisbona — португалското, испанското и италианското название на град Регенсбург във федерална провинция Бавария, Германия. Той е административен център на регион Горен Пфалц. — Б.пр. ↑

23.

Най-после изкачихте последния хълм и лагуната се появява пред вас долу в дъното на купообразната долина между планинските склонове. След дългия преход покрай различните по височина жълтеникави стръмни скали на ждрелото, покрай огромните каменни блокове, редуващи се с гъсти гори от вековни дървета, свободното от растителност пространство с блестящата равна водна повърхност остави у теб впечатлението за странна голота, на която първата есенна тревичка, поникнала след дъждовете, като че ли придава лек зеленикав оттенък.

— Ето я — казваш на Силвио, — това е лагуната.

— Лагуната със съкровището?

— Лагуната със съкровището и мястото, където мама ще остане.

— Харесва ли ти, мамо? — пита Силвио раницата си и ти долавяш в гласа му нотка на объркване.

— Разбира се, че ѝ харесва, харесва ѝ много — потвърждаваш категорично ти. — Именно затова преди много години, още преди ти да се родиш, ме помоли да дойде да почива тук. А на теб не ти ли харесва?

— Не знам дали ми харесва — отвръща Силвио.

— Защо? — питаш, опитвайки се да го предизвикаш да поясни недотам твърдото си убеждение.

— Като че ли малко ме плаши.

— Защо пък да те плаши? Това е само едно езеро — обясняваш му ти, — едно малко езеро, една лагуна, майка ти казваше, че прилича на око, око, с което Земята гледа Небето.

— Око ли? — на свой ред пита Силвио с недоумение. — Ами аз не го виждам, няма мигли, вежди, черната точица.

— Зеницата — уточняваш ти.

— Да, липсва му всичко това, виждам го много самотно, много тъжно.

Днес окото сивее с белезникав вид, като сляпо е, докато отразява празния простор. Разбираш, че странното на мястото сега се дължи на симетрията, на привидността на структурираното от архитектурна гледна точка пространство. Освен райските красоти, които то ти предложи по време на първото ти посещение, особеността му без съмнение е в геометричната хармония, с която самият геоложки процес го е тласкал през хилядолетията. Може би именно този вид на организирано във висша степен място е привлякъл вниманието на Тере, поклонничката на симетрията и на перфектното разпределение на нещата.

Един ден тя завърши дисертацията си и дойде моментът на защитата. Ти присъстваше на събитието. Твърдото ѝ, спокойно държане, с които посрещна въпросите на комисията, ти се стори надменно. Стоеше там, сигурна в себе си, невъзмутима, сякаш всяка от минутите, които бе посветила на тази своя цел, беше изкристализирала в енергия, която никоя беда не би могла да срине. След като тя прочете дисертацията си, отидохте на обяд с членовете на комисията и ти откри у Тере очевидна способност да разговаря и да се шегува като с равни с прочутите университетски професори.

„Няма съмнение, че твоят свят е университетският живот — щеше да ѝ кажеш по-късно. — По нищо не отстъпваше на именитите светили на науката“.

„Това подигравка ли е или е проява на състрадание?“, попита те тя, смеейки се.

„Израз на висша похвала е. Много се гордея с теб“, отвърна ти, прегръщайки я.

Това беше време на много местения, защото малко след като Тере бе удостоена с титлата доктор, бабата се разболя за последно и след дълги месеци в болница почина. След това Карла замина за Централна Америка, за да осъществи кариерата си в областта на кинематографията, започна снимките на документален филм за доколумбовата епоха, придружена от един фотограф, американец, с когото подхвана любовна връзка.

Тере и Карла наследиха тази огромна къща и Тере се нареди да я пригоди за съвместния ви живот, защото не можеше да си представи да живеете на друго място. Накара да я боядисат, да грундират подовете, поднови баните, смени пердетата, сложи нови рафтове в килера,

закърпи складовите помещения, модернизира кухнята и когато приключи с всичко, премести там всички твои вещи. Стаята, която до скоро обитаваше бабата, с огромното легло, на което само трябваше да се смени матрактът, отсега нагатак щеше да е ваша, както и една друга съседна стая, доста обширна, подходяща за кабинет и за двама ви.

Имаше още много стаи.

„Това е къща за многобройна фамилия — пошегува се ти, — някой ден ще се изгубя в нея“.

Една от стаите, същата, която дотогава използваше, остана временно за Клара, защото Тере имаше намерението да изплати на сестра си полагаемата ѝ се част от стойността на къщата, за да стана единствената ѝ собственица, а ти си постави задачата да продадеш апартамента си, за да платиш ипотеката и да си осигуриш достатъчно пари, макар и да нямаше кой знае каква нужда. Старата Адела продължи да ви бъде вярна помощница, поддържаше къщата цялата сутрин и си тръгваше привечер, след като приготвеше вечерята ви.

В тази къща придобихте новите навици за съвместния живот. Отначало той се оказа много удобен за теб, защото Тере, без да пренебрегва преките си задължения в университета, не пропускаше нищо, свързано с домашните удобства, с чистотата на къщата и с перфектния ред, с прането и гладенето и най-вече с пазаруването, старайки се в килера и в хладилника да не липсва необходимото за едно вкусно препитание, включително и за капризи като следобедната ти бира и любимото вино за обяд или вечеря.

Времето, прекарано под високия покрив на тази къща, познала с течение на годините детството и младостта на Тере и на още три поколения преди нейното, се оказа за теб толкова приятно, че си го спомняш като част от живота ти без каквато и да е заплаха за възможно нещастие. Тогава възникна и идеята да се ожените, за да придадете тържественост на един съюз с предзнаменование за перманентно щастие: една вечер бяхте гледали по телевизията една стара кинокомедия в черно и бяло, която не завърши със задължителната целувка между главните герои, а с картината на сватбеното тържество. Спогледахте се, защото подобна идея ви бе минала и на вас през главите. Защо да не се ожените, след като изпитвахте толкова силна взаимна любов и се чувствахте така здраво стъпили на земята?

На церемонията присъства Карла, която след пътуването си до Централна Америка бе заздравила връзката си с Джон, фотографа, с който живееше, присъстваха също родителите ти, брат ти с годеницата си, останалите от семейството на Тере, които живееха в Барселона — двама чичовци и няколко братовчеди, една леля, биоложка, която посвещаваше много от времето си за изследвания на остров Кабрера и на която Тере много се възхищаваше — няколко приятели на Тере и няколко твои, между които Жизела, която покани, защото искаше да я накараш да види с очите си чудото, което те бе накарало да се откажеш от чаровните ѝ прелести.

След церемонията в общината отидохте на обяд в един ресторант, известен на колегите от компанията и където всички се държаха изключително приятелски. Жизела вдигна прочувствен тост за Тере и за теб:

„Чествам тази любов, вашата, която съществува за пример на скептиците“, каза тя и всички избухнаха в смях.

Най-накрая стигнахте до брега на лагуната и ти с изненада виждаш, че точно тук са издигнали една малка дървена платформа, нещо като миниатюрен кей с накацали върху него ято гарвани. Всички литват вкупом още с приближаването ви. Тръстиката, започнала да съхне, спокойната водна повърхност и свободната от растителност отсрещна страна придават на мястото тъжен вид на морга, съвпадащ до голяма степен с целта на идването ви тук. Силвио внимателно наблюдава мястото, после те поглежда колебливо:

— Значи тук ще я оставим, така ли? Тук ли ще остане да спи завинаги? — пита.

— Мястото не ти ли харесва?

Ти седна на една малка купчина пръст и постави ръце на раменете му.

— Няма ли да бъде много сама?

— Чуй, Силвио, ние ще идваме често да я навестяваме.

Малко мрачния вид на пейзажа и неспокойството на Силвио те карат да отложиш намерението си веднага да пристъпите към разпръскването на праха. Ще имате време по-нататък, мислиш си, след като се наядете, например.

— Но преди да оставим мама тук, ще ти покажа едно друго място, което на нея също много ѝ харесваше. Не си ли гладен? Там ще

хапнем.

— Разбира се, че съм гладен! И отново съм много жаден!

— Сега ще се наядеш и ще се напиеш до насита. Хайде.

Спуснахте се надолу покрай сухия отводнителен канал, стигнахте до брега на реката и навлязохте в гъсталака. Есента започваше да слага отпечатъците си по листата на тополите, а по земята потрепваха първите паднали листа. Реката обаче си е все същата с миниатюрния плаж и синьото вирче, което вече толкова години ти напомня за малък морски залив. Пристъпи към мястото, на което тогава опъвахте палатката:

— Тук живеехме мама и аз и тук много, много се обичахме — казваш, показвайки му мястото.

— Аз също продължавам много да те обичам, мамо — продължава Силвио, извъръщайки глава към раницата. — Макар и да си заспала завинаги, продължавам да те обичам както преди.

Помагаш му да се освободи от нея, сваляш и своята. После изваждаш покривката, постилаш я на земята, подреждаш отгоре пакетите със сандвичите, които ви приготвиха в странноприемницата, бутилката с вода, едно малко шише вино, което бе взел за тебе, пластмасовите чаши, пакета с бадеми и другия с лешници, торбата с плодове, направи го с усещането за тържественост и със същото чувство за ред, с което Тере правеше абсолютно всичко.

— Хайде, сядай — казваш на Силвио, след като ти вече бе седнал.

Отваряш бутилките и му даваш сандвич, който ухапва с апетит.

— Как така сте живели тук? Имало ли е къща? — пита Силвио, след като е изял половината сандвич и изпил две чаши вода.

— Носехме си палатка — отговаряш ти.

Вълнуваш се от внезапно нахлулите в паметта ти спомени.

— Къпехме се в тази част на реката. Нали виждаш малкия плаж? Ядяхме седнали на земята, както и ние с теб сега, също като примитивните хора. Спомняш ли си за онзи филм, който толкова ти хареса?

Но Силвио продължава да мисли за майка си. Изяде сандвича, ухапа друг. Отново пи вода и те пита нещо, което никога досега не те бе питал:

— Защо не се събуди както всяка друга сутрин?

— Идва ден, в който на всички ни се случва това, макар и да не го искаме.

— Аз не знаех, че тя ще остане заспала завинаги — отвърща Силвио, а ти не можеш да прецениш дали осъзнава значението на думите си. Гледайки го да седи до теб с наивното си и невинно изражение, ти изпитваше едновременно вълнение и уплаха. Всички спомени, които бяха изникнали в паметта ти по време на екскурзията, изведнъж се смесват с други, които би предпочел да избегнеш.

— Клетата мама заспала завинаги — казва Силвио и нежно погалва леката издатина, където урната е опънала раницата, както се гали нещо любимо.

Разбираш, че до този момент не си разговарял сериозно със сина си по проблема и затова начинът, по който сега той се изразява и разсъждава, ти се струва съвсем естествен, тъй като никога досега не бе придавал голямо значение на комуникацията помежду ви. Този мъж с умалени размери, с умствена недостатъчност, с физически аномалии или с увреждания, според научното определение, което наричат „политически правилно“, вече го бе класифицирал в съответната графа и от дълги години го гледаше не само със състрадание, но и с известно подценяване, сякаш ставаше дума за непоправим, но маловажен дефект, появил се в живота ти.

Самата Тере, отделила му толкова много време, за да бъде плътно до него, Тере, която толкова много го обичаше, понякога, когато бяхте в добри отношения, те упрекуваше за отчуждението, което съществуваше между теб и сина ти:

„Защо не разговаряш повече с него?“

„Нямам какво да си говоря с него, толкова е недодялан, понякога става направо досаден“, отговаряше й чистосърдечно ти.

„Но ти дори и не се опитваш. Ако проявиш разбиране, ще откриеш колко е остроумен. С всеки изминал ден става все по-съобразителен. Освен това е и много гальовен.“

Сега направо те плаши мисълта, че е трябвало да се случат толкова много драматични събития за да се събудят у теб, по отношение на Силвио, чувства, които никога преди това не бе изпитвал и изобщо не намираш за логично, че времето, през което се грижеше за него, след като Тере обяви пред теб решението си за развод и времето след смъртта ѝ, е могло до такава степен да промени отношението ти.

Може би ако още от самото начало бе погледнал по друг начин на него, ако се бе опитал да проявиш и най-малката благосклонност към физическите му ограничения, ако лошият Даниел не бе взел надмощие в случая, нещата сигурно щяха да се развият по друг начин и може би днес нямаше да обикаляш с него наоколо, търсейки място за погребение.

Имаш чувството, че онези бързо изминали дни на любов и спокойствие в голямата къща на Тере принадлежат на някой друг, различен от двамата живеещи в теб Даниеловци, на изпълнения с доволство мъж изтегнал се в шезлонга в големия хол с биографична книга в ръка, тогава те интересуваха биографиите, жена ти седнала срещу теб, четейки роман или томче с поезия, която толкова обичаше, че понякога ти четеше на глас, докато от тонколоните звучи любимата ви музика, може би оперна, предпочитанията си към която бе успял да придадеш и на Тере, може би онази вълнуваща ария, в която Алфпедо пее:

Un di, felice, eterea
Mi balenaste innante
E da quell di tremante
Vissi dignoto amor.
Di quell amor, quell amor, ch'e palpito
Dell universe, dell universe intero
Misterioso, misterioso, altero
Croce, croce e delizia, delizia al cor.^[1]

Тогавашното сега, стъпило на краката си, Силвио, те гледа очарован отворил широко уста, в която все още блести хапка пържени яйца с хляб. Когато те вижда съсредоточен, те пита защо си толкова доволен.

— Не съм доволен, Силвио, сине, тъжен съм — отговаряш, сядайки отново.

— А защо пееш?

— Защото си спомням, че на мама много ѝ харесваше тази песен.

— За какво се пее в нея?

— За любов, Силвио, за любов, за нещо толкова загадъчно.

Изпиваш чаша вино и по небцето ти остава вкус на почти осезаемо, ароматно нещастие.

---

[1] От итал. — „Като ден щастлив, ефирна ти се появи пред мен, и от този ден живея в трепет, без да знам защо. От тази любов, която е пулсът на вселената, на цялата вселена, загадъчна и тайнствена. И нося кръста, кръста и радостта, радостта, изпълнила сърцето ми“. — Б.пр. ↑

24.

Щастливото време притежава свое собствено видимо измерение в селенията на паметта, радва се на подходящ климат и възхитителна, загадъчна, светлина, от която често се виждат само бегли отблясъци.

По време на първата екскурзия открихте този ваш Едем и тогава ти си помисли, че подобно райско кътче е възможно единствено сред самотно място в природата, защото не може да има рай без истинско уединение, изпитано като споделена радост. Времето, изминало между сватбата ви и раждането на Силвио, също излъчва райски аромат, макар и невинаги да ви заобикаля тайнственото спокойствие на природата. Каза на Силвио, че в песента се пее за любов, а през онова време любовта се бе превърнала в най-същественото нещо във вашия живот.

Един по един дните пробягват с бясна скорост през паметта ти и в центъра им винаги е Тере: чувстваш я, виждаш я да се събужда до теб, да облича пеньоара си, за да приготвя закуската, ти приготвяш сок от портокали, тя приготвя кафето и печените филийки, после присъстваш на тоалета ѝ, гледаш я да взима душ или да се къпе, покриваш голото ѝ тяло, което винаги те разнежва, с хавлията, наблюдаваш я как се облича, наслаждаваш се на чудесното ѝ тяло, стегнатото в прилепналото бельо, само слипове и сутиен ако е лято, ако е зима — с чорапи или чорапогаци, няма нужда да се пръска с някой от парфюмите, които ѝ подаряваш, защото Тере не се поти, за разлика от теб, тялото ѝ излъчва особен, нежен аромат, леко ухание на чиста кожа, което я прави още по-желана, но трябва да тръгва за работа, както и ти впрочем, харесва ти да я гледаш как избира роклята, блузата, полата или панталона, които ще облече този ден, няколко целувки ще означават сбугуването, но тъй като по онова време ти работеше на смени, ще я видиш отново на обяд, старата Адела ще ви е приготвила обяда, Тере обикновено си е вкъщи, когато ти се прибиращ, винаги спретната, чиста, сякаш изобщо не са минали цели шест часа от сбугуването ви тази сутрин, а докато се храните сигурно

ще говорите за нейния деканат, за твоята лаборатория, после ще изпиете по едно кафе, ти ще видиш лика си в прозрачните дълбини на усмихнатия ѝ поглед, ще съзерцаваш деликатните ѝ ръце, нежно придържачи чашата, после ще се върнеш към твоята работа, но за Тере това зависи от деня, ако не трябва да се връща във факултета, ще излезе на покупки, за да подреди след това различните храни в хладилника, да разпредели в малки пакетчета месото, което ще нареди във фризера с кратки обяснителни бележки, залепени върху найлоновата опаковка или пък да постави на точно определените места кутиите с перилни препарати, пастите за зъби и всичко останало, което трябва да има в една къща, та никога нищо да не липсва в нея.

Разбираемо е, че в края на седмицата рутинните действия през последните дни ще бъдат различни, ще се събудите по-късно, преди да се измъкнете изпод чаршафите ще поиграете с телата си, въпреки че Тере няма да иска да те целуне, нито ще ти позволи ти да я целунеш, преди да сте измили устите си, една дълбока предварителна прегръдка преди закуската, която ще се позабави, и след това отново грижата за личната хигиена, времето през което ти обичаш да следиш всяко нейно движение и внимателно да оглеждаш тялото ѝ, сякаш всяка негова част е малко късче от твоето.

От баба си Тере бе чудесно усвоила да се справя с фурната на готварската печка. С течение на времето ти също се научи да приготвяш някои гозби, така че около обяд в последните дни на седмицата, в отсъствието на Адела, в кухнята започваше работа в екип. Тя заздрави още повече това съставено от две различни части тяло. След обяда или изпадахте в дрямка след поредната любовна игра, или, най-вече пролет, ако денят е хубав, излизахте навън, макар и през цялата година, докато бяхте по-млади, да ви харесваха дългите безцелни разходки по градските улици. Те често ви отвеждаха до непознати места, където с изненада се натъквахте на сгради със странна форма, на необичайно малки, изникнали като че ли от нищото площадчета. Изпитвахте удоволствието на туристи, посетили чужд град след щателната предварителна подготовка на Тере, включваща покупката на билетите, хотелските резервации, пътните карти, културните забележителности.

Преди време привечер четяхте или слушахте музика, не бяхте големи любители на телевизията, но почти винаги следяхте новините и

ако грабваше вниманието ви, гледахте някой филм въпреки дразнещото често прекъсване за реклами. После, преди да си легнете в спалнята, хапвахте нещо леко, а след това ти с наслада наблюдаваше как Тере се освобождава от всичките си дрехи, за да облече пижамата си. При вида на бялата ѝ кожа, на прекрасните форми на тялото ѝ, на червеникаво оцветения, като косата ѝ, венерин хълм, ти отново изтръпваше от желание, но през работните дни Тере никога не обръщаше внимание на домогванията ти.

„Сега трябва да спим. Ще имаме достатъчно време за това в края на седмицата, скъпи. Да не би да ти се струва недостатъчно да го правим всяка събота и неделя?“

Спомняш си я как ти казва същите тези думи по времето, когато бяхте студенти и трябваше да сте добре отпочинали преди всеки изпит.

Щастливият живот е твърда земя, макар и честоменящото състоянието си и дори в спомена за твърдостта да се долавя известна хрежкост, това не е нищо друго освен един ефимерен проблясък.

Тук те спохожда и споменът за посещенията в края на седмицата на музикални, танцови, театрални спектакли, на филми, изложби, оживяват спонтанните коментари след преживяното. В паметта ти дните започват да нарастват и да намаляват, да стават топли или студени, сезоните да се следват един подир друг, празниците през годината да идват по реда си. През лятото се задава пътуването до чужбина, а след него седмицата на брега на морето. И двамата обичате безлюдните плажове, непознати за другите хора и до които може да се стига само след продължително ходене. Обикновено си носите храна, харесва ви да се къпете голи, както в онези първи дни в Едем, след като го открихте в дните на младостта си.

През първата есен на семейния ви живот един твой приятел ти разкри нов свят, за който ти дори не беше и чувал — светът на гъбите. Направи го по същия начин, по който Тере те въведе в особеностите на ежедневните домашни задължения. През по-голямата част от годината градът ви притискаше с бетонните си грамади, но от време на време излизахте сред полето и в планината да търсите гъби.

Един пролетен ден, разхождайки се в гората, ти видя на пътеката един необикновен представител на растителния свят. По форма представляваше нещо средно между пирамида и цилиндър с големината на човешка глава, с преобладаващ кремаво сив цвят, с

многобройни отверстия на горната повърхност, които го правеха да изглежда като гнездо на оси и затова ти веднага го стъпка с крак. Спомена за находката си в лабораторията и един от колегите ти избухна в смях, укори те за постъпката ти, каза, че според описанието ти, си унищожил една изключително вкусна гъба, *Morchella esculenta*^[1], заслужаваща, ако размерът ѝ действително е бил такъв, да бъде записана в Книгата на рекордите Гинес.

Разкритието те накара да проявиш интерес към този свят, купи си съответните книги, успя да предизвикаш и вниманието на Тере, която по принцип не отказваше да научава за нови аспекти от действителността. Спомняш си за онези мимолетни, но изпълнени с голям заряд моменти от свежите утрини сред гората, през които търсехте под боровете, дъбовете или сред храстите да зърнете гуглата на някоя диворастяща гъба, после да отрежете почти до земята с нож пънчето и внимателно да сложите гъбата в торбата. Понякога се случваше да откриете *Boletus edulis*^[2] и тогава радостта ви нямаше граници.

Беше един слънчев ден, бяхте вече събрали достатъчно екземпляри от различни видове, бяхте ги старателно подредили в торбата, разделени с оризова хартия, която Тере предвидливо бе подготвила. Отдалечихте се от сенчестата гора, за да починете на слънце върху една от плоските скали, разпръснати наоколо.

Ти легна по гръб върху скалата, покри лицето си с длани, за да го закриеш очите си от слънцето. Тере направи същото.

„Щастлив съм“, каза тогава ти и тези ти думи сега отново се връщат в паметта ти, изпъкват релефно на фона на останалите позабравени случки от деня, „щастлив съм“, израз като че ли изваян завинаги в съзнанието ти, „щастлив съм“, колко тъга има във вибрацията на тези две кратки думи, спомнил си ги с пределна яснота.

„Щастливи сме — възрази Тере. — Не ти ли се струва като чудо?“

Разговорът ви продължи с характерното за подобни непринудени изповеди развитие.

„Защо да ми се струва чудо?“

Ти усещаше как у теб бавно прониква благодатната топлина на слънцето след дългата ви разходка под сянката на боровете и вековните дъбове в гората.

„Защото е така, Даниел, защото е много трудно да постигнеш щастието. Именно затова ние сме нещо като богоизбрани.“

Стори ти се, че Тере възприе много тържествен тон, който като че ли в момента бе неуместно преувеличен.

„Обичаме се — отвърна ти — и това е най-важното от всичко“.

„Добре, това е едната страна, обичаме се, хубаво ни е, живеем в един много удобен за нас свят, не ни липсва абсолютно нищо, радваме се дори на възможността да излезем сред природата в ден като този и да намерим *Boletus edulis* — опита се да оспори тя, смеейки се. — Но можеш ли да си представиш колко трудно би било всичко това да съвпадне? Помисли за всичкото нещастие, което може да се срещне по света, за болестите, за глада, който изпитват безброй много хора, за липсата на най-елементарни условия, за всеобщата мизерия!“

„Звучиш малко печално“, отговори ѝ ти.

„Дори и да не желаеш да мислиш за това, то съществува, съществува непосредствено до самите нас. И не е толкова трудно да го променим, няма да има нужда от кръвопролитни революции, за да може всички да са добре нахранени, да разчитат на нормално здравеопазване. Ще бъдат необходими само няколко малки корекции, за да се приключи със скъперничеството на малцина. Ще е нужна само малко добра воля от страна на всички властимащи в света, няколко добронамерени международни договорености.“

„Добре, Тере, но какво общо има всичко това с нашето щастие?“

„Искам да кажа, че подобно щастие, което ние с теб изживяваме, е нещо изключително, рядко срещано, истинско чудо, подарък от капризната Съдба.“

„Не ти ли се струва, че малко преувеличаваш? Обичаме се, нещата ни вървят добре в службата, здрави сме и със сигурност не сме единствените“, смекчи тона ти.

„Искам да кажа, че трябва да пазим това щастие, Даниел, трябва да го приласкаваме, защото подобни хубави и изключителни неща изискват усилие да бъдат съхранени, те са като екосистеми, в които всичко трябва да е в пълно равновесие.“

„Защо го възприемаш по такъв драматичен начин?“, си спомняш как я попита, без тогава да се опиташ да вникнеш в смисъла на думите ѝ.

Но сега си наясно, че Тере е имала абсолютно право и може би в загубата, в съсипването на щастието ви, в липсата на усилие за запазването му, главната отговорност е на по-лошия от Даниеловците, които се спотайват вътре в теб.

---

[1] *Morchella esculenta* — Смръчкула, още Смръчка, Мръчкула, Пумпалка или Корминка е вид ядлива торбеста гъба от рода *Morchella*. Среща се в светли широколистни и смесени гори, ливади, паркове и градини през пролетта от април до май. — Б.пр. ↑

[2] *Boletus edulis* — Обикновена манатарка, още меча гъба, самунка или само манатарка. При младите екземпляри стъблото е дебело и месесто и често е няколко пъти по-голямо от самата гугла. Цветът на най-младите гугли е кремав. Най-старите екземпляри имат маслинозелени тръбички. Месото винаги е бяло. Масата на цялата гъба понякога може да надвиши два килограма. — Б.пр. ↑

25.

— Аз бях ли се вече родил? — пита Силвио.

— Какво искаш да кажеш?

— Дали съм бил роден, когато толкова много сте се обичали — пояснява със смущаващата си проникателност и ти не си в състояние да му отговориш на момента.

— Винаги сме се обичали, Силвио, винаги — казваш накрая, осъзнавайки, че лъжеш.

И все пак в началото това бе самата истина, живеехте в нежното обаяние на любовта, което сякаш никога нямаше да изгасне и което като че ли нищо не би могло да разруши. Освен това в професионален план нещата вървяха чудесно, Тере беше на крачка да получи титулярно професорско място, а ти получи заслужено признание във фирмата, като ти предложиха пост в германската централа, предложение, което ти отклони по семейни причини.

Бяха истински щастливи дни. Тере вече не живееше под напрежение заради дисертацията си, станахте част от една весела група приятели, която с нищо не ограничаваше независимостта ви, правехте планове за бъдещето, за пътувания до изпълнени с очарование места като Златния рог, Пирамидите, Оаксака^[1], но преди всичко се чувствахте чудесно, щом сте заедно, разговаряйки или прегръщайки се вкъщи, или пък търсейки знаменитите гъби някъде в околните планини, или изпълнявайки вече станалите задължителни ритуали да посещавате изложби, да ходите на кино, на театър, на опера и на концерти.

Една вечер, може би някой петък или събота, когато си бяхте останали вкъщи, Тере те изненада със специална вечеря на светлината на няколко свещи, които бе запалила върху масата в столовата и които придаваха тържествена празнична атмосфера на момента. Ти си помисли, че намерението ѝ е да отпразнувате годишнината от сватбата ви, съвпадаща горе-долу с времето на запознанството ви университета.

„Очевидно не си спомняш нищо — ти каза Тере, упреквайки те за слабата ти памет. — Ти дойде на фиестата в университета с един твой приятел на име Артуро“.

„Как може да не си спомням подобно нещо! Ти беше изключително красива разказвайки легендата за улицата на Съкровището и аз се влюбих в теб, гледайки те да говориш с блеснали очи. Но защо да чествуваме това именно сега?“

„Имам си причина“, отвърна тя с тон на човек, криещ обещаваща щастливи вести тайна.

Припомнихте си близкото минало, първите студентски години, придружаващото ги безпаричие, когато почти не можехте да си позволите да изпиете по един плодов сок в някое кафене, заминаването на Тере за Съединените щати.

„Никога няма да забравя, че скри от мен информацията за пътуването ти, че замина без да се съобразиш с мен“, каза ти без каквато и да е вече горчивина в тона.

Но Тере също нищо не бе забравила:

„И аз не съм забравила доброто мнение, което си беше изградил тогава за мен, оскърбителната история с клетия Лари, как съвсем неоснователно ме заряза“, отвърна тя радостно.

Спомнихте си за одобряването помежду ви и ти отново изрецитира стихове, които вече никога няма да забравиш, от *Дамата дуенде*. Споменахте за началото на финансовото си замогване, за ресторанта, в който започнаха съботните ви събирания с приятели, първите ви пътувания в чужбина, дисертацията на Тере, но най-подробно коментирахте първата ви екскурзия по същите тези места, откритието на девствената им самота, на смълчаната лагуна, къпанията в изумрудените води, честите страстни любовни прегръдки върху пясъка, сред тръстиките, в палатката, в гората.

„Никога през живота си не съм изпитвал по-голям кеф!“, възкликна ти, смеейки се.

Тере ти отвърна с думите, които тогава ти се сториха злокобно неуместни:

„Не забравяй, че когато умра, искам да кремират тялото ми и да разпилееш праха ми над тази лагуна.“

Осъзнаваше много добре, че всички минали години са значителен период от време, но ако ти се наложи да ги представиш с

една от онези рисунки, които Тере обичаше да прави, за да се разсее, с едно от онези нейни своеобразни мандала, без съмнение би трябвало да нарисуваш спирала, непрекъснатата линия, отдалечаваща се от центъра и непрестанно виеща се около него, около този център, който е като олицетворение силата на любовта ви и около който няма да престанете уверено да кръжите.

Същата тази нощ имахте поредната от онези страстни срещи на телата, възпроизвеждащи горещите ви прегръдки в любимия Едем, а два месеца по-късно Тере ти съобщи, че пробата за бременност, която е направила, е положителна. В първия момент ти не можа да разбереш:

„Значи спиралата ти се е оказала дефектна?“, попита я ти.

„Хайде, Даниел, скъпи, не ти ли идва на ум, че след тригодишна щастлива връзка и на съвместен живот и то като семейство, вече е време да помислим за потомство?“

„А какво стана със спиралата?“, настоя ти.

„Накарах да ми я махнат, преди да чествуваме годишнината от първата ни среща.“

Ти изпита противоречиви чувства също както в момента, в който тя внезапно ти съобщи за отиването си в Съединените щати, и реагира, притеснен, със същия стремеж да се противопоставиш:

„А не помисли ли, че и аз може да имам мнение по въпроса? Да не би това, което ще се случи, засяга единствено теб?“

Тере като че ли не схвана сериозността на раздразнението ти, прегърна те силно с две ръце, прекомерно ласкателно:

„Даниел, скъпи мой, бременността е женска работа, макар да е необходимо и вашето сътрудничество, но не се решавах да ти кажа, преди да се уверя, че не храня напразни надежди.“

„Сериозно ли говориш?“

„Освен това никога не си ми споменавал, че не искаш да имаш деца. Когато дойдохме да живеем в тази къща, ти дори каза, че е достатъчно голяма, за да отгледаме в нея няколко деца и да станем многобройно семейство, както се изрази тогава.“

Освободи се доста нелюбезно от прегръдката ѝ.

„Въпросът не е в това дали искам или не искам да имам деца, проблемът е в това, че тези неща не бива да се правят така, скрито, без другият да не знае, тоест аз, сякаш съм някаква машина за разплод“.

Тере като че ли се смая.

„Не говори така, Даниел, моля те. И през ум не ми мина, че е възможно да го приемеш толкова зле, аз исках само приятно да те изненадам.“

Изненадата не бе приятна, мислиш си сега, защото тогава ти се стори, че Тере ще престане да спазва задължителните за семейна двойка правила, а и не те зарадва новината, че ще имате дете, въпреки че без да ѝ го казваш, понякога несъзнателно се заглеждаше в разнообразието от детски играчки в магазините или в книжките с приказки в книжарниците, с удоволствие наблюдаваше дечицата по улиците или в парковете, мислейки, че е време да станете истинско семейство. Въпреки всичко, волята на Тере сама да вземе решение силно те нарани с нелоялността си и ти дълго време се държа доста хладно с нея.

Сега с тъга признаваш, че всяко предателство се бродира върху канава от много предателства, че всяко предателство е отговор, форма на отмъщение. Некоректното според теб поведение на Тере, когато тя замина за Съединените щати, без предварително да го съгласува с теб, може би бе съпротива на обсебващия начина, по който ти се отнасяше с нея, на желанието винаги да бъдеш за нея най-важният на света, може би бе нежеланието ѝ да се затвори с теб в някаква откъсната от околната реалност капсула, както и твоята изневяра с Жизела и Лени бе отговор на въображаемата ѝ връзка с Лари. И вероятно това самостоятелно, автономно решение да имате дете, без да те пита, е било отговор на онази обида, която ѝ нанесе, скъсвайки с нея и заминавайки без никакви обяснения за Германия.

Но ето че се наложи да изоставиш хладното си държане и да се оттеглиш на необитаемо място, защото една сутрин Тере се събуди с неприятен дъх в устата си, идващ сякаш от кофата за боклук и този дъх я накара да повърне, усещане, което продължи дълго време и те накара да се молиш бременността ѝ да мине нормално. Обезпокои те отношението на Тере по повод на лекаря, след като заяви, че няма да го посещава в определените часове. Тя не прояви и никакъв интерес по отношение на пола на бъдещето ви дете, въпреки настояванията на майка ти и твоето твърдо желание да ѝ угодиш.

„Какво значение има дали ще е момче или момиче? — питаше Тере. — По-малко ли ще го обичаме, ако е от единия или другия пол?“

Освен това никак не ми се иска да страда от независимо от какво заболяване без никаква причина!“.

Времето на бременността съвпадна с посещението на Катлийн, която вече бе преподавател в един американски университет с филиал в Испания. Тере я покани вкъщи за времето, през което ще в Мадрид и въпреки че бременността ѝ бе доста напреднала, това посещение се оказа доста благотворно за нея. Привечер прекарваха доста часове, увлечени в разговори на английски и испански, прекъсвани от изблици на смях. От тези разговори ти разбра, че Лари, за прекъснатата кореспонденция с когото Тере съжаляваше, се е отказал от кариерата на университетски преподавател, а е станал сътрудник в скромно издателство, че нещата му не вървят много добре, което пък би могло да обясни странното му мълчание. Изглежда, бил направил опит Катлийн да отвърне на любовта му към нея, но тя не можела да го възприеме освен като приятел. Плюс това, по същото време Катлийн живеела с друга приятелка, Сандра, за която говореше с такава преданост и ентузиазъм. Затова ти стигна до заключението, че между двете има нещо повече от приятелство, но реши да не го споделяш с Тере.

Петнадесет дни след като Катлийн си замина за Съединените щати Тере като че ли изгуби представа за времето и ти с много по-голямо безпокойство от нея започна да очакваш момента, в който ще настъпи раждането, защото тя, напротив, твърдеше, че е съвсем добре, продължаваше да ходи във факултета, шофирайки колата си, въпреки съветите ти да намали темпото и да бъде по-внимателна, желанието ѝ да натиска педала на газта изобщо не намаляваше, мислиш си ти сега, докато чуваш как от върха на хълма над лагуната започва силно да бумти автомобилен двигател. И ето че една привечер Тере те погледна много сериозно.

„Да тръгваме за болницата, защото мисля, че моментът дойде“, каза ти тя.

Погалваш леко Силвио по главата:

— Обичахме се много преди ти да се родиш, много преди и ще продължаваме винаги да се обичаме, винаги, също както принцовете и принцесите от приказките.

---

[1] Оахаса (Оаксака) — един от трийсетте и един щата на Мексико, петият по площ в страната. Разположен е на 1550 метра надморска височина в полите на живописната планина Сиера Madre. — Б.пр. ↑

26.

С чувството си за ред, с характерната си предвидливост, Тере бе приготвила всичко необходимо ѝ за болницата. Трябваше само да се преоблече, докато ти отиде да докараш колата. Когато дойде пред входната врата, тя вече те чакаше, поставила малкия куфар до краката си.

Ти присъства на раждането и видя да се появява малкото окървавено телце на сина ти. Докторът го хвана за крачетата, плесна го по дупето, възкликна „момче!“ и след като новороденото зарева, го постави в скута на Тере. Малко след това отведоха Тере в болничната ѝ стая и ти също влезе там. Детето остана в родилното, за да го прегледа педиатър. Тере изглеждаше сънлива. Ти също се чувстваше отпуснат и изпитваше силно желание да полегнеш. Седна в един фотьойл и въпреки че позата не ти бе много удобна, заспа за кратко, докато не те събуди някакво раздвижване в стаята.

Малкият пакет месо отново се намираше върху гърдите на Тере и тя се опитваше да му даде да суче. Детето вероятно имаше някакъв проблем с преглъщането на млякото, защото езикът му като че ли се заплиташе.

„Извикай сестрата — каза Тере, — на детето му става нещо, не мога да го накарам да суче“.

Когато сестрата дойде, отношението ѝ ти се стори доста предпазливо. Изглежда, не отдаде голямо значение на проблема със сученето. Даде на Тере няколко наставления за начина, по който трябва да държи ръката си, в какво положение трябва да са гърдата и детето. Ти беше толкова изморен, че всичко това ти се стори естествена част от рутинната родилна практика. Вече бе станало много късно, взе си довиждане с Тере, целуна я по бузата и погали леко малкия пакет месо.

„Ще дойда утре рано“, каза ти.

Сега си спомняш, че на следващия ден, малко след като дойде в болницата, Тере отново притискаше бебето до гърдата си. В стаята влезе лекарка, а сестрата, която бе дошла преди това, си тръгна.

Лекарката като че ли се държеше едновременно сдържано и приятелски и преди да проговори, теб те обзе чувството, че няма да ви каже нищо приятно.

„Трябва да ви обясня нещо относно детето.“

Когато тя съобщи какво му е на бебето, ти сякаш внезапно прескочи от реалността в света на кошмарите.

Лекарката ви каза, че не бива да се отчайвате, че ще проучат случая с цялото необходимо внимание, че детето видимо е напълно здраво, че това, което е сигурно, е, че случаят ще стане достояние и ще бъде грижа на обществеността, че в повечето от случаите недъзите при такива деца могат успешно да бъдат превъзмогнати, че за да си помогнете и сами, важното е да осъзнаете необходимостта от здрава връзка помежду ви, защото подкрепата на семейството е сигурна основа за подобрене.

Когато лекарката си отиде, ти се приближи до леглото, хвана ръката на Тере, която плачеше и те гледаше уплашено, изпаднала сякаш в плен на болезнено просветление. Ти като че ли за първи път осъзна присъствието на детето и си даде сметка, че досега си нямал представа как изглежда, какво е слабичкото му тяло, каква е формата на малката му главица, какви са очите, ръцете му. Дойде сестрата и заговори спокойно, увери ви, че детето е здраво, че останалото ще стане ясно в процеса на растежа му, че би било добре да влезете в контакт със съответната институция, която да ви дава необходимите напътствия.

Тере те помоли да тръгваш за работа, но ти остана при нея през цялата сутрин. Медицинските сестри, които от време на време влизаха в стаята, ви съветваха да проявявате търпение и пак търпение до постепенното преодоляване на затрудняващите преглъщането деформациите в устната кухина на новороденото.

„Много от тези деца в крайна сметка стават много ловки и съобразителни, всяко едно от тях е цял един свят“, каза една от медицинските сестри и на теб думите ѝ ти се сториха като подигравка.

Ти продължи да се намиращ в парадоксалното състояние на буден сомнамбулизъм, по обяд се прибра вкъщи, взе си душ, отиде на работа, без да обядваш и без да съзнаваш действителните измерения на реалността. На работното си място бе крайно разсеян, привечер се

прибра, хапна набързо няколко залька направо от хладилника и в края на деня пак се озова в болницата.

Детето отново беше при Тере, то като че ли бе започнало да преодолява проблемите със сученето и тя изглеждаше много удовлетворена, което пък ти се стори малко неуместно.

„Виждам те съвсем доволна с това дете“, рече ти с двусмислен тон.

Тере те погледна съвсем сериозно:

„Какъвто и да е, той е мой син и ще го отгледам по най-добрия начин, на който съм способна.“

„Не виждам моето място във всичко това“, отвърна ти.

Гледаше как безпомощното създание ближе с огромен език майчиното зърно и усети как щастливият ти живот изчезва сред неестествените му мляскания. Същото това създание, което, седнало сега до теб, лакомо дояждаше втория сандвич.

— Добре ли ти дойдоха? — питаш го ти.

— Много добре — отвърща. — Има ли някакъв плод?

— Не искаш ли още един сандвич?

— Не. Ще ми обелиш ли един портокал?

Изваждаш ножчето си и внимателно изрязваш кората на плода. След като му го подаваш, съсредоточено гледаш как той започва да отделя едно след друго резенчетата, преди да ги изяде.

— Много обичам да гледам как белиш портокал — казва ти той, проявявайки наивно възхищение.

— Когато свършиш, ще си направим екскурзия — съобщаваш му ти.

— А мама? — пита той, показвайки, че не забравил за целта на пътуването ви.

— После ще я оставим в лагуната. Сега ще обиколим някои места, в които тя и аз живяхме много преди ти да се родиш.

— И как ще я оставим там? Във водата ли ще я хвърлим?

Въпросът те обърква, защото Силвио не знае, че в урната е прахът на кремираното тяло на майка му. Ти не бе посмял да му обясниш, нито пък сега искаш да му го кажеш. Изобщо не си представяше като конкретен акт разпръсването на праха във водата пред погледа на Силвио. Може би най-добре би било да му кажеш, че когато дойде моментът, само ти можеш да потопиш мама във водата.

Нека се прости с нея, да целуне урната, а ти след това ще се отдалечиш за момент, за да не те вижда, докато изпразваш във водата съдържанието на предмета.

— Единствено аз мога да го направя и то тайно, ще ти обясня после — му казваш, а той те поглежда учуден. — Сега е ред на екскурзията — допълваш решително.

Изправяш се на крака, метваш раницата на гърба си, защото не искаше да я оставяш тук, времената вече не бяха тези, през които самотата приканваше към безрезервна доверчивост.

— Първо ще тръгнем надолу по реката, за да видиш колко е красиво там, след това ще се върнем към водопада.

— Дълго ли трябва да ходим? — пита Силвио, застанал неподвижно.

Най-вероятно се бе изморил от продължителния сутрешен преход и със съжаление мислиш, че му остава целият път на връщане. Ти обаче искаш отново да пребродиш всички тези места, воден от любопитството, но и от мисълта за една съвсем неотдавнашна загуба.

Поглеждаш Силвио, опитвайки се да бъдеш убедителен:

— Всичко е съвсем наблизо, не мисли, че ще трябва да ходим дълго както досега, но ми се иска да видя отново тези места — отговаряш ти.

После ти хрумва една такава мисъл.

— Освен това искам и мама също отново да се поразходи наоколо — допълваш.

Силвио веднага се изправи на крака, приемайки без възражения предложението.

Надолу по течението на реката брегът бе проходим до познатите ти места с острите завои и малки вирове, някои в подножието на високите, сякаш изникнали от самата вода скали, за да придадат на пейзажа още по-непреходен вид. Показваш на Силвио всяко кътче, в което се бяхте къпали с Тере през онези далечни дни, разказваш му за отдавна отминалото горещо лято, за дългите дни, за удоволствието да усещаш как водата гали тялото ти. Спомняш си за онази идея, породила се във вашия Едем, която толкова много обогати дните ви, но предпочиташ да не смущаваш простотата на мисълта му, казваш му, че не може да си представи колко добре ще си прекарате.

— Само ние двамата, цял ден, тук просто нямаше никой друг, пърхаха единствено птички, подскачаха катерички и пробягваха елени.

— А не ви ли беше страх?

— И защо да ни е било страх?

Вдига рамене, без да каже нищо.

Ти очакваше, че ще завариш всичко така, както го бяхте оставили преди години и въпреки това се изненада, като видя абсолютно същия пейзаж, сякаш за него времето, което към вас бе така безпощадно, изобщо бе спряло. Може би ако Тере беше тук, жива, нямаше така силно да почувстваш загубата на всичкото това време, което за реката не означава абсолютно нищо.

— А извънземните? — пита накрая Силвио. — Не усетихте ли извънземните?

Въпреки обхваналата те силна меланхолия, му отговаряш, без да губиш търпение:

— По онова време те все още не се бяха появили по тези места, видяхме само това, което ти казах, патици, зайци, веднъж мама хвана едно малко еленче, после го пусна, за да се върне при майка си.

Следвайки тясната пътека, виеща се покрай реката, стигнахте до мястото, на което тя свършва. Препречваше я голяма плоска скала, заобиколена от гъсти храсталаци. От тази скала Тере и ти се хвърляхте във водата, защото на това място реката течеше плавно, спокойно и образуваше дълбок, без видимо дъно, вир.

— От този голям камък мама и аз скачахме надолу с главата във водата — показваш мястото на Силвио.

— О, колко безстрашни сте били! Колко смела е била мама!

Забавяш крачка и известно време съзерцаваш мястото. После казваш на Силвио, че трябва да се връщате. Озовавайки се отново при храстите където бяхте яли и където ти и Тере бяхте устроили бивака си, го питаш спомня ли си мястото, но от жеста му разбираш, че не.

— Не виждаш ли там отзад малкия плаж? Точно там ядохме, момче, а покрай този пресъхнал канал се стига до лагуната. Сега ще ти покажа нещо, което много ще ти хареса.

Продължаваш да вървиш срещу течението на реката, по пътеката, която няма и триста метра. Брегът е също така съвсем тесен и обрасъл с гъста растителност, но коритото на реката с нищо не се е променило, макар и да забелязваш следите от нашествието на

многобройните посетители, които идват тук през лятото. Едно от местата без гъста растителност през което сега минавате, за да стигнете до лагуната, в момента е широка светла пътека.

— Оттук също можем да се изкачим до лагуната — казваш ти на Силвио, който се оглежда наоколо с интерес.

Стотина метра по нагоре прозираше белотата на водопада и дори оттук се чуваше ехото от падащата вода. Приближавате се към него и Силвио изглежда очарован от внезапно появилия се пред него пенлив воден скок. Това е и краят на екскурзията, защото сухата част от брега изведнъж става много стръмна и ти решаваш да спрете до тук.

— Какво има там горе? — пита Силвио и ти му отговаряш, че брегът продължава, но на различна височина. — Може ли да се качим? Интересно ми е да видя какво има там горе!

— Бихме могли да се покатерим, но ще е трудно. Освен това, след като оставим мама в лагуната, искам известно време да си починем, преди да се върнем до мястото, където оставихме колата, а то никак не е близо.

По лицето му се изписва разочарование с яснотата, с която винаги изразява чувствата си.

— Следващия месец пак ще дойдем тук, за да поздравим мама и ти обещавам да се покатерим там, до най-високото, откъдето се спуска водопадът — казваш му ти и той се съгласява.

Връщате се бавно в горичката, за да я видите за последен път, преди да поемете по водещата към лагуната пътека. Силвио обаче казва, че е уморен и седате да починете.

— Хареса ли ти разходката, мамо? — пита. — Татко искаше да обиколим тези места, преди да те оставим тук, в онази кръгла вода, сама.

27.

Някой беше слязъл по пътеката покрай сухия канал и се приближава към вас. Оказва се фигура на жена, която Силвио разпознава преди теб.

— Това е леля Карла! — казва, изправяйки се със скок на крака и втурвайки се към нея с широки крачки.

Прегръщат се, Карла целува радостно няколко пъти Силвио и после двамата идват при теб.

— Тате, това е леля Карла! — възкликва весело Силвио, сякаш се чувства длъжен да поясни самоличността на новодошлата, чието присъствие ти е крайно неприятно.

— Ще кажеш ли какво по дяволите си дошла да търсиш тук? — питаш я ти с официален тон, стараяйки се да не повишаваш прекалено глас.

— Здравей, скъпи — отвърща тя, без да престава да се усмихва, — и представя нямах, че появата ми толкова ще те зарадва.

— Много добре ти е известно, че изобщо не искам да знам каквото и да е за теб, нито пък искам да те виждам.

Стана на крака, метна раницата на гърба си, помогна на Силвио, останал безмълвен през цялото това време, да нарами своята и тръгваш с решителна крачка по пътеката покрай отводнителния канал, сякаш така по-скоро щеше да се отървеш от Карла.

— Нямам ли правото да присъствам на погребението на сестра ми или на както и да се нарича това, което ще направиш с останките ѝ? За толкова ли важен се смяташ, че да ме изключиш ей така от нещо, което пряко ме засяга? Я ми кажи ти за какъв се мислиш?

— Ядосан ли си татко? Защо си ядосан? — пита Силвио.

Долавяш, че гласът му звучи доста тъжно. Очевидно гневното ти избухване му е направило силно впечатление.

— Това, което ще правя с праха на Тере, е моя работа и само моя — крясваш на Карла, без да можеш да се сдържиш, — и ти би

трябвало да имаш достатъчно здрав разум, за да не се месиш където не ти е работа.

— Вчера ходих в специализирания център, за да видя Силвио, за да поговоря с пленника си, сина на сестра ми и какво се случва? Аурора ми съобщава, че Силвио го няма, защото си го взел със себе си да се скитате по тези места, за да разпръснете праха на Тере над лагуната. Да подложиш Силвио на подобно тежко изпитание това ли наричаш ти здрав разум?

— Много добре знаеш вината си в развоя на тази тъжна история и най-малкото, което би могла да направиш, е да се махнеш един път завинаги оттук.

Бяхте почти преполовили тесния път покрай отводнителния канал и ти се спря. Раздразнението ти става все по-силно и ти й крясваш да се маха, да те остави на мира.

Силвио те дръпва за ръкава. Готов е да заплаче.

— Би ли ми обяснил какво ти е сега, Силвио? — питаш го ти не особено мило.

— Забравих си бастуна там долу, където ядохме. Мога ли да отида да си го взема?

— Отиди — отвърщаш му ти. — Вече знаеш, че трябва да вървиш само по тази пътека, без да се отклоняваш от нея. Аз ще те чакам тук. И остави раницата, момче.

Силвио се отдалечава надолу по брега, без повече да ти обръща внимание, и ти като че ли се усещаш по-спокоен след тръгването му, защото, без да се притесняваш, ще можеш да втвърдиш обидния тон по адрес на натрапницата.

— Идваш да оскверниш един от най-тъжните и интимни моменти в живота ми. Ти изобщо не зачиташ паметта на сестра ти.

Клара, без капка смущение, ти отвърща с характерния за нея саркастичен тон:

— Изопачаваш всичко. Много е лесно да набедиш някого за изкупителна жертва все едно ти нямаш никаква вина за случилото се. Как е възможно все още да не си осъзнал прегрешенията си?

Отговорът на Карла те разгневява до такава степен, че си готов да я удариш с бастуна, но тя те гледа, без да отстъпва назад, без да мигне, провокирайки те сякаш да го направиш. Опитваш се овладееш гнева си, усещаш есента, която ви заобикаля, самотата, която

единствено вие нарушавате, тази самота, която преди време бе като рай за теб и която сега е невъзмутим свидетел на ада, изпълнил душата ти, отпусках бастуна и сядаш да изчакаш връщането на Силвио.

— Няма да го вода до края, ще го оставя някъде наблизо — казваш. — Когато стигнем горе, моля те, отиди си, мисля, че шумът от двигател, който чух, е от твоята кола, виж как разпръсвам праха във водата и си тръгвай, за да не се караме.

Тя също сяда, без да каже нищо, и остава известно време мълчалива, достатъчно, за да започнеш да се чудиш защо Силвио се бави толкова дълго да се върне от горичката където бе отишъл да търси забравения си там туристически бастун. Ставаш и поглеждаш надолу, натам, където Силвио би трябвало да се намира, изкачвайки се покрай брега, но не виждаш нищо.

— Силвио! — извикваш силно, правейки фуния с дланите си. — Силвио, не се бави!

Отговор обаче не последва.

Изведнъж ти хрумва, че може би е било неблагоприятно да го пускаш да слезе сам, но раздражението ти спрямо Карла ти бе попречило да мислиш разумно. Притеснението ти бързо нараства. Втурваш се почти тичешком надолу по пътеката. Когато виждаш горичката, там не забелязваш никаква човешка фигура. Щом стигнахте до нея, тъй като Карла те бе последвала, не намерихте момчето, нямаше го нито тук, нито наоколо.

Притеснението се превръща в отчаяние и те обзема силна нервност. Отново няколко пъти го извикваш силно по име и гласът ти кънти между дърветата и скалите с ехо, което не среща отговор.

Няма го и бастунът, който Силвио се бе върнал да търси, и ти си мислиш, че момчето може би се е загубило на връщане, че може би е тръгнало по грешен път. Тръгваш надолу по брега на реката, по местата на първата ви екскурзия, след като ядохте, но не откриваш никаква следа от него. Крайбрежният гъсталак не е отгъпан, което донякъде те успокоява, че момчето не е паднало във водата.

Връщаш се до горичката, за да обиколиш местата от втората екскурзия, като не преставаш да крещиш името му. Като стигаш до разклонението, водещо към нивото на лагуната, в дъното на което се вижда пенливият малък водопад, ти хрумва предположението, че това е пътят, който Силвио е следвал, но преди да тръгнеш да се изкачваш

нагоре, се приближаваш до водопада, шумът от който кънти навсякъде наоколо. И отново не откриваш и най-малката следа от него. Връщаш се до мястото, откъдето започва пътеката.

— Трябва да се е покатерил точно оттук, няма как да мине от друго място и сигурно се лута някъде около лагуната — казваш убедено, но тонът ти по-скоро изразява надежда.

Тръгвате да изкачвате с бърза крачка тесния стръмен път между дърветата. Ти не преставаш да викаш името на сина си, името на Силвио, което сега звучи от устата ти с болезнено треперещ глас.

Пътеката е чиста от треви и ниски храсти, което потвърждава, че през сезона на многолюдните излети е много използвана и ти вървиш по нея, опитвайки се да разсееш тревогата си с мисълта, че това е пътят, по който е минал Силвио, защото си спомняш, че когато се приближихте до водопада, той го погледна с голямо любопитство и ти му обясни откъде идва.

При връщането си от горичката, след като е намерил туристическия си бастун, сигурно без да обърне внимание, се е отклонил от тесния проход покрай отводнителния канал, за да продължи по лесната за разпознаване пътека, която без съмнение прилича на алея между дърветата, една от алеите, които Силвио толкова обича да съзерцава на илюстрациите в книгите с приказки, опитвайки се да си представи накъде водят.

— Като е стигнал горе, сигурно малко се е объркал, но бързо ще го намерим — уверяваш убедено поради обзелото те чувство на силна надежда и успокоен след гневното пререкание с Карла.

Тя не отговаря и продължавате да се изкачвате по стръмнината, която накрая свършва в края на огромната падина, в която се събират водите на лагуната само на няколко метра от брега ѝ. Но и тук не се вижда никой. Отново извикваш името на сина си и отново не получаваш отговор. Разменяш тревожен поглед с Карла.

— Ако се е изкачил насам, мисля, че сигурно щеше да чуе виковете ти още когато го повика за първи път — отбелязва кротко Карла, изричайки онова, което ти не бе посмял да си помислиш, докато изкачвахте последната част от пътеката.

— Може да се е заблудил още долу, близо до горичката, да не е тръгнал в тази посока, а да е поел напосоки през падината и после да

се е изгубил по хълмовете — размишляваш ти, опитвайки се да запазиш спокойствие.

Отклоняваш идеята, че е паднал във водата, макар че Силвио е добър плувец, колкото и раницата да се явява като пречка. Освен това в реката има само едно или две по-дълбоки места и той не би имал проблем да се измъкне от което и да е друго място. Отсъствието му обаче започва да придобива драматичен аспект, защото вече става късно, а не е лято и към осем ще бъде тъмно. Чудиш се какво да правиш.

28.

Отново се затичваш към пътя покрай отводнителния канал, викайки високо името на сина си. Когато стигаш до горичката, мястото ти се струва още по-самотно с приближаването на здрача, който сгъстява сенките под дърветата и бледо озарява върховете на хълмовете. Карла бързо те настига.

— Трябва да потърсим помощ, Даниел — предлага.

Поглеждаш я объркан.

— Само ние двамата няма да успеем да го намерим, трябва да уведомим жандармерията, необходими са повече хора за претърсване на района — настоява тя.

Опитваш се да потърсиш помощ по мобилния телефон, но накрая решаващ, че решаващо ще е физическото присъствие:

— Трябва случаят лично да бъде докладван, отивай в най-близкото управление, за да съобщиш за случилото се — молиш ти Карла. — Аз оставам тук, ще продължа да обикалям, да го търся. Дръж ме в течение.

Докато тя се изкачва по хълма, за да стигне до колата си, ти отново тръгваш навътре по брега край реката, опитвайки се да намериш следи, проходи между скалите, пукнатини, скрити места на все по-угасващата дневна светлина. Преди окончателно да се стъмни, ти се връщаш при отводнителния канал и отново се изкачваш по наклона, за да очакваш вести в близост до лагуната. В небето, в което синьото вече почти не личи, малко по малко започват да се появяват звездите и въпреки че по обяд беше почти горещо, сега става все по-хладно. Обличаш пуловера си с дълги ръкави, който носиш в раницата заедно с още един за Силвио, върху него отново слагаш ловджийското яке и мислиш как сега синът ти някъде сигурно потръпва от хлад недалеч от тук, трудно откриваем сред околните на лагуната хълмове, където вероятно се е изгубил при неориентираното си ходене.

Отново те обзема желанието да бъдеш оптимист, опитваш се да си представиш, че това изчезване се дължи на случайно стечение на не

непременно печални обстоятелства. Без съмнение това момче с ограничени умствени и физически способности, поело вероятно по най-невероятния маршрут е живо и здраво и твоя бе грешката, че го пусна да слезе само.

Почти час по-късно, когато около теб навсякъде се е спуснал мрак, те стряска телефонен звън: Карла най-после успяла да намери жандармерийското управление, отговарящо за този район. Казаха й, че вече нищо не може да се направи, че ще дойдат утре рано сутринта. Ти не знаеш какво да отговориш.

— Аз веднага се връщам там — допълва Карла.

Пристига след час и бавното приближаване на светлините на фаровете на колата й придава на пейзажа светлосенки, които са в съзвучие с кошмара, който изживяваш. Карла те пита искаш ли да се върнеш да преспнеш в селото и да си починеш, защото утре денят ще бъде много неспокоен, но ти й отговаряш, че нямаш намерение да мърдаш от тук.

— Така си и мислех — възкликва тя. — Донесох сандвичи, няколко бири, вода, йогурт, ябълки, тоалетна хартия.

Казваш й, че изобщо не ти е до ядене, но тя настоява най-малкото да пийнеш нещо, да сложиш нещо в стомаха. Беше донесла и две одеяла, които взела от една от странноприемниците в селото.

— Няма да можем да спим удобно тази нощ, но поне няма да ни е студено — отбелязва тя.

Внезапно ти хрумва мисълта, че разпиляната Карла се показва също толкова предвидлива колкото и Тере и не възразяваш, тихомълком отхапваш от един от сандвичите, изпиваш една бира, чийто вкус ти се струва странен, сякаш не твоята уста я гълта, сякаш отчаянието ти е изтръгнало от тебе двамата Даниеловци, превръщайки ги в зли духове и прогонвайки ги извън колата, в която седите Карла и ти в мрака под обсипаното със звезди небе. И това твое тяло, седнало на мястото до това на водача, е друго, чуждо тяло с различни сетива от обикновените, с небце, което бирата дразни, със зъби, които трудно отхапват, с мозък, в който мислите и чувствата безредно се преплитат.

Приключват с бързото хапване и Карла се опитва да те успокои:

— Онези от жандармерията бяха много любезни с мен, стори ми се съвсем разумно онова, което ми казаха, че нощем търсенето не може

да даде и минимална гаранция за успех, но ме увериха, че утре рано сутринта ще бъдат тук с двойка кучета следотърсачи.

Поглежда те със съкрушен вид:

— Казаха, че ще дойде и водолаз, за да провери реката. Тя излъчва известна чистосърдечна благосклонност, откриваш, че приема присърце съдбата на Силвио, дълбоко в себе си изпитваш удовлетворение от радостта на сина си, когато я видя да идва, от целувките при срещата им, но пък не усещаш благодарност за действията ѝ, за усилията ѝ, защото макар и гневът ти да се бе поуталожил, искаш да се дистанцираш от нея, да попречиш този епизод да се превърне в повод за ново обвързване между вас и затова, усещайки, че тя има намерение да продължите да си бърбите, ѝ казваш, че предпочиташ да не разговаряте, че си много уморен, че усещаш главата си замаяна.

Карла, която бе заредила резервоара на колата си по време на краткото си пътуване до жандармерийското управление, не е загасила двигателя, за да може парното да загрява купето, не е загасила и фаровете, които евентуално биха могли да послужат за ориентир на изгубилото се момче. Беше пуснала музика по радиото, която леко заглушава бръмченето на мотора, като един друг оттенък на кошмара.

Останахте известно време мълчаливи, а после ти излизаш от колата с фенерчето в ръка, за да направиш една последна обиколка.

— Даниел, стига вече, по това време няма да го намериш — казва Карла.

Не ѝ отговаряш, обикаляш покрай брега, съзерцаваш отражението на непрекъснато появяващи се нови звезди във водното огледало, накрая се доближаваш до едни гъсти храсти, уринираш, поглеждаш небето, което спусналият се над цялата тази самота мрак прави като че ли по-ярко въпреки преобладаващата чернота.

Облегалките на предните седалки може да се спускат назад, така че с тях, заедно със задните, е възможно да се направи един вид неудобно легло. Карла загасва двигателя, слага пътната си чанта под главата си вместо възглавница, а ти раницата си, настанявате се на това импровизирано легло, покривате се с одеялата, а ти оставяш фенера в пространството над главата си.

Споменът за последния път, когато Карла и ти споделихте едно легло, те дразни, защото е един от решителните епизоди, принудил те

да предприемеш днешното пътуване, друг удар, променил хода на живота ти и дошъл да сложи своя отпечатък на тази спрала в нощта на този самотен хълм кола.

Сега неизбежно мислено ще резюмираш случилото се този следобед и отново ще почувстваш угризения. Присъствието на Карла те обърка толкова много, че ти изобщо не съобрази, че Силвио ще трябва да извърви труден за него път далеч от погледа ти. Преходът от мястото, на което бяхте, до горичката не е толкова дълъг, изминава се за няколко минути, но очевидно клетият Силвио се е объркал.

Изгубил се е заради решението ти да го оставиш да слезе сам, заради твоята непредвидливост, заради липсата на твоята защита, на вниманието ти. Сякаш отношението ти към него бе останало същото както в продължение на дълги години преди злополуката с Тере. Сякаш нищо не те засягаше, сякаш намеренията ти действително са били да се загуби, да изчезне един път завинаги, мислиш си ти. Тъй като случилото се сега, месец след смъртта на Тере, е сигурен тест за това. Тере почина, а четири седмици след смъртта ѝ ти загуби Силвио. Сякаш някъде дълбоко в теб гореше скрито желание това да се случи.

След раждането му, когато разбра проблема, ти, съвсем обезсърчен, започна внимателно да следиш развитието му, защото изобщо не забелязваше подобренията, които Тере смяташе за важни и непреходни.

„Приятно е да го гледаш как се подобрява — ти повтаряше често тя, — всичко е въпрос на възпитание, на постоянни грижи. Той трябва да бъде подпомаган, стимулиран“.

Въпреки всичко според теб детето, чиято недоразвита глава и изражението на лицето му показваха по безспорен начин състоянието му, говореше неразбираемо, движеше се непохватно и дори трудно и ти не беше способен да оцениш нито едно от онези чудотворни промени, които Тере с радост повтаряше в разговорите ви, най-вече в леглото.

По онова време между Тере и теб все още съществуваше плътската близост, макар и вече не толкова активна както преди, защото Силвио поглъщаше без мярка вниманието ѝ и сякаш голяма част от енергията, която някога влагаше в горещите ви прегръдки, сега изразходваше в постоянното внимание към този, който в твоите очи беше единствено „клетият идиот“, израз, който никога не се осмели да произнесеш на глас.

Една нощ Тере ти каза, че един от специалистите ѝ препоръчал да увеличите броя на семейството.

„Казва, че за успешното развитие на Силвио много ще помогне едно братче, как ти се струва?“

Ти отговори, че точно в този момент не можеш да прецениш дали ще е така, че ще помислиш по-късно, но и тогава беше съвсем наясно, че не си склонен да приемеш подобно мнение, тъй като появата в живота ти на този инвалид бе отнела желанието ти някога отново да станеш баща. От този момент нататък ти взе мерки да се предпазвате при сексуалните си контакти, а тъй като Тере продължаваше да настоява Силвио да си има братче и ти не можеше да ѝ имаш вяра, че няма да се възползва от всяка възможност това да стане, реши да прибегнеш, без да ѝ кажеш нищо, към най-обикновената хирургическа намеса, за да избегнеш, от твоя страна, да се получи това толкова желано от нея зачеване и скоро след това започнахте да се любите, без да взимате каквито и да е предпазни мерки. Тере се почувства безкрайно разочарована от стерилността си, но грижите за Силвио не ѝ позволиха това разочарование да прерасне в сериозна душевна травма.

Колкото до теб, присъствието на този неоправдал надеждите ти син, се явяваше като основен смущаващ елемент в моментите, в които ти пожелаваше интимна близост с Тере и влюбеният ти поглед, вперен изключително в нея по време на страстните ви прегръдки в онзи ваш Едем, започна постепенно да губи блясъка си.

С появата на Силвио старите ви навици да ходите всяка седмица на кино, на театър или на концерт станаха доста по-редки, въпреки че Тере бе намерила една жена, опитна в гледането на подобни деца, която да се грижи за него, докато сте извън къщи. Секнаха обаче пътуванията, които в началото на одобряването ви тя толкова внимателно и подробно планираше.

Появата на Силвио ви принуди да превърнете всички вечери в домашни седенки, в центъра на които бе първо бебешкото кошче, после неизменната бебешка кошара в непосредствена близост до вас, след това поотрасналото момченце, драскащо с боички, където му падне, играещо си с някоя механична играчка или разглеждайки картинките на книжка с приказки, или гледайки телевизия неотлъчно до вас.

Тере, която след раждането на детето, използваше всяка възможност да стимулира петте му сетива — цветовете и форми; аромати и домашни или природни миризми; музикални тонови и различни звуци; вкусове от всякакъв вид; ласки и милувки; докосвания с различни тъкани и текстилни материи — беше си поставила и целта да събуди въображението му като му разказва приказки още преди детето да покаже каквито и да е признаци, че разбира какво му се говори.

Едновременно с това Силвио растеше. Тере, която бе организирала ежедневието си така, че да може да отделя за сина си възможно най-много време, започна да му чете и да му разказва безброй истории и приказки. Междувременно ти отново препрочиташе онези научнофантастични романи, които толкова ти харесваха през младежките години или биографиите на известни личности, които силно те впечатляваха, защото историята на една личност обикновено ни показва това, което представляваме, въпреки че е трудно някой да предвиди съдбата ни и неочакваните причини, които обикновено се намесват и променят посоката и смисъла на живота ни.

А сега си тук, в нощта, която все повече сгъстява мрака, под обсипаното с безброй мигащи звезди небе, които ти говорят на един вечен език и ти обясняват преходността на битието ни. Съществена част от това кратко, незначително, време, което ти се е паднало да изживееш, го бе прахосал за прояви на жалка непочтеност, потъпка онова толкова трудно за постигане щастие, за което Тере често ти споменаваше и неудачата ти се породила от неразбирането, че Силвио е част от това щастие, както такава част беше и заминаването на Тере за Съединените щати и раздялата, на която ти се противопостави с толкова злост.

Беше смятал, че щастието се състои само от хубави, красиви, перфектни, чудесни неща. Какъв глупак! Вярваше в щастието, за което се разказва в приказките за феи или в скучните телевизионни сериали, щастие, както си го представят децата или хората, неспособни да си представят противоречивата сложност на реалността. Истинското щастие обаче се състои от комбинация на елементи, сред които преобладават приятните изживявания, но в никакъв случай не липсват и неприятните, включително болезнените, а за да го постигнеш, трябва

да полагаш усилия, тъпчо, трябва непрекъснато да полагаш усилия, да си налагаш лишения.

Нищо хубаво не се получава даром и най-вече щастието, глупако.

29.

За да видиш блясъка на звездите, трябва силно да изпънеш назад глава, защото задната част на колата е под гъстите клони на дърветата. Нощта вече се е спуснала без определени граници, обгърнала ви е здраво с тъмната си плътност. Карла спи плътно завита в одеялото си и ти чуваш близкото ѝ равномерно дишане.

Когато Силвио се роди, Карла вече беше в Лос Анджелис с Джон и очевидно нещата с кинематографичната им дейност вървяха добре. Ти не знаеше никакви подробности за тях, въпреки че понякога Тере получаваше писма. Така до теб достигаха откъслечни новини, че снимат документален филм в Амазонка или в Казахстан, или на остров Паскуа, винаги на екзотични места, което караше Тере да се смее и да коментира, че сестра ѝ най-накрая е постигнала детската си мечта да прелита като птица от едно живописно място на друго по широкия свят, без никъде да се установява за постоянно.

Не я видяхте дълги години, защото от Съединените щати се прехвърли не другаде, а в Австралия и много по-рядко получаваше вести от нея. Но един ден тя се появи внезапно в дома ви толкова необикновена в държането си, колкото и грижливо гримирана. Изглежда бе прекъснала връзката си с Джон и бе в процес на подготовка да отиде да снима в Мароко. Преди това обаче решила да види племенника си и да прекара няколко дни с вас. Беше все така стройна и привлекателна както на времето, когато се запозна с нея. Къщата беше достатъчно голяма и Тере веднага я настани в една от стаите.

Тогава Силвио току-що бе навършил седем години и Карла, която бе в течение на проблемите на детето, го прегърна с изблици на радост, приласкавайки го нежно, но не пропусна да изкаже пред вас и съжалението си за състоянието му. Карла не се задържа много къщи, въдушевно отделяше много време за възстановяване на връзките си със старите приятели от нощните скитания, но следобед обикновено правеше известно време компания на Тере и на Силвио,

преди момчето да отиде да си легне. Харесваше ѝ да си бърби и да си играе с него, да му показва снимки от екзотичните места, на които е била, да му разказва истории за странни животни или приказни същества.

Един от тези следобеди на Тере ѝ се наложи да се прибере покъсно къщи и ти трябваше да побърбиш с балдъза си, нещо, което обикновено не правеше, защото разговорите с нея силно те объркваха поради манията ѝ непрекъснато да спори и да демонстрира несъгласие с всичко традиционно.

Силвио доста ловко управляваше компютърните игри и сега заедно с Карла двамата прекараха дълго време погълнати от една мелодраматична галактическа битка. Когато свършиха, Карла даде на момчето да вечеря, после го заведе да си легне и след това отново дойде при тебе.

„Сега въпреки всичко детето е истинска скъпоценност и ще ни е много мъчно, ако го загубим. Жалко, че изследванията не показаха проблема му“, каза.

Думите ѝ те изненадаха, но не вдигна поглед от вестника, който четеше.

„За какви изследвания говориш?“, попита ти след като умът ти предъвка казаното.

Карла те погледна непринудено сякаш ставаше дума за нещо много добре известно.

„Пробите за установяване на синдрома, човече“, уточни тя.

Погледна я, без да кажеш нищо, вперил поглед право в очите ѝ, с вид, очакващ още обяснения.

„Когато Тере ми съобщи, че е бременна, я посъветвах да бъде много внимателна, да си направи необходимите изследвания, а тя ми отговори да не се притеснявам, ще ги направи, но изглежда, е станала някаква грешка в лабораторията“.

Не разбра нищо от това, което Карла ти говореше.

„Вече не си спомням за какви анализи, нито за какви изследвания е ставало дума, нито пък защо е трябвало да ги прави“, каза ти.

В поведението на Карла тогава ти забеляза известно подозрение, сякаш внезапно си бе дала сметка, че е изрекла нещо не на място или е била нетактична.

„Всичко това вече няма никакво значение — отвърна, — да го оставим настрана, станалото станало, нещата са такива, каквито са, а освен това детето е много гальовно и от ден на ден проявява все по-голяма сръчност“.

Но у теб се бе събудило възискателно любопитство, свързано с поведението на Тере веднага след раждането на детето, известна липса на изненада без видима проява на нормалното в такива случаи огорчение, поведение, оставило дълбока следа в паметта ти.

„Не може да го оставим настрана, бъди така добра да ми обясниш, не ме карай да чакам Тере да се върне, за да питам нея“.

Подозрителното поведение на Карла бе станало очевидно.

„Нима тя никога не ти го е казвала?“, попита.

„Могла ли да знам какво е трябвало да ми каже?“ „За анализите, за изследванията“.

Ти започна да губиш търпение.

„Подиграваш ли се с мен? Ще ми обясниш ли най-накрая за какви анализи говориш, за какви проклети изследвания?“

Тогаваш се появи онази Карла, за която предпазливостта и дипломатичността очевидно са част от света на лицемерното поведение.

„Нима не знаеш, че Тере и аз имаме братовчед в Барселона със същия проблем? Възможно ли е Тере да не ти го е казвала?“ Още повече за това, което наричат транслокация^[1].

Разбира се, че това нищо не ти говореше, но информацията ти се стори толкова важна, че предпочете Карла да не си даде сметка и да му обърне внимание. С тези роднини на Тере и Карла, които живеяха в Барселона, не поддържахте друга връзка освен размяна на поздравления за Коледа. Но никой от тази фамилия, присъствал на сватбата ви, не бе проявил същите като Силвио недостатъци, а Тере никога не ти бе споменавала за съществуването на братовчед с подобен от раждане проблем.

„А, това ли било — възкликна предпазливият, зловният Даниел, въпреки силното възмущение, което ти причини новината — бях го забравил след толкова много време“.

Разтвори отново вестника, за да се престориш, че ще продължиш да го четеш.

„Имаш право — продължи ти, — сигурно е станала някаква грешка, но оттогава изтече много вода и нещата са такива, каквито са, както ти добре го каза“.

И все пак, онзи гняв, който понякога замъглява разсъдъка ти и който така ужасно обърква духа ти, забушува в теб, когато Тере се прибра. Карла бе излязла да се види с приятелите си. Тере отиде да види Силвио, който спеше в стаята си, после дойде в хола и те попита искаш ли да вечеряш.

Този момент се е запечатал в съзнанието ти като желана раздяла с Тере, защото според теб поведението ѝ означаваше окончателно предателство, което в никакъв случай не може да бъде извинено. Лошият Даниел те бе обсебил напълно, изпълнен със злоба.

„Нямам никакво желание за ядене, сестра ти вече ме нахрани достатъчно, като ми каза за изследванията, които си правила при бременността ти със Силвио.“

„Какви изследвания?“, попита Тере, без да разбира.

„Тези, които, изглежда, си поискала да ти направят, за да разбереш дали детето, което очакваш, ще се роди с генетични деформации като онзи твой братовчед, за когото никога не си ми споменавала.“

Беше те обзела такава злоба, че дори не повиши глас. Гневът със страшна сила вибрираше в най-скритите и в най-видимите части на тяло ти и нямаше нужда от друго поле за изява. Беше като усещане даващо пълно спокойствие посред болката, вълнение без никаква проява на емоция.

Тере застана неподвижна пред теб, погледна те с отворена уста, неспособна да ти отговори.

„Или не си се подлагала на никакви изследвания и само си ги измислила, за да се отървеш от настояванията на сестра ти?“

Ако гневът и омразата не ти бяха дошли в повече, Тере сигурно би изпитала състрадание към теб, защото цялото ѝ държане излъчваше беззащитност и смущение. Отпусна се тежко в един фотьойл и заплака с отчаяние, което би трогнало всеки друг освен тебе, преизпълнения със злопаметна горчивина Даниел.

Остави я да плаче, без да кажеш нищо, непоколебим. Сълзите се стичаха по лицето, по ръцете ѝ.

„И през ум не ми е минало, че детето ще се роди така, кълна ти се, Даниел, това няма причина да е наследствено.“

„Да, но дори и сестра ти те е предупредила какво трябва да направиш, дори сестра ти е знаела за съществуващия риск.“

Сълзите продължаваха да се стичат от зачервените ѝ очи, а от носа ѝ обилно потече секретът, който обичайно придружава силния плач, но подобни прояви на слабост и мъка не предизвикаха съчувствие, а още по-силна неприязън у теб.

„Бях убедена, че ще бъде нормално дете, също както всичките ми останали братовчеди, общо седем на брой. Само един от тях се роди с такъв проблем. Бях сигурна, мислех, че мене съдбата със сигурност ще ме пощади.“

Този следобед ти също бе сигурен, че тръгвайки по пътя към водопада, за да се изкачиш до лагуната, ще намериш Силвио някъде наоколо, мислиш си сега, осъзнал вече реалната възможност човек да изгуби разсъдъка си, когато усети нещо лошо да се случва.

Сега би могъл справедливо да съдиш Тере: онази винаги ентузиазирана, организирана, предвидлива Тере, но която не бе успяла да прикрие слабата си страна, дълбокия несъизмерим страх, който сигурно с години е таила в себе си заради роднинската връзка с онзи нещастен братовчед, носещ ужасните белези на наследствеността. Тогава обаче ти се отнесе с нея без никаква милост, с презрение, а гневът ти бликаше от всяка твоя дума.

„Това е пълна глупост, няма никакъв смисъл, абсурдно е: колкото и незначителни да са били вероятностите нещата да се случат така и детето да се роди дефектно подобно на онзи твой братовчед.“

Сгуши се пред теб, съвсем близо, със зачервени очи, с течащ нос, с потекли по устните ѝ сополи. Ти обаче не ѝ позволи да се облегне на коленете ти.

„Кълна ти се, бях убедена, че това няма да се случи, Даниел, ти си здрав, аз съм здрава, защо и детето да не се роди толкова здраво колкото ти и аз, тази увереност, тази надежда ме заслепи.“

Въпреки че виждаше как мъката я разкъсва, ти остана напълно безчувствен.

„Това, което ми причини няма име. Първо забременя, без да го споделиш с мен, а на всичкото отгоре, знаейки за съществуващия риск, не си направи необходимите медицински изследвания.“

Тере хлипаше с наведена глава, сякаш се молеше.

„Не си ми и споменавала, че имаш братовчед с такъв проблем, скри от мен измета на фамилията ти.“

Вдигна поглед, изпълнен с всичкото отчаяние на света, с истинския израз на мъката.

„Не съм искала да крия нищо от теб, но това е нещо, за което изобщо не исках да мисля, Даниел, трябва да го разбереш и да ми простиш.“

Тогава ти ѝ припомни нещо, което самата тя ти беше казала години преди това, когато правеше опити да се одобрите, да получиш прошката ѝ след американската история:

„Един ден, преди доста време, ти ми заяви, че има действия, които дори и да могат да бъдат извинени, оставят следа завинаги, а това твоё поведение нито може да бъде извинено, нито забравено“.

Тя отново силно зариде, попиваше сълзите с полата си, но ти дори и не погледна краката ѝ, за да не смутиш злобата си със странични чувства.

„Предостатъчно станаха поредните ти прояви на нелоялност, дойде ми до гуша, разпореждала си се с важни неща в живота ми без мое знание, крила си от мен абсолютно значими събития, които е трябвало да зная, постъпила си крайно безотговорно, като не си предвидила какво дете ще родиш.“

Хлипаше кършейки ръце.

„Не съм си го и помисляла, кълна ти се, не съм си го и помисляла, бях сигурна, че ще бъде нормално дете, както всички останали нормални братовчеди. А изпитвах и ужас при мисълта, че може да не е така, не знаех дали ще намеря смелост да го махна.“

Ти отиде в спалнята ви, сложи в един куфар пижамата си, несесера с тоалетните принадлежности, отиде да прекараш нощта в хотел, но не успя да заспиш, непрекъснато мислеше за тази струваща ти се толкова оскърбителна история, стараяше да изтриеш от съзнанието си образа на нежната, грижовна, любвеобилна Тере, за да го заместиш с този на една зловеца лицемерка.

Възродиха се и отдавнашните ти изблици на ревност, стигна до убедеността, че старата история с Лари е била истина, че клетвите ѝ за любов в писмата ѝ са били само комедия, че се бе омъжила за теб с

увереността, че може да те манипулира, както й хрумне, подобно на манекен, но в случая със Силвио хитростта й с нищо не й помогна.

---

[1] Транслокация — необичайно преустройство на хромозомите в случай на възникнала размяна по време на образуването на яйцеклетката или сперматозоидите, както и по време на оплождането, или е унаследена променена хромозомна организация от майката, или от бащата. — Б.пр. ↑

30.

Измина доста време и докато Карла все още спи, ти не можеш да се измъкнеш от плетеницата трудно проходимы стръмни пътеки в живота ти. Сега преплетените линии леко потрепват, правят зигзаг, навлизат в неясни пространства, докато продължават вечно колебливия си маршрут.

Ти беше дал под наем стария си апартамент, който вече бе изплатил и реши да предупредиш наемателя, че сега ти е необходим на теб, а той да си потърси друг. Искаше да се махнеш от наследствената къща на Тере, да сложиш край на съжителството ви. Използвайки един момент, в който знаеше, че няма да е там, ти отиде да си вземеш дрехи, два куфара, всичко необходимо за дълго пребиваване извън къщи, отнесе го в хотела.

Измина може би повече от седмица, а онези двама добре познати на теб Даниеловци продължаваха да са в непрекъснат конфликт. Непреклонният и гневен Даниел искаше да изостави завинаги Тере и детето, а Даниел добронамереният се бореше с угризенията след бягството ти от на семейния дом. Въпреки че Силвио не стоеше непрекъснато в центъра на безсъниците ти, както при Тере, в края на краищата това беззащитно, любвеобилно, прегръщащо нежно и безкрайно доверчиво недъгаво дете завинаги щеше да остане твой син. Не можеше обаче да заличиш от съзнанието си образа на жена си, лицемерната вещица.

Продължи да се виждаш с Жизела, макар и да бе почти загърбил бившите ви сексуални връзки. Един ден я покани да поговорите за терзанията ти. Жизела те изслуша внимателно, но не одобри твоите категорични упреци спрямо Тере. В големите ѝ кестеняви очи блестеше симпатия, но думите ѝ прозвучаха категорично в подкрепа на жена ти:

„Виж, Даниел, децата са наша плът и кръв и това, че не е споделила с теб, е нещо относително. Каквото и да се случи с теб, тя винаги ще бъде негова майка. На мен никога не ми е хрумвало да имам

собствено дете, но дори и да е имало такъв момент, не бих го доверила на човека до мен.“

Ти прие тези думи без възражения и без да изразиш аргументите си в полза на общите интереси, на семейния живот, въпреки че в такъв случай решенията трябва да се взимат с общо съгласие, защото искаше да наблегнеш на недъга на Силвио като следствие на фамилната обремененост на Тере, на безотговорността ѝ да не се подложи на изследвания, които в нейния случай са били крайно необходими.

„Разбирам, че си ѝ сърдит, защото не си е направила тези изследвания, според чиито резултати бихте могли да решите дали да направи аборт, или ни, но на мен ми е напълно ясно, че тогава тя е била напълно обърквана, надявала се е всичко да е наред, всички поне веднъж изпадаме в плен на подобни илюзии, англосаксонците го наричат *wishful thinking*.“

„Недей обаче да ме убеждаваш да ѝ простя, че никога не ми е споменавала за съществуването на този неин недъгав братовчед.“

„Сигурно не го е направила нарочно. Не е искала да мисли за това, било е блокирано в съзнанието ѝ, както ти е казала, вярвам, че тук не те е излъгала.“

После разговорът тръгна в посока за съдбата на деца като Силвио. Жизела имаше категорично становище:

„Даниел, ти винаги си ми правил впечатление на добър човек. Би ли ми казал какво имаш против тях?“

Отговорът ти бе доста рязък:

„Те са отклонение от законите на природата, в нейна тежест са“.

Може би, отричайки правото на съществуване на тези същества, част от които бе и синът ти, ти смяташе, че озлоблението ти ще изкриви образа на Тере и ще го направи още по-раним.

„Как можеш да мислиш така? — възрази спонтанно притеснена Жизела. — Това твоето си е чист нацизъм, ужасен расизъм! Нима имат право да живеят единствено напълно нормалните човешки същества? Трябва ли отхвърляме всички, които имат вродени недостатъци? Ти смахнал ли си се, или какво?“

На тези въпроси ти не се осмели да отговориш.

„Даниел, аз вярвам, че хората с този синдром, както и другите с подобни проблеми, просто ни допълват, показват ни колко крехка е природата ни, колко всички ние сме уязвими и раними.“

Ти продължаваше да мълчиш, а тя продължаваше да говори:

„Синът ти е един от нас, не е извадил късмет в генетичната лотария, но това не го лишава от правата, които му се полагат, не го прави по-нисш като човек, а ти би трябвало да се грижиш повече за него и да полагаш старание да се развива добре, също както съпругата ти го прави.“

Тонът на гласа ѝ ставаше все по-категоричен:

„Даниел, мисля, че не е трябвало да си тръгваш от вкъщи, че не бива да изоставяш това дете, че е грешка да я оставяш сама.“

Почувства се много объркан.

„Напоследък почти не общувах с нея, разбираш ли? Спомняш ли си колко бях влюбен? Сега обаче почти не се любим, а когато го правим, е въпрос на рутина, нашето се превърна в истинско бедствие“, обясни ти.

„Отнасяй се с тях както подобава, не трябва да постъпваш по друг начин, ако си човекът, за който те смятам, не бива да изоставяш това дете, нито пък жена си, която полага толкова много усилия да му помага.“

Ти се опита да приемеш думите ѝ шеговито.

„Не съм си и представял, че някой толкова хедонистичен като теб ще изповядва толкова строги принципи по отношение на семейния живот“, каза не без известна злонамереност.

„Харесва ми да правя любов и не спазвам никакви условности на този терен, но едно нещо е сексът, при който можем да правим всичко, каквото ни хрумне, без да навредим на никого, друго е философията за доброто и злото, за морала и човешкото поведение, където правилата са съвсем строги. Ти за какъв се мислиш?“

Няколко дни ти мисли по въпроса и накрая се прибра вкъщи. Доброжелателният Даниел се развълнува, откривайки у малкия Силвио жестове и думи на радост при появата ти. Дотича при теб, прегърна те, викайки „тате, тате“, като че ли идването ти бе като чудо, възбудено ти заразправя нещо, което бе грабнало вниманието му. Тере не каза и дума, сякаш изобщо не бе напускал семейния дом. Ти отново се настани в съпружеската спалня.

Тази, която не те остави на мира, беше Карла. В първия момент, в който Тере бе извън вкъщи, тя те упрекна за поведението ти:

„Колко умело го скри от мен, а след това си го изкара на сестра ми. Знай обаче, че никак не е честно“.

„Ти не се меси в отношенията между Тере и мен“.

„Меся се в това, което ме засяга, яд ме е, като гледам как се държиш със сестра ми, неприятно ми е хладното ти поведение към детето. Преди още да узнаеш истината, ти живееше тук като на пансион.“

„Добра реч за персона не виждала с години лицето на сестра си и на това племенника си, който така пламенно защитава сега“, отвърна ти.

Накрая дойде времето Карла да замине за Мароко и теб вече престана да те преследва втрещеният ѝ поглед, когато се засичахте вкъщи в редките моменти, които ти посвещаваше на Силвио, който с нетърпение очакваше да те види и да те заговори със затрудненото си произношение.

И така, ти взе решение да не изоставяш Тере и детето, но и да започнеш по-независим начин на живот. Намери за уместно да разпределиш работата си между испанската лаборатория и централата в Германия. Пригответи се за първото пребиваване там за срок от три месеца. Когато го съобщи на Тере, тя остана равнодушна и прие вестта, без да изказва мнение.

„Ще трябва да предупредим домашната помощница да е вкъщи, когато ти си навън“, каза ти, а Тере те погледна мълчаливо така, сякаш този проблем изобщо не те засяга.

Сбогува се с Жизела с обяд, който завърши в леглото ѝ, и въпреки изминалите години след като прекъснахте връзката си, ти се наслади на запазилото свежестта си нейно жизнено тяло и се увери, че не е изгубила нищо от любовната си изобретателност.

С това първо пребиваване в централата в Германия ти започна различен стил на живот. Дори и през ваканциите за дълго не се виждаше с Тере и със Силвио, защото тя настояваше той да участва в извънучилищни занимания сред природата и в някои по-отдалечени специализирани центрове и винаги гледаше да е някъде наблизо, за да може често да го посещава. Прие без възражения ти самостоятелно да организираш времето си за почивка, да пътуваш до живописни или пустинни места като тези, които посещавахте заедно преди Силвио да

се роди и след прекратяване на брачните ви отношения след болезнената новина за уврежданията на детето.

От друга страна, в града на германската централа ти поднови приятелството си Лени, вече омъжена за един веселяк. Представиха те на други приятели, между които и Хелга, физичка, университетска преподавателка, загубила наскоро съпруга си, нямаща нищо напротив да бъде утешена, което ти реши да направиш на драго сърце.

Хелга споделяше много от твоите предпочитания, през брачния си живот сигурно бе преминала през горчиви моменти, както ти и Тере и макар че почти нищо не си споделихте един на друг, разочароващият опит, който имахте, придаде на връзката ви оттенък на силно приятелство, така че при третото ти пребиваване в Германия, година и половина след първото, компанията на Хелга ти стана изключително приятна. Очевидното ѝ намерение да превърне връзката ви в постоянна те накара да се замислиш над възможността да се разведеш с Тере и да се установиш за постоянно в Германия. Това би означавало рязко да промениш начина си на живот, да се опиташ да се устремим към други хоризонти, различни от тези, постигнати по време на съжителството ти с Тере, от което се разочарова.

Но пък и не беше толкова влюбен в Хелга. Затова въпреки всичко благочестивият Даниел в теб не можа да се реши да напусне семейството си и най-вече Силвио, чието незнайно местонахождение сега те кара да стоиш буден и който радостно те посрещаше, когато ти се прибираще вкъщи. Не би могъл да го изоставиш завинаги без да се почувстваш пълен негодник.

Припомни си и предупрежденията на Жизела по отношение на опасностите от сантиментални усложнения, а ти беше на мнение, че макар любовната страст да обогатява и да кара да гори вътре в нас онзи огън, който бихме могли да наречем божествен, нежеланите отклонения от тази страст могат да ни причинят нещастие, което не би застигнало онези, които никога не са преживявали отчуждението на двама влюбени.

Времето не спира своя ход и само преди две години, точно когато ти се подготвяше за поредното заминаване в централата, в която вече заемаше доста висока длъжност, Карла, тази Карла, която сега спи дълбоко до теб, сякаш се намира в най-удобното от всички легла,

отново се появи в живота ти след едно дълго отсъствие, този път с други планове за бъдещето.

Сигурно се бе върнала преди известно време и е идвала да види Тере и Силвио, но Тере не ти бе споменала нищо за това, а и ти не я бе виждал вкъщи, защото не живееше там.

Беше една съботна вечер и ти честваше успешното приключване на една спогодба, заради която в Мадрид бяха дошли германски колеги. След вечерята с тях и с някои колеги от лабораторията, отидохте в бар, за да изпиете още по едно питие. С вас беше и Жизела и ти танцува с нея. Не бе го правил от години и сега сякаш изглеждаше невъзможно, че се случва. Но атмосферата в заведението бе отпускателна, приятна, някой припомни минали събития и в този бар в Ел Ретиро^[1] ти и Жизела бяхте притиснали тела. Докато танцувахте, тя ти говореше за плановете си, за евентуалното си заминаване с някого за Сицилия, вероятно с някой от членовете на частния ѝ харем, а ти я упрекваше шеговито за ненаситната ѝ жажда за празнуване.

„Не се подигравай — рече Жизела и в очите ѝ проблесна нежен намек, — това е момче, което много ми харесва, и няма да се учудя, ако приключи с харема и се посветя само на него“.

След като музикалната пиеса приключи и вие се върнахте на масата си, неспособен все още да отговориш на изненадващото признание на Жизела, видя Карла, седнала малко по-встрани, в компанията на друга жена и двама мъже. Тя ти направи знак с ръка да се приближиш. Току-що се била върнала в Испания, побърза да те уведоми. Придружаващите я били един продуцент, съпругата му и още един професионалист от екипа, с който в момента работи. Една мимолетна среща, която не би трябвало да доведе до никакви последствия, но на сбогуване Карла ти каза, че иска да поговори с теб за Тере и ти даде номер на мобилен телефон.

Ти я изгледа изненадан и ти се стори, че зад хладното ѝ поведение се крие известно притеснение.

---

[1] Ел Ретиро, също Парке дел Ретиро е главният парк на Мадрид, Испания. Първоначално владение на краля, днес той е публична собственост и обхваща приблизително 350 акра. — Б.пр. ↑

31.

Задряма за момент и вероятно ти се присъни нещо лошо, защото се събуди стреснат и потиснат. Бяха изминали едва два часа, все още е много рано, имаше няколко часа до разсъмване и мракът все още ви покриваше с плътната си мантия. Вътре в колата се чува далечния лай на куче, който те кара да подскочиш. Усещаш как Карла рязко се обръща, долавяш някакъв шепот и ти се струва, че става.

— Събуди ли се? — питаш я ти.

— Сънувах много хубав сън, намираме Силвио и Теле идва към нас, лято е, времето е прекрасно, топло и слънчево — отвърща тя с прегракнал глас и все още под влияние на съня.

Съновиденията са прекрасни миражи, в които понякога можеш да се почувстваш чудесно, но такива не ти идват наум, а тези от преди малко са много обезпокоителни.

— Аз дълго не можах да заспя и когато накрая задряхах, сънувах кошмари, от които макар и да не си спомням нищо, се събудих с тревожно чувство.

Мислиш си, а може би и тя, че няма как да забравиш за клетия Силвио, скитащ се заблуден в нощта някъде из гъстите гори, напразното ви търсене наоколо. Замълчахте за известно време.

— Куче ли изляя?

— Ами да, и изглежда, не беше далече.

— Какво би правило куче по тези места?

Трудно ти е повярваш, макар че именно тези незначителни несъответствия внасят нотка на особеност в очевидния ред на обикновените неща, като например този отдалечен от градовете и селата хълм, където не би трябвало да има лаещи кучета или вие двамата, прекарващи нощта в един паркиран до самотна лагуна автомобил.

— Сигурно е някое изгубило се куче — казваш накрая. — Или пък изоставено, скитащо наоколо да си търси храна.

Замисляш се, припомняйки си безсмислените драсканици, които току–що паметта ти бе нахвърлила:

— Знаеш ли, че докато стоях буден, мислех за нас двамата?

Карла не отговаря и ти продължаваш:

— Мислех за нас двамата, защото не мога да си обясня защо ме потърси, защо настояваше да се оженя?

— Настоявала съм да се ожениш?

Представяш си в тъмното саркастичната ѝ усмивка.

— Всичко започна когато се запознахме, когато аз вече бях успял да се сдобря с Тере. Ти непрекъснато ме предизвикваше и това на пръв поглед изглеждаше като логично противопоставяне, но явно е имало и нещо друго заради начина, по който ме гледаше, а и понякога в къщата на баба ти ходеше полугола, сякаш това е най-нормалното нещо на света.

— За мен това беше без никакво значение, в края на краищата къщата беше и моя.

— Докосваше ме уж случайно, влизаше неочаквано и без предупреждение в стаята ми точно когато се преобличам.

— При съжителството в една и съща къща такива неща се случват.

— И не мога да забравя нещо, за което никога не сме говорили. Неочакваната ти целувка на улицата.

— Толкова ли те изненада?

— От тогава не исках повече да те виждам, ти направо ме плашеше.

— Плашех ли те?

— Опасявах се, че в края на краищата ще се обвържем и ще съсипя връзката си с Тере, след като положих толкова усилия да я възстановя отново.

— Та нали ти беше луд по нея?

— Да, луд по нея, но ти си много привлекателно момиче, човек трудно би могъл да те пренебрегне, а не исках да изменя на Тере.

— Ще изляза за момент — казва Карла. — Надявам се онова куче, макар и да е някъде наблизко, да не е агресивно.

— Вземи бастуна и фенера.

Връща се съвсем скоро:

— Пишката ми се. Мисля, че това ме събуди. А вън е ужасно студено. Клетият Силвио.

Усещаш движенията ѝ, докато отново се увива с одеялото.

— По Интернет за днес бяха обявили максимални двадесет и четири градуса и дванайсет минимални — информираш я ти. — Поносимо е като минимална температура, а имаме и горни дрехи. Казвах ти, че по онова време непрестанно ме изкушаваше, не беше ли така?

От посоката, от която дойде гласът ѝ, ти предположи, че отново е легнала на импровизираното от седалката на колата легло:

— По времето, когато се одобрявахте, както ти казваш, аз бях много млада и дружах с хора чужди на всякакво великодушие, а пък в края на краищата вие бяхте по-големи от мен, не много, но достатъчно, за да има известни различия между поколенията, и любимият на сестра ми привличаше вниманието ми най-вече след лудата любов помежду ви и след като ти я заряза без никакви обяснения, не можеш да си представиш колко отчаяна бе тя, а после изведнъж започна всеки ден да я търсиш по телефона, личеше си, че искаш отново да бъдеш с нея, колко много настояваше, аз понякога ти се подигравах по телефона, обиждах те, но ти не се отказваше, последваха букетите цветя, подаръците.

— Какво му е странното на това?

— Приятелите ми бяха съвсем различни, изобщо не постъпваха така, на мен пък ми се струваше като отживелица, като стар филм и ми стана любопитно да се запозная с пламенния влюбен, да подложам на изпитание любовта ти, винаги ми е харесвало да изпробвам нови усещания.

— Но това би било измяна по отношение на сестра ти.

— Този, който би изменил на сестра ми, би бил ти, ако влезеш в играта, и аз останах безкрайно учудена, когато след онази целувка ти избяга.

Въпреки че тя е съвсем близо до теб, гласът ѝ в тъмнината сякаш идва от края света, същият е като от онова далечно минало, когато цял ден не престана да те обвинява.

— После замина с онзи луд по насекомите оператор и се върна внезапно седем години след това, появи се като видение и отново започнахме да съжителстваме вкъщи, ти отново започна излизаш от

стаята си само по прашки и сутиен, намирайки това за съвсем нормално.

— Не беше за да те провокирам, винаги съм си била безочлива.

— Разбира се, защото точно тогава не успя да ме съблазниш.

— И само това ли ти се върти в главата? — пита саркастично.

— Не. Спомних си времето, когато кризата между Тере и мен се задълбочи и когато от твоята уста чух историята за болния братовчед и за важните медицински изследвания, които никога не са били направени.

— Намерението ми бе не да досаждам, уверявам те, нито пък си бях помислила, че не го знаеш, но ти не се отнесе добре с мен, нарочно изтръгна от мен тайната.

— Тогава бях готов да се разделя с Тере, но не го направих, въпреки че връзката ни вече не беше същата.

— И толкова се промени, че ти реши всяка година да прекарваш дълго време далече от вкъщи.

— Служебни задължения. Много хора го правят, без да имат проблеми с жените си, но най-вече си спомних вечерта, когато се срещнахме в бара в парка Ретиро.

Беше ти дала номера на телефона си и ти не го забрави. На следващия ден ѝ се обади и тя настоя, че трябва да говори нещо с тебе за Тере. Каза ѝ да дойде в апартамента ти следобед, защото след като наемателят го напусна, ти го ползваше почти непрекъснато. В него от време на време се срещаше с Жизела, събираше се с приятели, проверяваше електронната си поща. Карла никога не бе идвала в него и не пропусна внимателно да огледа всяко ъгълче.

„Добро гнезденце си си подредил“, каза с обичайната си дързост.

„Живеех тук, преди да се ожения. Сега идвам от време на време“, отвърна ѝ ти.

Беше сварил кафе. Сипа го в чашите.

„Каж ми какво е толкова спешно“.

„Тъй като все по-рядко поглеждаш сестра ми, не знам дали си забелязал, че никак не е добре“.

„Тере не е добре ли? И какво ѝ е?“

„Струва ми се много неспокойна, а тя винаги е била умерена, уравновесена, весела. Сега често си изпуска нервите. Преди няколко дни, например, отидох у вас, ти не беше там, както обикновено,

поиграх си малко със Силвио, беше много добре, показа доста сръчности, Тере отиде да свърши нещо и тъй като се забави, отидох да я потърся, намерих я в спалнята ви да плаче. През живота си не я бях виждала да плаче. Попитах я какво ѝ е, но тя не ми даде никакво обяснение.“

Ти нищо не отговори. Тя продължи с известна язвителност:

„Изглежда връзката ви я потиска. Ти почти винаги си някъде далече, рядко поглеждаш Силвио, от дъжд на вятър ѝ обръщаш внимание на нея.“

„Наясно съм, че преживяваме лоши моменти, но направих достатъчно, като не ги напуснах.“

„Толкова много ли те дразни синът ти?“

„Теб това не те засяга.“

„Беше важно да я види специалист.“

„Толкова сериозни ли са нещата?“

„Сестра ми се чувства много самотна. Призна ми, че почти не спи, че личният ѝ лекар ѝ е предписал няколко вида хапчета и не пропуска да ги взима, но аз мисля, че проблемът е много по-дълбок, освен това изцяло върху нея пада грижата за Силвио, който вече не е малко дете.“

„Добре, но и аз помагам от време на време.“

„Стига, човече, почти престана да им обръщаш всякакво внимание след като ти казах това за изследванията.“

Ти тогава настоя на своето, казвайки, че не си се разделил с Тере, че не си напуснал семейния дом, мислейки именно за Силвио:

„С него прекарвам много повече време, отколкото си мислиш, той е много привързан към мен, в мое лице има един любящ баща и въпреки че работата ми не ми позволява да го придружавам всеки ден, от време на време го водя на кино, на футболни мачове, разговаряме.“

Една полуистина, която ти се стори нелепа, след като я изрече, и която тя прие с безочлива усмивка.

Това беше първото ви виждане, но последваха други срещи и претекстът от страна на Карла винаги беше да поговорите за душевната потиснатост на сестра ѝ. Очевидно отношенията ви с Тере бяха доста охладнели и когато тя все пак ти казваше по някоя дума, бе, за да те уведоми за някоя нова крачка в развитието на Силвио, влизането му в колеж, напредъкът му в тичането и плуването. Ти, както

винаги напоследък, я намираще за много сериозна, скучна, скъпа на думи. Празнуването на Рождество Христово не бе никак весело, въпреки че Карла, наскоро разделила се с новия си приятел, се предреши на Дядо Коледа и се опита да внесе малко добро настроение. Ти се опитваше да се преструваш на весел най-вече заради Силвио, който искрено се радваше на подаръците, някои от които ти самият бе избрал.

„Познавам една добра психоложка — каза Карла — С удоволствие ще я приеме. Предложих го на Тере, но тя се разсърди, въпреки че не е на себе си и за втори път в разстояние само на няколко дни я виждам да чупи кухненски съд“.

„Никой не ходи на психоаналитик за това“, отвърна ти.

Напоследък наистина се бяха получили три акта за превишена скорост на името на Тере по пътя от университета до къщи, което показваше, че нещо в държането ѝ, обикновено толкова внимателно, се бе променило.

— Случи се така, че ти внезапно и настойчиво нахлу в живота ми — промълвяваш ти.

— Не ти ли беше хубаво?

— Хубаво ми беше. Тогава ми се стори изумително — отвръщаш унило.

— Освен това този път ти беше този, който прояви инициативата — казва с шеговит тон Карла в тъмнината.

Понякога излизахте заедно: един път ти я придружи на закритата прожекция на един от документалните филми, за осъществяването на които тя бе сътрудничила, друг път отидохте да гледате една комедия, трети път — концерта на една много нашумяла музикална група. Този ден минахте през твоя апартамент, за да изпиете по чаша, и ти беше този, който този път я целуна. Тя прие с удоволствие целувката и всичко, което последва. Така станяхте любовници и започнахте често да се срещате в апартамента.

— Случи се така, че в края на краищата ме оплете в мрежите си — допълваш.

— Един странен подтик, едно особено парливо младежко любопитство трупа с годините, което успях да задоволя.

— Струваше ли си усилията? — питаш, но тя не задоволява интереса ти.

— Можеш да разбера как прегръща този тип, който така настойчиво ухажва сестра ми.

— Питам те заслужаваше ли си усилията — настояваш ти.

— Не трябва да си мислиш, че тогава всичко вървеше гладко. Гледах как Тере унива все повече от ден на ден и заради дългите ти отсъствия, между другото, докато през това време ти й изневеряваше с мен. Дори за човек без никакви предрасъдъци, какъвто съм аз, това беше доста отвратително. Да кажем, че беше нещо сладко-горчиво, което бихме могли да си спестим.

— Сега разбирам, че поведението ти е било неискрено.

— Напротив, дори да не ти се вярва, идвах в дома ви да ви видя, играех си с клетия Силвио, ти се появяваше понякога, поздравяваше ме като чужда, аз се чувствах като измамница, мислех си, че при толкова много мъже наоколо ми е дошло на ум да се обвържа точно с теб, но това беше нещо като болестно състояние, защото се чувствах неудобно пред тях, но пък и в същото време мисълта за тази тайна ме възбуждаше. Ние, човешките същества, сме много странни.

Отново се чува кучешкият лай, този път съвсем близо до колата. Запалваш фенера, за да се опиташ да видиш нещо в тъмнината, но отражението в прозореца на автомобила ни ти позволява. Сваляш го и насочваш фенерчето навън.

В свободната от дървета зона между колата и лагуната има едно не много голямо черно куче, което стои неподвижно с обърната към теб глава. Светлината от фенера кара очите му да блестят и ти се струва, че в тях виждаш известна тъга. Изгасваш фенерчето и му викваш:

— Махай се от тук, мъник, махай се!

То разбира какво му казваш и се отдалечава с тъжен вид и с подвита между краката опашка.

32.

Това нещастно изгубено или изоставено куче, което си търси компания в нощната самота на гората, довежда за пореден път в паметта ти образа на сина ти, който в този момент вероятно лежи сгушен в някой шубрак сред близкия горист хълм, на трудно за откриване място, изпитващ страх и ужас, напълно изгубил ориентация и то в много по-голяма степен отколкото в деня, в който нещо подобно ви се случи на вас с Тере, когато дълго се лутахте из гората на юг от реката, за да откриете мястото, на което бяхте оставили колата.

От друга страна нередко се случва да изчезна някое малко дете или някое по-голямо момче без да могат да бъдат открити, мислиш си ти, изпитвайки силна мъка при мисълта, че може да го изгубиш, и срам от това, което си мислил за него от самото му раждане, макар сега да не гледаш на него като отклонение от законите на развитие на човешкия вид, а като на същество, подобно на останалата част от връстниците му. Сега съвсем ясно си спомняш характерните жестове на Силвио, напрегнатия и директен начин, по който гледа, гримасите на лицето му, когато задава въпросите си, често доста изненадващи, и когато отговаря, много пъти с учудваща проникателност, спомняш си го по време на дългите му разговори с Тере, когато беше жива, умилява те съсредоточеният му вид, когато само преди няколко часа носеше на гърба си раницата със святата урна.

В момента, в който му я показва, той те попита дали може да види тази мъничка мама, която е вътре.

„Невъзможно — отвърна категорично ти. — Урната трябва да е херметически затворена, докато не отиде на мястото, на което мама пожела да почива“.

„Какво място е това?“, пита, учуден от резкия ти тон.

Именно тогава ти му разказа за лагуната сред гористите хълмове, за съкровището. Но Силвио се интересуваше най-вече как така Тере е в урната, а не в достъпната си стая и от този ден нататък, след като се прибереше късно вкъщи, те молеше да го заведеш в стаята си, да

отвориш шкафа и седнал на килима, той разказваше на урната за преживяванията си през деня, правеше нещо като изповед, която се бе превърнала в традиция между майка и син, започнала още откакто той бе съвсем малък и продължила дори тогава, когато Тере лежеше обездвижена в леглото си или седеше на инвалидния си стол на колела, малко преди да почине.

Това продължи, докато не настъпи моментът, в който ти се стори, че общуването на сина ти с този траурен предмет става болезнено и се наложи ти да поемеш част от ролята на невидимата мама довереница.

„От днес, когато си дойдеш вкъщи, ще поговориш известно време с мен, преди да разговаряш с мама.“

По този начин с течение на времето ти възстанови превърналите се в нещо обичайно разговори първо през дългия престой на Тере в болницата и после през продължилото ѝ месеци принудително пребиваване на легло вкъщи, но които след смъртта ѝ постепенно започнаха да стават по-редки особено след като ти станаха известни истинските причини за кончината ѝ и откри, че увлекателните ѝ разкази напомнят някои от любимите ѝ легенди и че дори кратките моменти на отмора могат да съдържат епични елементи като в една миниатюрна Илиада.

Откри също така, че на Силвио му харесва прочутата Паула, че в злочестото му тяло бие едно сърце, способно не само на обич към майката, бащата, леля Карла, но и на привързаност, която е безспорен знак за жизненост, макар у него едва да започват да проличават признаците на пубертета.

Само преди няколко дни, когато ти го взе от специализирания център, той те погледна втренчено и поиска да му обясниш дали да заспиш завинаги означава да умреш.

„Кой ти каза подобно нещо?“

Тогаваш започна да ти говори за смъртта. Предния ден умрял дядото на съученик, наскоро починал чичото на друга приятелка от специализирания център, с което ясно показа, че след смъртта на Тере е правил проучвания, професионално казано, по въпроса.

„Но те това го наричат да умреш, а не да заспиш завинаги.“

После заговори за смъртта кучето на друга съученичка, което било възрастно и болно:

„И е трябвало, как се казва, да го жертват или нещо такова.“

„Да го пожертват“, поясни ти.

„Да, да го пожертват. Какво е това?“

„Ами да му помогнат да умре, искам да кажа, да му помогнат да заспи завинаги, за да не го измъчват повече силните болки“.

„Да, изглежда много го болели краката и трудно ходело“, промълви Силвио.

Дълго време остана мълчалив, подвластен на тази абстракция, която обикновено продължава дълго и чийто смисъл човек никога не успява да разгадае, но после ти призна, че не знае какво значи да умреш и че не знае дали да умреш значи да заспиш завинаги, както мама.

„Или може би да умреш и да заспиш завинаги е едно и също“, повтаря с онази самозабрава, която понякога кара една и съща мисъл да се върти непрекъснато в главата му.

Дойде денят, в който трябваше да пренесеш праха на Тере до лагуната. За да го подготвиш за промяната и да му обясниш какво ще последва, миналата неделя ти отведе Силвио в парка с атракциите. Прекарахте в него целия ден, обядвахте там, където Силвио предпочете, а това не бе обикновена закусвалня със сандвичи, защото Силвио с любопитна прозорливост бе възприел уроците по хранене в специализирания център и в продължение на деня, между влакчето на ужасите и тунела на духовете, между пътуването с лодка по каналите между дърветата и слизането до центъра на земята, между спускането до дъното на океана с подводница и блъскането с колички ти му обясни, че трябва да се сбогува с мама, защото е време да я заведат на мястото, на което е пожелала да почива.

„Значи вече няма да мога да ѝ разказвам разни неща? Няма да мога да говоря с нея?“, попита.

В погледа му проблесна разочарование.

„Ще ми ги разказваш на мен“, отвърна ти.

„А ако много ми се прииска да говоря с нея?“

Спомни си една история, която самата Тере ти беше разказала за преживяното от нея като девойка, когато загубила родителите си в самолетна катастрофа, и му сподели с поверителен тон:

„Ако много ти се иска да ѝ разкажеш нещо, изчакай да си легнеш, след това затвори очи и ѝ го кажи сякаш е до тебе, защото

образът ѝ живее в паметта ти, защото знаеш колко много те обичаше. Нима не я чувстваш до себе си?“

Един следобед миналата седмица Силвио, след като ти разказа много възбуден една случка от деня в колежа — подхлъзване на една от сервитьорките в столовата, което я накарало да изпусне тенджерата със супата, вследствие на което главите на няколко от учениците били покрити с фиде, той дойде съвсем близо до теб и ти сподели:

„Снощи, в леглото, ѝ разказах някои неща на мама и ми се стори, че тя е до мен, че ме гали по лицето и по едната ръка, после заспах и я сънувах, беше излязла от една урна и беше съвсем малка, разказа ми приказката за краля жаба.“

„Този петък, който идва, искам да я заведа на лагуната — каза му ти — и ти ще дойдеш с мен.“

„Заедно ли ще отидем? Наистина ли?“

„Ще бъде една чудесна екскурзия, ще видиш, и ще я оставим там, защото там искаше да бъде.“

Чуваш тих стон извън колата, нещо като подобие на приглушен вой и си помисляш за онова кутре, което сигурно продължава да дебне наоколо. Торбата със сандвичите, която Карла донесе, остана на плота зад задните седалки, протягаш ръка, за да я потърсиш, напипваш я и вътре намиращ две филии хляб. Внимателно отваряш вратата и излизаш. На мястото, на което се намиращ, тъмнината е като непроницаема материя, но вдигайки глава, очите ти се сблъскват с небето, на което звездите светят с блясък, какъвто рядко ти се бе случвало да видиш, тъй като за това е нужно отдалечено от всякакъв източник на светлина място, точно като това тук, където се намира лагуната със съкровището, заобиколена само от далечни и разпръснати малки села.

Затваряш внимателно вратата на колата, запалваш фенерчето и свирваш тихичко, за да повикаш изгубеното куче, което се появява иззад едни храсталаци и се приближава към теб с покорен вид. Даваш му филиите хляб, то започва нетърпеливо и лакомо да ги разкъсва, маха с опашка с доволство, което ти усещаш почти физически вътре в теб.

Току-що направих щастливо едно клето животно, мислиш си ти, и си спомняш за Тере, говореща за щастията, за това, че е възможно да се намалят бедите, от които страда светът.

Беше се приближил до лагуната. Кучето те следва. Оглеждаш по-внимателно, отколкото преди да си легнеш, водната повърхност, върху която прекрасно се отразява звездното небе. Окото на Земята, събрало в погледа си Вселената, нехаещо за теб, за този дал малко радост на едно куче, но не успял да запази собственото си щастие и който, освен всичко друго, причини нещастие на клетата Тере, в името на какво, питаш се ти, единственият реален упрек би могъл да бъде премълчаването на възможността да роди това клето създание, което сега се лута без посока някъде наоколо, ако не е паднало във водата и не се е удавило, от което никога и по никакъв начин няма да се откажеш, защото се вълнуваш, когато мислиш за него и искаш отново да е до теб, за да го прегърнеш и то да те прегърне, да ти разкаже онези абсурдни истории за извънземните, които, невидими, са навсякъде около нас.

Влагата, идваща откъм лагуната, осезателно се отлага по бузите ти, отначало като топли капчици, които след това започват бързо да изстиват. Топло, което е студено.

„Милият Силвио“, промълвяваш.

Усещаш до себе си, до краката си тялото на кучето, което те следва, докато се връщаш към колата и ляга по корем, когато тихо отваряш вратата, за да не събудиш Карла.

Лягаш, увиваш се в одеялото, пак затваряш вратата, опитваш се да заспиш, но спомените непрестанно бушуват в главата ти, въртят се като в мелница, която не можеш да спреш. Спомняш си онова, което онзи път каза на Силвио, и мислиш, че Тере също е вътре в теб, защото въпреки всичко най-добрите неща, които притежаваш, са неин отпечатък: „Умолявам те, помогни ми да го намеря“, мълвиш като в свещена молитва, отправена към онази любов, която двамата чувствахте да трепти в сърцата ви, когато това място беше като един истински Едем за вас.

33.

Сигурно всичко това не би се случило или най-малкото не би го направил така, ако не беше започнала авантюрата ти с Карла, тъй като това приключение завърши по най-лошия възможен начин, мислиш си ти, докато тя продължава дълбоко да спи, както можеш да прецениш по звука на отмереното ѝ дишане.

Водехте един двойствен живот, който за Карла, според собствените ѝ думи, ѝ се струваше много вълнуващ: този на шурей и зълва по време на вижданията си със Силвио и този на любовници, срещащи се в твоя апартамент, за да се отдадете на страстни прегръдки или на еротични фантазии винаги според капризите на Карла.

След като бе изградил цяла теория относно предателството на Тере и за неялността ѝ, излезе, че истинският предател в тази история, крал дон Родриго и граф дон Хулиан едновременно, си ти, защото доверчивата Тере не би могла да си представи, че си способен да имаш друг любовен живот, освен все по-редките съпругески прегръдки, първо с енергичната и пламенна Жизела, после с кротката и сериозна Лени, след това с приветливата, но взискателна Хелга и накрая с тази непредвидима Карла, изпитваща влечение към абсурдните ситуации и към най-невероятните места.

В нито една от тях обаче не намерих онова, което преживях с тебе, Тере, мислиш си ти, с нито една от тях не попаднах в Едем, не изпитах същото физическото и емоционално проникване както с теб и чувството за вечност, защото с всяка една от тях чувствата бяха далеч от онези, които ни събраха нас двамата, в никоя от тях не бях влюбен.

Измина време. Жизела, освен онзи случай, в който се опита да те съблазни по време на празненството под влияние на алкохола и една друга среща преди поредното заминаване за Германия, не настояваше да поддържате близка връзка. Лени се омъжи за мъж, в когото бе влюбена. С Хелга връзката ти приключи при предпоследното ти пребиваване в Германия, защото бе разбрала, че си женен, и ти постави ултиматум, искайки да разбере дали си готов да се разделиш със

съпругата си и официално да се съберете да живеете заедно. Ти реши да прекъснеш тази връзка, която също не намираше за много вълнуваща.

И така, Карла е четвъртият случай на измяна от твоя страна. От страна на Тере вероятно също има нещо прикрито, но в никакъв случай явни прояви на нелоялност, каквито бележат твоя живот. И тъй като твоята нелоялност бе израз на прекомерна самонадеяност, накрая дойде и логичният резултат.

Миналата година, между деня на Сан Хосе^[1] и Велик ден, Тере бе замислила да отиде на някакво място в планината, за да може Силвио да присъства на събиране на деца в неговото положение, с родителите включително, една екскурзия с посещения във ферми и земеделски райони, вечерни сбирки около лагерния огън с разкази на различни истории, в понеделник ти трябваше да заминеш за петнадесет дни в германската централа на лабораторията, а Карла подготвяше пътуване по служба до Санкт Петербург.

Тере и Силвио заминаха във вторник и същата тази вечер Карла ти каза, че иска да спи с тебе в съпружеската ви с Тере спалня. След като имахте възможността да се срещате в твоя апартамент, тази идея не ти си понрави. Тя обаче настоя:

„Защо да не мога да спя в стаята на баба и дядо? Защо да не мога да си спомня вечерите, в които си лягах с баба, като съвсем малка, когато мислех за родителите си и изпитвах страх да умра?“

Толкова много пъти повтори тази своя претенция, че същата тази нощ прекарахте заедно. Така се случи и през следващите. Изглежда, Карла, освен далечните детски спомени, сега намираше еротичен стимул да спи с теб в леглото на баба си и дядо си.

Вечерта в събота излязохте да вечеряте навън, после минахте през няколко бара, за да изпиете по чаша и си легнахте много късно и със значително количество алкохол в кръвта. По обяд в неделя ти се събуди със силното желание Карла да си тръгне, защото Тере и Силвио щяха следобед да се върнат и ти искаше колкото се може по-скоро къщата да възвърне нормалния си вид, тъй като я усещаше променена от вашето присъствие и много ти се искаше, ако Тере си дойде по-рано от очакваното, да не ви завари заедно. Карла изропта, раздвижи се мудно с отегчен и мрачен вид, но накрая успя да я накараш да си събере нещата и я отведе да обядвате в един ресторант извън града,

който много ѝ харесваше. Когато ти се върна вкъщи тази вечер, Тере и Силвио се бяха върнали от екскурзията, за която Силвио ти разказа толкова въодушевено, че не разбра почти нищо от думите не му.

Не можеше да си представиш, че Карла би могла да остави видими следи от присъствието си в семейната спалня, но една от нейните големи и привличащи погледа обици, едно калъфче с козметични принадлежности и едни бикини напомняха за присъствието ѝ. Когато ги видя, Тере не попита за нищо сестра си, нито пък тя откровено си призна за връзката ви. В сряда, когато се върна следобед вкъщи, се изненада, че не намираш Силвио в хола и попита за него една много по-сериозната от обикновено Тере, толкова сериозна, че ти се уплаши на детето да не му се е случило нещо.

„Силвио е в стаята си, защото не искам да става свидетел на това, което ще ти кажа.“

Ти дори не седна, очаквайки учуден думите ѝ.

„Сега веднага си тръгваш от тази къща — продължи тя, — сега веднага и повече не искам да знам нищо за теб“.

„Мога ли да знам какво ти става?“

Дръпна те силно за ръката и ти каза почти допряла лицето си до твоето:

„С нашия брак е свършено. От години се отнасяш зле със Силвио и с мен, но това със сестра ми е капката, заради която чашата преля.“

Отдалечи се от теб, сякаш за да придаде още по-голяма важност на следващите си думи и настоя за незабавен развод.

Ти отмени пътуването си до Германия по семейни причини и пренесе повечето от нещата си в апартамента. В петък по мобилния телефон ти се обади адвокат, за да ти съобщи, че ако си съгласен, ще задейства процедурата за така наречената раздяла по взаимно съгласие със съпругата ти.

„Виждам, че тя много бърза — му отговори саркастично ти, — но явно не може без моето съгласие“.

Въпреки плановете, които си беше правил за приключване на семейния живот с Тере, обаждането на адвоката те притесни, защото по-малко отстъпчивият Даниел се почувства наранен в гордостта си. Дори сега да ти се струва невероятно, но този Даниел си помисли, че при така стеклите се обстоятелства, ти не се бе държал толкова зле с Тере и със Силвио и в края на краищата прие тази неочаквана и

неподелена навреме бременност, както и недъга на сина ти, а това с Карла е само една лудория, която не би трябвало да доведе до подобни драматични последици. Реши все пак да уредиш нещата. Бе много вероятно разводът да стане факт още преди настъпването на лятото и ако решението на съда е разумно, би могъл често да виждаш Силвио, въпреки окончателната ти раздяла с Тере.

Все пак, макар и напуснал семейния дом, ти предложи на Тере, чрез адвоката, да ѝ даваш известна сума, която ти се стори приемлива и два следобеда, както и през събота и неделя да взимаш Силвио при себе си, което да бъде одобрено от съда, и тя прие.

Въпреки че тези нови задължения биха усложнили живота ти, ти си помисли, по практически причини, че ще е добре още преди настъпването на лятото постепенно да започнеш да привикваш към новия си начин на живот. От друга страна, след толкова години на отчужденост от малкия гламчо, изведнъж те умиле възможността да започнеш да му отделяш известно време.

Първия път, когато отиде да го вземеш от специализирания център, силно те развълнува радостта, с която се затича към теб. Заведе го в една сладкарница.

„От днес нататък, когато идвам да те взимам, ще те водя да си хапваш нещо сладко“.

Силвио очевидно се почувства много доволен, изпи един сок и изяде парче торта. Когато свърши, те погледна едновременно с любопитство и с много сериозен вид и те попита вярно ли е, че вече никога няма да спиш вкъщи.

„Така ли ти каза мама?“

„Да, каза ми, че едни дни ще бъда с тебе, други дни — с нея“.

„А на теб това как ти се струва?“

„Мъчно ми е, че вече няма да спиш вкъщи.“

„Такъв е животът“, отбеляза ти по липса на по-добро основание.

Стори ти се много сложно да се опиташ да му обясниш това за развода, за който очевидно и Тере не му бе споменавала нищо.

„И таткото на Паула не спи в къщата им — каза Силвио, — защото се е развел с майка ѝ. Знаеш ли какво е мъж и жена да са разведени?“

Ти се опита да прикриеш по възможно най-добрия начин смущението си.

„Какво е?“

„Ами когато майките и татковците не се отнасят добре един с друг, карат се, таткото си отива от вкъщи, това е, но и Паула също прекарва много дни с него.“

Ти пригоди стаята в апартамента, която ползваше като работен кабинет, за спалня и дневна за Силвио, инсталира компютър и постави библиотека за книгите и компактдискете му.

„Това ще е твоята стая, когато оставаш да спиш тук“, каза му ти.

Първия път, когато прекара нощта с тебе в апартамента, той се почувства много добре. Преди това му пусна филм за онзи зелен и добър великан, който толкова му харесва, поръча пица за вечеря и му каза, че от всеки два уикенда, единият ще прекарвате заедно и ще преспи в апартамента.

„Прекарвам си много добре с теб, тате“, призна ти той, преди да заспи.

Решението на съдията, в края на май, потвърди взаимното ви съгласие. Ти съобщи на Силвио новината за предстоящата ваканция.

„Да прекарам ваканцията с теб ми се струва чудесно, защото досега винаги я прекарваше само с мама — каза. — Но може ли да я прекарам и с нея също?“

„Ще я поделим между двама ни — отвърна му ти, а улавяйки стреснатия му поглед, добави: — Искам да кажа, че някои от дните ще бъдеш с нея, другите — с мен, момчето ми, но това не означава, че ще те разрежем на две части“.

Това, което не искаше, бе да продължиш връзката си с Карла и поради очевидния факт, че краят на семейството ти настъпи в резултат на нейните хитрости, изпитваше към нея силна злоба. Каза ѝ с яден сарказъм, когато за първи път ти си обади по телефона след като напусна семейния дом:

„Не ме занимавай повече със себе си, Карла. Направи каквото можа и сега се развеждам с кака ти. Вината до голяма степен е и твоя. Да кажем, че това е развод по семейни причини.“

Тя обаче не възприе нещата по този начин и от тогава започна да ти звъни, да те преследва, не защото бе влюбена в теб, както ти си мислеше, а защото никога не е била изоставяна така, и когато ти се обаждаше или те пресрещаше на улицата, събуждаше у теб по-лошия от обитаващите те Даниеловци.

Една вечер, лягайки си, Силвио те попита:

„И кога ще се виждате мама и ти?“

Въпросът му отново те обърка.

„Докато ти си в колежа и в специализирания център“, ти хрумна да му отговориш с решителен тон.

„И заедно ще пиете сок и ще ядете торта?“, пак попита той.

„Зависи. Понякога ще прием кафе с мляко и сладки, друг път ще хапнем печен сандвич с шунка и айран“, отвърна ти.

Тере най-вероятно също е давала подобни обяснения на въпросите му от подобен характер и по този начин, чрез сина ви, между вас възникна своеобразен символичен диалог:

„Мама ми каза, че онзи ден сте пили кока-кола и сте яли малки краставички“.

„А днес, забележи, пържени яйца от пъдпъдък и сок от грейпфрут.“

---

[1] От исп. El día de San José — Ден на бащата. Обикновено на този ден се правят подаръци на бащите и семейството празнува заедно през деня. Според католическата традиция празникът се чества на деня на св. Йосиф — 19 март, но в ловенето страни денят на бащата е светски празник. 19 март е имен ден за всички с името Хосе, Пепа, Хосефа и т.н. Денят на Сан Хосе е празник и на дърводелците и е неработен ден. — Б.пр. ↑

34.

Периодичното съжителство със Силвио в апартамента ти, макар и продължило само няколко месеца, ти позволи да откриеш у сина си някои от признаците на една своеобразна чувствителност, които впоследствие все повече привличаха вниманието ти.

Една неделя го заведе в зоопарка и много силно впечатление ти направи гледната му точка относно маймуните:

„Това е дядото на онова мъничкото, а това е чичо му, дупетата им си приличат, виждаш нали? А този тук непрекъснато се смее, може би на това, което му говорят децата. Другият пък, ако се загледаш, се опитва да скрие нещо, което е взел от съседа си, нещо квадратно е, може би мобилен телефон, аз не знаех, че маймуните ползват мобилни телефони.“

Жирафите му се сториха доста тъжни:

„Вероятно защото са толкова много високи.“

Стори му се, че слоновете са дълбоко замислени.

„Защо да са замислени?“, попита го ти.

„Може би защото имат хобот и сигурно се чувстват много странно с толкова дълго нещо вместо нос.“

Съжителството ти със Силвио се оказа причина за истинско помирение между двамата обитаващи те Даниеловци. Една събота, без никакво притеснение, ти дори го заведе в лабораторията, за да види машините, уредите, да проследи развитието на някои от работните процеси. Тогава му се стори, че е попаднал в магически свят, и от този момент те гледа сякаш си могъщ магьосник.

След толкова години, само за няколко месеца ти най-накрая свикна спокойно да поемаш задълженията си на баща и това ново разположение на духа ти те накара да се замислиш за отношенията ти с Тере. Не знаеше нищо за нея освен това, което Силвио ти разказваше, който непрекъснато бе под влиянието на едно подчертано детинско влечение към игрите, филмите и безредието, но започна да виждаш миналото под различен ъгъл и да изпитваш мъка по онези отдавна

отминали времена, през които изпитваше удоволствието от пълното щастие, с което Тере изпълваше живота ти със своята приветливост, със спокойствието, с което посрещаше всяко събитие, с любопитството си към всяка новост. Започна да обмисляш възможността за помирение.

Помисли си, че след американското приключение и твоите прояви на ревност, че след трудностите по одобряването ви, този път успехът на подобен опит би бил особено труден, още повече в положението на развод. Стратегията би трябвало да бъде много внимателно подготвена до най-малките подробности и макар че разчиташе и на Силвио като неволен посредник, ти реши, че е възможно лятото да даде повод за примирие, защото предстоеше ти да прекараш един месец със Силвио, а Тере, да остане без него за същото време за първи път в живота си и така двамата бихте могли спокойно да размислите върху семейното си положение.

Нещата обаче не се случиха така, както ги бе замислил.

В началото на юли, когато над града вече започна да тегне горещината, един следобед, в който не беше твой ред да се грижиш за Силвио, ти се обади Адела, възрастната домашна помощница. Този ден тя взела Силвио от специализирания център, защото Тере имала неотложни задължения в университета. Щом се прибрали вкъщи, се обадили от полицията. Тере била претърпяла пътнотранспортно произшествие с колата си и се е наложило да бъде откарана в болница. Ти ѝ каза да остане със Силвио и веднага тръгна към болницата.

Вестите не биха могли да бъдат по-лоши: колата на Тере с голяма скорост се ударила фронтално с друг автомобил, животът ѝ е в опасност. Ти уведоми Адела, която се съгласи да остане със Силвио и не мръдна от болницата през цялата вечер и част от нощта.

Спомняш си го като напрегнат момент от смътно видение — ти седнал на самотен стол до клиничната операционна зала, очаквайки резултата за един от онези инциденти от най-обикновеното ежедневие, но които винаги засягат други, а не нас самите. По-късно щеше да разбереш, че инцидентът е следствие от временно отклонение на вниманието на двамата водачи, от високата скорост, с която са се движили, от лошата видимост, от момент на заслепяване от слънцето.

Шофьорът на другата кола починал на място. Тере е с няколко фрактури, но най-сериозната, в горната част на гръбначния стълб,

вероятно би могла да доведе до обездвижване на крайниците ѝ. Това поне ти казаха след като я изведоха от операционната и я настаняха в отделението за интензивно лечение. Излезе от болницата, прибра се в апартамента, защото нямаше ключ от къщата, която толкова години бе и твоя, но след една безсънна нощ, през която мислите ти непрекъснато се въртяха около инцидента с Тере, рано сутринта се обади на Адела и сподели с нея какво се случва. Когато тя те попита Тере зле ли е, не можа да премълчиш:

„Много зле, но не го казвай на Силвио. Заведи го в колежа, аз ще го взема оттам по обяд. Остави ключовете на портиера“.

Беше един много дълъг ден, ден, който със сигурност все още не бе изтекъл, най-безкрайния и най-тревожния ден в живота ти.

Карла отново се събуди, защото я чуваш как се размърдал, вероятно търсейки нещо.

— Какво искаш? — питаш я ти.

— Да видя колко е часът. Търсех фенерчето ти, мислех, че е тук отзад.

— Взех го преди малко. Четири и петнайсет е.

— Ти не спиш ли?

— Не мога. Само се въртя ту на едната, ту на другата страна, мислите ми летят във всички посоки. Точно сега си припомнях инцидента с Тере.

Гласът на Карла отново показва, че се е събудила от дълбок сън.

— Може и да не ти се вярва, но този ден аз тръгнах на път и затова не можах в началото да ти помогна, не те излъгах, когато ми се обади — отговоря, заемайки като че ли отбранителна позиция.

Ти обаче не се бе замислял за лекотата, с която Карла прие първоначално новината за злополуката със сестра ѝ. Изглежда, тя бе на път да замине за известно време извън Испания и очевидно бързаше, „като знам, че е жива, ще съм спокойна“, има наглостта да ти каже, макар да ѝ съобщи, че ударът е бил много сериозен, и си припомняш вида на смачканата кола, в която човек трудно би могъл да предположи, че е възможно да има оцелели.

— Не мислех за това, а за настъпилите резки промени в живота на Тере, мислех за мен, за Силвио.

Карла вероятно се бе повдигнала нагоре, защото гласът ѝ достигна до теб отвисоко.

— Разбира се, че това е истинска трагедия, но защо ти започна да се отнасяш отвратително с мен? Та ти вече не обичаше Тере, какво лошо имаше да заобичаш мен?

— Предпочитам да не говорим за това. Освен че поведението ти бе достойно за съжаление, да кажем, че ти никога не си ми носила късмет, наистина.

Толкова си притеснен от изчезването на Силвио, че изобщо не ти се иска да ѝ обясняваш как тя винаги е била в дъното на всички семейни проблеми. Карла обаче настоява леко войнствено:

— Не съм ти носела късмет ли? Можеш ли да ми обясниш какво означава това или само искаш да ми дотягаш?

— Хайде, Карла, сега не е моментът да спорим, но ти ми каза за онези никога не направени от Тере изследвания и за братовчед ви, после започна да ме търсиш с цел да изневеря на Тере, направи всичко възможно да дойдеш да спиш в бабиното легло, остави очевидни следи за присъствието си, за интимността помежду ни, призна на Тере за връзката ни, което пък доведе до раздялата ни... Как при това положение бих могъл да си мисля, че ми носиш късмет?

Не поиска да допълниш, че вчера, от момента, в който тя се включи неочаквано и неканена в екскурзията, Силвио изчезна.

Тя известно време мълчи, а след това я чуваш тихо да плаче:

— Как може да си толкова несправедлив? По същия начин, аз бих могла да кажа, че всичко случило се на Тере е по твоя вина. Не изпита никаква радост при раждането Силвио, упрекна я за бременността ѝ, не погледна детето в продължение на години, не прекарваше с тях дори и ваканциите. Или си мислиш, че не съм говорила с Тере за тези неща? И когато с цялата си наивност ти разказах за изследванията, мислейки, че до известна степен проблемът отчасти ти е известен, както и това за братовчедата, ти се възползва от случая, за да започнеш да се отнасяш с Тере като с прокажена.

Млъква, хлипа, продължава:

— Ти действително се държеше с нея и с детето като истински кучи син, а пък аз не ти опрях пистолет в главата, за да легнеш с мен.

Към усещането за неизбежна реалност, обаяна с кошмарни изображения, думите на Карла прибавят горчиво ехо и макар по-малко добронамереният Даниел, който внезапно се раздвижва дълбоко в теб, да изпитва желание да отговори, на теб вече ти липсват силата и

убеждението за това и включително приемаш, че в току–що казаното от Карла има много истина.

— Прощавай, Карла, уверявам те, че не съм искал да те обидя, сега нямам никакво желание да спорим. Сигурно имаш право във всичко, което казваш. От години връзката ни с Тере бе изгубила смисъл. А колко щастливи бяхме заедно. Сега сърцето ми се къса като мисля за клетия Силвио.

Карла те прегръща в тъмното, продължава да плаче, от твоите очи също потичат сълзи, както когато за първи път видя Тере в болничното легло с превързано лице и с тръбички с различен диаметър набучени в тялото ѝ, заобиколена от машини със светлинни и звукови сигнали, показващи съществуващите признаци на живот в нея, а лекарят ти съобщава, че пораженията, нанесени на костния мозък в гръбначния стълб, са много сериозни, че е много възможно движенията на крайниците ѝ да не могат да бъдат възстановени, че все още не знаят дали ще може да диша без помощни средства, нито дали ще може да говори.

Летните дни ставаха все по-слънчеви и горещи, но след ужасния инцидент, дните, който последваха, като че ли станаха изключително мрачни. Силвио не спираше да пита за Тере, но тя все още беше дошла в съзнание. Каза му част от истината — блъснала се е много силно с колата, че сега е в болница и че той не може да я види, защото още е в безсъзнание.

Окончателно отмени проекта за работно посещение в Германия и плановете за ваканцията, защото реши да останеш в града, докато не разбереш какво ще стане с Тере. Разговаря с Аурора и се разбрахте да изпратиш Силвио на летен лагер за петнадесет дни, защото макар и да му липсва ежедневното присъствие на майка му, игрите с другите деца, екскурзиите, практическите занимания сигурно добре ще се отразят на момчето и ще позабрави за това отсъствие, което толкова го вълнува.

Върна се отново в къщата на бабата на Тере, която дълги години бе и ваше семейно жилище. Обади се на адвоката на Тере, подробно му изложи случая, той ти отговори леко изненадан.

„Този развод се суспендира — каза му ти. — От този момент нататък поемам грижите за сина ми и за бившата ми съпруга. Ще говорим пак съобразно развитието на нещата“.

„Трябва да се оформят някои документи.“

„Ами направете необходимото. Заемете се с това.“

— Хайде, Карла, да се опитаме малко да поспим — казваш й ти, измъквайки се леко от прегръдката й.

— Мислиш, че ще мога да заспя след това, което ми каза?

— Моля те още един път за извинение, но ни очаква тежък ден и искам да се опитам да дремна макар и само за няколко часа.

35.

Ти все пак неочаквано заспа за малко повече от два часа и ти се присъниха неща, от които спомен не остана. Остана обаче следа от тъга, заразена без съмнение от обхваналата те скръб, защото това печално време, завладяло пространството на паметта ти, създава суров климат и поражява със смътна светлина цялото ти съзнание.

След злополуката крайниците на Тере, както лекарите предполагаха, останаха парализирани. Измина дълго време, докато тя започне да диша почти без затруднения и още толкова, докато дойде в пълно съзнание. С хеликоптер я преместиха в болницата в Толедо, където успешно лекуваха случаи като нейния.

Болницата е в близост до реката, има изглед към града, покривите на високите му сгради се издигат наравно с върховете на хълмовете на хоризонта. В деня на преместването ѝ ти отиде до там с колата. Около болницата имаше изкопана пръст и явни белези, че скоро тук ще бъдат издигнати нови сгради. Паркира колата и докато пресичаше едно засадено с дървета пространство, където бяха излезли на въздух много пациенти със своите инвалидни столове на колела и където няколко мързеливи котки придаваха на мястото атмосфера близка до домашната, си мислеше, че градът, който се вижда зад клоните на дъбовете, е същият, в който кралят дон Родриго е търсил съкровищата на Херкулес и е съблазнил дъщерята на граф дон Хулиан, а реката, която растителността скриваше от погледа — същата край която ти и Тере се почувствахте като сред чудния Едем през онези щастливи времена в началото на любовта ви.

Беше привечер и градът показваше смътните силуети на сградите си, в които са се зародили с течение на неизчерпаемото време толкова много истински истории и толкова легенди. По-късно, за да се отдалечиш от болницата, ще минеш по един булевард, носещ името на жената, станала причина за митичното разрушение на Испания преди много векове.

Струваше ти се, струва ти се, че в преместването на претърпялата тежка катастрофа Тере в този град и в място съвсем близо до реката на едно изгубено щастие, роля са изиграли също онези непроницаеми знаци на необикновените съдби, макар и в най-злополучния им аспект. Примерът на изгубения Едем.

От тогава ежедневието ти претърпя сериозна промяна. Преустанови пътуванията си до Германия, съгласува останалите си задължения така, че да ти остава повече време да се грижиш за Силвио. Не можеше да стовариш всичко на плещите на старата Адела. Потърси някой, който да го води от колежа до специализирания център и от центъра да го довежда вкъщи, да се грижи за него, когато работата ти налагаше вечер да се прибереш по-късно. Намери една млада еквадорка на име Изаура, Иза, която Силвио прие без никакви възражения.

Синът ти не спираше да пита за майка си, по няколко пъти на ден си спомняше за нея, искаше да разбере кога ще дойде на себе си, кога ще може да разговаря с нея. Ти му обясни, че са я откарали в болница, където много добре ще се грижат за нея, в друг град недалеч отук.

„Защото имам много неща да ѝ разказвам, но мога да ги забравя — казваше Силвио. — По цял ден правя усилия да не ми излязат от главата, но това много ме уморява, много и току-виж, без да искам, мога да спра да правя тези усилия и ще ги забравя“.

„Нали вече ти казах, че ти ще бъдеш първият, който ще говори с нея.“

„Това са неща, случили се в колежа и в центъра, както и много хубави приказки от страната на Иза.“

Съботите ти отиваше до Толедо, докато Иза отвеждаше Силвио в парка и му даваше да яде. А след посещението при Тере, изпаднала в странен сън като омагьосаните в приказките, заобиколена от странни машини, придаващи на сценария атмосфера на научнофантастичен разказ и с тънката респираторна тръба в трахеята ѝ, лекарите те информираха за настъпилите подобрения в състоянието ѝ.

Понякога, след посещението при нея, включително и през най-горещите летни дни, ти се изкачваше до града, за да се разходиш по лабиринта от тесни улички, съвпадащи с извивките на душевното ти състояние, колеблива обиколка без ясна цел, с надеждата да чуеш

добрата новина, че Тере е излязла от комата, проговорила е, но и съзнавайки възможността да остане напълно парализирана.

Изпрати Силвио на онзи летен лагер, където прекара петнадесет дни. Когато се върна и слезе от автобуса, с който пристигна, той те прегърна силно както обикновено и попита за майка си.

„Не мога ли да я видя?“

Не можа да прецениш дали гледката на Тере в положението на кома няма да бъде доста травмираща за Силвио и предпочете да изчакаш.

„Вече ти казах, че когато започне да говори, ти ще бъдеш първият, който ще бъде с нея.“

„Но защо не може да говори?“

„Разказвал съм ти го много пъти. Не че не може, а е в безсъзнание, като дълбоко заспала, след удара с колата. Освен това лекарите предпочитат да е в това състояние, докато се възстанови.“

Поиска да разбереш как е прекарал на лагера.

„И добре, и зле. Добре, когато си играех с другите, тогава си прекарвах чудесно, освен това спечелих медал на състезание по плуване и зле, когато си спомнях за злочестата мама“.

„Искаш ли да отидеш на друг лагер в края на този месец?“

„Това, което искам, е да говоря с мама.“

„Но след като не можеш, искаш ли да отидеш на друг лагер? Този път на морето.“

„Не, искам да си остана с теб, тате, и да видя мама, когато мога.“

Въздишаш дълбоко и чуваш наблизко гласа на Карла:

— Заспа най-накрая.

— За малко. Не знам кое е по-добре, събудих се със силно чувство на покруса.

— Аз не можах повече да заспя, размислих се за антипатията ти към мен, опитах се проумея защо изведнъж ти станах толкова неприятна.

Чувстваш се много изморен, за да дадеш каквито и да е обяснения на Карла, но пък и не искаш тя да се почувства още един път наранена.

— Не говори така — казваш.

— Побърках се, докато разбера в коя болница е сестра ми, защото ти изобщо не ми проговори след инцидента и след това самата

тя трябваше да те помоли да ми позволиш да виждам племенника си, защото ти не ми даваше да влизам в къщата на баба ми.

Не отговаряш нищо, тъй като сега разбираш, че прекъсването на отношенията ти с Карла е било логично, но и не добре обмислено. Както тя каза тази вечер, ти намери в нея една изкупителна жертва, но когато преди години я виждаше да се разхожда из къщата по прашки и сутиен, просто я изяждаше с поглед и през месеците на тази ваша връзка, приключила с кавгата, която Тере предизвика в хола, нейните еротични капризи ти доставяха толкова удоволствие, колкото и те дразнеха. Понечи да ѝ кажеш, че си лицемер, че не си поел отговорността си както подобава, но предпочиташ да го премълчиш.

— Бях много разстроен от случилото се с Тере, трябва да го разбереш.

— Освен всичко друго ти ме намрази, гледаше ме, сякаш си готов да повърнеш.

Нищо не отговаряш.

— Достатъчно е само да си спомниш как ме посрещна този следобед.

— Хайде, Карла — измърморваш ти миролюбиво.

— А нямаш право да го правиш, най-вече пред детето, което обичам, което ме обича и как да знам дали посрещането, което ми направи с тези викове и този тормоз, не е начин да го объркаш.

Отново усещаш ухапването на угризението, защото има много неща, за които трябва да се разкайваш. Склонният към приспособяване добронамерен Даниел, мислеше за това винаги, когато отиваше в Толедо, изреждаше през паметта си лошо извършените неща, особено когато си даваше сметка, че по негова вина са били пропуснати особено важни възможности. Ти, който вече беше надхвърлил четиридесетте, но като че ли все още беше в процес на съзряване, си го помисли и сега, точно в този момент сред спусналата се над лагуната нощ, помисли си го отново и си каза, че може би съдбата на много хора не е нищо друго от едно съзряване чак до смъртта, че тези хора почти непрекъснато изстрадват просветления за загубите, които са понесли, опитват се да си обяснят разочарованията, които са ги сполетели и които сами са предизвикали, чуждите измени, които си измислят, за да оправдаят собствените си грешки. Всичко онова, което знаеш за себе си, е за сметка на загубата на частици от онова, което един ден вкуси с

удоволствие. Твоя е обаче вината за всичко случило се и е абсурдно да обвиняваш за това Тере или Карла.

— Имаш право, истината е, че не се държах добре, но пък и се стараех да бъда на нивото ти, макар и действията ти да ми се струваха нередни. Оттогава като че ли те намразих, защото не можех да мразя самия себе си, както би било редно.

— Вярно е, че направих всичко възможно, за да легна с тебе в леглото на баба ми, ти накрая отстъпи на настояванията ми, а в него не започна да четеш молитви, а напротив. Да спим в него ми се стори, че от твоя страна това беше начин да ми кажеш как сменяш Тере с мен. Включително си помислих, че изгаряш от желание да ни завари заедно.

— Нищо подобно, Карла. Разбрах, че сериозно съм сгрешил с Тере и че никога няма да ми го прости, а това ме отчая, защото въпреки всичко не исках да скъсваме, в действителност продължавах да бъда влюбен в нея, макар и да ти се струва невероятно.

Усещаш, че трябва да отстъпиш пред Карла, пред Тере, пред онзи добронамерен Даниел, който толкова много си потъпквал, и един път завинаги да кажеш истината за онова, което постепенно си откривал за самия себе си:

— Винаги съм се отнасял много зле нея, знам го, още преди да се оженим. Сега единственото, което ще изпълни картината и окончателното ще ме унищожи, е да загубя това момче.

— Не се упреквай толкова много — казва Карла. — Животът е така странен, а ние сме толкова глупави: аз открих колко важен за мен е Джон, когато той ме напусна, след като му изневерих с един артист, който се оказа един самодоволен глупак и когато се опитах да възстановя връзката ни, той ми каза, че отношенията между нас са непоправими. С други думи, не вярвай на това, което ти казах, че мен никой никога не ме е изоставял.

Ти продължи да мълчиш и признанието на Карла те кара да я погледнеш с други очи, като колега от специалността по самосъсипване.

— Нека да поспим малко, защото само след два часа слънцето ще изгрее.

36.

Не успяваш да заспиш, но все още си сънлив, състояние, в което мислите трудно се оформят, представите са доста объркани и се наслагват една над друга, като в едни преимуществено виждаш неподвижното тяло на Тере в болничното легло, след това Силвио, крачещ пред теб с раницата си на гръб с приведени рамена, самотния колоездач, спускащ се по хълма, пенливите струи на водопада, падащ от скалите, град Толедо, видян откъм болницата, онова немско езеро, в което плуваш с платноходка.

Изведнъж те изненадва един пискливо грачене, последвано от още няколко, дрезгави, остри, като повтарящо се ехо.

— Какво става? — пита стреснатият глас на Карла.

— Не знам, може би е някакво животно.

Излизаш от колата с фенерчето в ръка, внимаваш да не настъпиш кучето, но то вече не е тук. Хорът от грачеци звуци идва откъм лагуната и ти си приближаваш, насочвайки лъча на фенерчето към нея. Сред аромата на влага и растителност, отвъд гъстите тръстики, виждаш на брега ято патици, които идването ти и светлината на фенерчето изплашват и те размахват криле, отдалечавайки се на кратко разстояние. Те именно са причината за шумотевицата. Загасваш фенерчето и откриваш, че мракът вече не е толкова плътен, че има едно тънко белезникаво отражение в него, което изниква от единия край на небето, оцветявайки чернотата му.

Влизаш отново в колата и лягаш.

— Патиците, цяло ято са до лагуната — осведомяваш Карла.

— Бях заспала отново, но тази врява ме събуди — казва тя сънливо.

— Ами продължавай да спиш, има доста време, докато съмне.

Сега вече мислите се подредиха в главата ти и си спомняш цялото онова време: не можеш да забравиш първия поглед на Тере, когато ти съобщиха, че се е събудила, и ти незабавно отиде да я видиш в болницата. Хвана ръката ѝ, целуна я по покритото с белези лице. В

очите ѝ видя и отчаяние, и крайно изумление. Можеше да говори макар и с омаломощен глас. Лекарите те помолиха да не я уморяваш.

„А Силвио? — попита. — Как е Силвио?“

„Добре е, мъчно му е за тебе, още утре ще го доведе“. „С кого живее?“

„С мен, с кого другото, отново се преместих в къщата.“

На следващия ден заведе Силвио в болницата, за да се види с майка си. Той започна непрекъснато да я целува по лицето и се наложи да го отдръпнеш от нея. На ръцете си Тере имаше странни протези или така наречените шини, приличащи на боксови ръкавици. Силвио сграбчи едната и започна да я целува, сякаш целува голата си майчина ръка. Непрекъснато повтаряше колко мъчно му е било за нея, разказа ѝ как един приятел от лагера си пъхнал топче в носа и го изплюл през устата, че в страната на Иза имало художник, който обичал да рисува на много високи места и му се завивало свят, но рисувал, завивало му се свят, но рисувал...

През последвалите посещения се опита да узнаеш дали състоянието на Тере се подобрява.

„Нямам време за мързелуване — казваше Тере с миролюбива тъга. — Дори и нощем се грижат за мен. Но и това не е зле, защото не ми остава време да мисля за случилото ми се“.

Както през деня, сутрин и вечер, така и през нощта, физиотерапевтите и другите специалисти полагаха много грижи с цел тялото ѝ да възстанови функциите си. Но въпреки продължителния ѝ престой в болницата и непрестанните грижи стана ясно, че Тере вече никога няма да може да движи краката и ръцете си, макар и да не беше загубила чувствителността им.

С глас на току-що дошла в съзнание Тере ти каза, че намира Силвио много добре.

„Станахме много добри приятели“, отвърна ѝ ти.

Помисли си, че ще я успокоиш, намеквайки за новите отношения със сина ти, който накрая бе напълно приел.

„Не можеш да си представиш колко много ме радва това“, рече ти тя.

Тере те питаше и за състоянието си, искаше да има ясна представа за бъдещето си, но ти, сдържайки мъката си, не се осмеляваше да ѝ съобщиш казаното ти от лекарите, говореше ѝ за

бъдещо постепенно подобряване, за необходимостта да се даде време на времето.

„Не мога да повярвам, че ми се случи подобно нещо, да попадна тук като някакъв ненужен отпадък, лишен от възможността да се помръдне. Сякаш изживявам някакъв кошмар“.

След посещението при Тере със Силвио тръгнахте да обикаляте изпълнените с древни спомени улици на стария град, влязахте на места, които той оглеждаше с любопитство и възхищение. Продължаваше да си мислиш, че този град, с митичния си вид, е мястото, на което крал дон Родриго е подготвил първото вероломство в историята на предателствата, приключило около тази сега близка лагуна, но не спомена на Силвио нито за предателства, нито за отмъщения. Ако беше Тере, ти би съумял да избереш измежду многобройните легенди за града най-подходящата за сина ти, а ти му разказа само какво се говори за пещерата със съкровището на дъното на реката, което Херкулес скрил и което никой никога не е успяла да намери, мислейки, че така подхранваш въображението му и му даваш материал за непринудени разговори с другарите от специализирания център.

През времето, през което Тере беше в болницата, съботните и неделни посещения при нея бяха събития, които Силвио очакваше с надежда цялата седмица, но това продължи доста дълго. Накрая ти съобщиха, че ще я оставят да прекара Коледа с вас вкъщи и че е много вероятно през февруари да я изпишат.

Силвио реши да започне да записва в една тетрадка, като в дневник, важните според ежедневни събития, за да ги прочете след това при посещенията на майка си. Всеки ден се стараяше, седнал пред бюрото в стаята си, да изрази по най-добрия начин последователността на случилото се. Пишеше малко несръчно и с граматически грешки. Ти се опитваше да му помагаш да ги поправи и да конкретизира преживяното в училище със съучениците и учителите, да разкаже накратко съдържанието на филмите, за игрите, за уроците, за успехите.

При едно от посещенията Тере отново те попита за състоянието си и за бъдещето, което я очаква, и ти пак ѝ повтори за необходимостта от търпение, за важността да оставите лекарите и времето да свършат своята работа за подобряване на здравето ѝ.

„Ако остана така завинаги, предпочитам да умра“, увери те с очевидна убеденост Тере.

„Не говори така.“

„Кълна ти се, че ако остана завинаги в това положение, не искам да продължа да живея.“

„Това, което трябва да направиш, е да се възстановиш и да не прекъсваш рехабилитацията.“

„Прилагат ми всички рехабилитационни методики, която можеш да си представиш, тук не ни оставят на мира и освен това никога не съм сама, има доброволци, които винаги са с нас, една много симпатична госпожа идва при мен да ми чете стихове.“

При друго от посещенията ви тя ти спомена за Карла, която в продължение на всички тези изминали месеци е искала да поговори с теб, но ти винаги енергично си бил отказвал. Изглежда, тя бе успяла да разбере къде се намира Тере и е идвала да я види.

„Дойде да ме посети сестра ми“.

„Не искам да чувам нищо за Карла — отвърна рязко ти. — Това, което се случи между нея и мен, е без никакво значение, приключи на момента, уверявам те“.

„Трябва да й позволиш да вижда Силвио, да бъде с него, в края на краищата тя му е леля и много го обича, както и той нея.“

Противно на намеренията ти, реши да изпълниш желанието на Тере и се обади на Карла, за да й съобщиш с подчертано хладен тон, че след като сестра й те е помолила, може да вземе Силвио от специализирания център и да бъде с него няколко часа на ден през седмицата, съгласувайки го с Иза.

Патиците не спират да гракат, мракът става все по-млечнобял, а гласът на Карла отново прозвучава до теб:

— Спиш ли?

Не отговаряш веднага, защото образът на тази настоятелна Карла отново предизвиква антипатията ти и изпитваш опасения докъде би могъл да те доведе разговорът.

— Не, мисля, тъкмо си спомнях за разходките ни със Силвио по улиците на Толедо, тъй като това е една толедска нощ — отговаряш с опит за горчив хумор.

— Знаеш ли колко щастлива се почувства Тере, като разбра колко много грижи полагаш за Силвио?

— Говорила си с нея за това?

— Естествено. Знаех подробности от Аурора, а и от време на време ходех да виждам Силвио в центъра, избягвайки евентуална среща с теб.

— Той никога не ми го е споменавал.

— Помолих го това да си бъде наша тайна, а Силвио обича тайнствените неща.

Замълчаваш за момент, запечатвайки в съзнанието си характерна особеност на Силвио, каквато досега не беше подозирал, както и някои от нюансите на манипулативните възможности на Карла.

— За Тере най-болезнена е мисълта, че може завинаги да остане неподвижна и Силвио да бъде лишен от грижите, които тя е полагала за него — казва тя.

Опитваш се да изгониш от мислите си вътрешното си безпокойство.

— Сега ме ужасява мисълта, че може би няма да го намерим.

— Защо да не го намерим? Със сигурност не е далеч.

Излиза, че най-важното в момента е да си върнеш този син, който в продължение на толкова години смяташе за отвратителен натрапник, а сега е неизменна част от живота ти. Когато очакваш идването на деня, последните часове са най-тежки. Струва ти се, че зората не иска да се появи, че черният мрак никога няма да си отиде. Непрекъснатият крясък на патиците, подобно на нестроен хор, подсилва усещането за застинало време.

Визитите в болницата се превърнаха в рутинно седмично действие, което Силвио приемаше като екскурзия и като своеобразен изпит, когато четеше на майка си хрониката първо от училищни, после от ваканционни случки, а тя го награждаваше с целувки и хвалби, а у теб липсата на каквато и да е промяна в състоянието на Тере започна да предизвиква крайно безпокойство, защото въпреки информацията от лекаря, ти очакваше да стане чудо с „мисълта, изпълнена с желаниа“, за която един път ти бе споменала Жизела.

— А виковете ми? Не каза ли преди, че е невъзможно да не е чул виковете ми?

— Ако е някъде отвъд тези хълмове, колкото и да е близо, гласът ти не би могъл да достигне до него. Ние се намираме много ниско, съвсем до реката, която също шуми.

У Тере забеляза съществена промяна. Сякаш след инцидента се бе съживила една друга Тере, живяла вътре в нея, друга Тере, която ти не познаваше — тъжна, мрачна, без никакъв интерес към живота. Понякога разказваше на Силвио някоя от историите, които толкова много му харесваха, но пък не си ги спомняше с подробности и Силвио често я поправяше, „това не е така, мамо“, казваше и съвсем точно ѝ повтаряше думите, които толкова пъти бе чувал от устата ѝ.

Отново замлъкваш за известно време. И двамата сте сънливи както обикновено се случва преди разсъмване. От това състояние те изважда тих стон извън колата, поглеждаш през прозореца и отново виждаш там кучето. Тялото му ясно се откроява на светлината на изгряващата зора, която вече започва да преборва мрака.

Помисли си за желанието на Силвио да има куче. На теб обаче това ти се стори сериозна отговорност. Извеждане навън поне два пъти на ден, да търсиш някой, който да го гледа по време на пътуванията ти, защото Тере заяви, че има достатъчно ангажименти в университета и по отношение на Силвио. Той прие решението с примирение, тъй като въпреки моментите на временни избухвания, когато тропа с крак и силно размахва ръце, обикновено е сговорчиво, кротко момче, но в онзи ден, преди да си легне, когато седяхте в хола, тя, четейки, ти, преглеждайки вестника и хвърляйки поглед към телевизора, ви каза:

„Когато порасна и имам куче, ще да го кръстя Бруно“.

— Какво е това? — пита Карла.

Различаваш лицето ѝ сред смътната светлина като внезапно появило се видение.

— Това е онова куче, което пак е дошло. Снощи му дадох няколко залька и изглежда сега е дошло да иска още.

Карла се протяга.

— Донесох за всеки случай малко мляко. Искаш ли една чаша за закуска?

Продължава да те изненадва тази Карла, която започва да ти се струва толкова предвидлива, колкото и сестра ѝ.

— И чаши ли си донесла? Имам в раницата, но са използвани.

— Винаги имам пластмасови чаши в колата, виж в жабката.

— Преди това ще отида по малка нужда и да си измия лицето.

— Аз също.

— В колко часа мислиш, че ще дойдат хората от жандармерията?

— Казаха рано сутринта.

— В такъв случай да не бъдем нетърпеливи.

И все пак с нарастващо безпокойство чувстваш, че същата тази светлина, която вече ясно позволява да видиш кучето, отворилата учуденото си око лагуна и околните хълмове, може да освети и пътя на изгубилия се, уплашен Силвио, надран от шиповете на храстите, ухапан от някое животно или, кой знае, паднал някъде със счупен крайник на място недалеч оттук, което не можеш да си представиш, а може би и умрял сред някой хълм или удавил се в реката.

37.

Престоят на Тере в болницата продължи почти осем месеца и през това време ти с известно учудване пое върху плещите си цял един свят от отговорности, наложи се да организираш живота си така, че да съгласуваш работата си с гледането на Силвио и с всичко необходимо, което ще изискват грижите за Тере след изписването ѝ от болницата, макар че с нея сигурно ще се занимава и специализирано медицинско лице.

И така, наложи се да изучиш практиката на така нареченото телесно раздвижване, за да бъдат избегнати декубиталните рани при неподвижно лежащите тела, които могат да бъдат много опасни, упражненията с тялото, ръцете и краката, необходимите положения на тялото и движения с цел Тере да бъде в състояние да стане от леглото и да бъде пренесена в инвалидния стол.

Лекарят, който най-често разговаряше с теб, те информира за много други неща, предупреди те, че е възможно да получава спазми и да има сърдечни проблеми, каза ти, че след връщането къщи Тере ще има нужда от непрекъсната помощ при хранене, при хигиенните нужди, при упражненията за раздвижване и при промяна на положението на тялото.

Една продължителна рехабилитация би ѝ помогнала да възстанови известна част от способността да се движи, а психолозите ще я подготвят за новия начин на живот ти обясни докторът. Ще бъде включена и адекватна медикаментозна терапия, така че за Тере да бъде по-лесно да понесе принудителната неподвижност на статуя след инцидента. Тере обаче се отказа от психологическата терапия:

„Знам много добре какво се случва с мен и че никой няма да може да ме извади от това състояние. Да ме оставят на мира.“

Към комплицирания ти живот се прибави и необходимостта да подготвиш някои пространства в къщата за момента, в който Тере щеше се върне в нея. Преустрои съпругеската спалня в нейна стая със съответното оборудване и мебели. Пренесе семейното легло и нощното

шкафче в работния си кабинет, в какъвто превърна една стая, съседна на тази на Силвио, с цел да имате по-честа и пряка комуникация.

Наложи се също да преустроиш банята, намираща се срещу семейната спалня, и да я приспособиш за нуждите на Тере. Сложи перила, допълнителни опори и помощни подложки, по-висока тоалетна чиния, ортопедичен стол на колела за под душа.

Всички тези действия удивяваха Силвио, защото всяка мебел, електрически управляемото легло със специалния дюшек, различните по вид и големина възглавници, подвижният стол за вкъщи и за навън, инвалидният стол в банята, дългата тръба на душа, монтирана малко над пода, бяха за него неща с чудодейни възможности, а освен това затвърждаваха увереността му, че майка му скоро ще си дойде вкъщи.

Взе Тере от болницата, за да празнувате заедно коледните празници. Предложиха ти лично и да я откараш с колата, но не посмя и я транспортираха с линейка. Силвио бе украсил много места в къщата с гирлянди, камбанки, позлатени стъклени топки и най-вече с няколко възпоменателни рисунки, доста неясни, но претендиращи да илюстрират сцени от най-запомнящите се приказки, разказвани му от Тере: тук бяха Снежанка с джуджетата, Палечко, Хензел и Гретел, вълшебникът от Оз, Йода, Чубака и мисълта за завръщането на майка му вкъщи, за да бъдете заедно през празничните дни, го бе обзела напълно и понякога дори не чуваше какво му говориш. Аурора, учителката от специализирания център, ти каза, че Силвио преживява това завръщане с такъв ентузиазъм, че дори е заразил с него и приятелите си.

На Бъдни вечер вечеряхте около масата в столовата. Тере седеше на инвалидния стол с колелца, а Карла се суетеше припряно около нея. Силвио настоя да сервира храната на майка си. Внимателно, осъзнавайки радостта, което това ще достави на Тере, ти завърза около кръста му една голяма кухненска престилка, за да прибере остатъците от вечерята, изпаднали от несръчността на сина ти и от трудното дъвчене на Тере.

Спомняш си тази нощ и сега ти се струва, че е била част от някаква гротеска, защото Карла се напи и запя на висок глас, макар и за първи път да забеляза в очите ѝ светлина, омекотяваща непрекъснатото струяща от тях тъга, случайна искра, придаваща на

погледа ѝ безгранична отдалеченост. На Бъдни вечер изостави обичая с гроздовите зърна^[1] и го обясни така на Силвио:

„Мама не може да ги изяде, затова обичаят с гроздето няма да се състои.“

„Ами аз ще ѝ ги дам“, отбеляза той.

„Казах никакво грозде“, повтори категорично ти, а Силвио, който остана мълчалив в продължение на почти час, не настоя повече.

На Бъдни вечер, по идея на Силвио, обувките на всички от семейството бяха подредени до леглото на Тере. Беше казал на Силвио саморъчно да напише писмата до дядо Коледа от името на всички и той поиска за себе си няколко компютърни игри с галактическа тематика, за тебе един комедиен филм, което ти подсказа, че е усетил отчаянието, което излъчваш, за мама едно плюшено мече, „защото макар и да е голяма прекарва целия ден в леглото и то да ѝ служи за компания, когато ни няма“, а за леля Карла, „една от онези кутийки с боички за гримиране, малко дръзко, но ще ѝ хареса“. Дядо Коледа донесе всичко това, както и няколко книжки с весели приказки, които той прие с огромно удоволствие.

Легнала до плюшеното мече, избрано от Карла и Силвио, Тере имаше затрогващ инфантилен вид.

В средата на февруари изписаха Тере от болницата и ѝ разрешиха окончателно да се установи вкъщи. Отново ти предложиха лично да я транспортираш с колата като един вид натрупване на практически опит в рамките на цялата система от грижи, които ти предстоеше да полагаш за нея. Ти обаче и този път предпочете да бъде транспортирана с линейка. Освен това старата постройка на къщата на бабата все още не бе напълно пригодена да посрещне носилките и инвалидните столове. Ти беше планирал изграждането на няколко рампи около входния портал и преустройство с цел разширяване вратите на асансьора, но сградата бе под определена закрила и това правеше доста сложни административните постъпки за получаване на разрешение за промени.

Настаняването на Тере доведе и до други нововъведения. Освен старата Адела, вкъщи започна да идва и една медицинска сестра, която през деня се занимаваше с раздвижването на тялото и крайниците ѝ, отговаряше за останалите терапевтични процеси, хранеше я. Идваше и Иза, която довеждаше Силвио по средата на следобед и оставаше с

него до завръщането ти от работа, ако не се беше прибрал преди това. Колегите на Тере от факултета бяха изразили пред теб желанието си да я посетят, но тя все още не се чувстваше готова да ги приеме.

Разпределението на задачите беше подчинено на стройна организация: ти правеше първата промяна в положението на тялото на Тере със ставането в седем часа сутринта, а преди да излезеш ѝ даваше закуската. Медицинската сестра, която обикновено идваше по същото време като Адела, ѝ правеше сутрешния тоалет и я преместваше на инвалидния стол на колела, пристъпваше към различните видове терапии, нахранваше я и си отиваше някъде към седем и нещо след последното раздвижване за деня. Прибирайки се вкъщи, ти оставаше известно време при Тере, провеждахте кратък разговор, в който рядко ставаше дума за нещо друго, освен за състоянието ѝ и за Силвио, тъй като Тере бе изгубила изцяло постоянното си някога любопитство към живота, към книгите, филмите, театралните премиери и което досега дори непрестанните грижи за Силвио не бяха успели да заличат. Помоли те и Карла да може да дойде да я посети вкъщи, макар и не на тържествено празненство както по Коледа. И така, в деня, в който Карла прибираще Силвио от специализирания център, тя оставаше известно време при сестра си и си тръгваше в момента на твоето прибиране, тъй като я беше предупредил, че не искаш да се засичате дори и за минута с нея вкъщи, освен при задължителните чествания на семейни празници.

Един път ти се прибра вкъщи и Карла беше все още в хола с Тере, седнала в инвалидния си стол. Когато ти влезе, тя те помоли да седнеш до сестра ѝ:

„Прощавам ви — промълви. — Сега се отнасяйте добре един с друг и се грижете за Силвио. Целунете се“.

Ти целуна Карла, за да изпълниш молбата на клетата си съпруга, но си помисли, че тази прошка сигурно е плод на лукавството на балдъзата си, която вероятно е подсказала на Тере да предприеме тази стъпка.

Понякога, изпаднала в нервна депресия Тере, започваше да се тревожи за скъпото лечение, въпреки че застраховката покри някои разходи, а инцидентът бе приет за трудова злополука, което увеличи размера на пенсията ѝ, една значителна част от разноските трябваше да поемате вие.

Каза ѝ, че това е най-маловажното нещо.

„Не е най-маловажното, направо си е истинско кръвопускане, защото много добре знаеш, че най-вероятно за това няма да има лек“.

Каза ѝ да има търпение. Постепенно ще започне да се подобрява. По-важното е да не се изоставя във физически план и да не губи дух. Потиснатостта няма да ѝ помогне с нищо. Когато приключи строежът на рампите около входния портал и разширението на вратите на асансьора, ще можеш да я извеждаш много по-често на разходка.

„Строеж на рампи и асансьор? Още абсурдни разходи?“.

Уплаши те дълбочината на тъгата в погледа ѝ.

„Наистина ли вярваш, че трябва да имам търпение? Не ми казвай подобно нещо, моля те, Даниел, не ми казвай го само за да кажеш нещо и да ми даваш напразни надежди“.

Разплака се безутешно, а ти попиваше сълзите ѝ, усещайки как по цялото ѝ тяло пулсира болката от връхлетялото я реално нещастие.

Каза ѝ, че много хора са преживяли подобно нещо, борили са се с бедата. Тя също не трябва да се оставя отчаянието да я победи.

Погледна те през сълзи с още по-опечален вид.

„Знаеш ли кое е най-лошото във всичко това?“, попита те накрая.

Ти не каза нищо.

„Най-лошото във всичко това е, че аз се превърнах в център на внимание за цялата къща, измествайки клетия Силвио“.

Каза ѝ, че това не е вярно, че за Силвио непрекъснато се полагат грижи, че ти прекарваш с него продължително време.

Тъгата в очите ѝ идваше някъде отдалеч, оттам, където няма възможна утеха.

„Да, Даниел. Изместих клетия Силвио, който се нуждае от толкова много грижи. Аз съм се превърнала в мебел, не мога да движа дори ръката си, станах основната причина за тревогата на цялото семейство, една безполезна, абсурдна тежест.“

---

[1] Дванайсетте гроздови зърна на щастieto и камбанния звън. Тази традиция е започнала в началото на ХХ век. Изглежда, е била лансирана от търговци през богата на гроздова реколта година. От тогава този обичай се нарича „да хапнем зърната на щастieto“. Ако човек изяде гроздовите зърна едновременно с камбанния звън, новата година ще му донесе щастие и успехи. — Б.пр. ↑

38.

Ти се превърна в един вид отшелник, тъй като задълженията ти на сутрешен санитар и времето, което отделяше за Тере следобед и вечер в този странен дом, чийто най-характерен елемент и основно ядро съставяше пълната ѝ парализа, изпълни пространството на живота ти, отдалечен от всеки шум и глъчка, от всяко друго активно присъствие освен това на Силвио.

Вече бе организиран деня си така, че да можеш да се грижиш за Тере по най-добрия начин. Правеше ѝ включително регламентираната промяна на положението на тялото в четири часа сутринта, шест часа след тази, която беше направил, за да я приготиш за сън. После пак си лягаше и почти не заспиваше, спомняйки си как лекарят те бе предупредил за това колко мъчително може да се окаже заболяването за най-близките членове на семейството.

И така ти започваше терапията много рано, преди да отидеш на работа и разтриваше внимателно крайниците ѝ, мускулите ѝ, торса ѝ, раздвижваше ги според указанията, адекватни на лечението, припомняше си с тъга времето, когато това инертно сега тяло и твоето пламтяха в огъня на любовната страст, която тогава ти се струваше неугасима.

Двамата Даниеловци, изглежда, се бяха скрили дълбоко в теб, а един друг Даниел, скръбен стоик, бе заел местата им. В работата колегите ти те гледаха състрадателно, а ти престана да ходиш да обядваш с тях и да участваш в служебните празненства.

Самата Жизела, която вече имаше сериозна постоянна връзка — търговец, за когото се готвеше да се омъжи, един ден ти каза, че всички са напълно ясно с нещастieto ти, че лично нея можеш да я помолиш за всякаква помощ, от която имаш нужда.

В края на краищата рутинният домашен живот навлезе в своя ритъм. Обикновено се прибираще едновременно със Силвио и му помагаше да си пише домашните, преговаряше с него уроците, оставяше го да учи сам, докато отиваше да поздравиш Тере седяща в

инвалидния стол след като медицинската сестра си бе вече отишла, сядаше до нея и понякога включваше телевизора на някоя програма, която би я заинтересувала или пък ѝ пускаше музика, или пък разговаряхте, ти я питаше как се чувства, как е прекарала деня, опитваше се да предизвикаш интереса ѝ, прочитайки ѝ някоя новина от вестника. После тримата вечеряхте с това, което Адела бе сготвила и оставила, или пък ти самият приготвяше някое простичко ястие, даваше ѝ да си изпие лекарствата, накрая я връщаше в стаята ѝ и в леглото ѝ, защото вече идваше редът на Силвио, който ѝ правеше компания в продължение на час и ѝ разказваше историите си, а на теб ти бе много добре известно, че за нея това е най-чудесният момент през деня.

Силвио скоро се научи да вдига и да сваля частта на леглото откъм главата и след изтичане на предвиденото време, ако Тере все още не бе изявила желание да спи, ти го уведомяваше, той целуваше майка си, загасваше светлината в стаята и идваше да се сбогува с теб, преди да си легне. Тогава ти обръщаше Тере с лице към възглавниците, нагласяваше я в положение за сън.

Отшелник, който от работа се връщаше вкъщи и от вкъщи отиваше на работа, който излизаше само събота и неделя и то, в случай че има кой да се грижи за Тере, за да се разходиш със Силвио или да го заведеш някъде, където би му било интересно. Отшелник, изоставил четенето на биографии, за да се задълбочи в изучаването на страданието на съпругата си, сякаш опознавайки го по-добре, състоянието на Тере би се подобрило. Книги за уврежданията на костния мозък и ръководства за специализирани грижи. Изчете ги с интерес, докато не започна да не откриваш нищо ново. От изучаването на контузиите на Тере премина към това на вродените проблеми на Силвио и толкова много информация в края на краищата те накара мислено да влезеш в положението му и да започнеш да го разбираш все повече и повече.

Едно бе сигурно — времето минаваше, минава, а Тере не показваше никакво подобрене. Ти многократно попита медицинската сестра кога ще възвърне подвижността на крайниците си, но по уклончивите отговори, които получаваше, разбра, че няма нито един положителен знак.

Когато дойде пролетта, ти все още не беше получил разрешение за построяване на рамките и за необходимите промени на вратите на асансьора. Продължаваше да тънеш в мътните води на административните формалности и пресметна, че преди лятото реформите няма да могат да бъдат осъществени. И все пак понякога в събота я извеждаше на улицата, като първо пренасяше инвалидния стол и после я сваляше нея с асансьора. На късите разстояния я носеше на ръце. Истината е, че прословутите реформи никога не станаха реалност.

В началото на месец юни, с навършването на една година от инцидента с Тере, една топла привечер, когато влезе да я видиш и да я преместиш от леглото на инвалидния стол, което наричаше трансференция, останал спомен от думите на специалистите в болницата в Толедо, тя те помоли да я изслушаш и ти каза, че ѝ е дошло до гуша от добри думи, че иска да разбере истината за състоянието си и дали има някаква вероятност да възвърне подвижността на тялото си.

„Много пъти говорих с лекарите в болницата, медицинската сестра я питам всеки ден, както и лекаря, който идва да ме консултира“.

Ти разбра, че не е логично да продължаваш да скриваш от Тере онова, което знаеше за страданието ѝ. Каза ѝ, че има минимална вероятност подвижността на тялото ѝ да бъде възстановена.

„Минимална или никаква?“.

Каза ѝ, че лекарите не са оптимистично настроени.

Остана мълчалива дълго време.

„Бедничкият Силвио“, възкликна след това.

Каза ѝ, че винаги ще се грижиш за Силвио със същата любов, както го е правила тя, със същото внимание, с което ще се грижиш и за нея.

„Защото ви обичам“, допълни ти.

Погледна те, без да продума, сякаш не бе чула думите ти, сякаш мислите ѝ бяха някъде другаде, а след това вдигна очи към тавана.

„Остави ме сама“, промълви накрая и ти излезе от стаята ѝ.

Този ден, преди да си тръгне, медицинската сестра ти каза, че Тере се държи странно. Отиде да я видиш, попита я зле ли се чувства, но не ти отговори, на вечеря също беше мълчалива, на обичайната

среща насаме със Силвио отново се чуваше единствено неговия глас, понякога с монотонно повторение на някои неполучили отговор въпроси. Ти си легна разтревожен, но на следващия ден Тере си бе възвърнала обикновеното настроение, което макар и тъжно, не пречеше на общуването ѝ.

И лятото не допринесе с нищо за подобрене на състоянието ѝ. В средата на юли я отведе в планината, в една къща, пригодена за хора в нейното състояние. Съзнаваше много добре всички ежедневни усилия, които ще изисква това преместване. През същите тези дни Силвио бе на летен лагер в едно близко място. Тере не можеше да се възползва от момента на провеждане на ежедневните си разговори с него, така че, освен че не проявяваше никакъв интерес към околната панорама и местата на които я водеше с инвалидния стол, мълчанието ѝ ставаше все по-дълбоко.

Беше подготвил друго пътуване на Силвио през първата половина на август, този път на морския бряг и с учителката Аурора и няколко съученика, но го анулира, тъй като сметна, че отдалечеността на сина ѝ е основна причина за увеличаващата се тъга на Тере. И така ти организира един мадридски август възможно най-забавен за Силвио, без, разбира се, да прекъсваш рутинните си занимания с Тере. Наложил се обаче да потърсиш заместничка на медицинската сестра, която досега се грижеше за нея.

Предпоследния ден на август, не го забравяш, защото беше неделя и следобед отидохте със Силвио да разгледате аквариума в зоологическата градина, а когато се върнахте вкъщи, ти изпрати медицинската сестра, а после влязохте да поздравите Тере и тя ти каза със строг поглед, че иска да ти съобщи нещо много важно. Поръча на Силвио да отиде в стаята си, седна и Тере ти заговори със спокоен тон и без да повишава глас.

Дълго мислила, включително и преди да узнае голата истина, каза, и не може да приеме да живее за неопределено време в това положение, с памперси като бебетата, напикана и наакана, без да може да движи нито ръцете, нито краката, нито тялото си, което я боли и сърби. Прекалено мъчение за нея е да бъде в това положение и да знае, че състоянието ѝ е nelечимо, че не може да се помръдне, да се прехвърли дори от леглото на инвалидния стол и обратно или да вземе душ. Ужасява я мисълта, че ще продължим този несигурен начин на

съществуване, принудени да поддържаме този абсурден начин на медицинско обслужване, което единствено може да ѝ осигури основните жизнени функции. Това обаче е живот без никакъв стимул, напомнящ ѝ непрекъснато за инвалидността ѝ, за безсилието ѝ, за необходимостта за всичко да зависи от останалите, без дори да може да го забрави дори и през нощта, защото, щом се събуди, очевидността на неподвижността ѝ веднага я връща към огромното измерение на сполетялото я нещастие.

„Така че реших да напусна този свят, Даниел, но ми е нужно да намериш начин да ми помогнеш.“

Хвана я за едната ръка, напълно отпусната в характерното за състоянието ѝ положение.

„Тере, любов моя, говорихме вече, че се чувстваш много потисната. Има много хора в твоето положение, които се борят за живота си. Постепенно трябва да постигаш малки победи, защото дори и да не се възстанови подвижността ти, ще има неща, които сигурно ще можеш да успееш да правиш, и не бива предварително да се отказваш от това“.

Не те слушаше.

„Сега знам, че Силвио е добре обгрижван, че го обичаш, че ще го пазиш, Даниел, защото да остане беззащитен, ме огорчава най-много, но какво бих могла да направя в състоянието, в което съм. Сега знам, че остава с теб и ще бъде като с мен, дори сигурно ще бъде по-добре, защото ще можеш да му посветиш всичкото време, което сега те карам да губиш за мен, уморена съм да бъда център на внимание в тази къща, виждам те и тебе изтощен, тъй че трябва да помислиш за начина, по който да ми помогнеш да се отърва от това положение, трябва да намериш разрешение на нещата, отчайвам се да продължавам така без никакво подобрение, дошло ми е направо до гуша, това усещане не ме напуска въпреки всичките успокоителни, хипнотични, седативни, антидепресивни медикаменти и целия онзи боклук, който ми дават, ще полудея от божа и от мъка, ако е истина, че ме обичаш, трябва да го направиш, ако наистина ме обичаш, трябва да направиш така, че да умра възможно най-скоро“.

Ти остана смаян, неспособен да отговориш и мълча, докато не влезе Силвио, готов за разговора си с Тере, която го посрещна с голяма нежност, както обикновено.

През следващите дни от главата ти не излизаше тази молба, „ако наистина ме обичаш, трябва да направиш така, че да умра възможно най-скоро“ и ти се усещаше ужасен, защото освен това, макар че Тере вече не повтори вече казаното, молбата ѝ продължаваше да струи от очите ѝ, да се усеща в начина ѝ на говорене, а ти бе неспособен да овладееш чувствата си, предложението ѝ бе предизвикало у теб объркани усещания, които не ти позволяваха да мислиш рационално. От една страна прецени, че трябва да говориш с лекаря и да го информираш за молбата на Тере, защото това бе симптом за сериозна потиснатост въпреки лекарствата, а от друга ти се стори, че това би било един вид предателство спрямо истинската ѝ, изконна воля и форма да ѝ измениш, тъй като ако желанието ѝ е да се спаси от тъжното си положение и те моли за помощ, не би могъл да се опитваш резултатът непременно да бъде противоречащ.

39.

Времето продължава да тече с бавен ритъм и с като че ли нарочната си провлаченост, когато нетърпеливо очакваме да се случи нещо, а твоето безпокойство нараства все повече.

— Нали са казали, че ще дойдат рано сутринта?

— Едва минава осем, Даниел, дори да са тръгнали на разсъмване, невъзможно е вече да са дошли чак дотук, да ги изчакаме спокойно, дай им най-малко поне час и половина. Ако дотогава не дойдат, ще ги потърсим по телефона.

— Час и половина? Не бих могъл да издържа час и половина!

— И какво ще правим?

— Ще започнем отново да го търсим.

— И да преживеем вчерашното разочарование? Изчакай да дойдат с кучетата и ще видиш колко бързо ще го намерят, човече! Можем да обиколим околните скали, с надеждата да открием следа от него.

Върнахте седалките на колата в обичайното им положение и седнахте в предната част на колата, Карла на мястото на шофьора. Измихте се по възможно най-добрия начин, напръскахте лицата си със студената вода от лагуната, млякото ти дойде добре, но чувстваш тялото си странно, вцепенено поради неудобната поза през нощта.

Карла извади от чантата си несесер с принадлежности за гримиране и се разкрасява, гледайки се в огледалото за обратно виждане.

— Карла наконтената, както казва Силвио.

— Наконтена? Толкова рошава? Истината е, че не се чувствам добре, ако не гримирам леко очите си.

Патиците бяха престанали да грачат и сега наблизко до колата се чуват песните на птиците. Карла приключва с гримирането, затваря внимателно несесера си с гримове, прибира го в чантата си и отново започва да говори. И тя също сигурно усеща тялото си странно и може би това кара мислите ѝ да бъдат по-дръзки от подобаващото, защото

изведнъж ти каза, гледайки те по начин, изразяващ колкото желание за изповед, толкова и стремеж за доказване на превъзходство като най-близък член на семейството:

— Знаеш ли, че Тере ме помоли да ѝ помогна да умре?

Ти също я поглеждаш с вид, който тя трудно би могла да определи.

— Кога те помоли?

— В началото на миналия месец, точно когато се върнах от ваканцията и отидох да я видя. Никога няма да го забравя, нямаш представа колко мъчно ми стана, колко много плаках този ден.

— И какво си помисли?

— Истината е, че не знаех какво да правя, желанието ѝ ми се стори ужасно и едновременно с това го разбиха, защото бе обсебена от измъчващо я чувство, че се е превърнала в център на внимание в къщата, което пък е в ущърб на Силвио, но не можах да се реша да направя каквото и да е, което би могло да ѝ помогне да изпълня молбата ѝ. На теб никога не ти ли е отправяла такава молба?

Вдигаш неопределено рамене с желанието да отбегнеш темата и не ѝ обясняваш, че няколко дни преди това, онази неделя, в която посетихте със Силвио аквариума в зоологическата градина, тя те помоли за същото и че ти също не се реши да ѝ помогнеш, защото бе достатъчно объркан и защото всичко стана толкова бързо, че не ти даде време да помислиш спокойно и хладнокръвно. Но новината, която Карла току-що ти съобщи, за кой ли път те увери колко отчаяно е било решението на Тере и добавя още по-голяма мъка в душата ти.

Отново замълчахте, заслушани в писукането на птиците, все по-весело с бързо настъпващото разсъмване.

— В края на краищата клетата Тере има щастието да умре без чужда намеса — казва Карла.

Ти не отговаряш, защото Карла не знае истината и предпочиташ нещата да си останат така.

Тере почина рано сутринта в неделя, 12 септември, преди малко повече от месец. Сутринта в събота се разходихте със Силвио в парка Ретино, показва му как да гребе в една от лодките в езерото, докато медицинската сестра беше вкъщи с Тере. Вечерта премина както всяка друга събота. След като Тере, Силвио и ти вечеряхте заедно, ти я отведе в стаята ѝ, тя ти благодари за грижите с няколко думи, в които

не ти се стори да долавяш специална нотка на възбуденост, Силвио, както обикновено остана за малко с нея насаме.

Ти гледаше някакво предаване по телевизията и Силвио влезе да ти каже, че отива да си ляга.

„Мама иска да спи, загасих ѝ светлината“, каза ти той.

Когато ти отиде да ѝ помогнеш да се настани в позата за сън, я намери дълбоко заспала и изпита голямо удовлетворение. Изглежда, тази нощ щеше да си почине пълноценно.

В четири часа сутринта, както обикновено, ти стана, за да ѝ направиш първата промяна на позата на тялото, но като влезе в спалнята ѝ и запали лампата, те обхвана усещането за някакъв по-дълбок покой от обичайния.

Обикновено Тере се събуждаше много рано, лежеше с отворени тъжни очи, наблюдаваща сякаш някаква много тъжна сцена, но този път очите ѝ бяха затворени, спи, помисли си ти, макар че по лицето ѝ бе изписана странна тъмна сянка и само когато се приближи още повече и докосна бузите ѝ, намирайки ги твърди и студени, потърсвайки пулса ѝ, без да го намериш, разбра, че тази нейна неподвижност бе окончателна.

Запали лампата на нощната масичка: лицето ѝ бе синкаво, устните ѝ — бледи, а по ръцете ѝ също започваше да се появява своеобразното потъмняване както на лицето. Остана дълго време седнал до леглото, загледан втрещен в това неподвижно тяло, в това посиняло лице.

Около шест часа ти повика лекаря и му каза, че влизайки да ѝ промениш положението на тялото, си я заварил мъртва.

„Това беше в четири часа и изчаках известно време, за да ви се обадя.“

Когато той дойде, потвърди това, което ти вече знаеше.

„Получило се е спиране на сърдечно дихателната дейност“, отбеляза той, напълно сигурен.

Тъй като всичко съвпаднаше с клиничната картина на Тере, той без проблеми подписа смъртния акт.

Не каза на никого друг, освен на Карла, за да вземе Силвио и нагласи трупа така, сякаш Тере продължаваше да е в състоянието на пълна парализа, в което беше прекарала толкова месеци подред.

Оттогава Карла пое грижите за Силвио и след всички ритуали, свойствени за случая, събирането в ритуалната зала за прощаване с покойниците заедно с приятелите и някои роднини, риданията на майка ти, на която ти се стори много отпаднал, съчувствените прегръдки с Жизела, Аурора, Адела, с най-близките приятели на Тере, след присъствието на кремацията, ти се прибра вкъщи с урната, която вчера Силвио носеше в раницата на гърба си, сякаш пренася най-скъпоценния дар.

Силвио се почувства доста объркан и започна малко да страни от теб. Една привечер ти отиде в стаята му и го намери да пише писмо на майка си, също както много други, които започна да ѝ пише оттогава, за да ги прочете, когато се събуди, „защото сигурно някога ще се събуди“, казваше с надежда.

Ти откри между натрупаните в единия край на малкото му бюро книги и играчки нещо, което привлече вниманието ти — две кутии с антидепресивни и психоседативни лекарства с наименования, принадлежащи като че ли на неразбираемия език на тайнствена страна и вътре в тях блистери, от които всички хапчета бяха извадени.

„Какво е това?“, попита ти Силвио.

Погледна те сконфузен.

„Забравих да ги хвърля в кофата за боклук, но не мога да ти го кажа, тате, тайна е.“

„Как така тайна?“

„Тайна между мама и мен, обещах ѝ, че няма да го казвам на никого.“

Ти се почувства толкова развълнуван, че седна на леглото му, гледайки сина си, без да кажеш дума. След малко каза със сериозен тон:

„Виж, Силвио, аз уважавам дадената дума да се пази тайна, тайната е нещо свещено, но за тази трябва да ми разкажеш, няма друг начин, а аз ти обещавам, че няма да я споделя с никого и така ще продължи да си бъде тайна“.

Погледна те с недоумение.

„Сигурно ли е, че ще продължи да си бъде тайна?“

„Естествено, тайна между мама, теб и мен, а не само тайна между мама и теб.“

Силвио сбърчи вежди с вид на дълбок размисъл и после ти поръча винаги да я пазиш:

„Трябва да ми обещаеш, че няма да я разказваш на никого, както мама ме накара да й обещавам аз на нея.“

„Обещавам ти. Няма да я кажа на никого.“

Тогавя Силвио, с цялата възможна непринуденост ти обясни, че веднъж мама му казала, че не може да спи, че вече е време да заспи съвсем спокойно и че е нужно Силвио да й помогне.

„Как да ти помогна, я попитам, а тя ме помоли да потърся в чекмеджето на шкафчето й две кутии лекарства. Имаше много такива кутии и аз й ги показвах една след друга, докато не ми показа тези, които иска, а другите ми поръча да прибера обратно.“

Тогавя ти си спомни за медикаментите, към които Тере бе толкова привикнала още преди инцидента, които пазеше в нощното си шкафче и които сигурно бяха останали там след промените в мебелировката в останалата част на стаята.

„И какво друго ти каза?“

„Ами че трябва да й помогна да изпие тези хапчета, че ако мога, трябва да ги извадя едно по едно, като натисна с пръст и скъсам фолиото и хапчетата сами ще излязат, пробвах с едно и го направих добре.“

Отново се наведе над листа с писмото, което пишеше. Трудно е да поддържаш продължителен разговор със Силвио, защото често забравя да следи нишката.

„И какво направи след това?“

„С кое?“

„С хапчетата.“

„А! Ами мама ми каза да й повдигна леглото, знаеш колко е лесно да се направи, натискаш с пръст жълтия бутон, да й сипя пълна чаша с вода, да й ги давам едно след друго, едно хапче, една глътка, друго хапче и друга глътка, и така, докато ги изпи всичките, трябваше да й дам още една чаша вода, защото бяха много.“

„И какво още?“

„После ми каза да сваля горната част на леглото, да сложа блистерите в кутиите за лекарствата и да ги хвърля в кофата за боклук, но аз забравих да ги хвърля в боклука и ги оставих на бюрото ми, без да си дам сметка. Може ли да ги хвърлим сега?“

„Веднага ще го направим. После какво стана?“

„Каза ми да я целуна силно, много силно, да приближа лицето си, за да може и тя да ме целуне, че много ме обича и че ще заспи.“

Излиза, че в края на краищата Силвио е бил невинният изпълнител на помощта, за която толкова настоятелно Тере ви бе молила тебе с Карла, и си представяш колко болезнено е било за нея да прибегне до сина ви, за да постигне целта си.

— Мисля, че за Тере и било цяло щастие да напусне този свят без ничия помощ, защото въпреки че много пъти ми бе казвала как предпочита да умре, вместо да е в такова състояние, представяш ли си какво е било за нея да вземе решение да се раздели завинаги със Силвио? Представяш ли си колко много това я е натъжило?

Но ти знаеш, че Тере реши да умре не само за да се спаси от едно отчайващо състояние, а и заради това Силвио да получава всичките грижи, от които има нужда, и нейната очебийна инвалидност да не отнема от вниманието, дължимо на момчето.

— Истината е, че когато я чух да говори, аз също си помислих, че ако съм в нейното положение, бих предпочела да умра — допълва Карла съвсем неуместно.

Кучето започва да лае и ти си мислиш, че някой се приближава. Отваряш вратата на колата и излизаш навън, но няма нищо, което да смущава самотата освен чуруликането на птичките. Разочарован си, беше си въобразил, че ще чуеш шум от двигател на кола, може би от автомобила на жандармерията, приближаващ се до лагуната.

Карла също излиза от колата, разресвайки косата си.

— Идва ли някой?

— Доколкото виждам, не. Не се чува и шум от кола.

— А защо лаеше кучето?

— Откъде да знам. Ако бях куче, така, както съм ядосан сега, нямаше да престана да лая, кълна ти се.

40.

В девет повече не можеш да издържаш.

— Отивам да го търся — казваш.

Карла те поглежда мрачно.

Значи не можеш да изчакаш да дойдат? Искаш да усложниш нещата?

— Ще слеза до брега на реката, за да обиколя местата, по които минахме вчера, защото нищо чудно да сме пропуснали нещо.

— А какво ще кажеш да правя аз, когато дойдат?

— Слезте и вие. В края на краищата трябва да започнат да търсят следи оттам, където за последно видяхме Силвио.

Карла не отговаря, но поведението ѝ показва, че аргументът ти ѝ се е сторил приемлив.

— Добре — казва накрая. — Ще ги изчакам да дойдат и ще слезем.

Вървиш по пътеката покрай брега на лагуната, която те отвежда до отводнителния канал, а кучето те следва, махайки с опашка. Макар и да не е расово куче, то има приветлив вид и на Силвио сигурно би му харесало да го срещне. Когато слизаш по пътеката, водеща към гъсталака, слънцето вече започва да огрява най-високите части на скалите, покрай брега все още се стеле синкава сянка, а птиците не спират да чуруликат.

Първо вървиш по пътя надолу по течението на реката, опитвайки се да зърнеш някакъв отвор в земята или най-малката цепнатина в склона. Има различни широки проходи, които малко по-нататък по пътеката се преминават в стръмен наклон, по който Силвио не би могъл да се изкачи. Откриваш също, зад едни гъсти храсти, нещо като тесен отвор на пещера. Лягаш на земята, за да се опиташ да се промъкнеш през него и да влезеш вътре, но тя е много плитка и ти опипваш с бастуна цялата ѝ вътрешност.

Достъпната част на речния бряг свършва и отпред се извисява единствено отвесната стена от скали и продължава бавното равно

течение на реката до онзи дълбок вир с издигащата се над него скала, която вие с Тере използвахте за трамплин, но сега покрай самия бряг има гъста растителност, която трудно би могла да бъде премината. В това ти се увери и вчера, но и сега я оглеждаш, търсейки някакъв знак за преминаването на сина ти оттук, счупени клонки, стъпкани растения, следи във влажната земя. Нищо не откриваш.

По обратния път към горичката вървиш бавно, внимавайки да не изпуснеш някои отпечатъци от стъпки или каквито и да е други следи по брега на реката, но отново не откриваш нищо, което би могло да покаже минаването оттук на Силвио или пък близостта му до реката.

Когато стигаш до малката горичка, те обзема силно отчаяние, защото всичко, което досега бе огледал, освен малката пещера, още вчера го бяхте внимателно разгледали с Карла. Кучето души около мястото, на което ти и Силвио бяхте яли: сигурно са останали някои трошички, някои парченца от сандвичите ви, защото бавно започва да ближе нещо в тревата.

Остава другата част, пътят нагоре срещу течението на реката. Тук е по-вероятно да намериш възможни достъпи до лагуната, но първите са много близо до отводнителния канал и ако Силвио е избрал някой от тях, щеше да го видиш да се връща или щеше поне да чуе виковете ти.

Стигаш накрая до пътя, който те бе накарал да мислиш вероятно с безсмислена надежда, че именно него Силвио е избрал, за да се изкачи и тук спиращ. Струва ти се, че наблизко има място за достъп, но веднага виждаш, че е почти невъзможно да се премине и дори човек със скромни умствени възможности като Силвио не би го избрал, можейки да използва онзи, който без съмнение бяха прокарали многобройните туристи, посещаващи през лятото тези места. Забелязваш пенещия се водопад, който проблясва на слънчевите лъчи, и продължаваш да вървиш, оглеждайки непрестанно дясната страна на мястото, докато не стигаш до него. По протежение на пътя внимателно оглеждаш и брега на реката, без да забележиш следи, още повече че при горичката реката е много плитка и ако синът ти е паднал там, тялото му щеше да се задържи на дъното и щеше да се вижда.

Отново те обзема разочарование, въпреки че целият този участък бе внимателно изследван от вас вчера, но видът на водопада, шумът на падащата отвисоко вода те карат се приближиш до него, защото сега

ясно си спомняш, че Силвио, когато стигнахте дотук, се поинтересува какво има там горе по брега, който тук тръгва стръмно нагоре.

Кучето души наоколо, а ти се приближаваш до стръмнината. На утринната светлина, която осветява по различен от вчера следобед начин мястото, ти се стори, че забелязваш нещо блестящо, което вчера не беше видял: туристическия бастун на Силвио.

— Силвио! — извикваш силно развълнуван.

Изкачваш по възможно най-бързия начин, на който си способен, стръмнината, даваща достъп до горния бряг на реката и водопада. Тук теренът в разстояние от няколко метра е много неравен и забелязваш няколко дълбоки дерета, в които през зимата сигурно застоява речната вода.

Приближаваш се до първото от тях и виждаш тялото на Силвио на дъното му, свит на кълбо, подложил раницата под главата си, прегърнал урната, която сякаш се е превърнала в негова втора глава. Неподвижността му те ужасява, отново изкрещяваш името му, въпреки че тук шумът от водопада не е толкова силен както долу. Силвио се размърдва, вдига глава. У теб силната радост се съчетава с уплахата, когато виждаш, че урната е напръскана с кръв.

— Добре ли си, сине?

— Да, тате, паднах и не мога да се кача.

— Нарани ли се много?

— Сигурно по главата. Изтърколих се надолу. Много съм жаден, много.

Кучето се надвесва над дупката и Силвио го забелязва.

— Има куче! — възкликва изненадан.

— Това е Бруно — отговаряш, озарен от внезапна идея. — Това е Бруно, който дойде с мен да види къде се намираш.

— Твое ли е?

— Наше е. Дойде да ни потърси.

Дерето сигурно е дълбоко около три метра, стените му оформят фуния, но ти не се осмеляваш да слезеш, защото мислиш, че ако после не можеш да се качиш, още повече ще усложниш проблема.

— Чуй ме, Силвио, отивам да повикам леля ти Карла, за да ти помогне да излезеш оттук, ще се върна веднага, оставям тук Бруно, за да не си сам.

Поглеждаш кучето, правиш знак с ръка, показвайки му ръба на дерето, казваш заповеднически „тук, не мърдай“ и кучето застава там, насочило муцуна към Силвио, докато ти слизаш отново по наклона и започваш да тичаш в търсене на път, който да те отведе до мястото, на което се намира Карла.

Когато стигаш, виждаш, че до колата ѝ има един зелен автомобил и няколко души от жандармерията говорят с нея.

— Намерих го, намерих го! — извикваш радостно и припряно ти.

Поздравяваш ги бегло, прегръщаш Карла и я целуваш по двете бузи, обясняваш набързо маршрута на обиколката си, казваш им за мястото, на което Силвио се намира, че има нужда от помощ, че не си посмял да слезеш в оврага, за да не рискуваш и ти да останеш безпомощен на дъното му.

Хората от жандармерията водят и две кучета вълча порода, които те гледат с нещо подобно на миролюбиво любопитство. Жандармеристите взимат въже, походна аптечка и сгъваема носилка и трима от тях тръгват с Карла и тебе надолу по пътя.

Измъкването на Силвио става бързо и лесно. Карла и ти го прегръщате и целувате радостно. Той има вече засъхнала рана на челото, там, където започва косата, която един от жандармеристите почиства, дезинфекцира и превързва.

Силвио пие жадно.

— По-бавно, Силвио, по-бавно, да не се задавиш — предупреждаваш го ти.

— Ако знаеш само колко бях жаден, тате — отвърща Силвио, преди да продължи да пие от бутилката.

После слага урната в раницата си. Опитва се да я нарами, но ти не му позволяваш.

— Този път ще я нося аз — отсичаш ти.

Жандармеристите подготвят носилката в основата на склона, помагат на Силвио да легне на нея, един от тях го преглежда, проверява пулса му и очните дъна.

— Момчето изглежда добре — казва. — Можеш ли да ходиш, хлапе?

Силвио потвърждава с кимване на глава.

— Да вървим тогава.

Преди да тръгнете, Силвио погалва Бруно, който енергично размахва опашка.

— Бруно, Бруно — казва. — Какво добро куче. Прекрасен подарък.

После те хваща за ръка и не престава да говори по целия път.

— Извънземните ме накараха да объркам посоката, подведоха ме, не видях първата пътека и когато стигнах до тази, ми казаха да се приближа до водопада, за да го видя по-добре и после да се кача на високото, за да погледна оттам, но като се изкачвах, бастунът ми падна, а когато стигнах горе, теренът беше много труден и без да разбере, паднах, търкулнах се до дъното на дупката.

— Как бихме могли да си представим, че си там долу! — възкликва Карла.

— Когато лежах там, паднал отвисоко, ми потече кръв. Уплаших се, защото си помислих, че сигурно извънземните ще ме отвлекат, вече мога да го кажа, за да си правят опити с мен, но мама не им позволи.

— Мама? — питаш ти, възхитен от въображението му.

— Мама не им позволи, започна да им крещи да се махат, че знае магия, с която може да ги превърне в камъни или тояги, те се уплашиха, отидоха си, а после мама ми пях Зелената река, зелената река, докато заспах.

Стигате горе, хората от жандармерията пишат протокола и ти дават да подпишеш декларация.

— Щастливият край винаги се посреща с радост — казва командирът на групата. — Миналата година се изгуби едно момиченце и не можахме да го намерим, колкото и да го търсихме.

Жандармеристите си тръгват и вие оставате сами. Силвио е взел урната и я стиска в ръце.

— Ще оставим ли мама в лагуната? — те пита.

Не знаеш какво да кажеш.

— На мен би ми харесало да си остане вкъщи, за да мога да си говоря с нея — споделя Силвио.

— Съгласен — отговаряш, взимайки внезапно решение. — За известно време. Защото един ден все пак трябва да я доведем тук, каквото е желанието ѝ.

Силвио весело си играе с Бруно, който му благодари със същото. Накрая влизате в колата, Силвио сяда отзад заедно с кучето и раницата

с урната.

— Не гали толкова това куче. Сигурно е много мръсно и пълно с бълхи. Първо трябва да го изкъпем — казва Карла, на която вече връзката на Силвио с Бруно ѝ е известна.

Ти се чувстваш изтощен до степен да се отпуснеш и да заспиш.

— Предлагам ти да се върнем в селото, да потърсим място, където ще можем да закусим, да наемем стаи, за да починем, преди да се върнем вкъщи. Искаш ли? — питаш ти Карла.

— Прав си. Да тръгнем сега по обратния път ще е лудост. Да си починем и после ще се приберем. Довечера или утре сутринта — отвърща тя.

След като кремираха тялото на Тере и ти се върна с праха ѝ, Карла беше вкъщи със Силвио. Не след дълго момчето си легна и ти я заговори. Изслуша те, без да отговаря, после си тръгна:

„Това е последният път, когато се виждаме, Карла. Ако все още искаш да виждаш племенника си, ще потърсим начин да го правиш, но аз повече не искам да знам нищо за теб“.

Сега я гледаш втренчено. Вече се бе сресала и гримирала и видът ѝ с нищо не подсказва, че е спала зле.

— Стаята ти е същата, каквато я остави. Можеш да виждаш Силвио, когато искаш, и да оставаш, когато решиш — казваш ѝ ти.

Чувстваш, че намирането на Силвио жив е като да си върнеш част от загубения Едем след толкова изживени нещастия и мъка. Чувстваш, че той, както и тази неподвижна лагуна, осветена от утринното слънце, са неподвластни на измените и предателствата, че той ще ти помогне отново да се докоснеш до странната драскулка, определяща досега хода на живота ти.

Карла, без да каже нищо, запалва двигателя на колата и прави маневра, за да поеме в правилната посока. Тръгва по обратния път, опитвайки се да избягва дълбоките неравности.

ЗА АВТОРА И КНИГАТА

Хосе Мария Мерино (роден в Коруня през 1941 г.) дълго време е живял в Леон, понастоящем живее в Мадрид. Литературната си кариера започва с писането на поезия. Става известен като писател през 1976 г. с произведението си „Романът на Андрес Чос“, удостоен с Наградата за романи и разкази. Изпълването на чувството за идентичност, връзката с митологията и много елементи от традицията на легендарния епос изпълват произведенията му. Романът му „Тъмният бряг“ печели Наградата на критиката. Получил е също и Националната награда за литература за млади читатели през 1993 г., както и наградата „Саламбо“ (2008). Сред произведенията му са трилогията „Метиски хроники“, романите „Виденията на Лукреция“, „Наследникът“, „Място без вина“ (2007, награда за роман „Гонсало Торенте Балестер“), Истории от другото място и Книга за преброените часове (2011). Член е на Испанската кралска академия.

Романът „Реката на рая“ е най-значимата творба на Хосе Мария Мерино, оценена високо от критиката и читателите. С нея писателят печели едни от най-големите награди в Испания — Националната награда за роман (2013) и Наградата на критиката в Кастиля и Леон, а Ел културал и Ел мундо обявяват книгата за най-добър роман на годината.

„Казват, че човек се бави малко повече от осем секунди да се влюби и докато ти гледаше и слушаше това момиче, почувства към нея онзи неудържим стремеж за близост, с който се облича любовта, когато възниква“.

Заедно със сина си Силвио, момче със синдрома на Даун, Даниел обикаля из околностите на Алто Тахо, легендарно място, където смята да разпръсне праха на починалата си след тежка катастрофа съпруга. Това е същото място, където мъжът и жената в младостта си споделят силната си любов. Докато вървят, мъжът си спомня емоционалните си изживявания по време на връзката им — любов, измяна, предателство и разкаяние.

Разказан от „второ лице“, този роман на Хосе Мария Мерино противопоставя чуждата и безразлична природна среда на сантименталната и морална тревога, дълбоко присъща на човешкото съществуване.

„Реката на рая“ е любовна и семейна драма, присъща на времето, в което живеем.

Самият Мерино споделя, че това е най-реалистичният роман, който е писал досега, и в него както персонажите, така и сюжетът са от жизненоважно значение. Това е роман, в който мечтата или блянът са почти скрити от реалността. Мерино признава, че пишейки „Реката на рая“ се е докоснал и открил цял един свят, за който не е подозирал досега. „Благодарение на Силвио, момче със синдрома на Даун, можах да разбера как живеят и се развиват в съвременния свят хората, страдащи от тази болест, и те ми показаха много повече от това, което бих могъл да си представя“. Драмата, която изживяват героите в романа, според писателя се крие в липсата на искреност, в това да не си способен да кажеш истината или да я изречеш наполовина. Ето я причината за прекъсването на връзката между двама души. Животът на Мерино винаги е бил свързан със словото. „Словото ни прави това, което сме. Словото е съзнанието, знанието, познанието“. Сърдил ли му се е понякога? „Естествено, доста съм им се гневял. Да се посветиш на литературата, означава да пишеш каквото решиш, но понякога словото не ти позволява. С времето обаче се научаваш. Преди да започна «Реката на рая», много мислих как да го създам и накрая избрах да го напиша от второ лице. Сега съм доволен, че съм попаднал в целта“.

Съществува ли Едем? „С годините си спомняш моментите, които са най-близо до това, което би могло да бъде раят. Имаме предпоставки да бъдем щастливи и изпускаме много възможности. Много от хората сме привилегирани, а се превръщаме в същества, които само рушат“.

Миналото и настоящето естествено се преплитат в мислите на Даниел, главният персонаж в романа, изпълват всичките му преживявания с Тере, първо любима, после съпруга и накрая в разказа за пътуването по брега на реката със Силвио, сина. Така постепенно присъствието на реката като символ на времето и на живота, който минава, създава една митична атмосфера в онзи споделен от Даниел и Тере рай по време на силната им любов.

Издание:

Автор: Хосе Мария Мерино

Заглавие: Реката на рая

Преводач: Румен Руменов

Година на превод: 2016

Език, от който е преведено: испански

Издание: първо

Издател: ИК „Персей“

Град на издателя: София

Година на издаване: 2016

Тип: роман

Националност: испанска

Излязла от печат: 08.04.2016

Редактор: Пламен Тотев

Художник: Стефан Тотев

Коректор: Елена Добрева

ISBN: 978-619-161-081-5

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/4688>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.